

CVRIA

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

Letno poročilo
2013

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE

LETNO POROČILO 2013

Pregled dela Sodišča,
Splošnega sodišča in Sodišča za uslužbence Evropske unije

Luxembourg, 2014

www.curia.europa.eu

Sodišče
2925 Luxembourg
Tel. (+352) 4303-1

Splošno sodišče
2925 Luxembourg
Tel. (+352) 4303-1

Sodišče za uslužbence
2925 Luxembourg
Tel. (+352) 4303-1

Spletno mesto Sodišča: <http://www.curia.europa.eu>

Konec redakcije: 1. januar 2014

Reprodukcija je dovoljena le ob navedbi vira. Fotografije je dovoljeno reproducirati le kot del te publikacije. Za vsako drugo uporabo je treba prositi za dovoljenje Urad za publikacije Evropske unije.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2014

ISBN 978-92-829-1708-4 (tiskana izdaja)
978-92-829-1685-8 (PDF)

ISSN 1831-8576 (tiskana izdaja)
2315-2443 (PDF)

doi:10.2862/58049 (tiskana izdaja)
10.2862/5078 (PDF)

© Evropska unija, 2014

Printed in Luxembourg

TISKANO NA PAPIRJU, BELJENEM BREZ ELEMENTARNEGA KLORA (ECF)

Kazalo

Stran

Predgovor predsednika Sodišča Vassiliosa Skourisa	5
--	---

Poglavje I

Sodišče

A – Razvoj in dejavnost Sodišča leta 2013	9
B – Sodna praksa Sodišča leta 2013	11
C – Sestava Sodišča	53
1. Člani Sodišča	55
2. Spremembe v sestavi Sodišča leta 2013	71
3. Protokolarni vrstni red	73
4. Nekdanji člani Sodišča	75
D – Sodna statistika Sodišča	79

Poglavje II

Splošno sodišče

A – Dejavnost Splošnega sodišča leta 2013	111
B – Sestava Splošnega sodišča	147
1. Člani Splošnega sodišča	149
2. Spremembe v sestavi Splošnega sodišča leta 2013	161
3. Protokolarni vrstni red	163
4. Nekdanji člani Splošnega sodišča	167
C – Sodna statistika Splošnega sodišča	169

Poglavje III*Sodišče za uslužbence*

A – Dejavnost Sodišča za uslužbence leta 2013	191
B – Sestava Sodišča za uslužbence	201
1. Člani Sodišča za uslužbence	203
2. Spremembe v sestavi Sodišča za uslužbence leta 2013	207
3. Protokolarni vrstni red	209
4. Nekdanji člani Sodišča za uslužbence	211
C – Sodna statistika Sodišča za uslužbence	213

Predgovor

V letu 2013 se je ritem sodne dejavnosti Sodišča Evropske unije močno povečal. Po eni strani je bil v sodnem sistemu Unije pripad zadev največji od njegove ustanovitve. Po drugi strani se je produktivnost institucije s 1587 končanimi zadevami dvignila na še nedoseženo raven. Sodišče je lahko zadovoljno s tem razvojem, ki priča o zaupanju nacionalnih sodišč in posameznikov v sodišča Unije.

Vendar lahko to povečanje sodne dejavnosti v ne nujno oddaljeni prihodnosti ogrozi učinkovitost celotnega sodnega sistema Unije. Zato je treba dosledno in nenehno iskati načine, tako na zakonodajni ravni kot na ravni delovnih metod, za izboljšanje učinkovitosti sodnega sistema Unije.

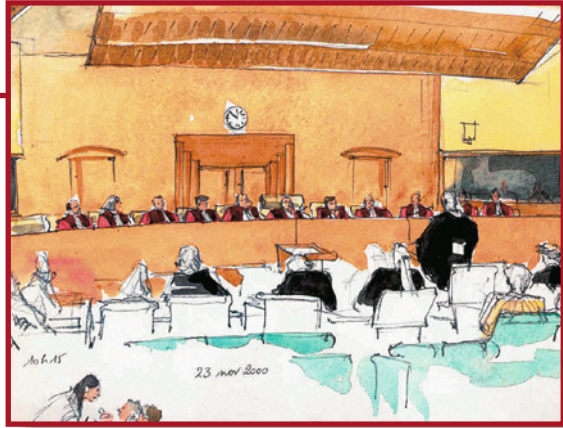
Leto 2013 sta zaznamovala tudi pristop Republike Hrvaške k Evropski uniji in prihod dveh hrvaških članov na Sodišče in Splošno sodišče ter sprejetje sklepa o povečanju števila generalnih pravobranilcev Sodišča in prihod prvega poljskega generalnega pravobranilca v tem okviru.

Nazadnje, preteklo leto je bilo tudi leto odhoda šestih članov Splošnega sodišča v okviru njegove delne zamenjave in dveh članov Sodišča ter enega člana Sodišča za uslužbence.

To poročilo vsebuje celotno predstavitev razvoja in dejavnosti institucije v letu 2013. Velik del poročila je posvečen jedrnatemu, vendar izčrpnemu pregledu sodne dejavnosti Sodišča, Splošnega sodišča in Sodišča za uslužbence, ki je dopolnjen s statističnimi podatki. Ob tej priložnosti se želim iskreno zahvaliti sodelavcem treh sodišč in celotnemu osebju Sodišča za izjemno delo, ki so ga opravili v tem izjemnem in zahtevnem letu.

V. Skouris
Predsednik Sodišča

Poglavje I

Sodišče

A – Razvoj in dejavnost Sodišča leta 2013

Vassilios Skouris, predsednik

V prvem delu letnega poročila je strnjeno opisana dejavnost Sodišča Evropske unije leta 2013. Najprej je opisan razvoj institucije v preteklem letu s poudarkom na institucionalnih spremembah, ki so vplivale na Sodišče, in na spremembah njegove notranje organizacije in delovnih metod (del 1). Sledi analiza statistike, v kateri sta prikazana razvoj obsega dela Sodišča in povprečno trajanje postopkov (del 2). Nato je tako kot vsako leto opisan poglobljen razvoj sodne prakse, razvrščene po področjih (del 3).

1. Splošni razvoj Sodišča Evropske unije je preteklo leto zaznamoval pristop Republike Hrvaške k Evropski uniji. Na slavnostni seji 4. julija 2013 sta prisegla prvi hrvaški sodnik Sodišča in prva hrvaška sodnica Splošnega sodišča, ki sta istega dne nastopila funkciji. Priprava te sedme razširitve Evropske unije je za institucijo potekala brez težav in pri vključevanju sodnika in sodnice, njenih sodelavcev in celotnega hrvaškega osebja, ki se je pridružilo instituciji, ni bilo zapletov.

Na sodni ravni je treba omeniti, da se je s Sklepom Sveta 2013/336/EU z dne 25. junija 2013 o povečanju števila generalnih pravobranilcev Sodišča Evropske unije (UL L 179, str. 92) to število povečalo na devet z učinkom od 1. julija 2013 in na enajst z učinkom od 7. oktobra 2015. Po sprejetju tega sklepa je 23. oktobra 2013 prisegel prvi poljski generalni pravobranilec.

Sodišče je v zvezi s postopkovnimi pravili in po tem, ko je leta 2012 začel veljati novi poslovnik Sodišča, Svetu posredovalo predlog za sprejetje novega dodatka k Poslovniku, s katerim bo nadomeščen Dodatek k Poslovniku z dne 4. decembra 1974 (UL L 350, str. 29), kakor je bil nazadnje spremenjen 21. februarja 2006 (UL L 72, str. 1). Temu predlogu je Svet ugodil v prvih dneh leta 2014 (UL L 32, str. 37). Istočasno je Sodišče sprejelo Praktična navodila za stranke v zvezi z zadevami, predloženimi Sodišču (UL L 31, str. 1), ki z učinkom od 1. februarja 2014 nadomestijo Praktična navodila v zvezi z neposrednimi tožbami in pritožbami z dne 15. oktobra 2004 (UL L 361, str. 15), kakor so bila spremenjena 27. januarja 2009 (UL L 29, str. 51). Ti postopkovni besedili sta začeli veljati 1. februarja 2014.

2. Sodno statistiko Sodišča za leto 2013 na splošno zaznamujeta dve še nedoseženi številki. Preteklo leto bo namreč po eni strani zabeleženo kot najbolj produktivno leto v zgodovini Sodišča, po drugi strani pa kot leto, v katerem je bil pripad zadev največji do zdaj.

Sodišče je tako leta 2013 končalo 635 zadev (neto številka, upoštevajoč združitve), kar pomeni občutno povečanje glede na prejšnje leto (527 končanih zadev leta 2012). V 434 od teh zadev je bila izdana sodba, v 201 pa je bil sprejet sklep.

Pripad Sodišča je bil 699 novih zadev (ne glede na združitve zaradi medsebojne povezanosti), kar je približno 10 % več v primerjavi z letom 2012 in je v zgodovini Sodišča največji letni pripad zadev. To povečanje pripada zadev je treba povezati s tem, da se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo število pritožb in predlogov za sprejetje predhodne odločbe. Število slednjih, ki za leto 2013 znaša 450, še nikoli ni bilo tolikšno.

Glede trajanja postopkov so statistični podatki zelo dobri. Povprečno je postopek predhodnega odločanja trajal 16,3 meseca. Rahlo podaljšanje trajanja v primerjavi z letom 2012 (15,6 meseca) statistično ni pomembno. Direktne tožbe in pritožbe so se v povprečju obravnavale 24,3 oziroma 16,6 meseca. Trajanje postopkov z direktnimi tožbami se je v letu 2013 resda izrazito podaljšalo

v primerjavi s prejšnjim letom (19,7 meseca). Sodišče je na to vsekakor pozorno, vendar prve statistične analize kažejo, da so razlogi za to podaljšanje bolj ciklični, nad temi pa ima Sodišče le zelo omejen nadzor.

Učinkovitost Sodišča pri obravnavanju zadev se je izboljšala zaradi reform delovnih metod, uvedenih v zadnjih letih, in zaradi pogostejše uporabe različnih procesnih instrumentov, ki jih ima na voljo za pospešitev postopka v nekaterih zadevah (nujni postopek predhodnega odločanja, prednostno obravnavanje zadeve, hitri postopek, poenostavljeni postopek in možnost odločanja brez sklepnih predlogov generalnega pravobranilca).

Nujni postopek predhodnega odločanja je bil predlagan v petih zadevah, pristojni senat pa je ugotovil, da so bili pogoji iz člena 107 in naslednjih Poslovnika izpolnjeni v dveh. Ti zadevi sta se v povprečju končali v 2,2 meseca.

Predlog za obravnavanje po hitrem postopku je bil vložen v štirinajstih zadevah, vendar pogoji iz Poslovnika niso bili izpolnjeni v nobeni. V skladu s prakso, uvedeno leta 2004, predsednik Sodišča predlogom za obravnavanje po hitrem postopku ugotovi ali jih zavrne z obrazloženim sklepom. Prednostno pa je bilo obravnavanih 5 zadev.

Poleg tega je Sodišče odločalo po poenostavljenem postopku iz člena 99 Poslovnika, da bi odgovorilo na nekatera vprašanja, predložena v predhodno odločanje. Na podlagi te določbe je bilo tako s sklepom končanih 33 zadev.

Nazadnje, Sodišče je precej pogosto uporabilo možnost, ki jo ima na podlagi člena 20 Statuta, da odloči brez sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, če zadeva ne odpira novega pravnega vprašanja. Leta 2013 je bilo tako brez sklepnih predlogov razglašanih približno 48 % sodb.

V zvezi z razdelitvijo zadev različnim sestavam Sodišča je treba navesti, da je veliki senat odločil v okoli 8 % zadev, senati petih sodnikov v 59 % zadev in senati treh sodnikov v približno 32 % zadev, ki so bile leta 2013 končane s sodbo ali sklepom, ki ima naravo sodne odločbe. V primerjavi s prejšnjim letom je mogoče ugotoviti stalnost deleža zadev, ki jih je obravnaval veliki senat (9 % leta 2012), in povečanje deleža zadev, ki so jih obravnavali senati petih sodnikov (54 % leta 2012).

Podrobnejši statistični podatki za preteklo sodno leto so zbrani v temu namenjenemu delu poročila 2013.

B – Sodna praksa Sodišča leta 2013

I. Ustavna ali institucionalna vprašanja

1. Postopki po pravu Evropske unije

Tako kot v prejšnjih letih je imelo Sodišče priložnost v več odločbah podati pomembna pojasnila glede pogojev, pod katerimi izvršuje svojo sodno pristojnost.

a) Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti

Sodišče se je v sodbi z dne 22. oktobra 2013 v zadevi *Komisija proti Nemčiji* (C-95/12) izreklo o tožbi Komisije, ki se je nanašala na *neizvršitev prejšnje sodbe Sodišča o neizpolnitvi obveznosti*.¹ Sodišče je v zadnjenavedeni sodbi ugotovilo, da je Nemčija s tem, da je ohranila v veljavi nekatere določbe „zakona Volkswagen“, zlasti določbi, na podlagi katerih lahko ta država in dežela Spodnja Saška imenujeta člane nadzornega sveta proizvajalca avtomobilov Volkswagen, in določbo o zgornji meji glasovalnih pravic v povezavi z določbo o določitvi manjšine, ki lahko prepreči sprejetje nekaterih sklepov delničarjev tega proizvajalca avtomobilov, na 20 %, kršila prosti pretok kapitala. Nemčija je po izdani sodbi Sodišča razveljavila prvi dve določbi. Vendar je v veljavi ohranila določbo glede manjšine, ki lahko prepreči sprejetje sklepov. Ker je Komisija menila, da iz sodbe o neizpolnitvi obveznosti izhaja, da je vsaka od treh zadevnih določb pomenila samostojno kršitev prostega pretoka kapitala, in da bi morala biti posledično razveljavljena tudi določba glede manjšine, ki lahko prepreči sprejetje sklepov, je ponovno vložila tožbo pri Sodišču in predlagala, naj se tej državi članici naloži plačilo denarne kazni za vsak dan zamude in pavšalnega zneska.

Sodišče je v sodbi, s katero je odločilo o tej tožbi, ugotovilo, da je iz izreka in iz obrazložitve njegove prejšnje sodbe razvidno, da ni ugotovilo neizpolnitve obveznosti, ki bi izhajala iz določbe glede manjšine, ki lahko prepreči sprejetje sklepov, obravnavane ločeno, ampak le neizpolnitev obveznosti, ki izhaja iz povezave te določbe z določbo o zgornji meji glasovalnih pravic. Nemčija je s tem, da je na eni strani razveljavila določbo „zakona Volkswagen“, na podlagi katere sta lahko ta država in dežela Spodnja Saška imenovali člane nadzornega sveta, in na drugi strani določbo o zgornji meji glasovalnih pravic ter tako odpravila součinkovanje med zadnjenavedeno določbo in določbo glede manjšine, ki lahko prepreči sprejetje sklepov, v predpisanem roku izpolnila obveznosti iz sodbe, ki je bila izrečena proti njej. Sodišče je zato tožbo Komisije zavrnilo.

b) Ničnostne tožbe

V zvezi z ničnostnimi tožbami je treba omeniti dve sodbi Sodišča glede nove različice člena 263, četrty odstavka, PDEU, kot je bil uveden z Lizbonsko pogodbo, od katerih se prva nanaša na pojem „predpis“, druga pa na pojem „izvedbeni ukrepi“.²

¹ Sodba Sodišča z dne 23. oktobra 2007 v zadevi *Komisija proti Nemčiji* (C-112/05, ZOdl., str. I-8995).

² Na področju ničnostnih tožb je treba omeniti tudi sodbi z dne 23. aprila 2013 v združenih zadevah *Gbagbo in drugi proti Svetu* (od C-478/11 P do C-482/11 P) in z dne 28. maja 2013 v zadevi *Abdurrahim proti Svetu in Komisiji* (C-239/12 P). Ti sodbi sta predstavljeni v rubriki „Skupna zunanja in varnostna politika – zamrznitev sredstev“.

Sodišče je v sodbi z dne 3. oktobra 2013 v zadevi *Tapiriit Kanatami in drugi proti Parlamentu in Svetu* (C-583/11 P) potrdilo sklep Splošnega sodišča³, ki je ugotovilo, da je tožba več fizičnih in pravnih oseb, ki so zastopale interese kanadskih Inuitov, za razglasitev ničnosti Uredbe št. 1007/2009⁴ nedopustna.

Sodišče je opozorilo, da lahko od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe fizične in pravne osebe izpodbijajo nekatere splošne akte pred sodišči Unije, ne da bi jim bilo treba izpolnjevati pogoj glede posamičnega nanašanja. Vendar je v Pogodbi nedvoumno pojasnjeno, da se ta manj stroga pravila glede dopustnosti uporabljajo samo za omejeno kategorijo navedenih aktov, in sicer za predpise. Natančneje, kot je pravilno navedlo Splošno sodišče, *čeprav se tudi zakonodajni akti splošno uporabljajo, ne spadajo med predpise* in zanje še vedno veljajo strožja pravila glede dopustnosti. Iz pripravljanih dokumentov v zvezi s členom III-365(4) osnutka Pogodbe o Ustavi za Evropo, vsebina katerega je bila dobesedno povzeta v členu 263, četrti odstavek, PDEU, je namreč razvidno, da sprememba, ki naj bi se z navedeno določbo uvedla v člen 230, četrti odstavek, ES, ni bila namenjena razširitvi pogojev za dopustnost ničnostnih tožb zoper zakonodajne akte. Tako je za zakonodajne akte dopustnost tožbe, ki jo vloži fizična ali pravna oseba, še naprej pogojena s tem, da se izpodbijani akt na tožečo stranko posamično nanaša.

Sodišče je v obravnavani zadevi razsodilo, da ta pogoj ni izpolnjen, ker je prepoved dajanja izdelkov iz tujin na trg, ki je določena z Uredbo št. 1007/2009, oblikovana na splošno in se uporablja brez razlike za kateri koli gospodarski subjekt, ki spada na njeno področje uporabe, ne da bi posebej zadevala tožeče stranke, za katere zato ni mogoče šteti, da se ta prepoved nanje posamično nanaša.

Sodišče je poleg tega pojasnilo, da varstvo, ki ga določa člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ne zahteva, da mora imeti zadevni subjekt brezpogojno možnost vložitve ničnostne tožbe neposredno pri sodišču Unije zoper zakonodajne akte Unije. Nasprotno, države članice so zavezane določiti sistem pravnih sredstev, ki lahko zagotovi spoštovanje temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva. Vendar niti ta določba niti člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, ki državam članicam nalaga to obveznost, ne zahtevata, da mora biti pravnemu subjektu omogočeno, da pri nacionalnih sodiščih vloži tožbo z glavnim zahtevkom zoper take akte.

Člen 263, četrti odstavek, PDEU v različici po spremembi z Lizbonsko pogodbo je bil razložen tudi v sodbi z dne 19. decembra 2013 v zadevi *Telefónica proti Komisiji* (C-274/12 P), izdani v postopku s pritožbo zoper sklep Splošnega sodišča⁵, ki je razsodilo, da je tožba zoper odločbo Komisije o razglasitvi določbe španskega zakona o davku od dohodkov pravnih oseb za ukrep državne pomoči, ki je delno nezdružljiv s skupnim trgom, nedopustna. Sodišče je namreč moralo, ne da bi se izreklo o naravi te odločbe, opredeliti *merila za ugotovitev, ali predpis potrebuje „izvedbene ukrepe“ v smislu člena 263, četrti odstavek, zadnji del stavka, PDEU*.

Sodišče je uvodoma opozorilo, da kadar predpis potrebuje izvedbene ukrepe, sodni nadzor spoštovanja pravnega reda Unije zagotavljajo bodisi sodišča Unije, če so za izvajanje teh predpisov pristojne institucije, organi, uradi ali agencije Unije, bodisi nacionalna sodišča, če so za njihovo izvajanje pristojne države članice. Tako se lahko pred nacionalnimi sodišči fizične

³ Sklep Splošnega sodišča z dne 6. septembra 2011 v zadevi *Inuit Tapiriit Kanatami in drugi proti Parlamentu in Svetu* (T-18/10, ZOdl., str. II-5599).

⁴ Uredba (ES) št. 1007/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o trgovini z izdelki iz tujin (UL L 286, str. 36).

⁵ Sklep Splošnega sodišča z dne 21. marca 2012 v zadevi *Telefónica proti Komisiji* (T-228/10).

ali pravne osebe sklicujejo na neveljavnost osnovnega akta in dosežejo, da ta sodišča začnejo postopek pri Sodišču na podlagi člena 267 PDEU.

Sodišče je glede vprašanja, ali predpis potrebuje izvedbene ukrepe, razsodilo, da se je treba navezati na položaj osebe, ki se sklicuje na pravico do tožbe. Vprašanje, ali zadevni akt potrebuje izvedbene ukrepe v razmerju do drugih oseb, torej ni upoštevno. Poleg tega se je treba omejiti izključno na predmet tožbe in, če tožeča stranka predlaga le razglasitev ničnosti dela akta, glede na okoliščine primera upoštevati le izvedbene ukrepe, ki jih potrebuje ta del akta.

Sodišče je v zvezi z izpodbijano odločbo v obravnavani zadevi navedlo, da je njen predmet le ugotovitev nezdržljivosti sheme pomoči, ki jo pomeni ureditev na davčnem področju, s skupnim trgov in da ne opredeljuje posebnih posledic, ki jih ima ta ugotovitev za vsakega od davčnih zavezancev, posledic, ki se bodo uresničile le v upravnih aktih, kot je odločba o odmeri davka, ki pomenijo izvedbene ukrepe v smislu člena 263, četrti odstavek, zadnji del stavka, PDEU.

Sodišče je torej ugotovilo, da je Splošno sodišče v obravnavani zadevi pravilno razsodilo, da pogoji za dopustnost, določeni v členu 263, četrti odstavek, zadnji del stavka, PDEU, niso izpolnjeni.

c) Predhodno odločanje

Sodišče je imelo v sodbi z dne 15. januarja 2013 v zadevi *Križan in drugi* (C-416/10)⁶ priložnost pojasniti tako *obseg možnosti nacionalnih sodišč, da pri Sodišču vložijo predlog za sprejetje predhodne odločbe*, kot tudi *pojem sodišča zadnje stopnje*. Sodišče je opozorilo, da pravilo nacionalnega postopka, v skladu s katerim presoja hierarhično višjega sodišča zavezuje nižja sodišča, ne more vzbuditi pomislekov o možnosti, ki jo imajo zadnjenavedena sodišča, da Sodišču predložijo predlog za sprejetje predhodne odločbe, kadar dvomijo glede razlage prava Unije, in da morajo ta sodišča odstopiti od presoje hierarhično višjega sodišča, če glede na razlago, ki jo poda Sodišče, menijo, da ta presoja ni skladna s pravom Unije. Sodišče je ugotovilo, da so navedena načela enako zavezujoča glede pravne presoje, ki jo je izrazilo ustavno sodišče, saj iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ni mogoče dopustiti, da bi pravila nacionalnega prava, tudi če so na ustavni ravni, posegala v enotnost in učinkovitost prava Unije.

Sodišče je poleg tega razsodilo, da je nacionalno sodišče sodišče, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, v smislu člena 267, tretji odstavek, PDEU in ki je tako dolžno Sodišču predložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe, tudi če je v nacionalnem pravu določena možnost, da se zoper odločbo tega sodišča vloži pravno sredstvo pri ustavnem sodišču zadevne države članice, ki je omejeno na preizkus morebitnih kršitev pravic in svoboščin, ki so zagotovljene z nacionalno ustavo ali mednarodnim sporazumom.

d) Odškodninske tožbe

Sodišče se je v sodbi z dne 18. aprila 2013 v zadevi *Komisija proti Systran in Systran Luxembourg* (C-103/11 P) izreklo o *razdelitvi pristojnosti med sodišči Unije in nacionalnimi sodišči glede odškodninskih tožb, s katerimi se uveljavlja nepogodbena odgovornost Unije*. Ta zadeva temelji

⁶ Drug vidik te sodbe je predstavljen v rubriki „Okolje“.

na pritožbi, ki jo je vložila Komisija zoper sodbo Splošnega sodišča⁷, v kateri je to menilo, da je spor o zatrtjevanjih kršitvah pravice intelektualne lastnine, ki so nastale po izteku pogodb, katerih predmet je bil sistem za strojno prevajanje in ki so bile sklenjene med skupino Systran in Komisijo, nepogodbene narave in je zadnji naložilo, naj navedeni skupini plača pavšalno odškodnino za nastalo škodo.

Sodišče je ugotovilo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri uporabi načel za določitev sodne pristojnosti v okviru odškodninskih tožb, vloženih proti Uniji, in pri pravni kvalifikaciji pogodbenih razmerij med skupino Systran in Komisijo. Sodišče je navedlo, da morajo sodišča Unije, preden vsebinsko odločijo o odškodninski tožbi, ugotoviti, ali je zatrtjevana odgovornost pogodbeni ali nepogodbena, in torej samo naravo spora. Za to se ne morejo opirati samo na določbe, na katere se sklicujejo stranke. Z analizo različnih elementov spisa morajo preveriti, ali je predmet odškodninske tožbe odškodninski zahtevek, ki objektivno in splošno temelji na pogodbenih ali nepogodbenih pravicah in obveznostih.

Če je treba po tej analizi razložiti vsebino ene ali več pogodb, sklenjenih med zadevnimi strankami, se morajo sodišča izreči za nepristojna za odločanje, kadar ni arbitražne klavzule. V takih okoliščinah bi namreč obravnava odškodninske tožbe zahtevala presojo pogodbenih pravic in obveznosti, ki spadajo v pristojnost nacionalnih sodišč.

e) Trajanje postopka

Sodišče je imelo priložnost v treh sodbah z dne 26. novembra 2013 v zadevah *Gascogne Sack Deutschland* (nekdanja *Sachsa Verpackung*) proti Komisiji (C-40/12 P)⁸, *Kendrion* proti Komisiji (C-50/12 P)⁹ in *Groupe Gascogne* proti Komisiji (C-58/12 P)¹⁰ izreči se o posledicah nespoštovanja razumnega trajanja sojenja pri presoji ničnostne tožbe, vložene zoper odločbo Komisije, s katero je bila naložena globa zaradi kršitve pravil o konkurenci iz prava Unije.

Sodišče je opozorilo, da če ne obstajajo indici, da je predolgo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem vplivalo na rešitev spora, se izpodbijana sodba zaradi prekoračitve razumnega trajanja sojenja ne razveljavi.

Kar zadeva ustrezno sredstvo, s katerim se popravijo finančne posledice zaradi predolgega trajanja postopka pred Splošnim sodiščem, se je Sodišče oddaljilo od rešitve, ki jo je podalo v sodbi z dne 17. decembra 1998 v zadevi *Baustahlgewebe* proti Komisiji¹¹, tako da je zavrnilo zahtevek, da bi se zato v okviru pritožbe naložene globe zmanjšale. Sodišče je ob potrditvi rešitve, ki jo je podalo v sodbi z dne 16. julija 2009 v zadevi *Der Grüne Punkt – Duales System*

⁷ Sodba Splošnega sodišča z dne 16. decembra 2010 v zadevi *Systran in Systran Luxembourg* proti Komisiji (T-19/07, ZOdl., str. II-6083).

⁸ Sodba, izdana v postopku s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2011 v zadevi *Sachsa Verpackung* proti Komisiji (T-79/06).

⁹ Sodba, izdana v postopku s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2011 v zadevi *Kendrion* proti Komisiji (T-54/06).

¹⁰ Sodba, izdana v postopku s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2011 v zadevi *Groupe Gascogne* proti Komisiji (T-72/06).

¹¹ Zadeva C-185/95 P (Recueil, str. I-8417), ta sodba je bila izdana v postopku s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 6. aprila 1995 v zadevi *Baustahlgewebe* proti Komisiji (T-145/89, Recueil, str. II-987).

*Deutschland proti Komisiji*¹², razsodilo, da je treba to, da sodišče Unije krši obveznost iz člena 47, drugi odstavek, Listine o temeljnih pravicah, da o predloženi zadevi odloči v razumnem roku, sankcionirati z odškodninsko tožbo, saj je taka tožba učinkovito in splošno uporabno sredstvo za uveljavljanje take kršitve in njeno sankcioniranje.

Te tožbe ni mogoče vložiti neposredno pri Sodišču, ampak jo je treba vložiti pri Splošnem sodišču na podlagi členov 268 PDEU in 340, drugi odstavek, PDEU. V tem okviru je Sodišče poudarilo, da mora Splošno sodišče odločati v drugi sestavi od tiste, ki je odločala v postopku, katerega predmet je bila ničnostna tožba in katerega trajanje se graja.

Poleg tega mora Splošno sodišče v okviru take odškodninske tožbe glede na posebne okoliščine posameznega primera presoditi, ali je bilo spoštovano načelo sojenja v razumnem roku. Splošno sodišče mora presoditi tudi, ali je zadevnim strankam dejansko nastala škoda zaradi kršitve njihove pravice do učinkovitega sodnega varstva. Upoštevati mora splošna načela, ki se uporabljajo v pravnih ureditvah držav članic za obravnavanje tožb, utemeljenih na podobnih kršitvah. Zlasti mora preučiti, ali je mogoče poleg obstoja premoženjske škode identificirati obstoj nepremoženjske škode, ki naj bi nastala prizadetim strankam zaradi prekoračitve tega roka in za katero bi bilo treba v takem primeru plačati primerno odškodnino.

Sodišče je nato v okviru odločanja o trajanju postopka pred Splošnim sodiščem v obravnavanih zadevah, približno pet let in devet mesecev, ugotovilo, da ga ne more upravičiti nobena okoliščina, ki bi bila povezana s temi zadevami. Niti zapletenost sporov niti ravnanje strank niti nastanek postopkovnih dogodkov namreč ne pojasnjujejo njihovega predolgega trajanja. V teh okoliščinah je Sodišče ugotovilo, da je bila s postopki pred Splošnim sodiščem kršena pravica, ki jo Listina o temeljnih pravicah priznava strankam, da bo o njihovi zadevi razsojeno v razumnem roku, in da to pomeni dovolj resno kršitev pravnega pravila, ki podeljuje pravice posameznikom.

2. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah

Na področju varstva človekovih pravic je Sodišče v dveh sodbah z istega dne podalo pomembna pojasnila v zvezi s členoma 51(1) in 53 Listine o temeljnih pravicah, ki se nanašata na njeno področje uporabe oziroma na raven varstva, ki ga zagotavlja.¹³

¹² Zadeva C-385/07 P (ZOdI., str. I-6155), ta sodba je bila izdana v postopku s pritožbo zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 24. maja 2007 v zadevi *Duales System Deutschland proti Komisiji* (T-151/01, ZOdI., str. II-1607).

¹³ V tem delu poročila sta omenjeni zgolj dve poglavitni sodbi v zvezi s splošnimi določbami Listine o temeljnih pravicah. Več drugih odločb, v katerih se je Sodišče izreklo o Listini, pa je navedenih v drugih rubrikah tega letnega poročila. V zvezi s tem je mogoče omeniti sodbe z dne 26. novembra 2013 v zadevah *Gascogne Sack Deutschland* (nekdanja *Sachsa Verpackung*) proti Komisiji (C-40/12 P), *Kendrion proti Komisiji* (C-50/12 P) in *Groupe Gascogne proti Komisiji* (C-58/12 P) (glej rubriko „Postopki po pravu Evropske unije“), sodbi z dne 27. junija 2013 v zadevi *Agrokonsulting-04* (C-93/12) in z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *Schaible* (C-101/12) (glej rubriko „Kmetijstvo“), sodbo z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *Schwarz* (C-291/12) (glej rubriko „Prehajanje meja“), sodbi z dne 6. junija 2013 v zadevi *MA in drugi* (C-648/11) in z dne 10. decembra 2013 v zadevi *Abdullahi* (C-394/12) (glej rubriko „Azilna politika“), sodbi z dne 30. maja 2013, v zadevi *F.* (C-168/13 PPU) in z dne 29. januarja 2013 v zadevi *Radu* (C-396/11) (glej rubriko „Evropski nalog za prijetje“), sodbo z dne 11. aprila 2013 v zadevi *Edwards* (C-260/11) (glej rubriko „Okolje“) in sodbo z dne 19. septembra 2013 v zadevi *Komisija proti Strack* (C-579/12 RX II) (glej rubriko „Javni uslužbenci Evropske unije“).

a) Področje uporabe Listine

Sodišče je v sodbi z dne 26. februarja 2013 v zadevi *Åkerberg Fransson* (C-617/10) najprej navedlo, pri čemer se je sklicevalo na svojo ustaljeno sodno prakso v zvezi z obsegom temeljnih pravic v Uniji in na pojasnila glede člena 51 Listine o temeljnih pravicah, da morajo biti temeljne pravice, ki so zagotovljene z njo, spoštovane, kadar nacionalna ureditev spada na področje uporabe prava Unije. Ne morejo torej obstajati primeri, ki spadajo na področje uporabe prava Unije, ne da bi se uporabljale te temeljne pravice. Dejstvo, da se uporabi pravo Unije, vključuje uporabo temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina o temeljnih pravicah.

V zvezi z davčnimi globami in kazenskim pregonom zaradi davčne zatajitve na podlagi neresničnosti informacij v zvezi z davkom na dodano vrednost (DDV), ki so bili predmet zadeve iz postopka v glavni stvari, je Sodišče razsodilo, da pomenijo izvajanje več določb prava Unije v zvezi z DDV in varstvom finančnih interesov Unije¹⁴ in torej izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine. Dejstvo, da nacionalna ureditev, ki je podlaga za te globe in kazenski pregon, ni bila sprejeta zaradi prenosa Direktive 2006/112¹⁵, ne izpodbija te ugotovitve, saj je uporaba te ureditve namenjena sankcioniranju kršitev določb navedene direktive in torej izpolnjevanju obveznosti, ki jo Pogodba nalaga državam članicam, da učinkovito sankcionirajo ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije.

Sodišče je s sklicevanjem na sodbo *Melloni*¹⁶ z istega dne navedlo tudi, da kadar se od nacionalnega sodišča zahteva preizkus, ali je nacionalna določba ali ukrep, s katerim se v položaju, v katerem ravnanje držav članic ni v celoti določeno v pravu Unije, izvaja to pravo, skladen s temeljnimi pravicami, nacionalni organi in sodišča lahko uporabijo nacionalne standarde glede varstva temeljnih pravic. Vendar ta uporaba ne sme ogroziti ravni varstva iz Listine o temeljnih pravicah, kot jo razlaga Sodišče, niti ne sme posegati v primarnost, enotnost in učinkovitost prava Unije.

Dalje, Sodišče je v zvezi z načelom *ne bis in idem* iz člena 50 Listine o temeljnih pravicah navedlo, da ne nasprotuje temu, da država članica za ista dejanja nespoštovanja obveznosti prijavljanja podatkov v zvezi z DDV zaporedno naloži davčno sankcijo in kazensko sankcijo, če prva sankcija ni kazenskopravne narave. Za presojo kazenskopravne narave davčnih sankcij so upoštevna tri merila: pravna opredelitev kršitve v nacionalnem pravu, narava kršitve ter vrsta in teža sankcije, ki se lahko izreče kršitelju.

Nazadnje, Sodišče je razsodilo, da pravo Unije nasprotuje sodni praksi, ki obveznost nacionalnega sodišča, da ne uporabi nobene določbe, ki je v nasprotju s pravico, ki jo zagotavlja Listina o temeljnih pravicah, pogojuje s tem, da je to nasprotje jasno razvidno iz besedila te listine ali upoštevne sodne prakse, saj nacionalnemu sodišču odvzema pristojnosti, da bi celovito, po potrebi ob sodelovanju s Sodiščem, preizkusilo združljivost te določbe z Listino o temeljnih pravicah.

¹⁴ Glej člen 325 PDEU ter člene 2, 250(1) in 273 Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, str. 1), prejšnja člena 2 in 22 Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 23).

¹⁵ Zgoraj navedena Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost.

¹⁶ Sodba z dne 26. februarja 2013 v zadevi *Melloni* (C-399/11), glej v nadaljevanju.

b) Raven varstva temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina

Sodišče je v sodbi z dne 26. februarja 2013 v zadevi *Melloni* (C-399/11)¹⁷ prvič imelo priložnost izreči se o *razlagi člena 53 Listine o temeljnih pravicah*. V skladu s to določbo Listina o temeljnih pravicah ne zožuje temeljnih pravic, ki so med drugim priznane v ustavah držav članic. V tej zadevi, katere podlaga je bil predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo špansko ustavno sodišče glede izvršitve evropskega naloga za prijetje na podlagi Okvirnega sklepa 2002/584, kakor je bil spremenjen¹⁸, je Sodišče navedlo, da člen 53 Listine o temeljnih pravicah državi članici ne dopušča, da predajo osebe, ki je bila obsojena v odsotnosti, pogojuje s tem, da je obsodba lahko predmet preizkusa v odreditveni državi članici, zato da bi se izognila zoževanju pravice do poštenega sojenja in pravice do obrambe, ki sta zagotovljeni z njeno ustavo. Navedeni člen 53 Listine sicer potrjuje, da če je treba v skladu z aktom Unije za njegovo izvajanje sprejeti nacionalne ukrepe, nacionalni organi in sodišča lahko uporabijo nacionalne standarde glede varstva temeljnih pravic, če se s to uporabo ne posega v raven varstva, ki je zagotovljena z Listino o temeljnih pravicah, niti v primarnost, enotnost in učinkovitost prava Unije. Vendar so v Okvirnem sklepu usklajeni pogoji za izvršitev evropskega naloga za prijetje v primeru obsodbe v odsotnosti. Zato bi bili z dopustitvijo državam članicam, da se sklicujejo na člen 53 Listine o temeljnih pravicah in predajo osebe pogojujejo z zahtevo, ki ni določena v Okvirnem sklepu, z zanikanjem enotnosti ravni varstva temeljnih pravic, ki je določeno v njem, ogroženi načeli medsebojnega zaupanja in priznavanja, ki naj bi bili z njim okrepljeni, in bi bila torej ogrožena njegova učinkovitost.

3. Državljanstvo Unije

Sodišče se je v sodbi z dne 4. junija 2013 v zadevi *ZZ* (C-300/11) izreklo o *razlagi členov 30 in 31 Direktive 2004/38 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic*¹⁹. V obravnavani zadevi je organ Združenega kraljestva, posebna pritožbena komisija za priseljevanje (SIAC), zavrnil pritožbo, ki jo je francosko-alžirski državljan ZZ vložil zoper odločbo o zavrnitvi vstopa na ozemlje Združenega kraljestva, ki je bila utemeljena z razlogi javne varnosti. SIAC je izdala „nejavno“ sodbo z izčrpno obrazložitvijo in „javno“ sodbo s povzetkom obrazložitve. ZZ je bila vročena zgolj zadnja sodba. Predložitveno sodišče, ki je odločalo o pritožbi zoper to sodbo, je postavilo vprašanje, do katere mere mora pristojni nacionalni drugostopenjski organ zainteresirano osebo obvestiti o razlogih javne varnosti, na katerih temelji odločba o zavrnitvi vstopa.

Sodišče je v sodbi razsodilo, da navedene določbe Direktive 2004/38 ob upoštevanju člena 47 Listine o temeljnih pravicah, ki se nanaša na učinkovitost sodnega nadzora, zahtevajo, da pristojno nacionalno sodišče poskrbi za to, da se to, da pristojni nacionalni organ zainteresirane osebe ne obvesti natančno in v celoti o razlogih, na katerih temelji odločba o zavrnitvi vstopa, in dokazih v zvezi z njo, omeji na tisto, kar je nujno potrebno. Nacionalno sodišče mora poskrbeti

¹⁷ Drug vidik te sodbe je predstavljen v rubriki „Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah“.

¹⁸ Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 zaradi krepitve procesnih pravic oseb ter spodbujanja uporabe načela vzajemnega priznavanja odločb, izdanih na sojenju v odsotnosti zadevne osebe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34, in UL L 81, str. 24).

¹⁹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

za to, da se zainteresirano osebo o bistvu navedenih razlogov vsekakor obvesti na način, ki ustrežno upošteva nujno zaupnost dokazov. Sodišče je tako pojasnilo, da ni domneve o obstoju in utemeljenosti razlogov, ki jih uveljavlja nacionalni organ za zavrnitev razkritja teh razlogov. Pristojno sodišče mora tako neodvisno preučiti vse pravne in dejanske elemente, ki jih uveljavlja nacionalni organ, in presoditi, ali državna varnost nasprotuje, da se zainteresirano osebo obvesti natančno in v celoti o razlogih, na katerih temelji odločba o zavrnitvi vstopa.

Če državna varnost dejansko nasprotuje tej obvestitvi, je treba sodni nadzor nad zakonitostjo odločbe izvesti po postopku, v katerem se ustrezno pretehta zahteve, ki izhajajo iz državne varnosti, in zahteve, ki izhajajo iz pravice do učinkovitega sodnega varstva, pri čemer je treba morebitne posege v izvajanje te pravice omejiti na nujno potrebne. Vendar to tehtanje ne velja enako za vse dokaze za razloge, ki se predložijo pristojnemu nacionalnemu sodišču, ker lahko razkritje teh dokazov neposredno in specifično ogrozi državno varnost.²⁰

4. Okrepljeno sodelovanje

Sodišče je v sodbi z dne 16. aprila 2013 v združenih zadevah *Španija in Italija proti Svetu* (C-274/11 in C-295/11) prvič, odkar je bil z Amsterdamsko pogodbo uveden mehanizem okrepljenega sodelovanja, preizkusilo zakonitost odobritve takega sodelovanja. Dve državi članici sta namreč pri njem vložili *ničnostno tožbo zoper Sklep Sveta 2011/167 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva med petindvajsetimi državami članicami*²¹, pri katerem Španija in Italija nista želeli sodelovati zaradi določene jezikovne ureditve.

Sodišče je najprej preučilo trditev tožečih strank, da Svet ni pristojen za odobritev takega okrepljenega sodelovanja, ker člen 20(1) PEU izključuje kakršno koli okrepljeno sodelovanje na področjih, ki so v izključni pristojnosti Unije, in ker uvedba evropskih pravic zaradi zagotovitve enotnega varstva pravic intelektualne lastnine ne spada med pristojnosti, ki si jih države članice in Unija delijo, temveč je zajeta z izključno pristojnostjo Unije iz člena 3(1)(b) PDEU, ki se nanaša na določitev pravil o konkurenci, potrebnih za delovanje notranjega trga. Sodišče tej utemeljitvi ni pritrdilo. Razsodilo je, da pristojnosti, da se uvedejo evropske pravice intelektualne lastnine in da se v zvezi z njimi vzpostavi centralizirana ureditev na ravni Unije na področju potrjevanja, usklajevanja in nadzorovanja, in pristojnost za določitev jezikovne ureditve navedenih pravic spadajo v okvir delovanja notranjega trga. Spadajo torej na področje deljenih pristojnosti in zato niso izključne.

Poleg tega je Sodišče menilo, da če izpodbijani sklep izpolnjuje zahteve iz člena 20 PEU ter člena 326 PDEU in naslednjih, ne pomeni zlorabe pooblastil, temveč, nasprotno, ob upoštevanju nemožnosti, da se za Unijo kot celoto v razumnem roku sprejme skupna ureditev, prispeva k procesu integracije. Sodišče je tudi poudarilo, da je to, da se pristojnost, prenesena s členom 118 PDEU za uvedbo evropskih pravic intelektualne lastnine, izvaja v okviru okrepljenega sodelovanja, neločljivo povezano s tem, da tako uvedena evropska pravica intelektualne lastnine, enotno varstvo, ki ga zagotavlja, in z njo povezana ureditev ne veljajo v vsej Uniji, temveč le na ozemlju udeleženih držav članic. Ta posledica nujno izhaja iz člena 20

²⁰ Glede uporabe načel, ki so bila dognana v sodbi ZZ, na področju skupne zunanje in varnostne politike glej spodaj sodbo z dne 18. julija 2013 v združenih zadevah *Komisija proti Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P in C-595/10 P) v rubriki „Skupna zunanja in varnostna politika – zamrznitev sredstev“.

²¹ Sklep Sveta 2011/167/EU z dne 10. marca 2011 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva (UL L 76, str. 53).

PEU, ki v odstavku 4 določa, da so akti, sprejeti v okviru okrepljenega sodelovanja, zavezujoči samo za udeležene države članice, in z njo nikakor ni kršen člen 118 PDEU.

Nazadnje, Sodišče je razsodilo, da izpodbijani sklep spoštuje zahtevo po sprejetju sklepa o odobritvi okrepljenega sodelovanja kot zadnjega sredstva, ker je Svet upošteval dejstvo, da se je zakonodajni proces v zvezi z vzpostavitvijo evropskega patenta začel leta 2000, da je med vsemi državami članicami potekala razprava o več jezikovnih ureditvah enotnega patenta in da nobena od teh ureditev ni bila deležna take podpore, da bi bil na ravni Unije sprejet celovit „zakonodajni sveženj“ o takem patentu.

5. Razdelitev pristojnosti in pravna podlaga

V zvezi z razdelitvijo pristojnosti je treba omeniti tri sodbe. Prvi dve sodbi se nanašata na skupno trgovinsko politiko, tretja pa na socialno politiko.

V zadevi *Komisija proti Svetu* (C-137/12), v kateri je bila izdana sodba z dne 22. oktobra 2013, je Komisija predlagala razglasitev ničnosti *Sklepa 2011/853 o podpisu Evropske konvencije o pravnem varstvu storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu ali vključujejo pogojni dostop, v imenu Unije*²². Komisija je med drugim trdila, da navedeni sklep spada na področje skupne trgovinske politike in da bi moral biti sprejet na podlagi člena 207(4) PDEU, ne pa na podlagi člena 114 PDEU, ki se nanaša na približevanje zakonodaj. Glede tega je Sodišče navedlo, da se želi s Sklepom 2011/853 primarno doseči cilj, ki ima posebno vez s skupno trgovinsko politiko, zaradi česar je treba pri njegovem sprejetju kot pravno podlago uporabiti člen 207(4) PDEU v povezavi s členom 218(5) PDEU, kar med drugim pomeni, da podpis Evropske konvencije o pravnem varstvu storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu ali vključujejo pogojni dostop²³, v imenu Unije na podlagi člena 3(1)(e) PDEU spada v njeno izključno pristojnost. Izboljšanje pogojev delovanja notranjega trga pa je, nasprotno, postranski cilj tega sklepa, s katerim ni mogoče upravičiti njegovega sprejetja na podlagi člena 114 PDEU.

Sodišče je ob opozorilu, da lahko na področje skupne trgovinske politike spadajo le akti Unije, ki imajo posebno vez z mednarodno trgovino, menilo, da je drugače od Direktive 98/84²⁴, ki se nanaša na pravno varstvo teh istih storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu, znotraj Unije in katere pravna podlaga je člen 100A ES, Sklep 2011/853 z odobritvijo podpisa navedene konvencije v imenu Unije namenjen uveljavitvi podobnega varstva kot tistega iz Direktive na ozemlju evropskih držav, ki niso članice Unije, da bi se v teh državah pospeševalo opravljanje navedenih storitev s strani ponudnikov iz Unije. Namen, ki se ga tako želi doseči in za katerega je glede na besedilo uvodnih izjav navedenega sklepa v povezavi s Konvencijo treba ugotoviti, da je glavni cilj tega sklepa, ima tako posebno vez z mednarodno trgovino z navedenimi storitvami, ki upravičuje uvrstitev tega sklepa v skupno trgovinsko politiko. Sodišče je torej ugodilo tožbi Komisije in izpodbijani sklep razglasilo za ničen.

²² Sklep Sveta 2011/853/EU z dne 29. novembra 2011 o podpisu Evropske konvencije o pravnem varstvu storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu ali vključujejo pogojni dostop, v imenu Unije (UL L 336, str. 1).

²³ Evropska konvencija o pravnem varstvu storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu ali vključujejo pogojni dostop (UL 2011, L 336, str. 2).

²⁴ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 98/84/ES z dne 20. novembra 1998 o pravnem varstvu storitev, ki temeljijo na pogojnem dostopu ali vključujejo pogojni dostop (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 3, str. 147).

Razdelitev pristojnosti med Unijo in državami članicami je bila v osredju sodbe z dne 18. julija 2013 v zadevi *Daiichi Sankyo in Sanofi-Aventis Deutschland* (C-414/11), ki se nanaša na *Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPS)*²⁵. Sodišče, ki je moralo med drugim odločiti o vprašanju, ali člen 27 tega sporazuma o predmetu, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev patenta, spada na področje, na katerem so primarno pristojne države članice, je poudarilo, da se od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe skupna trgovinska politika – ki je del zunanjega delovanja Unije in je povezana s trgovino s tretjimi državami – nanaša tudi na trgovinske vidike pravic intelektualne lastnine.²⁶ Zato, če je akt Unije namenjen spodbujanju, olajševanju ali urejanju mednarodne trgovine, spada v skupno trgovinsko politiko. Pravila, vsebovana v zadevnem sporazumu, pa so posebej povezana z mednarodno trgovino. Sam sporazum je del liberalizacije mednarodne trgovine in njegov cilj je okrepiti in uskladiti varstvo intelektualne lastnine na svetovni ravni ter zmanjšati nesorazmerja v mednarodni trgovini na ozemlju držav članic Svetovne trgovinske organizacije. Zato je Sodišče ugotovilo, da ta sporazum, in natančneje njegov člen 27, odslej v celoti spada na področje skupne trgovinske politike in v izključno pristojnost Unije.

Sodišče je v sodbi z dne 26. septembra 2013 v zadevi *Združeno kraljestvo proti Svetu* (C-431/11) odločalo o tožbi za *razglasitev ničnosti Sklepa Sveta 2011/407* o stališču Evropske unije v Skupnem odboru EGP glede spremembe Priloge VI (Socialna varnost) in Protokola 37 k Sporazumu EGP²⁷. Združeno kraljestvo je v utemeljitev tožbe trdilo, da izpodbijani sklep napačno temelji na členu 48 PDEU o ukrepih na področju socialne varnosti, saj je primerna pravna podlaga člen 79(2) PDEU o politiki priseljevanja.

Sodišče je razsodilo, da je bilo Sklep 2011/407 mogoče veljavno sprejeti na podlagi člena 48 PDEU. Cilj tega sklepa je namreč omogočiti, da se *acquis* Unije glede koordinacije sistemov socialne varnosti, spremenjen z uredbama št. 883/2004²⁸ in št. 987/2009²⁹, uporablja tudi za države Evropskega združenja za prosto trgovino (Efta), ki so pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP). Cilj navedenega sklepa je neposredno urediti ne le socialne pravice državljanov zadevnih treh držav Efte, ampak tudi in enako socialne pravice državljanov Unije v navedenih državah. Tako Sklep 2011/407 dejansko spada med ukrepe, s katerimi mora biti pravo o notranjem trgu Unije, kolikor je mogoče, razširjeno na EGP, tako da so državljani navedenih držav upravičeni do prostega gibanja oseb pod istimi socialnimi pogoji kot državljani Unije. Iz tega je mogoče sklepati, da je treba posodobitev in poenostavitev pravil o koordinaciji sistemov socialne varnosti znotraj Unije z nadomestitvijo Uredbe št. 1408/71³⁰ z Uredbo št. 883/2004 nujno izvesti tudi na ravni EGP.

²⁵ Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Priloge 1C k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (STO), ki je bil podpisan 15. aprila 1994 v Marakešu in odobren s Sklepom Sveta z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (94/800/ES) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80).

²⁶ Glej člen 207(1) PDEU.

²⁷ Sklep Sveta 2011/407/EU z dne 6. junija 2011 o stališču Evropske unije v Skupnem odboru EGP glede spremembe Priloge VI (Socialna varnost) in Protokola 37 k Sporazumu EGP (UL L 182, str. 12).

²⁸ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 988/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 (UL L 284, str. 43).

²⁹ Uredba (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (UL L 284, str. 1).

³⁰ Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 35).

Poleg tega je Sodišče menilo, da člen 79(2) PDEU ne more biti podlaga za sprejetje ukrepa, kakršen je Sklep 2011/407, ker ta ob upoštevanju konteksta razvoja združenja z državami Efte, v katerega je umeščen, in zlasti ciljev, ki jih uresničuje to združenje, očitno ni združljiv s cilji navedenega člena 79(2) PDEU, ki je v poglavju 2 naslova V PDEU, naslovljenem „Politika glede mejne kontrole, azila in priseljevanja“. Sodišče je zato tožbo Združenega kraljestva zavrnilo.

II. Kmetijstvo

Na področju kmetijstva je treba navesti dve odločbi, ki sta povezani z načeli prava Unije in z varstvom temeljnih pravic.

Na prvem mestu, Sodišče se je moralo v sodbi z dne 27. junija 2013 v zadevi *Agrokonstulting-04* (C-93/12) izreči o *dopustnosti pravila države članice o sodni pristojnosti*, na podlagi katerega se vsi spori v zvezi z odločbami nacionalnega organa, pristojnega za izplačilo kmetijskih pomoči, dodelijo enemu samemu sodišču, glede na načeli enakovrednosti in učinkovitosti ter člen 47 Listine o temeljnih pravicah. Šlo je za določbo bolgarskega zakona o upravnem sporu, katere učinek je bil, da je moralo predložitveno sodišče odločati o vseh tožbah zoper akte nacionalnega organa, pristojnega za izplačilo kmetijskih pomoči v okviru skupne kmetijske politike.

Sodišče je razsodilo, da navedeni načeli enakovrednosti in učinkovitosti ter člen 47 Listine o temeljnih pravicah ne nasprotujejo takemu pravilu, če se pravna sredstva, katerih namen je zagotovitev varstva pravic, ki jih imajo zadevne osebe na podlagi prava Unije, ne izvajajo pod manj ugodnimi pogoji, kot so določeni za pravna sredstva, katerih namen je varstvo pravic na podlagi morebitnih shem pomoči za kmete, določenih v notranjem pravu, in če tako nacionalno pravilo zadevnim osebam ne povzroča postopkovnih nevšečnosti, predvsem z vidika trajanja postopka, ki bi lahko čezmerno otežil uresničevanje pravic iz prava Unije.

Na drugem mestu, Sodišče je moralo v sodbi z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *Schaible* (C-101/12) preizkusiti veljavnost nekaterih določb Uredbe št. 21/2004³¹. V bistvu je šlo za vprašanje, *ali je mogoče obveznosti, ki jih imajo rejci ovc in koz na podlagi navedenih določb, ki so se nanašale na individualno identifikacijo živali, njihovo elektronsko individualno identifikacijo in vodenje registra, šteti za skladne s členom 16 Listine o temeljnih pravicah o svobodi gospodarske pobude in z načelom enakega obravnavanja.*

Sodišče je v sodbi razsodilo, da ni ničesar, kar bi lahko vplivalo na veljavnost spornih določb glede na navedeno svoboščino in navedeno načelo. Najprej je Sodišče v zvezi z njihovo združljivostjo s svobodo gospodarske pobude ugotovilo, da določbe Uredbe št. 21/2004, ki rejcem ovc in koz nalagajo obveznosti v zvezi z elektronsko individualno identifikacijo živali in vodenjem registra na gospodarstvu, sicer lahko omejujejo pravico do svobode gospodarske pobude, vendar da ta ni absolutna pravica. Podvržena je lahko širokemu spektru posegov organov javne oblasti, ki lahko v splošnem interesu določijo omejitve za izvajanje gospodarske dejavnosti, če je spoštovano načelo sorazmernosti. Sodišče je v obravnavani zadevi ugotovilo, da tudi če lahko obveznosti iz postopka v glavni stvari omejujejo izvrševanje svobode gospodarske pobude, so upravičene z legitimni cilji v splošnem interesu. Ker namreč olajšajo sledljivost

³¹ Uredba Sveta (ES) št. 21/2004 z dne 17. decembra 2003 o uvedbi sistema za identifikacijo in registracijo ovc in koz ter o spremembi Uredbe (ES) št. 1782/2003 in direktiv 92/102/EGS in 64/432/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 42, str. 56). Predlog za sprejetje predhodne odločbe se je nanašal na člene 3(1), 4(2), 5(1) in 9(3), prvi pododstavek, Uredbe št. 21/2004 ter na Prilogo B, točka 2, k navedeni uredbi.

posamezne živali in tako omogočajo pristojnim organom, da v primeru izbruha epizootskih bolezni sprejmejo potrebne ukrepe za preprečitev širjenja nalezljivih bolezni ovc in koz, so te obveznosti primerne in potrebne za uresničitev navedenih ciljev, ki so varovanje zdravja, boj proti epizootskim boleznim in dobro počutje živali, pa tudi vzpostavitev notranjega kmetijskega trga v zadevnem sektorju.

III. Prosti pretok

1. Prosto gibanje delavcev in socialna varnost

Na področju prostega gibanja delavcev in socialne varnosti si posebno pozornost zaslužijo tri sodbe.

Na prvem mestu, Sodišče se je v sodbi z dne 16. aprila 2013 v zadevi *Las* (C-202/11) izreklo o *ureditvi države članice, s katero se je zahtevala uporaba uradnega jezika v pogodbah o zaposlitvi*. V obravnavani zadevi se je nizozemski državljan, ki prebiva na Nizozemskem, zaposlil pri družbi s sedežem v Antwerpnu (Belgija). V pogodbi o zaposlitvi s čezmejnim elementom, sestavljeni v angleščini, je bilo določeno, da zadevna oseba delo opravlja v Belgiji. Nato mu je ta družba z dopisom, prav tako sestavljenim v angleščini, odpovedala pogodbo o zaposlitvi. Delavec je vložil tožbo pri arbeidsrechtbank in zatrjeval, da so bila določila pogodbe o zaposlitvi nična zaradi kršitve določb dekreta Flamske skupnosti o uporabi jezikov, s katerim so bila podjetja z nizozemskega jezikovnega območja zavezana, da ko z delavcem sklenejo delovno razmerje s čezmejnim elementom, vse dokumente, ki se nanašajo na delovno razmerje, sestavijo v nizozemščini, sicer so ti nični, na kar pazi sodišče po uradni dolžnosti. Sodišče je v sodbi razsodilo, da taka ureditev, ki ima lahko odvrtačni učinek za delavce in delodajalce, ki ne razumejo nizozemsko, pomeni omejitve prostega gibanja delavcev. Sodišče je pojasnilo tudi, da v posebnem kontekstu pogodbe s čezmejnim elementom taka jezikovna obveznost ni sorazmerna s cilji, na katere se je sklicevala Belgija v obravnavani zadevi, ki so varstvo uradnega jezika, varstvo delavcev in olajšanje upravnega nadzora v zvezi s tem.

Na drugem mestu je treba opozoriti na sodbo z dne 20. junija 2013 v zadevi *Giersch in drugi* (C-20/12) v zvezi z *enakim obravnavanjem glede socialnih ugodnosti za obmejne delavce in njihove družinske člane*. Sodišče je v tej sodbi razsodilo, da je treba člen 7(2) Uredbe št. 1612/68³² razlagati tako, da načeloma nasprotuje zakonodaji države članice, ki za *dodelitev finančne pomoči za visokošolski študij določa pogoj prebivališča študenta v tej državi članici* in s tem ujava različno obravnavanje – ki pomeni posredno diskriminacijo – oseb, ki prebivajo v zadevni državi članici, in tistih, ki ne prebivajo v tej državi članici, so pa otroci obmejnih delavcev, ki opravljajo dejavnost v navedeni državi članici.

Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da je cilj povečati delež visokošolsko izobraženih rezidentov, da bi se spodbudil razvoj gospodarstva te države članice, sicer legitimen cilj, ki lahko upraviči tako različno obravnavanje, in da je pogoj prebivališča sicer primeren za zagotovitev dosege navedenega cilja, vendar da tak pogoj presega to, kar je nujno potrebno za doseg zasledovanega cilja. Tak pogoj prebivališča namreč onemogoča upoštevanje drugih dejavnikov, ki lahko predstavljajo dejansko stopnjo povezanosti med prosilcem za navedeno finančno pomoč in družbo ali trgov delo zadevne države članice, kot je dejstvo, da je eden od staršev, ki

³² Uredba Sveta št. 1612/68 (EGS) z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 15), kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

še naprej preživlja študenta, obmejni delavec, ki ima v tej državi članici trajnejšo zaposlitev in je tam že delal precejšnje obdobje.

Na tretjem mestu, sodba z dne 21. februarja 2013 v zadevi *Salgado González* (C-282/11) se je nanašala na *način izračuna starostne pokojnine samozaposlenih delavcev z vidika ureditve Unije na področju socialne varnosti delavcev migrantov*.³³

Sodišče je najprej opozorilo, da se ob neusklajenosti na ravni Unije pogoji za pridobitev pravice do dajatev določijo z zakonodajo vsake države članice, vendar da morajo države članice ob izvajanju te pristojnosti spoštovati pravo Unije in zlasti določbe Pogodbe DEU o prostem gibanju. Glede tega Uredba št. 1408/71 določa, da kadar je z zakonodajo države članice pridobitev pravice do dajatev, kot je starostna pokojnina, pogojena z dopolnitvijo zavarovalnih dob, pristojni nosilec te države članice po potrebi upošteva zavarovalne dobe, dopolnjene po zakonodaji druge države članice.³⁴ Za to upošteva te dobe, kot če bi bile dopolnjene po zakonodaji, ki jo uporablja sam.

Tako je nacionalna ureditev, na podlagi katere se teoretični znesek starostne pokojnine samozaposlenega delavca, ne glede na to, ali je migrant ali ne, nespremenljivo izračunava na podlagi osnov za prispevke, ki jih je ta delavec plačeval v določenem referenčnem obdobju pred zadnjim prispevkom, v nasprotju z zahtevami, ki jih določa Uredba št. 1408/71,³⁵ kadar je ta teoretični znesek izračunan, kot da bi ta vso poklicno dejavnost opravil izključno v zadevni državi članici. To bi lahko bilo drugače, če bi nacionalna zakonodaja določala mehanizme prilagoditve načina izračuna teoretičnega zneska starostne pokojnine, da bi upoštevala okoliščino, da je zadevni delavec izvrševal pravico do prostega gibanja tako, da je delal v drugi državi članici.

2. Svoboda ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev

Sodišče je imelo v sodbi z dne 8. maja 2013 v združenih zadevah *Libert in drugi* (C-197/11 in C-203/11) priložnost izreči se o vprašanju, ali pravo Unije nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero mora ocenjevalna komisija pri *prenosu nepremičnin*, ki so v nekaterih občinah, preveriti, ali je kupec s temi občinami „zadostno povezan“, in ki subjektom, ki določijo parcelacijo, in nosilcem projekta nalaga, da zagotovijo ponudbo socialnih stanovanj, pri tem pa določa davčne podpube in mehanizme subvencioniranja.

Sodišče je navedlo, da ureditev, s katero so določeni taki pogoji za prenos, pomeni omejitve temeljnih svoboščin, ki jih zagotavlja pravo Unije. Poleg tega je poudarilo, da lahko take zahteve v zvezi s politiko socialnih stanovanj, kot je zahteva po zadostitvi nepremičninskim potrebam manj premožnega domačega prebivalstva, pomenijo višji cilj v splošnem interesu, ki lahko upraviči to omejitev. Vendar ti ukrepi presegajo tisto, kar je nujno za uresničitev navedenega cilja, kadar pogoji, ki so določeni za prenos nepremičnin, niso neposredno povezani z družbenogospodarskimi vidiki, ki ustrezajo cilju varstva izključno manj premožnega domačega prebivalstva na nepremičninskem trgu. V takem primeru namreč ti pogoji lahko dajejo prednost ne samo manj premožnemu prebivalstvu, ampak tudi drugim osebam, ki imajo na voljo dovolj sredstev in zato na navedenem trgu ne potrebujejo posebnega socialnega varstva.

³³ Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kakor je bila večkrat spremenjena (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 35).

³⁴ Glej člen 45 Uredbe št. 1408/71.

³⁵ Glej zlasti člen 46(a) Uredbe št. 1408/71.

Sodišče pa je, nasprotno, razsodilo, da člen 63 PDEU ne nasprotuje naložitvi „socialne obveznosti“ nekaterim gospodarskim subjektom, kot so subjekti, ki določijo parcelacijo, ali nosilci projekta, ob pridobivanju gradbenega dovoljenja ali dovoljenja za razdelitev zemljišča, če je namenjena zagotovitvi zadostne ponudbe stanovanj za osebe z nizkimi prihodki ali druge ogrožene sloje lokalnega prebivalstva.

Sodišče se je v sodbi z dne 24. oktobra 2013 v zadevi *LB* (nekdanja *Landsbanki Islands*) (C-85/12) izreklo o razlagi *Direktive 2001/24 o reorganizaciji in prenehanju kreditnih institucij*³⁶, vključene v *Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru*. V tej direktivi je določeno, da so v primeru stečaja kreditne institucije, ki ima podružnice v drugih državah članicah, reorganizacijski ukrepi ter postopek prenehanja del enega samega postopka zaradi insolventnosti v državi članici, v kateri ima institucija svoj sedež (matična država), in imajo učinke po pravu matične države v celotni Uniji brez kakršnih koli dodatnih formalnosti.

V obravnavani zadevi je bilo treba ugotoviti, ali so reorganizacijski ukrepi, ki jih je sprejela Islandija po tem, ko jo je prizadela bančna in finančna kriza, zajeti z Direktivo. S temi ukrepi, sprejetimi v obliki moratorija, so bile finančne institucije zaščitene pred uvedbo sodnih postopkov in je bila odrejena prekinitev tekočih sodnih postopkov v celotnem obdobju moratorija. Premoženje LBI, islandske kreditne institucije, ki ji je bil odobren moratorij na Islandiji, je bilo predmet izvršb v zavarovanje v Franciji, ki jih je ta kreditna institucija izpodbijala pred francoskimi sodišči s trditvijo, da se zaradi Direktive lahko proti svojemu francoskemu upniku sklicuje neposredno na reorganizacijske ukrepe, sprejete na Islandiji, in da so torej izvršbe nične.

Sodišče je uvodoma navedlo, da je cilj Direktive 2001/24 vzpostaviti vzajemno priznavanje s strani držav članic glede ukrepov, ki jih sprejme vsaka država članica za ponovno vzpostavitev sposobnosti preživetja kreditnih institucij, ki jim je dala dovoljenje. Nato je Sodišče ugotovilo, da so na podlagi Direktive 2001/24³⁷ samo upravni in sodni organi matične države pristojni za odločanje o izvedbi reorganizacijskih ukrepov v kreditni instituciji in za uvedbo postopka prenehanja zoper tako institucijo. Ti ukrepi imajo v vseh državah članicah enak učinek, kakor je z zakonom določen v matični državi članici. Zato se na podlagi Direktive 2001/24 priznavajo reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja, ki jih sprejmejo upravni in sodni organi matične države članice, z učinki, ki jih imajo na podlagi prava te države članice. Nasprotno pa ima lahko načeloma zakonodaja te države članice v drugih državah članicah učinke le na podlagi ukrepov, ki jih sprejmejo upravni in sodni organi te države članice zoper določeno kreditno institucijo.

Sodba z dne 24. septembra 2013 v zadevi *Demirkan* (C-221/11) se je nanašala na vprašanje, ali *svoboda opravljanja storitev iz člena 41(1) Dodatnega protokola*³⁸ k *Sporazumu o pridružitvi med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Turčijo*³⁹ zajema tudi tako imenovano *pasivno svobodo opravljanja storitev*, in sicer svobodo, ki prejemnikom storitev daje pravico, da vstopijo v državo članico, da bi tam lahko prejeli storitve.

³⁶ Direktiva 2001/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. aprila 2001 o reorganizaciji in prenehanju kreditnih institucij (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 15).

³⁷ Direktiva 2001/24/ES, člena 3(1) in 9(1).

³⁸ Protokol, ki je v skladu s svojim členom 62 sestavni del Pridružitvenega sporazuma. Ta protokol je bil podpisan 23. novembra 1970 v Bruslju in je bil v imenu Skupnosti sklenjen, odobren in potrjen z Uredbo Sveta (EGS) št. 2760/72 z dne 19. decembra 1972.

³⁹ Podpisan 12. septembra 1963 v Ankari.

Sodišče je ugotovilo, da je sicer treba, kolikor je to mogoče, za turške državljane uporabljati načela, priznana v okviru členov Pogodbe DEU o svobodi opravljanja storitev, da se med pogodbenicama odpravijo omejitve svobode opravljanja storitev, vendar da razlage določb prava Unije, vključno z določbami Pogodbe o notranjem trgu, ni mogoče samodejno uporabiti za razlago sporazuma, ki ga Unija sklene s tretjo državo, razen če sporazum vsebuje izrecne določbe v zvezi s tem. Pri odločanju o tem, ali je taka uporaba mogoča, je treba primerjati cilj in kontekst sporazuma in Pogodbe. Med Pridružitvenim sporazumom in njegovim dodatnim protokolom na eni ter Pogodbo na drugi strani pa obstajajo bistvene razlike, ki izhajajo iz tega, da ima pridružitven EGS-Turčija izključno gospodarske cilje, ki so namenjeni predvsem spodbujanju gospodarskega razvoja Turčije. Tako razvoj gospodarskih svoboščin za omogočanje splošnega prostega gibanja oseb, ki bi bilo primerljivo s tistim, ki se uporablja za državljane Unije, ni cilj Pridružitvenega sporazuma. Poleg tega je, kar zadeva časovni vidik, Sodišče poudarilo, da nič ne nakazuje, da bi imeli pogodbenici Pridružitvenega sporazuma in Dodatnega protokola pri njuni sklenitvi v mislih, da svoboda opravljanja storitev vključuje pasivno svobodo opravljanja storitev. Zato svoboda opravljanja storitev v smislu člena 41(1) Dodatnega protokola ne vključuje svobode turških državljanov, prejemnikov storitev, da vstopijo v državo članico, da bi tam prejemali storitve.

3. Prosti pretok kapitala

V sodbi z dne 22. oktobra 2013 v združenih zadevah *Essent in drugi* (od C-105/12 do C-107/12) se je moralo Sodišče izreči o vprašanju, ali člen 345 PDEU in pravila o prostem pretoku kapitala nasprotujejo nacionalni lastninskopravni ureditvi upravljavcev omrežij za distribucijo električne energije ali plina, v kateri je določena absolutna prepoved privatizacije teh upravljavcev.

Sodišče je na prvem mestu opozorilo, da člen 345 PDEU izraža načelo nevtralnosti Pogodb glede lastninskopravne ureditve v državah članicah. Natančneje, Pogodbi načeloma ne nasprotujeta niti nacionalizaciji podjetij niti njihovi privatizaciji, tako da lahko države članice za nekatera podjetja legitimno uvedejo ali ohranijo sistem javne lastnine. Vendar je Sodišče opozorilo, da člen 345 PDEU ne omogoča, da bi se lastninskopravne ureditve, ki obstajajo v državah članicah, izognile temeljnemu pravilu Pogodbe DEU, zlasti pravilu o prepovedi diskriminacije, o svobodi ustanavljanja in o prostem pretoku kapitala.

V obravnavani zadevi je Sodišče ugotovilo, da prepoved privatizacije glede na svoje učinke pomeni omejevanje prostega pretoka kapitala. Dodalo je, da se cilja zagotovitve preglednosti trgov električne energije in plina ter preprečitve izkrivljanja konkurence, na katerih temelji izbira lastninskopravne ureditve iz nacionalne zakonodaje, lahko upoštevat kot nujna razloga v splošnem interesu, da se upraviči omejevanje prostega pretoka kapitala. Prav tako je Sodišče v zvezi s prepovedma udeležbe v skupini in opravljanja dejavnosti, ki bi lahko posegale v upravljanje omrežja, ugotovilo, da je z navedenima ciljema kot z nujnima razlogoma v splošnem interesu prav tako mogoče upravičiti ugotovljeno omejevanje temeljnih svoboščin. Vendar morajo biti zadevne omejitve tudi primerne za dosego želenih ciljev in ne smejo presegati tega, kar je potrebno za uresničitev zastavljenih ciljev.

IV. Mejna kontrola, azil in priseljevanje

1. Prehajanje meja

V zvezi s skupnimi pravili o standardih in postopkih za nadzor zunanjih meja je želelo nemško sodišče izvedeti, ali je Uredba št. 2252/2004⁴⁰ *v delu, v katerem prosilec za izdajo potnega lista nalaga obveznost dajanja prstnih odtisov in določa njihovo shranjevanje v potnih listih, veljavna*, zlasti glede na Listino o temeljnih pravicah. Sodišče je v sodbi z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *Schwarz* (C-291/12) na to vprašanje odgovorilo pritrdilno. Namreč, odvzem prstnih odtisov in njihovo shranjevanje v potnih listih sicer pomenita kršitev pravic do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, ki sta zagotovljeni v členu 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah, vendar sta ta ukrepa vseeno upravičena zaradi preprečevanja zlorab potnih listov.

Sodišče je v sodbi z dne 19. decembra 2013 v zadevi *Koushkaki* (C-84/12) pojasnilo svojo sodno prakso glede vizumske politike in, natančneje, glede *postopka in pogojev za izdajo enotnih vizumov* ter polje proste presoje držav članic v tem okviru. Sodišče je najprej razsodilo, da je treba člene 23(4), 32(1) in 35(6) Vizumskega zakonika⁴¹ razlagati tako, da lahko pristojni organi države članice po obravnavanju vloge za izdajo enotnega vizuma izdajo takega vizuma prosilcu zavrnejo le, če je zoper njega mogoče uveljavljati katerega od razlogov za zavrnitev izdaje vizuma, naštetih v teh določbah. Ti organi imajo pri obravnavanju te vloge široko polje proste presoje glede pogojev uporabe teh določb in ocenjevanja upoštevni dejstev, da bi ugotovili, ali se lahko zoper prosilca uveljavlja kateri od teh razlogov za zavrnitev.

Sodišče je natančneje glede razloga za zavrnitev, ki se nanaša na morebitno odsotnost namena prosilca zapustiti ozemlje držav članic pred potekom vizuma, razsodilo,⁴² da se od pristojnih organov države članice ne zahteva, da morajo biti prepričani o namenu prosilca, ampak da se lahko zadovoljijo z ugotovitvijo, da o tem namenu obstaja upravičen dvom glede na splošni položaj v državi prebivališča prosilca in glede na njegove lastnosti, ugotovljene na podlagi informacij, ki jih je predložil.

Nazadnje, Sodišče je ugotovilo, da Vizumski zakonik ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v kateri je določeno, da če so pogoji za izdajo, določeni s tem zakonikom, izpolnjeni, pristojni organi prosilcu lahko izdajo enotni vizum, ne da bi bilo posebej določeno, da ta vizum morajo izdati, če je mogoče tako nacionalno določbo razlagati skladno z navedenim zakonikom. Pristojni nacionalni organi lahko torej prosilcu izdajo enotnega vizuma zavrnejo le, če je zoper tega prosilca mogoče uveljavljati katerega od razlogov za zavrnitev izdaje vizuma, naštetih v teh členih.

⁴⁰ Uredba Sveta (ES) št. 2252/2004 z dne 13. decembra 2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajo države članice (UL L 385, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 444/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 (UL L 142, str. 1, in popravek v UL L 188, str. 127).

⁴¹ Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik) (UL L 243, str. 1).

⁴² Sodišče se je izreklo glede na člen 32(1) Vizumskega zakonika v povezavi s členom 21(1) tega zakonika.

2. Azilna politika

Omeniti je treba dve sodbi v zvezi s pravico do azila, ki se nanašata na Uredbo št. 343/2003 (Dublin II)⁴³.

Na prvem mestu, v zadevi *MA in drugi* (C-648/11), v kateri je bila izdana sodba z dne 6. junija 2013, je bilo Sodišču postavljeno vprašanje glede *določitve države članice, ki je odgovorna za obravnavanje prošnje za azil*, kadar je prosilec za azil, mladoletnik brez spremstva in brez družinskega člana, ki bi bil zakonito prisoten na ozemlju Evropske unije, vložil prošnje v več državah članicah. V ta namen je Sodišče člen 6, drugi odstavek, Uredbe št. 343/2003 razlagalo tako, da je za obravnavanje te prošnje odgovorna tista država članica, v kateri je mladoletnik prisoten potem, ko je tam vložil prošnjo. Sodišče je glede tega razsodilo, da izraza „država članica, v kateri je mladoletnik vložil prošnjo za azil“ iz te določbe ni mogoče razumeti, kot da pomeni prvo državo članico, v kateri je mladoletnik vložil prošnjo za azil. Mladoletniki brez spremstva so namreč posebej občutljiva skupina oseb, zato se postopka določitve odgovorne države članice ne sme podaljševati bolj, kot je nujno potrebno, temveč jim je treba zagotoviti hiter dostop do postopkov za določanje statusa begunca. Zato čeprav je korist mladoletnika izrecno omenjena le v prvem odstavku člena 6 navedene uredbe, člen 24(2) Listine o temeljnih pravicah v povezavi z njenim členom 51(1) učinkuje tako, da se morajo pri vseh odločbah, ki jih države članice sprejmejo glede določitve države članice, ki je odgovorna za obravnavanje pravice do azila, prav tako upoštevati predvsem koristi otroka. Zato mladoletnikov brez spremstva, ki so v eni od držav članic vložili prošnjo za azil, načeloma ni treba predati drugi državi članici, v kateri so vložili prvo prošnjo za azil.

Na drugem mestu, Sodišče je v sodbi z dne 10. decembra 2013 v zadevi *Abdullahi* (C-394/12) razsodilo, da je treba člen 19(2) Uredbe št. 343/2003 razlagati tako, da v *okolicih, v katerih je država članica privolila v sprejem prosilca za azil* kot država članica prvega vstopa prosilca za azil na ozemlje Evropske unije, lahko ta prosilec pristojnost te države članice za obravnavanje prošnje, ki temelji na merilih iz člena 10(1) navedene uredbe, izpodbija zgolj s sklicevanjem na obstoj sistemskih pomanjkljivosti azilnega postopka in pogojev za sprejem prosilcev za azil v tej državi članici. Sodišče je s povzemanjem razlage iz sodbe z dne 21. decembra 2011 v zadevi *NS*⁴⁴ navedlo, da morajo te sistemske pomanjkljivosti in pogoji za sprejem prosilcev za azil pomeniti utemeljene razloge za prepričanje, da bi bili ti prosilci izpostavljeni resnični nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v smislu člena 4 Listine o temeljnih pravicah.

3. Politika priseljevanja

Sodišče je moralo v sodbi z dne 10. septembra 2013 v zadevi *G. in R.* (C-383/13 PPU) podati razlago člena 15(2) in (6) Direktive 2008/115 (direktiva o vračanju)⁴⁵, ki določa *postopkovne varovalne ukrepe v zvezi z odločbami o odstranitvi nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav*. V tem okviru Direktiva 2008/115 zahteva, da države članice zagotovijo učinkovita pravna sredstva zoper te odločbe, in poleg tega določa, da se zadevnega državljana tretje države nemudoma izpusti, če pridržanje ni zakonito.

⁴³ Uredba Sveta (ES) št. 343/2003 z dne 18. februarja 2003 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vložijo državljani tretje države (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 109).

⁴⁴ Združeni zadevi C-411/10 in C-493/10 (ZOdL, str. I-13905).

⁴⁵ Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 348, str. 98).

Sodišče je v sodbi, ki jo je izdalo po nujnem postopku predhodnega odločanja, razsodilo, da nespoštovanje pravice do obrambe ob sprejetju odločbe o podaljšanju pridržanja nezakonito prebivajočega državljana z namenom njegove odstranitve ne povzroči avtomatično odprave pridržanja. Vendar mora po mnenju Sodišča nacionalno sodišče preveriti, ali je ta kršitev osebi, ki se nanjo sklicuje, dejansko odvzela možnost boljše obrambe in to v taki meri, da bi lahko imel upravni postopek, ki je pripeljal do ohranitve pridržanja, drugačen rezultat.

Tudi sodba z dne 19. septembra 2013 v zadevi *Filev in Osmani* (C-297/12) se nanaša na razlago Direktive 2008/115 (direktiva o vračanju). Sodišče je zlasti razsodilo, da ta direktiva *nasprotuje nacionalni določbi, ki omejitev trajanja prepovedi vstopa pogojuje s tem, da zadevni državljan tretje države vloži prošnjo za odobritev take omejitve*. Iz besedila člena 11(2) te direktive je namreč razvidno, da države članice morajo omejiti trajanje vsake prepovedi vstopa, ne glede na to, ali je za to vložena prošnja.

Sodišče je menilo tudi, da ta določba nasprotuje temu, da je kršitev prepovedi vstopa in prebivanja na ozemlju države članice, ki je bila izrečena več kot pet let pred ponovnim vstopom zadevnega državljana tretje države na to ozemlje ali pred začetkom veljavnosti nacionalne zakonodaje, s katero je bila prenesena ta direktiva, podlaga za kazensko sankcijo, razen če ta državljan pomeni resno grožnjo za javni red, javno varnost ali državno varnost.

Nazadnje, Sodišče je poudarilo, da država članica, ki se je na podlagi člena 2(2)(b) direktive o vračanju odločila, da te direktive ne bo uporabljala za državljane tretjih držav, ki jim je bila izrečena kazenska sankcija, teh nacionalnih pravil ne more uveljavljati proti državljanu, ki mu je bila izrečena kazenska sankcija pred prenosom Direktive v nacionalno pravo in ki bi se lahko neposredno skliceval nanjo.

V. Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah

1. Evropski nalog za prijetje

V zvezi s področjem pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah je treba omeniti tri sodbe, ki se nanašajo na Okvirni sklep 2002/584 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami⁴⁶. Dve od teh zadev poleg tega temeljita na prvih vprašanjih za predhodno odločanje španskega in francoskega ustavnega sodišča.

V prvi zadevi je špansko ustavno sodišče Sodišču postavilo vprašanje, ali Okvirni sklep 2002/584 dopušča nacionalnim sodiščem – kot zahteva sodna praksa španskega ustavnega sodišča – da *predajo osebe, ki je bila obsojena v odsotnosti, pogojujejo s tem, da je obsodba lahko predmet preizkusa v odreditveni državi članici*. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi z dne 26. februarja 2013 v zadevi *Melloni* po opozorilu, da lahko izvršitveni pravosodni organ izvršitev naloga za prijetje podredi le pogojem, ki so naštet v Okvirnem sklepu, razsodilo, da člen 4a(1) Okvirnega sklepa, ker v njem navedeni pogoj ni določen, pravosodnim organom preprečuje, da zavrnejo izvršitev naloga za prijetje, izdanega za izvršitev kazni, kadar zadevna oseba ni bila osebno navzoča na

⁴⁶ Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 zaradi krepitev procesnih pravic oseb ter spodbujanja uporabe načela vzajemnega priznavanja odločb, izdanih na sojenju v odsotnosti zadevne osebe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34, in UL L 81, str. 24).

sojenju, če je bila seznanjena z načrtovanim sojenjem in je pooblastila pravnega zastopnika, da jo zastopa na sojenju in jo je ta dejansko zastopal. Sodišče je poleg tega ugotovilo, da je ta določba Okvirnega sklepa, ki pod nekaterimi pogoji dovoljuje izvršitev evropskega naloga za prijetje, če zadevna oseba ni bila navzoča na sojenju, skladna s pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja ter s pravico do obrambe, ki sta priznani s členoma 47 in 48(1) Listine o temeljnih pravicah. Namreč, čeprav je pravica obtoženca, da je osebno navzoč na sojenju, temeljni element pravice do poštenega sojenja, pa vseeno ta pravica ni absolutna, saj se ji obtoženec lahko odpove, kadar so zagotovljena nekatera jamstva.

Nazadnje, Sodišče je navedlo, da člen 53 Listine o temeljnih pravicah državi članici ne dopušča niti tega, da predajo osebe, ki je bila obsojena v odsotnosti, pogoji s tem, kar v Okvirnem sklepu ni določeno, da je obsodba lahko predmet preizkusa v odreditveni državi članici, zato da bi se izognila zoževanju pravic, ki so zagotovljene z njeno ustavo. Sodišče je navedlo tudi, da bi bila z drugačno razlago člena 53 Listine o temeljnih pravicah ogrožena načelo primarnosti prava Unije in učinkovitost Okvirnega sklepa 2002/584.⁴⁷

Sodišče je v sodbi z dne 30. maja 2013 v zadevi *F.* (C-168/13 PPU), izdani v zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe, ki je bil predložen v okviru prednostnega vprašanja ustavnosti, ki je bilo postavljeno francoskemu ustavnemu svetu, obravnavalo *možnost vložitve suspenzivnega pravnega sredstva zoper odločbo o razširitvi učinkov evropskega naloga za prijetje*. Sodišče je po opozorilu, da že sam Okvirni sklep 2002/584 določa postopek, ki je v skladu z zahtevami Listine o temeljnih pravicah, navedlo, da neobstoj izrecne ureditve glede eventualne pravice do suspenzivnega pravnega sredstva zoper odločbe, ki se nanašajo na evropski nalog za prijetje, državam članicam niti ne prepoveduje niti ne nalaga določitve take pravice. Glede tega je Sodišče razsodilo, da če uporaba navedenega okvirnega sklepa ni onemogočena, ta državi članici ne preprečuje uporabe svojih ustavnih pravil, med drugim glede pravice do poštenega sojenja.

Vendar je Sodišče pojasnilo, da je treba polje proste presoje, ki ga imajo države članice za to, omejiti. Zato mora biti ob upoštevanju pomena rokov končna odločitev glede izvršitve naloga za prijetje načeloma sprejeta v 10 dneh od soglasja za predajo zahtevane osebe, v drugih primerih pa v 60 dneh od prijete te osebe. Sodišče je navedlo tudi, da mora biti v skladu z Okvirnim sklepom⁴⁸ odločba o razširitvi naloga ali nadaljnji predaji načeloma izdana v 30 dneh od prejema zahteve. Zato, kadar je v nacionalni ureditvi določeno morebitno suspenzivno pravno sredstvo zoper to odločbo, ga je treba uveljavljati ob upoštevanju zgoraj navedenih rokov, določenih za sprejetje končne odločitve o izvršitvi naloga.

V tretji zadevi glede evropskega naloga za prijetje je Sodišče v sodbi z dne 29. januarja 2013 v zadevi *Radu* (C-396/11) razsodilo, da izvršitveni pravosodni organi ne *smejo zavrniti izvršitve evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan z namenom uvedbe kazenskega postopka, iz razloga, da zahtevana oseba pred izdajo tega naloga za prijetje v odreditveni državi članici ni bila zaslišana*. Prvič, ta razlog ni naveden med razlogi za neizvršitev takega naloga, ki so določeni v določbah Okvirnega sklepa 2002/584. Drugič, Sodišče je ugotovilo, da pravica do izjave, priznana v členih 47 in 48 Listine o temeljnih pravicah, ne zahteva, da imajo pravosodni organi države članice možnost zavrniti izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan z namenom uvedbe kazenskega postopka, iz tega razloga, ker bi taka zahteva neizogibno izničila sam mehanizem predaje, ki ga določa Okvirni sklep. Da bi se namreč preprečil beg zadevne osebe,

⁴⁷ V zvezi s tem glej predstavitev te sodbe v rubriki „Listina Evropske unije o temeljnih pravicah“.

⁴⁸ Člena 27(4) in 28(3)(c) Okvirnega sklepa 2002/584.

mora imeti tak nalog za prijetje učinek presenečenja. Sodišče je navedlo, pri čemer se je oprlo na več določb Okvirnega sklepa, da je vsekakor evropski zakonodajalec zagotovil spoštovanje pravice do izjave v izvršitveni državi članici tako, da učinkovitost mehanizma evropskega naloga za prijetje ni ogrožena.⁴⁹

2. Vzajemno priznavanje denarnih kazni

Sodišče je v sodbi z dne 14. novembra 2013 v zadevi *Baláž* (C-60/12) podalo razlago pojma „Sodišče, ki je pristojno zlasti za kazenske zadeve“ v smislu Okvirnega sklepa 2005/214 o uporabi načela vzajemnega priznavanja denarnih kazni.⁵⁰ Sodišče je najprej pojasnilo, da je ta pojem samostojen pojem prava Unije. Sodišče je ob upoštevanju tega, da področje uporabe Okvirnega sklepa vključuje kršitve v zvezi z „ravnanji, ki so v nasprotju s predpisi o varnosti v prometu“, in da se te kršitve v različnih državah članicah ne obravnavajo enotno ter zaradi zagotovitve polnega učinka Okvirnega sklepa ugotovilo, da je s tem pojmom zajeto vsako sodišče, ki uporablja postopek, ki izpolnjuje bistvene značilnosti kazenskega postopka, pri čemer se ne zahteva, da ima to sodišče izključno kazensko pristojnost. Dalje, Sodišče je razsodilo, da ker se Okvirni sklep uporablja tudi za denarne kazni, ki jih naložijo upravni organi, je mogoče ob upoštevanju posebnosti pravnih sistemov držav članic zahtevati izvedbo predhodne upravne faze. Zato je treba šteti, da je oseba imela možnost predložiti zadevo v razsojanje sodišču, ki je pristojno zlasti za kazenske zadeve, v smislu Okvirnega sklepa, tudi če je morala pred vložitvijo pravnega sredstva spoštovati predhodni upravni postopek. Vendar za dostop do pristojnega sodišča ne smejo biti določeni taki pogoji, zaradi katerih bi bil ta onemogočen ali čezmerno otežen. Tako mora biti to sodišče neomejeno pristojno, da preuči zadevo tako glede pravne presoje kot glede presoje dejanskih okoliščin.

VI. Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah

1. Pristojnost, priznavanje in izvrševanje sodnih odločb

Na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah se je večina odločb, ki so bile izdane v tem letu, nanašala na razlago Uredbe št. 44/2001 (Bruselj I)⁵¹.

Med njimi si posebno pozornost zasluži sodba z dne 12. septembra 2013 v zadevi *Sunico in drugi* (C-49/12). Vprašanje se je nanašalo na pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) navedene uredbe in na to, ali je treba ta pojem razlagati tako, da zajema tožbo, s katero organ države članice od fizičnih in pravnih oseb s stalnim prebivališčem ali sedežem v drugi državi članici zahteva odškodnino za škodo, povzročeno s protipravnim dogovorom z namenom utaje DDV, ki je dolgovan v prvi državi članici.

Sodišče je menilo, da čeprav nekateri spori med javnim organom in subjektom zasebnega prava lahko spadajo na področje uporabe Uredbe št. 44/2001, pa je drugače, kadar javni organ ravna v okviru izvajanja državne oblasti. Ker pa v obravnavani zadevi tožba javnega organa ne temelji

⁴⁹ Glej zlasti člene 8, od 13 do 15 in 19 Okvirnega sklepa 2002/584.

⁵⁰ Člen 1(a)(iii) Okvirnega sklepa Sveta 2005/214/PNZ z dne 24. februarja 2005 o uporabi načela vzajemnega priznavanja denarnih kazni (UL L 76, str. 16), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL L 81, str. 24).

⁵¹ Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

na nacionalni zakonodaji v zvezi z DDV, ampak na zatrjevanem sodelovanju subjekta zasebnega prava pri protipravnem dogovoru z namenom goljufige, ki spada v okvir nacionalnega prava o civilni odgovornosti za delikte ali kvazidelikte, obstoječe pravno razmerje med strankama ni pravno razmerje na podlagi javnega prava, ki bi zajemalo tudi uporabo prerogativ javne oblasti. Zato je ta tožba zajeta s pojmom „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe št. 44/2001. Sodišče je razsodilo, da je vseeno nacionalno sodišče pristojno za preveritev, ali je organ uporabil dokaze, ki jih je pridobil pri izvajanju prerogativ javne oblasti, in ali glede na okoliščine primera v okviru svoje tožbe nastopa kot subjekt zasebnega prava.

2. Pravo, ki se uporabi v pogodbenih obligacijskih razmerjih

Sodišče v letu 2013 ni odločalo o veliko sporih v zvezi s kolizijo zakonov, vendar je bila glede takega spora izdana pomembna sodba z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *Unamar* (C-184/12). Sodišče, ki je odločalo o razlagi členov 3 in 7(2) Rimske konvencije⁵², je imelo v tej zadevi priložnost pojasniti, *ali lahko sodišče, ki odloča o sporu, namesto prava, ki sta ga izbrali stranki pogodbe o trgovskem zastopanju, uporabi lex fori iz razloga prisilne narave pravil, ki urejajo položaj samozaposlenih trgovskih zastopnikov, v pravnem redu zadnje države članice.*

Sodišče je razsodilo, da je treba v skladu s členom 3(1) Rimske konvencije spoštovati izbiro strank glede prava, ki naj se uporabi, tako da je treba izjemo v zvezi z obstojem „prisilnih določb“ v smislu zakonodaje zadevne države članice, na katere se nanaša člen 7(2) te konvencije, razlagati ozko. Kot prisilne določbe se obravnavajo določbe, katerih spoštovanje se šteje za tako bistveno za varovanje politične, socialne ali gospodarske organizacije zadevne države članice, da so predpisane za vse osebe, ki so na nacionalnem ozemlju. Zato lahko sodišče, pred katerim poteka postopek, zavrne uporabo prava države članice, ki sta ga izbrali stranki pogodbe o trgovskem zastopanju in ki zagotavlja minimalno varstvo iz Direktive 86/653⁵³, samo, če s podrobnimi dokazi ugotovi, da je bilo za zakonodajalca države sodišča, pred katerim poteka postopek, bistvenega pomena, da se trgovskemu zastopniku zagotovi varstvo, ki presega varstvo, določeno v navedeni direktivi, pri čemer glede tega upošteva naravo in namen teh prisilnih določb.

VII. Prevoz

V tem letu sta bili na tem področju sprejeti dve pomembni odločbi. Na prvem mestu je treba omeniti sodbo z dne 26. februarja 2013 v zadevi *Folkerts* (C-11/11), v kateri so bila podrobneje pojasnjena *pravila glede odškodnine letalskim potnikom v primeru zamude letov*. Sodišče je razsodilo, da je treba v primeru povezovalnih letov pavšalno odškodnino presojati na podlagi zamude glede na pričakovano uro prihoda v končni namembni kraj, ki se razume kot namembni kraj zadnjega leta, s katerim je letel zadevni potnik. Tako mora biti potniku leta s povezovalnim letom plačana odškodnina, če je imel prvi let ob odhodu letala zamudo pod mejami, ki so

⁵² Konvencija o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih, na voljo za podpis 19. junija 1980 v Rimu (UL 2005, C 169, str. 10).

⁵³ Direktiva Sveta z dne 18. decembra 1986 o usklajevanju zakonodaje držav članic o samozaposlenih trgovskih zastopnikih (86/653/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 177).

določene v Uredbi št. 261/2004⁵⁴, vendar je zaradi te zamude v končni namembni kraj prispel z najmanj triurno zamudo glede na prihod po voznem redu.

Na drugem mestu, Sodišče je v zadevi *Švica proti Komisiji* (C-547/10 P), v kateri je bila izdana sodba z dne 7. marca 2013, odločalo o pritožbi zoper sodbo Splošnega sodišča⁵⁵ o zavrnitvi tožbe za razglasitev ničnosti Odločbe 2004/12⁵⁶, s katero je Komisija odobrila omejitve, ki so jih sprejeli nemški organi v zvezi z nočnim preletom nekaterih območij nemškega ozemlja blizu letališča Zürich.

Sodišče je v celoti potrdilo analizo tožbe, ki jo je opravilo Splošno sodišče. Opozorilo je, da v skladu s členom 8(2) Uredbe št. 2408/92 država članica za izvrševanje pravic v zračnem prometu lahko zahteva spoštovanje državnih, regionalnih ali lokalnih izvedbenih predpisov, ki se med drugim nanašajo na varstvo okolja. Sprejetje teh predpisov ne pomeni naložitve pogoja v smislu člena 9(1) Uredbe št. 2408/92⁵⁷, s katerim bi se omejevalo ali zavračalo izvrševanje prometnih pravic. Z drugačno razlago bi člen 8(2) te uredbe izgubil smisel. Ker v obravnavani zadevi sporni ukrepi v obdobjih, na katera se nanašajo, ne pomenijo prepovedi, ne pogojne ne delne, preleta nemškega zračnega prostora za letala, ki letijo z letališča Zürich ali nanj priletijo, temveč pomenijo le spremembo njihove poti po vzletu s tega letališča ali pred pristankom na njem, je torej Splošno sodišče pravilno ugotovilo, da ne spadajo na področje uporabe člena 9(1) Uredbe.

Poleg tega, ker Švicarska konfederacija ni pristopila k notranjemu trgu Unije in ker Sporazum ES-Švica o zračnem prometu⁵⁸ ne vsebuje nobene posebne določbe, na podlagi katere bi lahko za zadevne letalske prevoznike veljale določbe prava Unije o svobodi opravljanja storitev, razlage zadnjenavedenih določb v okviru notranjega trga ni mogoče uporabiti za razlago navedenega sporazuma.

⁵⁴ Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10).

⁵⁵ Sodba Splošnega sodišča z dne 9. septembra 2010 v zadevi *Švica proti Komisiji* (T-319/05, ZOdl., str. II-4265).

⁵⁶ Odločba Komisije 2004/12/ES z dne 5. decembra 2003 o postopku na podlagi prvega stavka člena 18(2) Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu ter Uredbe Sveta (EGS) št. 2408/92 (UL 2004, L 4, str. 13).

⁵⁷ Uredba Sveta (EGS) št. 2408/92 z dne 23. julija 1992 o dostopu letalskih prevoznikov Skupnosti do letalskih prog znotraj Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 420).

⁵⁸ Sporazum med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu, ki je bil podpisan 21. junija 1999 v Luxembourg in odobren v imenu Skupnosti s Sklepom Sveta in Komisije glede sporazuma o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju z dne 4. aprila 2002 o sklenitvi sedmih sporazumov s Švicarsko konfederacijo (2002/309/ES, Euratom) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 41, str. 89).

VIII. Konkurenca

1. Omejevalni sporazumi

a) Kršitve pravil o konkurenci

V zvezi z razlago določb na področju omejevalnih sporazumov je treba omeniti dve sodbi.⁵⁹ Na prvem mestu gre za sodbo z dne 18. junija 2013 v zadevi *Schenker & Co in drugi* (C-681/11), v kateri je Sodišče razsodilo, da se *podjetje, ki je kršilo člen 101 PDEU, ne more sklicevati na kršitev načela varstva legitimnega pričakovanja in se tako izogniti naložitvi globe z zatrjevanjem zmote o zakonitosti svojega ravnanja kot posledice vsebine pravnega nasveta odvetnika ali odločitve nacionalnega organa, pristojnega za konkurenco*. Sodišče je namreč navedlo, da to, da naj bi zadevno podjetje napačno pravno opredelilo svoje ravnanje, tega podjetja ne more oprostiti naložitve globe, razen v posebnih primerih, ko na primer naložitvi globe nasprotuje katero od splošnih načel prava Unije, kot je načelo varstva legitimnega pričakovanja. Vendar se na kršitev načela varstva legitimnega pričakovanja ni mogoče sklicevati, če ne obstajajo jasna zagotovila pristojnega organa. Legitimno pričakovanje podjetja tako ne more temeljiti na pravnem nasvetu odvetnika; tudi nacionalni organi, pristojni za konkurenco, ker niso pristojni za sprejetje odločbe o ugotovitvi neobstoja kršitve prava Unije ampak za preizkus ravnanja podjetij z vidika nacionalnega prava o konkurenci, ne morejo vzbuditi takega legitimnega pričakovanja.

Poleg tega se je Sodišče izreklo o pristojnosti nacionalnih organov, da ne naložijo globe kljub ugotovitvi kršitve člena 101 PDEU. Sodišče je razsodilo, da člen 5 Uredbe št. 1/2003⁶⁰ zanje res ne določa izrecno te pristojnosti, vendar je tudi ne izključuje. Vendar je zaradi zagotavljanja učinkovite uporabe člena 101 PDEU, ki je v splošnem interesu, pomembno, da nacionalni organi, pristojni za konkurenco, zgolj izjemoma ne naložijo globe, kadar podjetje naklepno ali iz malomarnosti krši navedeno določbo, in da se lahko taka nenaložitev globe uporabi le na podlagi nacionalnega programa prizanesljivosti, če se ta izvaja tako, da ne ogroža učinkovite in enotne uporabe člena 101 PDEU.

Na drugem mestu, Sodišče se je moralo v sodbi z dne 4. julija 2013 v zadevi *Komisija proti Aalberts Industries in drugim* (C-287/11 P) izreči o pritožbi zoper sodbo Splošnega sodišča⁶¹, s katero je bila odločba, v kateri je Komisija matični družbi naložila *odgovornost za kršitev pravil o konkurenci, ki sta jo storili njeni hčerinski družbi*, razglašena za nično.

Glede tega je Sodišče opozorilo, da se ravnanje hčerinske družbe lahko pripiše matični družbi, če ta hčerinska družba, čeprav je ločena pravna oseba, o svojem ravnanju na trgu ne odloča samostojno, ampak večinoma ravna v skladu z navodili matične družbe, zlasti glede na gospodarske, organizacijske in pravne povezave med tema pravnima osebama. Sodišče je razsodilo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker se je omejilo na preučitev vprašanja, ali je bilo mogoče na podlagi preučitve dokazov glede obeh hčerinskih družb šteti,

⁵⁹ V zvezi s sodnimi postopki glede kršitev pravil o konkurenci je treba omeniti tudi zgoraj navedene sodbe z dne 26. novembra 2013 v zadevah *Gascogne Sack Deutschland* (nekdanja *Sachsa Verpackung*) *proti Komisiji* (C-40/12 P), *Kendrion proti Komisiji* (C-50/12 P) in *Groupe Gascogne proti Komisiji* (C-58/12 P). Te sodbe so predstavljene v rubriki „Postopki po pravu Evropske unije“.

⁶⁰ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205).

⁶¹ Sodba Splošnega sodišča z dne 24. marca 2011 v zadevi *Aalberts Industries in drugi proti Komisiji* (T-385/06, ZOdl., str. II-1223).

da sta pri kršitvi sodelovali ločeno, in ni preučilo tožbenega razloga, s katerim se je izpodbijala opredelitev matične družbe in njenih hčerinskih družb kot enega samega podjetja v smislu člena 81 ES. Vendar je Sodišče razsodilo, da v obravnavani zadevi ta napačna uporaba prava ni mogla povzročiti neveljavnosti izpodbijane sodbe, ker je bila ničnostna tožba vsekakor utemeljena, saj ugotovitve Komisije glede sodelovanja hčerinskih družb pri omejevalnem sporazumu niso bile pravno zadostno dokazane.

Poleg tega je Sodišče razsodilo, da je Splošno sodišče ravnalo prav, ko kljub ugotovitvi sodelovanja enega od zadevnih podjetij na sestankih, ki so bili organizirani v okviru omejevalnega sporazuma, ni razglasilo delne ničnosti odločbe Komisije, ker je zadevni omejevalni sporazum štela za enotno, kompleksno in trajajočo kršitev. Sodišče je namreč menilo, da je razglasitev delne ničnosti mogoča samo takrat, kadar je ravnanje, ki pomeni konstitutivni element kršitve, ločljivo od preostalih delov te kršitve.

b) Vpogled v spis na področju omejevalnih sporazumov

Sodišče je v sodbi z dne 6. junija 2013 v zadevi *Donau Chemie in drugi* (C-536/11) odločalo o načelih, ki se uporabijo za *vpogled osebe, ki je bila oškodovana zaradi omejevalnega sporazuma in želi prejeti odškodnino, v dokumentacijo iz spisa v zvezi z nacionalnimi sodnimi postopki glede uporabe člena 101 PDEU*. Sodišče je v tej odločbi razsodilo, da pravo Unije, zlasti načelo učinkovitosti, nasprotuje določbi nacionalnega prava, v skladu s katero je ta vpogled pogojen s soglasjem vseh strank postopka, ne da bi imela nacionalna sodišča kakršno koli možnost tehtanja zadevnih interesov. To velja tudi za dokumente, ki so bili predloženi v okviru programa prizanesljivosti. Nacionalna sodišča namreč morajo imeti možnost, da v posamičnih primerih tehtajo interes vložnika zahteve za vpogled v te dokumente zaradi priprave njegove odškodninske tožbe ob upoštevanju zlasti drugih možnosti, ki jih ima morebiti na voljo, in resnično škodljive posledice, do katerih tak vpogled lahko vodi glede na javne interese ali legitimne interese drugih oseb, vključno z javnim interesom za učinkovitost programov prizanesljivosti.

2. Državne pomoči

a) Pojem državne pomoči

Sodišče je v sodbi z dne 19. marca 2013 v združenih zadevah *Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji in drugim* (C-399/10 P in C-401/10 P) v pritožbenem postopku razsodilo, da je Splošno sodišče⁶² ravnalo napačno, ko je razglasilo ničnost odločbe, s katero je *Komisija kot državno pomoč opredelila delničarsko posojilo, ki ga je Francija odobrila družbi France Télécom SA (FT) v obliki kreditne linije* in objavila zlasti v sporočilu za javnost francoskega ministra za gospodarstvo, finance in industrijo. Splošno sodišče je v sodbi menilo, da finančna prednost družbi FT ni povzročila ustreznega znižanja državnega proračuna, tako da pogoj financiranja ukrepa iz državnih sredstev, ki mora biti izpolnjen, da se ga lahko opredeli kot pomoč, ni bil izpolnjen.

Sodišče je razveljavilo sodbo Splošnega sodišča, pri tem pa je opozorilo, da mora Komisija za ugotovitev obstoja državne pomoči sicer dokazati dovolj neposredno povezavo med prednostjo, dodeljeno prejemniku, na eni strani in zmanjšanjem državnega proračuna ali dovolj

⁶² Sodba Splošnega sodišča z dne 21. maja 2010 v združenih zadevah *Francija proti Komisiji* (T-425/04, T-444/04, T-450/04 in T-456/04, ZOdl., str. II-2099).

konkretnim gospodarskim tveganjem za bremenitev tega proračuna na drugi strani, vendar da ni nujno, da bi takšno zmanjšanje ali takšno tveganje ustrezalo ali bilo enakovredno navedeni prednosti, niti da bi bila ta prednost izravnana s takšnim zmanjšanjem ali takim tveganjem, niti da je enake narave kot zaveza glede državnih sredstev, iz katere izvira.

Sodišče je v zvezi z utemeljenostjo tožbe pred Splošnim sodiščem tudi razsodilo, da je Komisija pravilno menila, da je treba obvestilo o tem ukrepu, vsebovano v navedenemu sporočilu za javnost, šteti za del ukrepa pomoči, ki je bil nato konkretiziran v ponudbi delničarskega posojila. Več zaporednih posegov države je treba namreč šteti za en sam poseg, zlasti kadar med temi posegi obstaja tako tesna povezava, da jih ni mogoče ločiti.

Sodišče je v sodbi z dne 30. maja 2013 v zadevi *Doux Élevage in Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11) razsodilo, da *odločba nacionalnega organa, s katero je medpanožni sporazum, ki uvaja prispevek v okviru medpanožne organizacije, namenjen izvajanju ukrepov v zvezi z obveščanjem in promocijo, zunanjimi odnosi, zagotavljanjem kakovosti, raziskavami in obrambo interesov sektorja, razširjen na in določen kot zavezujoč za vse člane v kmetijski panogi, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.*

Sodišče je v obravnavani zadevi ugotovilo, da, prvič, navedeni mehanizem prispevanja ne pomeni neposrednega ali posrednega prenosa državnih sredstev. Sredstva, zbrana s plačilom teh prispevkov, namreč ne gredo preko državnega proračuna ali drugega javnega subjekta in država se jim, v kakršni koli obliki že, bodisi davkom, taksam, prispevkom ali drugim dajatvam, ne odpove. Drugič, medpanožne organizacije so združenja zasebnega prava in niso del javne uprave. Tretjič, javni organi sredstev, ki izvirajo iz teh prispevkov, ne morejo uporabiti za podporo določenih podjetij, saj je zadevna medpanožna organizacija tista, ki odloča o porabi teh sredstev, ki so v celoti namenjena ciljem, ki jih določi sama. Nazadnje, Sodišče je dodalo, da ta zasebna sredstva, ki jih uporabijo medpanožne organizacije, ne postanejo javna sredstva zgolj zato, ker se uporabljajo skupaj z zneski, ki morda izvirajo iz javnega proračuna.

b) Pooblastila Sveta in Komisije na področju državnih pomoči

Sodišče je v letu 2013 izreklo več pomembnih sodb, s katerimi so bila opredeljena pooblastila Sveta in Komisije na področju državnih pomoči.

Prvi sklop sodb se je nanašal na pomoči v kmetijskem sektorju. Komisija je v Smernicah Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013⁶³ državam članicam predlagala, naj spremenijo obstoječe sisteme pomoči za nakup kmetijskih zemljišč, da bodo skladni s temi smernicami najpozneje do 31. decembra 2009. Litva, Poljska, Latvija in Madžarska so leta 2007 privolile v ukrepe, ki jih je predlagala Komisija. Te štiri države članice so leta 2009 Svetu predlagale, naj njihove sisteme pomoči, ki omogočajo nakup kmetijskih zemljišč, s 1. januarjem 2010 razglasi za združljive z notranjim trgov. Svet je tem predlogom ugodil. Komisija je vložila tožbe, s katerimi je izpodbijala te odločbe Sveta. Sodišče je te tožbe zavrnilo s štirimi sodbami z dne 4. decembra 2013 v zadevah *Komisija proti Svetu* (C-111/10) v zvezi z Litvo, *Komisija proti Svetu* (C-117/10) v zvezi s Poljsko, *Komisija proti Svetu* (C-118/10) v zvezi z Latvijo in *Komisija proti Svetu* (C-121/10) v zvezi z Madžarsko. V teh sodbah je opredelilo obseg pooblastila, ki je Svetu podeljeno s členom 108(2), tretji pododstavek, PDEU, da razglasi združljivost državne pomoči s skupnim trgov, če obstajajo izjemne okoliščine.

⁶³ Smernice Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 (UL 2006, C 319, str. 1).

Sodišče je opozorilo, da ima Komisija osrednjo vlogo pri nadzoru državnih pomoči in da ima pooblastilo, ki je Svetu podeljeno z navedeno določbo, očitno naravo izjeme. Poleg tega je poudarilo, da je zaradi ohranitve doslednosti in učinkovitosti ukrepanja Unije ter načela pravne varnosti potrebno, da takoj ko ena od teh institucij dokončno odloči o združljivosti zadevne pomoči, druga institucija ne more več sprejeti nasprotne odločbe. Sodišče je v zvezi z izpodbijanimi odločbami navedlo, da so se nacionalni ukrepi, ki so jih države sprejele zaradi uskladitve svojih sistemov pomoči s smernicami Komisije, nanašali na obdobje pred 1. januarjem 2010 in da se zato odločbe Sveta nanašajo na nove sisteme pomoči.

Poudarilo pa je, da Svet ni pristojen za odobritev novega sistema pomoči, ki je neločljivo povezan z obstoječim sistemom pomoči, glede katerega se je država članica zavezala, da ga bo spremenila ali odpravila, tako da je privolila v ustrezne ukrepe, ki jih je predlagala Komisija. Vendar je Sodišče v obravnavanih zadevah navedlo, da zaradi velike spremembe okoliščin, na katere se je skliceval Svet v obrazložitvah izpodbijanih odločb, za presojo, ki jo je Komisija opravila v navedenih smernicah, ni mogoče šteti, da prejudicira presojo, ki jo je opravil Svet in ki se je nanašala na bistveno drugačne gospodarske okoliščine od tistih, ki jih je Komisija upoštevala pri svoji presoji. Sodišče je s preučitvijo upoštevanih gospodarskih okoliščin ugotovilo, da se ob upoštevanju neobičajnosti in nepredvidljivosti ter obsega učinkov gospodarske in finančne krize na kmetijstvo zadevnih držav članic za Svet ne more šteti, da je storil očitno napako pri presoji.

Druga pomembna sodba v zvezi z razdelitvijo pooblastil med Svetom in Komisijo je sodba z dne 10. decembra 2013 v zadevi *Komisija proti Irski in drugim* (C-272/12 P), ki se nanaša na *nacionalno ureditev na področju trošarin*. Sodišče je razveljavilo sodbo Splošnega sodišča⁶⁴, s katero je bilo ugodeno tožbi za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, s katero so bile oprostitve plačila trošarin za težka mineralna olja, ki se uporabljajo v proizvodnji aluminijevega oksida, opredeljene kot državne pomoči. Te oprostitve so uvedle nekatere države članice na podlagi odločb o odobritvi, ki jih je sprejel Svet v skladu s členom 8(4) Direktive 92/81 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja⁶⁵. Splošno sodišče je zlasti menilo, da odobritve, ki jih je izdal Svet, preprečujejo, da bi Komisija sporne oprostitve lahko opredelila kot državne pomoči.

Sodišče je, nasprotno, razsodilo, da ima postopek iz člena 8(4) Direktive 92/81 drugačen cilj in področje uporabe kakor ureditev iz člena 108 PDEU. Zato odločitev Sveta, s katero se državi članici v skladu z Direktivo 92/81 dopusti oprostitve trošarin, Komisiji ne more preprečiti, da začne postopek iz člena 108 PDEU, da ugotovi, ali je ta oprostitve državna pomoč, in da po koncu tega postopka po potrebi sprejme dokončno negativno odločbo glede teh oprostitvev.

Nazadnje, Sodišče je ugotovilo, da čeprav je bila Direktiva sprejeta na predlog Komisije, ki je menila, da te oprostitve ne izkrivljajo konkurence, to ne preprečuje, da se te oprostitve opredelijo kot državne pomoči, ker pojem državne pomoči ustreza objektivnemu položaju in ne more biti odvisen od ravnanja ali izjav institucij. To okoliščino pa je glede na načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti kljub temu treba upoštevati v zvezi z obveznostjo vračila nezdružljive pomoči.

⁶⁴ Sodba Splošnega sodišča z dne 21. marca 2012 v združenih zadevah *Irski in drugi proti Komisiji* (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV in T-69/06 RENV).

⁶⁵ Direktiva Sveta 92/81/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja (UL L 316, str. 12).

IX. Davčne določbe

Sodišče je v sodbi z dne 7. novembra 2013 v združenih zadevah *Tulică in Plavoşin* (C-249/12 in C-250/12) odločalo o *pravilih za izračun davčne osnove za DDV*, kadar morajo nacionalni davčni organi zaradi neplačila tega davka naknadno zahtevati njegovo plačilo v zvezi s transakcijami, pri katerih v ceni, ki so jo določile stranke, DDV ni omenjen. Glede tega je Sodišče razsodilo, da je treba Direktivo 2006/112 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost⁶⁶, zlasti njena člena 73 in 78, razlagati tako, da je, kadar sta stranki določili ceno blaga, ne da bi se kar koli dogovorili glede DDV, in je oseba, ki je zavezana za plačilo DDV na obdavčljivo transakcijo, dobavitelj tega blaga, treba šteti, da dogovorjena cena že vključuje DDV, če dobavitelj nima možnosti od pridobitelja izterjati davka, ki ga zahteva davčna uprava.

Upoštevanje celotne cene za davčno osnovo bi namreč v primeru, da dobavitelj nima možnosti od pridobitelja izterjati DDV, ki ga naknadno zahteva davčna uprava, povzročilo, da bi DDV obremenil tega dobavitelja. Tak izračun davčne osnove bi bil v nasprotju z načelom, da je DDV davek na potrošnjo, ki ga mora plačati končni potrošnik, in s pravilom, da davčna uprava iz naslova DDV ne more pobrati zneska, ki je večji od tistega, ki ga je prejel davčni zavezanec.

X. Približevanje zakonodaj

1. Intelektualna lastnina

V zvezi s približevanjem zakonodaj na področju intelektualne lastnine je treba glede sporov, o katerih se je odločalo v letu 2013, posebej izpostaviti dve sodbi. Prva, ki je predstavljena v rubriki „Okrepljeno sodelovanje“, se nanaša na načrtovani enotni patent; druga, predstavljena v tej rubriki, pa vsebuje preudarke na področju avtorske pravice in sorodnih pravic.

Sodišče je v tej sodbi z dne 11. julija 2013 v zadevi *Amazon.com International Sales in drugi* (C-521/11) pojasnilo svojo sodno prakso v zvezi s *financiranjem pravičnega nadomestila za zasebno razmnoževanje v smislu člena 5(2)(b) Direktive 2001/29*⁶⁷. Predmet te zadeve je bila nacionalna ureditev, v skladu s katero ima pravično nadomestilo obliko pristojbine za zasebno razmnoževanje, ki jo morajo plačati osebe, ki v komercialne namene in za plačilo dajejo v promet nosilce podatkov, primerne za reproduciranje.

Sodišče je s sklicevanjem na sodbo *Padawan*⁶⁸ navedlo, prvič, da pravo Unije ne nasprotuje splošnemu sistemu pobiranja, ki brez razlikovanja nalaga plačilo pristojbine za zasebno razmnoževanje, ko so ti nosilci podatkov prvič dani v promet, če je hkrati določena možnost vračila plačane pristojbine, kadar se uporaba teh nosilcev ne nanaša na zasebno razmnoževanje. Vendar mora nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin vsakega nacionalnega sistema in omejitev, ki jih nalaga Direktiva 2001/29, preveriti, ali praktične težave utemeljujejo tak sistem financiranja pravičnega nadomestila in ali je pravica do vračila učinkovita in preveč ne otežuje vračila plačane pristojbine. Po mnenju Sodišča praktične težave, povezane z ugotovitvijo, ali je

⁶⁶ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, str. 1).

⁶⁷ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).

⁶⁸ Sodba z dne 21. oktobra 2010 (C-467/08, ZOdl., str. I-10055).

uporaba nosilca podatkov zasebna, lahko upravičijo določitev izpodbojne domneve zasebne uporabe teh nosilcev pri dajanju le-teh v promet fizičnim osebam, če določena domneva ne povzroči naložitve pristojbine za zasebno razmnoževanje v primerih, v katerih se ti nosilci očitno uporabljajo v nezasebne namene.

V nadaljevanju je pojasnilo, da pristojbina za zasebno razmnoževanje ne more biti izključena zato, ker polovica prejemkov, ki so bili prejeti iz tega naslova, ni bila neposredno plačana upravičencem do tega nadomestila, ampak socialnim in kulturnim ustanovam, ki so bile ustanovljene v korist teh upravičencev, če te ustanove dejansko koristijo tem upravičencem in podrobna pravila delovanja teh organizacij niso diskriminatorna. Obveznost plačila te pristojbine ne more biti izključena niti zato, ker je bila podobna dajatev že plačana v drugi državi članici. Vendar lahko oseba, ki je predhodno plačala to pristojbino v državi članici, ki ni ozemeljsko pristojna, od nje zahteva vračilo.

2. Pranje denarja

Preprečevanje uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma je bilo v osredju sodbe z dne 25. aprila 2013 v zadevi *Jyske Bank Gibraltar* (C-212/11). V tej zadevi se je moralo Sodišče izreči o tem, ali je zakonodaja države članice, ki od kreditnih institucij, ki izvajajo svoje dejavnosti na nacionalnem ozemlju v okviru svobode opravljanja storitev, zahteva, da informacije, zahtevane iz naslova boja proti pranju denarja, posredujejo neposredno finančni obveščevalni enoti te države, združljiva s členom 22(2) Direktive 2005/60⁶⁹.

Po mnenju Sodišča je treba to določbo razlagati tako, da morajo subjekti, na katere se nanaša Direktiva, zahtevane informacije posredovati finančni obveščevalni enoti države članice, na ozemlju katere so, to pomeni v primeru transakcij, izvedenih v okviru svobode opravljanja storitev, finančni obveščevalni enoti države članice izvora. Ta določba pa ne nasprotuje temu, da država članica gostiteljica od kreditne institucije, ki na njenem ozemlju izvaja dejavnosti v okviru svobode opravljanja storitev, zahteva, da informacije posreduje neposredno njeni lastni finančni obveščevalni enoti, če je namen take ureditve okrepiti – ob spoštovanju prava Unije – učinkovitost boja proti pranju denarja in financiranju terorizma.

Namreč, čeprav ta nacionalna ureditev pomeni omejitev svobode opravljanja storitev, saj povzroča težave in dodatne stroške za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru svobode opravljanja storitev, in lahko pomeni dodatno kontrolo poleg kontrol, ki so že bile opravljene v državi članici izvora, to ne pomeni, da ni združljiva s členom 56 PDEU. Za tak primer gre, če jo je mogoče šteti za upravičeno z nujnim razlogom v splošnem interesu. Glede tega je po eni strani taka ureditev lahko primerna za doseganje cilja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, po drugi strani pa je lahko sorazmeren ukrep za uresničevanje tega cilja, če ne obstaja učinkovit mehanizem, ki bi zagotavljal polno in celovito sodelovanje finančnih obveščevalnih enot.

3. Zavarovanje avtomobilske odgovornosti

Med odločbami, ki so bile med letom izdane v zvezi z zavarovanjem avtomobilske odgovornosti, je treba omeniti sodbo z dne 10. oktobra 2013 v zadevi *Spedition Welter* (C-306/12). Sodišče je v tej zadevi odločalo o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki se je nanašal na razlago

⁶⁹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL L 309, str. 15).

člena 21(5) Direktive 2009/103⁷⁰ glede *pooblastil, ki jih mora imeti pooblaščenec za obravnavo odškodninskih zahtevkov*.

Glede tega je Sodišče najprej opozorilo, da je namen Direktive 2009/103 oškodovancem v prometnih nesrečah zagotoviti primerljivo obravnavanje ne glede na to, kje v Uniji se je nesreča zgodila. V ta namen mora biti tem oškodovancem omogočeno, da odškodninski zahtevek uveljavijo v državi članici svojega stalnega prebivališča pri pooblaščenca za obravnavo odškodninskih zahtevkov, ki ga v tej državi imenuje zavarovalnica stranke, odgovorne za škodo. Poleg tega morajo v skladu z uvodno izjavo 37 navedene direktive države članice poskrbeti, da imajo ti pooblaščenca za obravnavo odškodninskih zahtevkov zadostna pooblastila za zastopanje zavarovalnice v razmerju do oškodovancev in pred državnimi organi, po potrebi pa tudi pred sodišči, če je to v skladu s predpisi v zvezi z dodelitvijo sodne pristojnosti. Zato med vsa pooblastila, ki jih mora imeti pooblaščenec za obravnavo odškodninskih zahtevkov, spada pooblastilo, na podlagi katerega lahko veljavno sprejema sodna pisanja. Izključitev takega pooblastila bi Direktivi 2009/103 odvzela cilj, ki je, da se oškodovancem v prometnih nesrečah zagotovi primerljivo obravnavanje na celotnem ozemlju Unije.

4. Zavajajoče in primerjalno oglaševanje

Na področju zavajajočega in primerjalnega oglaševanja je treba omeniti sodbo z dne 11. julija 2013 v zadevi *Belgian Electronic Sorting Technology* (C-657/11). Sodišče, ki je moralo *razjasniti obseg pojma oglaševanja* v smislu člena 2, točka 1, Direktive 84/450⁷¹, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2005/29, in člena 2(a) Direktive 2006/114⁷², je pojasnilo, da tega pojma ni mogoče razlagati in uporabljati tako, da za ukrepe trgovca, ki so namenjeni spodbujanju prodaje njegovih proizvodov ali storitev in ki lahko vplivajo na ekonomsko vedenje potrošnikov ter torej vplivajo na konkurente tega trgovca, ne veljajo pravila o lojalni konkurenci, določena s tema direktivama. Zato je s tem pojmom zajeta uporaba imena domene in metaoznak v metapodatkih spletnega mesta, če ime domene ali metaoznake, sestavljene iz ključnih besed („keyword metatags“), napeljujejo na nekatere proizvode, storitve ali trgovsko ime družbe in pomenijo obliko predstavitve, ki je namenjena potencialnim potrošnikom in jim sugerira, da bodo našli spletno mesto v zvezi z navedenimi proizvodi, storitvami ali navedeno družbo. Nasprotno pa s tem pojmom ni zajeta registracija imena domene kot taka, saj gre v tem primeru za povsem formalno dejanje, ki samo po sebi ne vključuje nujno možnosti seznanitve potencialnih potrošnikov z imenom domene in torej ne more vplivati na njihovo izbiro.

⁷⁰ Direktiva 2009/103/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL L 263, str. 11).

⁷¹ Direktiva Sveta z dne 10. septembra 1984 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o zavajajočem oglaševanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 227), kakor je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/29/ES z dne 11. maja 2005 (UL L 149, str. 22).

⁷² Direktiva 2006/114/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju (UL L 376, str. 21).

XI. Socialna politika

1. Enako obravnavanje pri zaposlovanju in delu

Sodba z dne 25. aprila 2013 v zadevi *Asociația ACCEPT (C-81/12)* se je nanašala na *homofobne izjave v zvezi s politiko zaposlovanja poklicnega nogometnega kluba*. Posebnost zadeve je bila, da je javno izjavo, v skladu s katero je bilo izključeno, da se v klubu zaposli nogometaša, prikazanega kot homoseksualca, podala oseba, ki se predstavlja in se v javnosti dojema kot vodilna oseba tega kluba, ne da bi ga pravno lahko zavezala na področju zaposlovanja. Sodišče je razsodilo, da se te izjave v smislu člena Direktive 2000/78⁷³ o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu lahko štejejo za dejstva, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da je šlo s strani tega kluba za diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti.

Sodišče je v zvezi s tem navedlo, da delodajalec ne more izpodbiti obstoja dejstev, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da vodi diskriminatorno politiko zaposlovanja, zgolj z zatrjevanjem, da je homofobne izjave, ki napeljujejo na obstoj take politike, podala oseba, ki kluba pravno ne more zavezati na področju zaposlovanja, čeprav zatrjuje in se zdi, da ima pomembno vlogo pri vodenju tega delodajalca. To domnevo diskriminacije pa bi bilo mogoče ovreči z vrsto skladnih indicij, kot so jasna oddaljitev kluba od homofobnih izjav. Nasprotno pa po mnenju Sodišča dokazno breme, kot je prilagojeno v Direktivi 2000/78, ne pomeni, da se zahteva dokaz, ki ga ni mogoče izvesti brez kršitve pravice do spoštovanja zasebnega življenja. Ni torej potrebno, da toženi delodajalec dokaže, da so bile v preteklosti zaposlene osebe z določeno spolno usmerjenostjo.

Sodišče se je v sodbi z dne 11. aprila 2013 v združenih zadevah *Ring (C-335/11 in C-337/11)* še vedno v zvezi z Uredbo 2000/78 izreklo o vprašanju, ali *to, da se delavcu pogodba o zaposlitvi odpove s krajšim odpovednim rokom iz razloga bolezni, lahko pomeni diskriminacijo hendikepiranih delavcev*.

Glede tega je Sodišče zlasti poudarilo, da Direktiva 2000/78⁷⁴ delodajalcu nalaga sprejetje ustreznih in razumnih prilagoditvenih ukrepov, zlasti da se hendikepirani osebi omogoči dostop, sodelovanje in napredovanje v službi. „Razumne prilagoditve“ v smislu te direktive so ukrepi, ki se nanašajo na odpravo različnih ovir, ki preprečujejo polno in učinkovito sodelovanje hendikepiranih oseb v poklicnem življenju na podlagi enakopravnosti z drugimi delavci. Sodišče je tako razsodilo, da je skrajšanje delovnega časa, čeprav ne spada pod pojem „ritem delovnega časa“, ki je izrecno omenjen v Direktivi 2000/78, mogoče škoditi za prilagoditveni ukrep, če to skrajšanje delovnega časa delavcu omogoči, da še naprej opravlja svoje delo, in če za delodajalca ne pomeni nesorazmerne obremenitve. Seznam teh ukrepov iz uvodnega dela Direktive 2000/78 namreč ni izčrpen.

Sodišče je v zvezi z nacionalno določbo o odpovedi pogodbe o zaposlitvi s krajšim odpovednim rokom iz razloga bolezni menilo, da taka določba lahko povzroči različno obravnavanje, ki posredno temelji na hendikepiranosti, ker je hendikepirani delavec bolj izpostavljen tveganju, da se zanj uporabi krajši odpovedni rok, kot delavec, ki ni hendikepiran. Sodišče je opozorilo na široko polje proste presoje, ki je državam članicam priznana na področju socialne politike, in razsodilo, da mora predložitveno sodišče preveriti, ali je nacionalni zakonodajalec s tem, da

⁷³ Člena 2(2) in 10(1) Direktive Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).

⁷⁴ Člen 5 Direktive 2000/78.

je sledil legitimnim ciljem spodbujanja zaposlovanja bolnih oseb na eni strani ter razumnega ravnovesja med nasprotujočimi si interesi delavca in delodajalca, kar zadeva odsotnost zaradi bolezni, na drugi strani, upošteval ustrezne elemente, zlasti glede hendikepiranih delavcev in posebnih potreb, povezanih z varstvom, ki jih zahteva njihovo stanje.

2. Varstvo delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca

Sodišče je v sodbi z dne 25. aprila 2013 v zadevi *Hogan in drugi* (C-398/11) razsodilo, da se Direktiva 2008/94 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca⁷⁵ uporablja za pravico bivših delavcev do *starostne pokojnine iz pokojninskega načrta dodatnega zavarovanja, ki ga je uvedel njihov delodajalec*.

Člen 8 te direktive določa, da morajo države članice zagotoviti potrebne ukrepe za varstvo interesov delavcev v zvezi z njihovo pravico do teh prejemkov. Sodišče je menilo, da za uporabo te določbe zadošča, da je pokojninski načrt dodatnega zavarovanja na dan nastanka plačilne nesposobnosti delodajalca podkapitaliziran in da delodajalec zaradi plačilne nesposobnosti nima dovolj sredstev, da bi v ta načrt vplačal prispevke, ki bi zadoščali za celotno izplačilo dolgovanih dajatev. Pri ugotavljanju, ali je država članica izpolnila obveznost iz člena 8 Direktive 2008/94, se ne morejo upoštevati prejemki iz naslova državne pokojnine, na katere se ta člen ne nanaša.

Irsko ureditev, na katero se je nanašala zadeva *Hogan*, je ta država članica sprejela po izdaji sodb Sodišča z v zadevi *Robins in drugi*⁷⁶. Od razglasitve zadnjenavedene sodb so države članice obveščene, da je za pravilen prenos člena 8 Direktive 2008/94 potrebno, da delavec v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca prejme vsaj polovico zadevne starostne pokojnine. Vendar je bil z irsko ureditvijo obseg varstva tožečih strank iz postopka v glavni stvari omejen na manj kot polovico vrednosti njihove starostne pokojnine. Sodišče je menilo, da ta ureditev ne samo ne izpolnjuje obveznosti, ki jih navedena direktiva nalaga državam članicam, ampak tudi pomeni resno kršitev obveznosti te države članice, za katero bo lahko odgovarjala. Glede tega je Sodišče dodalo, da gospodarski položaj zadevne države članice ne pomeni izjemnih okoliščin, s katerimi bi lahko bila utemeljena nižja raven varstva pravice delavcev do starostne pokojnine.

3. Pravica do porodniškega dopusta

Sodišče je v sodbi z dne 19. septembra 2013 v zadevi *Betriu Montull* (C-5/12) razsodilo, da direktivi 92/85⁷⁷ in 76/207⁷⁸, ki se nanašata na varstvo nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile, in na *enako obravnavanje delavcev in delavk*, ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, na podlagi katere lahko pravico do porodniškega dopusta, ki jo določa prva od direktiv, v obdobju po šestih tednih obveznega dopusta matere po porodu koristita samo starša, ki imata oba status

⁷⁵ Direktiva 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, str. 36).

⁷⁶ Sodba Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi *Robins in drugi* (C-278/05, ZOdl., str. I-1053).

⁷⁷ Direktiva Sveta 92/85/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uvedbi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile ali dojijo (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 110).

⁷⁸ Direktiva Sveta 76/207/EGS z dne 9. februarja 1976 o izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zvezi z dostopom do zaposlitve, poklicnega usposabljanja in napredovanja ter delovnih pogojev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 187).

zaposlenega delavca, in ki torej to pravico odreka očetu otroka, čigar mati nima tega statusa in ni prijavljena v javni sistem socialne varnosti.

Prvič, po mnenju Sodišča položaj take samostojne delavke ni zajet z Direktivo 92/85, ki se nanaša samo na zaposlene noseče delavke in delavke, ki so pred kratkim rodile ali dojijo. Drugič, taka nacionalna zakonodaja sicer uvaja različno obravnavanje glede na spol, vendar gre za utemeljeno različno obravnavanje v smislu Direktive 76/207⁷⁹, ki priznava legitimnost varstva biološkega stanja ženske med njeno nosečnostjo in po njej.⁸⁰

XII. Varstvo potrošnikov

Na področju varstva potrošnikov je treba omeniti sodbo z dne 14. marca 2013 v zadevi *Aziz* (C-415/11), ki se nanaša na razlago Direktive 93/13⁸¹ o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah. Zadeva temelji na predlogu za sprejetje predhodne odločbe španskega sodišča, pri katerem je potrošnik vložil tožbo za ugotovitev *nedovoljenosti pogoja v kreditni pogodbi, zavarovani s hipoteko*, in za razglasitev ničnosti izvršilnega postopka, ki je bil uveden proti temu potrošniku.

Sodišče je ugotovilo, da ker nacionalni postopkovni sistem sodišču, ki odloča o vsebini in pri katerem je potrošnik vložil predlog za ugotovitev nedovoljenosti pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršbo, onemogoča, da bi sprejelo začasne ukrepe, ki bi lahko prekinili postopek izvršbe na podlagi hipoteke, če se izkaže, da je sprejetje takih ukrepov nujno za zagotovitev popolne učinkovitosti njegove končne odločbe, lahko ogrozi učinkovitost varstva, ki se skuša zagotoviti z Direktivo. Brez te možnosti bi v vseh primerih, v katerih je bila izvršba na s hipoteko obremenjeni nepremičnini opravljena pred razglasitvijo odločbe sodišča, ki odloča o vsebini, s katero je bila razglašena nedovoljenost pogodbenega pogoja, ki je podlaga za hipoteko, in torej ničnost izvršilnega postopka, ta odločba navedenemu potrošniku zagotovila zgolj odškodninsko varstvo, ki bi bilo nepopolno in nezadostno ter ne bi pomenilo ne ustreznega ne učinkovitega sredstva za prenehanje uporabe istega pogoja, kar je v nasprotju s tem, kar določa člen 7(1) Direktive 93/13.

Sodišče je nato pojasnilo, da je treba pojem očitnega nesorazmerja v škodo potrošnika v smislu člena 3(1) Direktive presojati z analizo nacionalnih določb, ki se uporabljajo, kadar med strankama ni sporazuma, da se presodi, ali in – odvisno od primera – koliko pogodba potrošnika postavlja v pravni položaj, ki je manj ugoden od tistega, ki ga določa veljavno nacionalno pravo. Prav tako je primerno, da se za to pravni položaj navedenega potrošnika preuči ob upoštevanju sredstev, ki so mu v skladu z nacionalno zakonodajo na voljo za prenehanje uporabe nedovoljenih pogojev.

⁷⁹ Člen 2(1) Direktive 76/207.

⁸⁰ Člen 2(3) Direktive 76/207.

⁸¹ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).

XIII. Okolje

1. Pravica do obveščenosti in do dostopa do odločb v okoljskih zadevah

Sodišče se je v zgoraj navedeni sodbi z dne 15. januarja 2013 v zadevi *Križan in drugi*⁸² izreklo o pravici javnosti do dostopa do lokacijske odločbe o gradnji odlagališča odpadkov. Ugotovilo je, da je bila odločba iz postopka v glavni stvari po eni strani eden od ukrepov, na podlagi katerega bo sprejeta končna odločba o dovolitvi ali nedovolitvi te gradnje, in da je po drugi strani vsebovala podatke, ki so bili upoštevni za postopek za izdajo dovoljenja. Sodišče je zato navedlo, da je imela zadevna javnost na podlagi Aarhuške konvencije⁸³ in Direktive 96/61 o preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja⁸⁴, ki povzema njene določbe, pravico do dostopa do te odločbe. V tem okviru je Sodišče pojasnilo, da zavrnitev dostopa javnosti do lokacijske odločbe ne more biti utemeljena s sklicevanjem na varstvo zaupnosti poslovnih ali industrijskih informacij. Vendar je dopustilo možnost, da se neupravičena zavrnitev dostopa javnosti do lokacijske odločbe popravi, če so odprte še vse možnosti in rešitve ter če odprava nepravilnosti javnosti omogoča, da dejansko vpliva na izid postopka odločanja.

Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da cilj Direktive, ki je preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja, ne bi mogel biti dosežen, če ne bi bilo mogoče preprečiti, da obrat, ki mu je mogoče bilo dovoljenje izdano ob kršitvi Direktive, še naprej deluje do sprejetja dokončne odločbe o zakonitosti tega dovoljenja. Zato Direktiva zahteva, da ima zadevna javnost pravico zahtevati sprejetje začasnih ukrepov za preprečitev takega onesnaževanja, vključno z začasno odložitvijo spornega dovoljenja.

Na podlagi Direktive 2003/4⁸⁵ morajo države članice zagotoviti, da so organi oblasti kateremu koli prosilcu dolžni dati na razpolago informacije o okolju, ki jih hranijo ali jih hranijo zanje. Sodišče je moralo v sodbi z dne 19. decembra 2013 v zadevi *Fish Legal in Shirley* (C-279/12) pojasniti pojem *organ oblasti* v smislu navedene direktive.

Menilo je, da je subjekte, kot so podjetja za kanalizacijo in podjetja za oskrbo z vodo, mogoče opredeliti kot pravne osebe, ki opravljajo „naloge javne uprave“, in da zato pomenijo „organe oblasti“ v smislu Direktive,⁸⁶ če jim je na podlagi nacionalnega prava naloženo, da opravljajo storitve v javnem interesu, in imajo zato na podlagi nacionalnega prava posebna pooblastila, ki presegajo pooblastila, izhajajoča iz pravil, ki se uporabljajo pri odnosih med osebami zasebnega prava. Poleg tega je treba ta podjetja, ki zagotavljajo javne storitve v zvezi z okoljem, opredeliti kot „organe oblasti“ na podlagi Direktive⁸⁷ tudi, če te storitve opravljajo pod nadzorom organa ali osebe iz člena 2, točka 2(a) ali (b), Direktive 2003/4 in če ta podjetja ne določajo resnično

⁸² Drug vidik te sodbe je predstavljen v rubriki „Postopki po pravu Evropske unije“.

⁸³ Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, podpisana 25. junija 1998 v Aarhusu. Ta konvencija je bila v imenu Evropske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005 (UL L 124, str. 1).

⁸⁴ Direktiva Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 3, str. 80), kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 166/2006 z dne 18. januarja 2006 (UL L 33, str. 1).

⁸⁵ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 375).

⁸⁶ Člen 2, točka 2(b), Direktive 2003/4.

⁸⁷ Člen 2, točka 2(c), Direktive 2003/4.

avtonomno načina, kako opravljajo te storitve, ker lahko tak organ ali oseba odločilno vpliva na delovanje navedenih podjetij na področju okolja.

Sodišče je dodalo, da je taka oseba, ki opravlja „naloge javne uprave“ v smislu člena 2, točka 2(b), Direktive 2003/4 in ki pomeni organ oblasti, dolžna dati na razpolago vse informacije o okolju, ki jih hrani. Nasprotno pa so gospodarske družbe, ki jih je mogoče šteti za organe oblasti na podlagi člena 2, točka 2(c), navedene direktive le, če so, ko opravljajo naloge javne uprave na področju okolja, pod nadzorom organa oblasti, zavezane posredovati informacije o okolju le, če se te nanašajo na opravljanje takih nalog.

2. Pravica do učinkovitega pravnega sredstva v okoljskih zadevah

Sodišče je moralo v sodbi z dne 11. aprila 2013 v zadevi *Edwards in Pallikaropoulos* (C-260/11) odločiti o vprašanju *stroškov sodnih postopkov*, ki bi lahko posegali v pravico do učinkovitega pravnega sredstva v okoljskih zadevah. Sodišče je razsodilo, da zahteva, ki je določena v pravu Unije,⁸⁸ da sodni postopek ne sme biti nedopustno drag, pomeni, da zadevnim osebam zaradi finančnih stroškov, ki bi lahko zato nastali, ob upoštevanju vseh stroškov, ki jih je treba plačati, ne sme biti preprečeno, da vložijo pravno sredstvo, ki spada na področje uporabe upoštevanih določb prava Unije, ali da pri njem vztrajajo. Sodišče je pojasnilo, da ta zahteva na področju okolja izhaja iz spoštovanja pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki je določena v členu 47 Listine o temeljnih pravicah, in načela učinkovitosti.

Tako se mora nacionalno sodišče, ko odloča o naložitvi stroškov članu javnosti, ki kot tožeča stranka v sporu v okoljski zadevi ni uspel, prepričati, da sodni postopek ni nedopustno drag, pri čemer mora upoštevati tako interes osebe, ki želi braniti svoje pravice, kakor splošni interes v zvezi z varstvom okolja.

Nacionalno sodišče se pri tej presoji ne more opreti izključno na ekonomski položaj zadevne osebe, temveč mora opraviti tudi objektivno analizo zneska stroškov. Stroški postopka tako ne smejo niti presegati finančnih zmogljivosti zadevne osebe niti se nikakor zdeti objektivno nerazumni.

XIV. Telekomunikacije

Sodišče je imelo v letošnji sodni praksi priložnost obravnavati regulativni okvir, ki se uporablja za elektronske komunikacijske storitve.

Sodišče je v zadevi *Belgacom in drugi* (C-375/11), v kateri je bila izdana sodba z dne 21. marca 2013, odločalo o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki se je nanašal na *združljivost pristojbin*,

⁸⁸ Člen 10a, peti odstavek, Direktive Sveta z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (85/337/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 248) in člen 15a, peti odstavek, Direktive Sveta 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 3, str. 80), kakor sta bili spremenjeni z Direktivo 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o sodelovanju javnosti pri sestavi nekaterih načrtov in programov v zvezi z okoljem in o spremembi direktiv Sveta 85/337/EGS in 96/61/ES glede sodelovanja javnosti in dostopa do sodišč (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 466).

ki jih morajo plačati operaterji mobilne telefonije v Belgiji, z Direktivo 2002/20 o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev⁸⁹.

Na prvem mestu je Sodišče pojasnilo, da je treba postopek podaljšanja pravic do uporabe radijskih frekvenc šteti za dodelitev novih pravic in da mora torej za postopek dodelitve veljati Direktiva. Na drugem mestu je Sodišče ugotovilo, da člena 12 in 13 Direktive ne nasprotujeta temu, da država članica operaterjem mobilne telefonije naloži enkratno pristojbino, ki se dolguje tako za novo pridobitev pravic do uporabe radijskih frekvenc kot tudi za njihovo podaljšanje in ki se doda letni pristojbini za dajanje frekvenc na razpolago, ki je namenjena zagotovitvi optimalne uporabe virov, in pristojbini, ki krije stroške upravljanja z odobritvami, pod pogojem, da je namen teh pristojbin resnično zagotovitev optimalne uporabe radijskih frekvenc, da so objektivno utemeljene, transparentne, nediskriminacijske in sorazmerne glede na njihov predvideni namen ter da upoštevajo cilje iz člena 8 Direktive.

Nazadnje je Sodišče navedlo, da naložitev enkratne pristojbine pomeni spremembo pogojev, ki se uporabljajo za operaterje, ki so imetniki pravic do uporabe radijskih frekvenc. Zato člen 14(1) Direktive ne nasprotuje temu, da država članica določi tako pristojbino, če je ta sprememba v skladu s pogoji, ki so določeni v tej določbi, torej da je ta sprememba objektivno utemeljena, izvedena na sorazmeren način ter da je vsem zainteresiranim strankam predhodno sporočena tako, da lahko izrazijo svoja stališča.

Sodišče je moralo v zadevi *UPC Nederland* (C-518/11), v kateri je bila izdana sodba z dne 7. novembra 2013, pojasniti *stvarno področje uporabe direktiv, ki tvorijo novi regulativni okvir o ureditvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev v pravu Unije*.⁹⁰

Sodišče je razsodilo, da storitev zagotavljanja osnovnega kablskega paketa radijskih in televizijskih programov, katere cena zajema strošek prenosa in plačilo izdajateljem radijskih in televizijskih programov ter nadomestila organizacijam za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v zvezi z objavo vsebine del, spada v pojem elektronske komunikacijske storitve in torej na stvarno področje uporabe ureditve elektronskih komunikacij v pravu Unije.

Dalje, Sodišče je v zvezi s pristojnostmi, ki jih imajo nacionalni organi v okviru uporabe navedene ureditve, razsodilo, da je treba zadevne direktive razlagati tako, da ne dovoljujejo, da subjekt, kot je lokalni subjekt, ki ni nacionalni regulativni organ v smislu Direktive 2002/20, neposredno posega v cene zagotavljanja osnovnega kablskega paketa radijskih in televizijskih programov, določene za končnega uporabnika. Tak subjekt se poleg tega ob upoštevanju načela lojalnega sodelovanja v razmerju do ponudnika osnovnih kablskih paketov radijskih in televizijskih

⁸⁹ Direktiva 2002/20/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (Direktiva o odobritvi) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 337).

⁹⁰ Gre za Direktivo 97/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti v telekomunikacijskem sektorju (UL 1998, L 24, str. 1), Direktivo 2002/19/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o njihovem medomrežnem povezovanju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 323), zgoraj navedeno Direktivo 2002/20/ES, Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 349) in, nazadnje, za Direktivo 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 367).

programov ne more sklicevati na klavzulo, ki omejuje svobodo določanja cen tega ponudnika in ki je določena v pogodbi, sklenjeni pred sprejetjem novega regulativnega okvira.

Sodišče je poleg tega izdalo dve pomembni sodbi v zvezi z Direktivo 2010/13 o avdiovizualnih medijskih storitvah⁹¹.

Na prvem mestu, Sodišče je v sodbi z dne 22. januarja 2013 v zadevi *Sky Österreich* (C-283/11) presojalo *veljavnost člena 15(6) Direktive 2010/13 glede na pravico do zasebne lastnine in svobode gospodarske pobude*. Na podlagi te določbe Direktive je imetnik dolžan dopustiti kratko poročanje drugim izdajateljem televizijskih programov s sedežem v Uniji, ne da bi lahko zahteval finančno nadomestilo, ki bi bilo višje od dodatnih stroškov, nastalih neposredno zaradi zagotovitve dostopa do signala.

Sodišče je v zvezi z zatrjevano kršitvijo člena 17 Listine o temeljnih pravicah, ki zagotavlja pravico do zasebne lastnine, navedlo, da se imetnik ekskluzivne pravice do razširjanja televizijskih programov v zvezi z dogodkom velikega javnega interesa ne more sklicevati na varstvo, ki ga daje ta določba, ker se ne more utemeljeno sklicevati na pridobljeni pravni položaj, da bi zahteval nadomestilo, ki bi bilo višje od dodatnih stroškov, nastalih zaradi zagotovitve dostopa do signala.

Dalje, v zvezi s skladnostjo člena 15(6) Direktive 2010/13 s svobodo gospodarske pobude, ki jo določa člen 16 Listine o temeljnih pravicah, je Sodišče poudarilo, da za imetnike ekskluzivne pravice do razširjanja televizijskih programov ta svoboda ni absolutna pravica, temveč jo je treba upoštevati glede na njeno vlogo v družbi. Tako je Sodišče ob upoštevanju pomena, ki ga imajo varstvo temeljne svobode prejemanja informacij ter svoboda in pluralnost medijev na eni strani ter varstvo svobode gospodarske pobude na drugi strani, razsodilo, da je zakonodajalec Unije smel sprejeti pravila, kakršna so določena v členu 15 Direktive 2010/13, ki vsebujejo omejitve svobode gospodarske pobude, hkrati pa glede na potrebno tehtanje zadevnih pravic in interesov dajejo prednost dostopu javnosti do informacij pred pogodbeno svobodo.

Na drugem mestu, Sodišče je imelo v sodbi z dne 18. julija 2013 v zadevi *Sky Italia* (C-234/12) priložnost izreči se o *nacionalni zakonodaji, ki za izdajatelje plačljivih televizijskih programov predpisuje maksimalni programski čas za oglaševanje*, ki je krajši od tistega, ki je določen za izdajatelje brezplačnih televizijskih programov.

Sodišče je v sodbi razsodilo, da država članica lahko brez kršitve načela enakega obravnavanja določi različne omejitve časa razširjanja teh oglasov glede na to, ali gre za izdajatelje plačljivih ali brezplačnih televizijskih programov. Glede tega je Sodišče pojasnilo, da so načela in cilji pravil, ki se nanašajo na čas oddajanja televizijskih oglasov, ki so med drugim določena v Direktivi 2010/13, namenjeni vzpostavitvi uravnoteženega varstva finančnih interesov izdajateljev televizijskih programov in oglaševalcev na eni strani ter interesov imetnikov pravic, to je avtorjev in ustvarjalcev, in potrošnikov kot televizijskih gledalcev na drugi strani. Uravnoteženo varstvo teh interesov pa se razlikuje glede na to, ali izdajatelji televizijskih programov slednje oddajajo plačniško ali ne, ker je položaj teh izdajateljev in njihovih gledalcev objektivno različen.

Sodišče je poleg tega poudarilo, da zadevna nacionalna zakonodaja sicer lahko pomeni omejitev svobode opravljanja storitev, ki je določena v členu 56 PDEU, vendar je zaščita potrošnikov pred

⁹¹ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (UL L 95, str. 1).

prekomernim komercialnim oglaševanjem nujni razlog v splošnem interesu, ki lahko upraviči to omejitev, če je njena uporaba primerna za zagotovitev uresničitve zelenega cilja in ne presega tega, kar je potrebno za doseg tega cilja.

XV. Skupna zunanja in varnostna politika – zamrznitev sredstev

Sodišče je na področju skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) izdalo več odločb o ukrepih zamrznitve sredstev, ki jih je treba omeniti zaradi njihovega prispevka v zvezi z materialnopravnimi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati ti ukrepi, z obsegom sodnega nadzora nad njimi in s postopkovnimi pravili, ki se uporabljajo za pravna sredstva zoper njih.

1. Nadzor sodišča Unije nad zakonitostjo

Sodišče se je v sodbi z dne 18. julija 2013 v združenih zadevah *Komisija proti Kadiju* (C-584/10 P, C-593/10 P in C-595/10 P) (Kadi II) med drugim izreklo o *obsegu nadzora sodišča Unije nad zakonitostjo ukrepov zamrznitve sredstev*.

Y. A. Kadi je v postopku, v katerem je bila izdana sodba Splošnega sodišča, zoper katero je bila vložena pritožba, predlagal razglasitev ničnosti odločbe, ki jo je sprejela Komisija po izdaji sodbe Sodišča z dne 3. septembra 2008 v zadevi *Kadi in Al Barakaat International Foundation proti Svetu in Komisiji*⁹². Med drugim je zatrjeval kršitev obveznosti obrazložitve in kršitev pravice do obrambe. Splošno sodišče je razsodilo, da je ta tožba utemeljena in je izpodbijano odločbo razglasilo za nično. Sodišče je sicer ugotovilo, da je bilo v izpodbijani sodbi Splošnega sodišča pravo napačno uporabljeno,⁹³ vendar je slednjo vseeno potrdilo s tem, da je po preveritvi ugotovilo, da je izrek sodbe Splošnega sodišča kljub tej napačni uporabi prava utemeljen.

Opozorilo je, da se mora sodišče Unije prepričati, da odločba o naložitvi omejevalnih ukrepov temelji na dovolj trdni dejanski osnovi. Ta preizkus vključuje preverjanje dejstev, ki so navedena v obrazložitvi, na kateri temelji navedena odločba, tako da sodni nadzor ni omejen na presojo abstraktne verjetnosti navedenih razlogov, temveč se nanaša na vprašanje, ali so ti razlogi utemeljeni.

Za omogočenje te presoje se ne zahteva, da mora pristojni organ Unije sodišču Unije predložiti vse informacije in dokaze, ki se nanašajo na razloge, navedene v obrazložitvenem memorandumu, ki ga je predložil odbor za sankcije Varnostnega sveta Združenih narodov. Vendar pa morajo predložene informacije in dokazi utemeljevati razloge, ki so bili navedeni zoper zadevno osebo. Če pa pristojni organ Unije sodišču Unije ne more predložiti informacij, se mora to opreti zgolj na tiste dokaze, ki so mu bili predloženi. Če na podlagi teh dokazov ni mogoče ugotoviti utemeljenosti razloga, ga sodišče Unije ne upošteva kot podlago za zadevno odločbo o vpisu ali ohranitvi vpisa.

Glede tega je Sodišče s sklicevanjem na zgoraj navedeno sodbo ZZ⁹⁴ poudarilo, da nujni preudarki, ki se nanašajo na varnost Unije ali njenih držav članic ali na vodenje njihovih mednarodnih odnosov, lahko nasprotujejo temu, da se zadevna oseba obvesti o nekaterih

⁹² Združeni zadevi C-402/05 P in C-415/05 P (ZOdl., str. I-6351).

⁹³ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. septembra 2010 v zadevi *Kadi proti Komisiji* (T-85/09, ZOdl., str. II-5177).

⁹⁴ Ta sodba je predstavljena v rubriki „Državljanstvo Unije“.

informacijah in dokazih. Sodišče Unije mora v takem primeru uskladiti legitimne preudarke glede varnosti v zvezi z vrsto in virom informacij, ki so bile upoštevane pri sprejetju zadevnega akta, na eni strani, ter to, da mora posamezniku v zadostni meri zagotoviti spoštovanje postopkovnih pravic, kot sta pravica do izjave in načelo kontradiktornosti, na drugi strani. Če sodišče Unije presodi, da na podlagi nujnih preudarkov, ki se nanašajo na varnost, ni mogoče zavrniti predložitve zadevnih informacij, da pristojnemu organu Unije možnost, da jih predloži zadevni osebi. Če ta organ teh informacij ali dokazov ne predloži, pa sodišče Unije opravi preizkus zakonitosti izpodbijanega akta zgolj na podlagi elementov, ki so bili predloženi tej osebi.

Če se izkaže, da razlogi, ki jih je navedel pristojni organ Unije, dejansko nasprotujejo temu, da se zadevno osebo obvesti o informacijah in dokazih, predloženih sodišču Unije, je treba na primeren način uravnovesiti zahteve, ki izhajajo iz pravice do učinkovitega sodnega varstva in zlasti iz načela kontradiktornosti, z zahtevami, ki izhajajo iz varnosti Unije ali njenih držav članic ali iz vodenja njihovih mednarodnih odnosov. Zato je treba presoditi, ali neobstoj razkritja zaupnih informacij ali dokazov zadevni osebi lahko vpliva na njihovo dokazno vrednost.

Sodišče je v obravnavani zadevi navedlo, da je v nasprotju s tem, kar je razsodilo Splošno sodišče, večina razlogov, ki so bili navajani zoper Y. A. Kadija, dovolj natančnih in konkretnih, da je mogoče učinkovito izvrševati pravico do obrambe in izvesti sodni nadzor nad zakonitostjo izpodbijanega akta. Vendar, ker ni bila predložena nobena informacija ali dokaz v podporo trditvam o vpletenosti Y. A. Kadija v dejavnosti, povezane z mednarodnim terorizmom, te trditve ne morejo utemeljiti sprejetja omejevalnih ukrepov zoper njega na ravni Unije.

Podobno je Sodišče s sklicevanjem na to razlago določb prava Unije na področju SZVP s sodbo z dne 28. novembra 2013 v zadevi *Svet proti Fulmen in Mahmoudianu* (C-280/12 P) zavrnilo pritožbo, ki jo je vložil Svet zoper sodbo Splošnega sodišča⁹⁵, s katero je bila razglašena ničnost omejevalnih ukrepov proti tožečima strankama na prvi stopnji, ki so spadali med ukrepe za izvršitev ukrepov, sprejetih proti Iranu za preprečevanje širjenja jedrskega orožja.⁹⁶ Sodišče je namreč ugotovilo, da ker Svet sodišču Unije ni predložil niti dokazov niti povzetka zaupnih informacij, se je moralo to opreti na edini element, ki mu je bil predložen, in sicer na navedbe v obrazložitvi zadevnih aktov. Sodišče je zato ugotovilo, da Splošno sodišče ni storilo napake s tem, da je razsodilo, da Svet ni dokazal vpletenosti družbe Fulmen in F. Mahmoudiana v širjenje jedrskega orožja.

Dalje, Sodišče se je v sodbi z dne 23. aprila 2013 v združenih zadevah *Gbagbo in drugi proti Svetu* (od C-478/11 P do C-482/11 P) izreklo o *začetku roka za vložitev ničnostne tožbe na področju SZVP*. Sodišče je odločalo o pritožbi zoper sklepe Splošnega sodišča⁹⁷, s katerimi so bile tožbe tožečih strank za razglasitev ničnosti sklepov in uredb Sveta, s katerimi so jim bili naloženi omejevalni ukrepi v okviru omejevalnih ukrepov zoper nekatere osebe in subjekte glede na razmere v Slonokoščeni obali, zavržene kot prepozne. Tožeče stranke so pred Splošnim sodiščem zatrjevale, da dvomesečni rok za vložitev tožbe zanje ni veljal, ker o spornih aktih niso bile

⁹⁵ Sodba Splošnega sodišča z dne 21. marca 2012 v združenih zadevah *Fulmen proti Svetu* (T-439/10 in T-440/10).

⁹⁶ Splošno sodišče je razsodilo, da nadzor nad zakonitostjo [...] ni omejen na preverjanje abstraktne „verjetnosti“ navedenih razlogov, temveč mora preizkusiti, ali so ti razlogi pravno zadostno potrjeni s konkretnimi dokazi in informacijami. Potrdilo je, da se Svet ne more sklicevati na to, da zadevni dokazi izvirajo iz zaupnih virov, in na podlagi tega sklenilo, da Svet ni predložil dokazov o vpletenosti tožečih strank v dejavnosti širjenja jedrskega orožja.

⁹⁷ Sklepi Splošnega sodišča z dne 13. julija 2011 v zadevah *Gbagbo proti Svetu* (T-348/11), *Koné proti Svetu* (T-349/11), *Boni-Claverie proti Svetu* (T-350/11), *Djédjé proti Svetu* (T-351/11) in *N'Guessan proti Svetu* (T-352/11).

uradno obveščene. Splošno sodišče je, nasprotno, menilo, da je ta rok začel teči štirinajst dni po objavi izpodbijanih aktov v *Uradnem listu Evropske unije* in se je ob vložitvi tožb že iztekel.

Po mnenju Sodišča je bilo pri tej presoji pravo napačno uporabljeno, čeprav to ne vpliva na dopustnost tožbe, saj je bila ta vsekakor vložena prepozno. Sodišče namreč opozarja, da ni potrebno samo, da so bili sporni akti objavljeni v *Uradnem listu*, ampak tudi, da so bili sporočeni zadevnim osebam, bodisi neposredno, če je bil njihov naslov znan, bodisi tako, da je bilo v *Uradnem listu* objavljeno uradno obvestilo iz člena 7(3) Sklepa 2010/656⁹⁸ in člena 11a(3) Uredbe št. 560/2005⁹⁹. To obvestilo zadevnim osebam omogoča, da ugotovijo, katera pravna sredstva imajo na razpolago za izpodbijanje vpisa njihovega imena na zadevna seznama in kdaj se izteče rok za vložitev tožbe. V obravnavani zadevi izpodbijani akti zadevnim osebam niso bili sporočeni neposredno na njihov naslov, ampak z objavo navedenega obvestila. Zato je začel rok za vložitev ničnostne tožbe za vsakega od zadevnih oseb in subjektov teči z dnem obvestitve z objavo uradnega obvestila.

Sodišče je moralo v sodbi z dne 28. maja 2013 v zadevi *Abdulrahim proti Svetu in Komisiji* (C-239/12 P) odločiti, pod katerimi pogoji *lahko pravni interes tožeče stranke za razglasitev ničnosti ukrepa o zamrznitvi sredstev obstaja še naprej, tudi če je po vložitvi tožbe ta ukrep prenehal učinkovati*.

A. Abdulrahim je najprej pri Splošnem sodišču vložil tožbo za razglasitev ničnosti uredbe, s katero so bili sprejeti omejevalni ukrepi proti njemu, potem ko je bil vpisan na seznam, ki ga je pripravil sankcijski odbor, ustanovljen leta 1999 z Resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov o razmerah v Afganistanu. Med postopkom v tej zadevi pred Splošnim sodiščem je bilo njegovo ime izbrisano s seznama sankcijskega odbora in nato še s seznama uredbe Komisije. Splošno sodišče je menilo, da je predlog za razglasitev ničnosti njegovega vpisa na seznam postal brezpredmeten, zato je razsodilo,¹⁰⁰ da se postopek ustavi.

Sodišče je razveljavilo sklep Splošnega sodišča in pri tem opozorilo, da oseba, na katero se nanaša izpodbijani akt, ohrani interes za razglasitev njegove ničnosti bodisi zato, da bi se vzpostavil njen prejšnji položaj, bodisi zato, da bi avtor izpodbijanega akta v prihodnosti sprejel ustrezne popravke in tako preprečil nevarnost ponovitve nezakonitosti, bodisi nazadnje zato, da vloži morebitno tožbo, s katero uveljavlja odgovornost za povračilo nepremoženjske škode, ki ji je nastala zaradi te nezakonitosti.

Sodišče je v nadaljevanju potrdilo razliko, na katero se je oprlo Splošno sodišče, med razveljavitvijo akta, ki ne pomeni retroaktivnega priznanja njegove nezakonitosti, in sodbo o razglasitvi ničnosti, na podlagi katere je akt retroaktivno umaknjen iz pravnega reda in se odslej šteje, da nikoli ni obstajal. Vendar je Sodišče ugotovilo, da je Splošno sodišče napačno sklepalo, da to razlikovanje ne more upravičiti interesa A. Abdulrahima za razglasitev ničnosti Uredbe, ki se nanj nanaša. Sodišče je zlasti poudarilo, da imajo omejevalni ukrepi številne negativne posledice in pomembno vplivajo na pravice in svoboščine oseb, na katere se nanašajo. Poleg same zamrznitve sredstev, ki s svojim širokim obsegom spremeni tako poklicno kot družinsko življenje oseb, na katere se nanaša, in preprečuje sklepanje številnih pravnih

⁹⁸ Sklep Sveta 2010/656/SZVP z dne 29. oktobra 2010 o podaljšanju omejevalnih ukrepov proti Slonokoščeni obali (UL L 285, str. 28).

⁹⁹ Uredba Sveta (ES) št. 560/2005 z dne 12. aprila 2005 o uvedbi določenih posebnih omejevalnih ukrepov zoper nekatere osebe in subjekte glede na razmere v Slonokoščeni obali (UL L 95, str. 1).

¹⁰⁰ Sklep Splošnega sodišča z dne 28. februarja 2012 v zadevi *Abdulrahim proti Svetu in Komisiji* (T-127/09).

aktov, je treba upoštevati tudi osramotitev in nezaupanje, ki spremljata javno označitev oseb za povezane s teroristično organizacijo.¹⁰¹

2. Stopnja vpletenosti subjektov in naložitev omejevalnih ukrepov

Sodišče je s sodbo z dne 28. novembra 2013 v zadevi *Svet proti Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P) razveljavilo sodbo Splošnega sodišča¹⁰², ki je bila izdana na področju omejevalnih ukrepov, sprejetih proti Iranu za preprečevanje širjenja jedrskega orožja, in se je nanašala na ukrep proti podjetju, ki je dobavljalo proizvode, namenjene iranski industriji zemeljskega plina in naftni industriji. Ugotovilo je namreč, da Splošno sodišče ni upoštevalo spremembe zakonodaje Unije na področju omejevalnih ukrepov, zlasti tiste po Resoluciji 1929 (2010)¹⁰³, ki jo je sprejel Varnostni svet Združenih narodov. Po mnenju Sodišča iz zakonodaje Unije¹⁰⁴ izrecno izhaja, da sta naftna industrija in industrija zemeljskega plina v Iranu lahko predmet omejevalnih ukrepov, predvsem če sta vpleteni v pridobivanje prepovedanega blaga in tehnologije, povezavo med tem blagom in tehnologijo ter širjenjem jedrskega orožja pa je ugotovil zakonodajalec Unije v splošnih pravilih.

Tako je Sodišče ob upoštevanju te zakonodaje in navedene resolucije Varnostnega sveta ugotovilo, da je že samo trgovanje s ključno opremo in tehnologijo, namenjeno navedeni industriji, mogoče obravnavati kot podporo jedrskim dejavnostim Irana. Splošno sodišče je zato napačno uporabilo pravo s tem, da je razsodilo, da je sprejetje omejevalnih ukrepov proti subjektu pogojeno s tem, da je ta predhodno dejansko ravnal tako, da je zoper njega mogoče sprejeti ukrepe, in da zgolj nevarnost, da bi zadevni subjekt v prihodnosti lahko tako ravnal, ne zadostuje. Sodišče je nato v okviru vsebinskega odločanja o zadevi potrdilo zakonitost sklepa o vpisu družbe Kala Naft na sezname o zamrznitvi sredstev.

XVI. Javni uslužbenci Evropske unije

Sodišče se je na področju javnih uslužbencev Evropske unije izreklo o dveh zelo pomembnih vprašanjih.

V sodbi z dne 19. septembra 2013 v zadevi *Komisija proti Stracku* (C-579/12 RX II), ki je tretja sodba, izdana v okviru postopka preverjanja na podlagi člena 256(2), drugi pododstavek, PDEU, je moralo Sodišče preveriti sodbo Splošnega sodišča, s katero je to razveljavilo sodbo Sodišča za uslužbence, ki je razglasilo ničnost odločbe Komisije o zavrnitvi zahteve uradnika za prenos plačanega letnega dopusta, ki ga v referenčnem obdobju ni bilo mogoče izrabiti zaradi bolniškega dopusta kot posledice dolgotrajne bolezni. Sodišče je razsodilo, da sodba Splošnega sodišča posega v enotnost in doslednost prava Unije. Splošno sodišče je namreč s potrditvijo odločbe o zavrnitvi zahteve za prenos dopusta napačno razlagalo, prvič, člen 1e(2) Kadrovskih predpisov

¹⁰¹ Sodišče je menilo, da stanje postopka ne dovoljuje vsebinske odločitve o sporu in je zadevo vrnilo v razsojanje Splošnemu sodišču. Postopek v tej zadevi še vedno poteka.

¹⁰² Sodba Splošnega sodišča z dne 25. aprila 2012 v zadevi *Manufacturing Support & Procurement Kala Naft proti Svetu* (T-509/10).

¹⁰³ Resolucija Varnostnega sveta 1929 (2010) z dne 9. junija 2010.

¹⁰⁴ Glej Sklep Sveta 2010/413/SZVP z dne 26. julija 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL L 195, str. 39, in popravek v UL L 197, str. 19) in Uredbo Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 423/2007 (UL L 281, str. 1).

za uradnike Evropske unije (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi)¹⁰⁵ tako, da ne zajema zahtev v zvezi z organizacijo delovnega časa, na katere se nanaša Direktiva 2003/88 o določenih vidikih organizacije delovnega časa, in zlasti plačanega letnega dopusta, in drugič, člen 4 Priloge V h Kadrovskim predpisom tako, da pomeni, da se pravica do prenosa letnega dopusta, ki presega omejitev, ki je določena v navedeni določbi, lahko prizna le v primeru nemožnosti njegove izrabe, povezane z delom uradnika zaradi izvajanja njegovih nalog.

Na podlagi splošnega načela razlage, v skladu s katerim je treba akt Unije, če je le mogoče, razlagati tako, da se ne vzbuja dvom o njegovi veljavnosti, in skladno s celotnim primarnim pravom, zlasti z določbami Listine o temeljnih pravicah, pa je treba člen 1e(2) Kadrovskih predpisov razlagati na način, ki omogoča zagotovitev njegove skladnosti s pravico do plačanega letnega dopusta kot načelom socialnega prava Unije, ki je odslej izrecno določeno v členu 31(2) Listine o temeljnih pravicah. Zato je treba po mnenju Sodišča člen 1e(2) razlagati tako, da omogoča, da se v Kadrovske predpise vključi vsebina člena 7 Direktive 2003/88 kot pravila minimalnega varstva, ki po potrebi dopolnjuje druge določbe Kadrovskih predpisov, ki se nanašajo na pravico do plačanega letnega dopusta, in, natančneje, člen 4 Priloge V k tem predpisom.

Ker je namreč treba navedeni člen 4 Priloge V h Kadrovskim predpisom razlagati tako, da ne obravnava vprašanja prenosa plačanega letnega dopusta, ki ga uradnik v referenčnem obdobju ni mogel izrabiti zaradi bolniškega dopusta kot posledice dolgotrajne bolezni, je treba zahteve v zvezi s tem iz člena 1e(2) Kadrovskih predpisov in natančneje člena 7 Direktive 2003/88 šteti za minimalne zahteve, ki se uporabljajo, če v Kadrovskih predpisih ni ugodnejših določb.

Sodišče se je v sodbah z dne 19. novembra 2013 v zadevah *Komisija proti Svetu (C-63/12)*, *Svet proti Komisiji (C-66/12)* in *Komisija proti Svetu (C-196/12)* izreklo o pravilih Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije, ki se nanašajo na postopke za določitev *letne prilagoditve osebnih prejemkov in pokojnin uradnikov*. Predmet sporov med Komisijo in Svetom je bilo vprašanje, ali je bilo treba za leto 2011 uporabiti „običajno“ in samodejno metodo prilagoditve iz člena 3 Priloge XI h Kadrovskim predpisom ali določbo o izjemi iz člena 10 te priloge, ki se uporabi, „če se [...] oceni, da se ekonomski in socialni položaj v Uniji resno in nenadoma poslabša“.

Glede na posebnosti postopkov, določenih v Prilogi XI h Kadrovskim predpisom, in sobesedilo, v katero je umeščen člen 10 Priloge XI, zlasti pa glede na vlogo, ki jo Svetu daje člen 65 navedenih predpisov, je Sodišče razsodilo, da je Svet pristojen, da oceni objektivne podatke, ki jih je predložila Komisija, da bi ugotovil, ali obstaja tako resno in nenadno poslabšanje, ki omogoča uporabo določbe o izjemi. Sodišče je poudarilo, da kadar Svet ugotovi, da obstaja resno in nenadno poslabšanje v smislu tega člena 10, mora Komisija na podlagi navedenega člena Parlamentu in Svetu predložiti ustrezne predloge.

Sodišče je nazadnje ugotovilo, da ker je Svet za leto 2011 na podlagi podatkov, ki jih je predložila Komisija, ugotovil, da obstaja resno in nenadno poslabšanje, mu ni bilo treba sprejeti predloga Komisije na podlagi „običajne“ metode prilagoditve za to leto.

¹⁰⁵ Uredba Sveta (EGS, Euratom, ESPJ) št. 259/68 z dne 29. februarja 1968 o določitvi Kadrovskih predpisov za uradnike in Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev Evropskih skupnosti ter uvedbi posebnih ukrepov, ki se začasno uporabljajo za uradnike Komisije (UL L 56, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU, Euratom) št. 1080/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 (UL L 311, str. 1).

C – Sestava Sodišča

(Protokolarni vrstni red 23. oktobra 2013)

Prva vrsta, od leve proti desni:

predsednik senata L. Bay Larsen; predsednica senata R. Silva de Lapuerta; podpredsednik Sodišča K. Lenaerts; predsednik Sodišča V. Skouris; predsednika senatov A. Tizzano in M. Ilešič.

Druga vrsta, od leve proti desni:

predsednika senatov C. G. Fernlund in A. Borg Barthet; prvi generalni pravobranilec P. Cruz Villalón; predsedniki senatov T. von Danwitz, E. Juhász, M. Safjan in J. L. da Cruz Vilaça.

Tretja vrsta, od leve proti desni:

generalni pravobranilec P. Mengozzi; sodnika J.-C. Bonichot in J. Malenovský; generalna pravobranilka J. Kokott; sodniki A. Rosas, G. Arestis in E. Levits; generalna pravobranilka E. Sharpston.

Četrta vrsta, od leve proti desni:

sodnice A. Prechal, M. Berger in C. Toader; sodnik A. Ó Caoimh; generalni pravobranilec Y. Bot; sodnika A. Arabadžiev in D. Šváby; generalni pravobranilec N. Jääskinen.

Peta vrsta, od leve proti desni:

generalni pravobranilec M. Szpunar; sodnik F. Biltgen; generalna pravobranilca N. Wahl in M. Wathelet; sodniki E. Jarašiūnas, C. Vajda in S. Rodin; sodnica K. Jürimäe; sodni tajnik A. Calot Escobar.

1. Člani Sodišča

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Vassilios Skouris

Rojen leta 1948; diploma iz prava s svobodne univerze v Berlinu (1970); doktorat iz ustavnega in upravnega prava z univerze v Hamburgu (1973); docent na univerzi v Hamburgu (1972–1977); profesor javnega prava na univerzi v Bielefeldu (1978); profesor javnega prava na univerzi v Solunu (1982); minister za notranje zadeve (1989 in 1996); član upravnega odbora univerze na Kreti (1983–1987); direktor centra za mednarodno gospodarsko in evropsko pravo v Solunu (1997–2005); predsednik grškega društva za evropsko pravo (1991/94); član grškega nacionalnega odbora za raziskovanje (1993–1995); član visokega sveta za izbor grških funkcionarjev (1994–1996); član znanstvenega sveta akademije za evropsko pravo v Trierju (od leta 1995); član upravnega odbora grške nacionalne šole za sodnike (1995–1996); član znanstvenega sveta pri ministrstvu za zunanje zadeve (1997–1999); predsednik grškega ekonomsko-socialnega sveta leta 1998; sodnik na Sodišču od 8. junija 1999; predsednik Sodišča od 7. oktobra 2003.

Koen Lenaerts

Rojen leta 1954; diploma in doktorat iz pravnih znanosti (Katholieke Universiteit Leuven); magisterij iz prava, magisterij iz javne uprave (Harvard University); asistent (1979–1983), nato profesor evropskega prava na Katholieke Universiteit Leuven (od leta 1983); strokovni sodelavec na Sodišču (1984–1985); profesor na Collège d'Europe v Bruggeju (1984–1989); odvetnik in član bruseljske odvetniške zbornice (1986–1989); gostujoči profesor na Harvard Law School (1989); sodnik na Sodišču prve stopnje od 25. septembra 1989 do 6. oktobra 2003; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2003, podpredsednik Sodišča od 9. oktobra 2012.

Antonio Tizzano

Rojen leta 1940; profesor prava Evropske unije na univerzi La Sapienza v Rimu; profesor na univerzah „Istituto Orientale“ (1969–1979) in „Federico II“ v Neaplju (1979–1992), Catanii (1969–1977) in Mogadišu (1967–1972); odvetnik, ki lahko nastopa pred Corte Suprema di Cassazione; pravni svetovalec pri stalnem predstavništvu Italijanske republike pri Evropskih skupnostih (1984–1992); član italijanske delegacije pri pogajanjih o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike k Evropskim skupnostim, o Enotnem evropskem aktu in Pogodbi o Evropski uniji; avtor številnih publikacij, med drugim komentarjev k evropskim pogodbam in zbirk predpisov Evropske unije; ustanovitelj in od leta 1996 urednik revije „Il Diritto dell’Unione Europea“; član uredniškega oziroma redakcijskega odbora več pravnih revij; poročevalec na številnih mednarodnih kongresih; konference in predavanja v številnih mednarodnih institucijah, med njimi tudi na akademiji za mednarodno pravo v Haagu (1987); član skupine neodvisnih strokovnjakov za preučitev finančnega poslovanja Komisije Evropskih skupnosti (1999); generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2000 do 3. maja 2006; sodnik na Sodišču od 4. maja 2006.

Allan Rosas

Rojen leta 1948; doktorat iz pravnih znanosti z univerze v Turkuju (Finska); profesor prava na univerzi v Turkuju (1978–1981) in Åbo Akademi (Turku/Åbo) (1981–1996); direktor tamkajšnjega inštituta za človekove pravice (1985–1995); različne odgovorne nacionalne in mednarodne univerzitetne funkcije; član znanstvenih združenj; koordinator več nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih projektov in programov, predvsem na teh področjih: pravo Skupnosti, mednarodno pravo, pravo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ustavno pravo in primerjalna javna uprava; predstavnik finske vlade kot član ali svetovalec finskih delegacij na različnih mednarodnih konferencah in srečanjih; strokovne funkcije v finskem pravnem življenju, predvsem v vladnih in parlamentarnih pravnih odborih na Finskem, pa tudi v Združenih narodih, Unescu, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in Svetu Evrope; od leta 1995 glavni pravni svetovalec v pravni službi Evropske komisije, zadolžen za zunanje odnose; od marca 2001 namestnik generalnega direktorja pravne službe Evropske komisije; sodnik na Sodišču od 17. januarja 2002.

Rosario Silva de Lapuerta

Rojena leta 1954; diplomirana pravnica (Universidad Complutense de Madrid); abogado del Estado v Malagi; abogado del Estado v pravni službi ministrstva za promet, turizem in komunikacije, nato v pravni službi ministrstva za zunanje zadeve; abogado del Estado-Jefe v državni pravni službi za postopke pred Sodiščem in pomočnica generalnega direktorja službe za evropsko in mednarodno pravno pomoč pri Abogacía General del Estado (ministrstvo za pravosodje); članica strokovne skupine Komisije za prihodnjo ureditev sodnega sistema Skupnosti; vodja španske delegacije pri skupini „Prijatelji predsedstva“ za reformo sodnega sistema Skupnosti v Pogodbi iz Nice in ad hoc skupine Sveta „Sodišče“; profesorica prava Skupnosti na Escuela Diplomática v Madridu; sourednica revije „Noticias de la Unión Europea“; sodnica na Sodišču od 7. oktobra 2003.

Juliane Kokott

Rojena leta 1957; študij prava (univerzi v Bonnu in Ženevi); LL.M. (American University, Washington DC); doktorica pravnih znanosti (univerza v Heidelbergu, 1985; univerza Harvard, 1990); gostujoča profesorica na univerzi Berkeley (1991); profesorica nemškega in tujega javnega prava, mednarodnega prava in evropskega prava na univerzah v Augsburgu (1992), Heidelbergu (1993) in Düsseldorfu (1994); nadomestna arbitra za nemško vlado na mednarodnem Sodišču za spravo in arbitražo pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE); podpredsednica zveznega posvetovalnega sveta o globalnih spremembah (WBGU, 1996); profesorica mednarodnega prava, mednarodnega gospodarskega prava in evropskega prava na univerzi St. Gallen (1999); direktorica inštituta za evropsko pravo in mednarodno gospodarsko pravo na univerzi St. Gallen (2000); namestnica direktorja specialističnega programa gospodarskega prava na univerzi St. Gallen (2001); generalna pravobranilka na Sodišču od 7. oktobra 2003.

Endre Juhász

Rojen leta 1944; diploma iz prava z univerze v Szegedu, Madžarska (1967); madžarski pravniški državni izpit (1970); podiplomski študij primerjalnega prava na univerzi v Strasbourgu, Francija (1969, 1970, 1971, 1972); uradnik v pravni službi ministrstva za zunanjo trgovino (1966–1974), direktor za zakonodajne zadeve (1973–1974); prvi trgovinski ataše madžarskega veleposlaništva v Bruslju, pristojen za vprašanja Skupnosti (1974–1979); direktor na ministrstvu za zunanjo trgovino (1979–1983); prvi trgovinski ataše, nato svetovalec za trgovino madžarskega veleposlaništva v Washingtonu DC, ZDA (1983–1989); generalni direktor na ministrstvu za trgovino in na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose (1989–1991); glavni pogajalec za sklenitev pridružitvenega sporazuma med Republiko Madžarsko ter Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami (1990–1991); generalni sekretar na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose, direktor urada za evropske zadeve (1992); državni sekretar na ministrstvu za mednarodne gospodarske odnose (1993–1994); državni sekretar, predsednik urada za evropske zadeve na ministrstvu za industrijo in trgovino (1994); izredni in pooblaščen veleposlanik, vodja diplomatskega predstavništva Republike Madžarske pri Evropski uniji (januar 1995–maj 2003); glavni pogajalec za pristop Republike Madžarske k Evropski uniji (julij 1998–april 2003); minister brez listnice, pristojen za koordinacijo vprašanj evropske integracije (od maja 2003); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

George Arestis

Rojen leta 1945; diploma iz prava z univerze v Atenah (1968); MA iz Comparative Politics and Government, univerza v Kentu, Canterbury (1970); odvetnik na Cipru (1972–1982); imenovanje na mesto sodnika na District Court (1982); napredovanje na mesto predsednika District Court (1995); Administrative President, District Court v Nikoziji (1997–2003); sodnik na ciprskem Supreme Court (2003); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Anthony Borg Barthet U.O.M.

Rojen leta 1947; doktorat iz pravnih znanosti s kraljeve univerze na Malti (1973); zaposlen v malteški javni upravi kot Notary to the Government (1975); Counsel for the Republic (1978), Senior Counsel for the Republic (1979), Assistant Attorney General (1988) in s strani predsednika Malte imenovan za Attorney General (1989); predavatelj civilnega prava, zaposlen za krajši delovni čas, na univerzi na Malti (1985–1989); član sveta univerze na Malti (1998–2004); član komisije za pravosodje (1994–2004); član odbora guvernerjev arbitražnega centra Malte (1998–2004); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Marko Ilešič

Rojen leta 1947; doktorat iz pravnih znanosti (Univerza v Ljubljani); specializacija v primerjalnem pravu (univerzi v Strasbourgu in Coimbri); pravniški državni izpit; profesor civilnega, gospodarskega in mednarodnega zasebnega prava; prodekan (1995–2001) in dekan (2001–2004) Pravne fakultete Univerze v Ljubljani; avtor številnih pravnih del; sodnik in predsednik senata na Sodišču združenega dela v Ljubljani (1975–1986); predsednik športnega razsodišča Slovenije (1978–1986); predsednik borznega razsodišča v Ljubljani; arbiter pri Gospodarski zbornici Jugoslavije (do leta 1991) in Slovenije (od leta 1991); arbiter pri mednarodni trgovinski zbornici v Parizu; sodnik na pritožbenem razsodišču UEFA in FIFA; predsednik Zveze društev pravnikov Slovenije (1993–2005); član mednarodne zveze pravnikov, Comité maritime international in več drugih mednarodnih pravnih društev; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Jiří Malenovský

Rojen leta 1950; doktorat iz pravnih znanosti Karlove univerze v Pragi (1975); asistent (1974–1990), prodekan (1989–1991) in vodja oddelka za mednarodno in evropsko pravo (1990–1992) na Masarykovi univerzi v Brnu; sodnik na ustavnem sodišču Češkoslovaške (1992); veleposlanik pri Svetu Evrope (1993–1998); predsednik odbora namestnikov ministrov Sveta Evrope (1995); generalni direktor na ministrstvu za zunanje zadeve (1998–2000); predsednik češke in slovaške sekcije mednarodne zveze pravnikov (1999–2001); sodnik na ustavnem sodišču (2000–2004); član zakonodajnega sveta (1998–2000); član Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (od leta 2000); profesor mednarodnega javnega prava na Masarykovi univerzi v Brnu (2001); sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Uno Lõhmus

Rojen leta 1952; doktorat iz pravnih znanosti (1986); odvetnik (1977–1998); gostujoči profesor kazenskega prava na univerzi v Tartuju; sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice (1994–1998); predsednik vrhovnega sodišča Estonije (1998–2004); član pravne komisije za ustavo; svetovalec odbora za pripravo kazenskega zakonika; član delovne skupine za pripravo zakonika o kazenskem postopku; avtor več del o človekovih pravicah in ustavnem pravu; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004 do 23. oktobra 2013.

Egils Levits

Rojen leta 1955; diploma iz prava in političnih znanosti z univerze v Hamburgu; znanstveni sodelavec pravne fakultete univerze v Kielu; svetovalec latvijskega parlamenta za vprašanja mednarodnega prava, ustavnega prava in zakonodajne reforme; veleposlanik Republike Latvije v Nemčiji in Švici (1992–1993) ter v Avstriji, Švici in na Madžarskem (1994–1995); podpredsednik vlade in pravosodni minister v funkciji ministra za zunanje zadeve (1993–1994); član upravne komisije na Sodišču za spravo in arbitražo pri OVSE (od leta 1997); član Stalnega arbitražnega sodišča (od leta 2001); leta 1995 izvoljen za sodnika na Evropskem sodišču za človekove pravice, znova izvoljen leta 1998 in 2001; več objavljenih prispevkov s področja ustavnega in upravnega prava, zakonodajne reforme in prava Skupnosti; sodnik na Sodišču od 11. maja 2004.

Aindrias Ó Caoimh

Rojen leta 1950; diploma iz civilnega prava (National University of Ireland, University College Dublin, 1971); barrister (King's Inns, 1972); diploma specialističnega študija evropskega prava (University College Dublin, 1977); barrister in član odvetniške zbornice Irske (1972–1999); predavatelj evropskega prava (King's Inns, Dublin); Senior Counsel (1994–1999); zastopnik irske vlade v številnih zadevah pred Sodiščem Evropskih skupnosti; sodnik na High Court of Ireland (od leta 1999); bencher (član upravnega odbora) Honorable Society of King's Inns (od leta 1999); podpredsednik irskega društva za evropsko pravo; član mednarodne zveze pravnikov (irska sekcija); sin Andreasa O'Keeffa (Aindriasa Ó Caoimha), sodnika na Sodišču (1974–1985); sodnik na Sodišču od 13. oktobra 2004.

Lars Bay Larsen

Rojen leta 1953; diploma iz političnih ved (1976) in prava (1983) z univerze v Københavnu; uradnik na ministrstvu za pravosodje (1983–1985); predavatelj (1984–1991), nato izredni profesor (1991–1996) za družinsko pravo na univerzi v Københavnu; vodja sekcije pri Advokatsamfund (1985–1986); vodja oddelka na ministrstvu za pravosodje (1986–1991); postal član odvetniške zbornice (1991); vodja enote (1991–1995), vodja oddelka za policijo (1995–1999), vodja pravnega oddelka (2000–2003) na ministrstvu za pravosodje; predstavnik Danske v odboru K-4 (1995–2000), v centralni skupini za Schengen (1996–1998) in v Europol Management Board (1998–2000); sodnik na Højesteret (2003–2006); sodnik na Sodišču od 11. januarja 2006.

Eleanor Sharpston

Rojena leta 1955; študij ekonomije, jezikoslovja in prava na King's College, Cambridge (1973–1977); asistentka in raziskovalka na Corpus Christi College, Oxford (1977–1980); postala članica odvetniške zbornice (Middle Temple, 1980); barrister (1980–1987 in 1990–2005); strokovna sodelavka pri generalnem pravobranilcu in pozneje sodniku siru Gordonu Slynnu (1987–1990); profesorica evropskega in primerjalnega prava (Director of European Legal Studies) na University College London (1990–1992); profesorica (Lecturer) na pravni fakulteti (1992–1998) in pozneje pridružena profesorica (Affiliated Lecturer) (1998–2005) na univerzi v Cambridgeu; Fellow of King's College, Cambridge (1992–2010); Emeritus Fellow of King's College, Cambridge (od leta 2011); pridružena profesorica in raziskovalka (Senior Research Fellow) na Centre for European Legal Studies na univerzi v Cambridgeu (1998–2005); Queen's Counsel (1999); Bencher of Middle Temple (2005); Honorary Fellow of Corpus Christi College, Oxford (2010); LL.D (h.c.) Glasgow (2010) in Nottingham Trent (2011); generalna pravobranilka na Sodišču od 11. januarja 2006.

Paolo Mengozzi

Rojen leta 1938; profesor mednarodnega prava in predstojnik katedre Jean Monnet za pravo Evropskih skupnosti univerze v Bologni; častni doktorat univerze Carlos III v Madridu; gostujoči profesor na univerzah Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (New York), Georgetown, Paris-II in Georgia (Atene) ter na Institut universitaire international (Luxembourg); koordinator programa European Business Law Pallas Program, ki se izvaja na univerzi v Nijmegenu; član posvetovalnega odbora Komisije Evropskih skupnosti za javna naročila; državni podsekretar za industrijo in trgovino med polletnim italijanskim predsedovanjem Svetu; član delovne skupine Evropskih skupnosti o Svetovni trgovinski organizaciji (STO) in direktor zasedanja centra za raziskave akademije mednarodnega prava v Haagu leta 1997, ki je bilo posvečeno STO; sodnik na Sodišču prve stopnje od 4. marca 1998 do 3. maja 2006; generalni pravobranilec na Sodišču od 4. maja 2006.

Yves Bot

Rojen leta 1947; diploma pravne fakultete v Rouenu; doktorat iz pravnih znanosti (univerza Paris II Panthéon-Assas); izredni profesor na pravni fakulteti v Mansu; pomočnik in nato prvi pomočnik državnega tožilca v Mansu (1974–1982); državni tožilec na tribunal de grande instance v Dieppu (1982–1984); namestnik državnega tožilca na tribunal de grande instance v Strasbourg (1984–1986); državni tožilec na tribunal de grande instance v Bastii (1986–1988); generalni pravobranilec na cour d'appel v Caenu (1988–1991); državni tožilec na tribunal de grande instance v Mansu (1991–1993); vodja delegacije pri ministru za pravosodje (1993–1995); državni tožilec na tribunal de grande instance v Nanterre (1995–2002); državni tožilec na tribunal de grande instance v Parizu (2002–2004); generalni državni tožilec na cour d'appel v Parizu (2004–2006); generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Jean-Claude Bonichot

Rojen leta 1955; diploma iz prava z univerze v Metz, diploma z Institut d'études politiques de Paris, nekdanji študent École nationale d'administration; poročevalec (1982–1985), komisar vlade (1985–1987 in 1992–1999); sodnik prisednik (1999–2000); predsednik šestega pododdela pri section du contentieux Conseil d'État (2000–2006); strokovni sodelavec na Sodišču (1987–1991); direktor kabineta ministra za delo, zaposlovanje in poklicno izobraževanje, nato direktor kabineta ministra za javno upravo in za modernizacijo uprave (1991–1992); vodja pravne delegacije Conseil d'État pri državnem nosilcu zdravstvenega zavarovanja delavcev (2001–2006); izredni profesor na univerzi v Metz (1988–2000), nato na univerzi Paris I Panthéon-Sorbonne (od leta 2000); avtor številnih objav s področja upravnega prava, prava Skupnosti in evropskega prava človekovih pravic; ustanovitelj in predsednik redakcijskega odbora *Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme*, soustanovitelj in član redakcijskega odbora *Bulletin juridique des collectivités locales*, predsednik znanstvenega sveta raziskovalne skupine za institucije in prostorsko pravo; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Thomas von Danwitz

Rojen leta 1962; študij v Bonnu, Ženevi in Parizu; pravniški državni izpit (1986 in 1992); doktor pravnih znanosti (univerza v Bonnu, 1988); mednarodno priznana diploma iz javne uprave (École nationale d'administration, 1990); habilitacija (univerza v Bonnu, 1996); profesor nemškega javnega prava in evropskega prava (1996–2003), dekan pravne fakultete univerze Ruhr v Bochumu (2000–2001); profesor nemškega javnega prava in evropskega prava (univerza v Kölnu, 2003–2006); direktor inštituta za javno pravo in upravne znanosti (2006); gostujoči profesor na Fletcher School of Law and Diplomacy (2000), na univerzi François Rabelais (Tours, 2001–2006) in na univerzi Paris I Panthéon-Sorbonne (2005–2006); častni doktorat univerze François Rabelais (Tours, 2010); sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2006.

Aleksander Arabadžiev

Rojen leta 1949; študij prava (univerza Sv. Kliment Ohridski v Sofiji); sodnik na prvostopenjskem sodišču v Blagoevgradu (1975–1983); sodnik na regionalnem sodišču v Blagoevgradu (1983–1986); sodnik na vrhovnem sodišču (1986–1991); sodnik na ustavnem sodišču (1991–2000); član Evropske komisije za človekove pravice (1997–1999); član evropske Konvencije o prihodnosti Evrope (2002–2003); poslanec (2001–2006); opazovalec v Evropskem parlamentu; sodnik na Sodišču od 12. januarja 2007.

Camelia Toader

Rojena leta 1963; diploma iz prava (1986), doktorica pravnih znanosti (univerza v Bukarešti, 1997); sodnica pripravnica na prvostopenjskem sodišču v Buftei (1986–1988); sodnica na prvostopenjskem sodišču v petem sektorju v Bukarešti (1988–1992); vpisana v imenik odvetniške zbornice v Bukarešti (1992); predavateljica (1992–2005), nato od leta 2005 profesorica civilnega prava in evropskega pogodbenega prava na univerzi v Bukarešti; več doktorskih študijev in raziskovanje na inštitutu Max Planck za mednarodno zasebno pravo v Hamburgu (1992–2004); vodja oddelka za evropsko integracijo na ministrstvu za pravosodje (1997–1999); sodnica na visokem kasacijskem sodišču (1999–2007); gostujoča profesorica na univerzi na Dunaju (2000 in 2011); predavateljica prava Skupnosti na nacionalnem inštitutu za sodnike (2003 in 2005–2006); članica uredniškega odbora več pravnih revij; od leta 2010 pridružena članica mednarodne akademije za primerjalno pravo in častna raziskovalka na centru za študije evropskega prava inštituta za pravne raziskave romunske akademije; sodnica na Sodišču od 12. januarja 2007.

Jean-Jacques Kasel

Rojen leta 1946; doktorat iz pravnih znanosti, licence spéciale iz upravnega prava (ULB, 1970); diploma IEP v Parizu (Ecofin, 1972); odvetniški pripravnik; pravni svetovalec na Banque de Paris et des Pays-Bas (1972–1973); ataše, nato sekretar legacije na ministrstvu za zunanje zadeve (1973–1976); predsednik delovnih skupin Sveta ministrov (1976); prvi sekretar na veleposlaništvu (Pariz), namestnik stalnega predstavnika pri OVSE (zadolžen za odnose z Unescom, 1976–1979); šef kabineta podpredsednika vlade (1979–1980); predsednik delovnih skupin Evropskega političnega sodelovanja (Azija, Afrika, Latinska Amerika); svetovalec, nato namestnik šefa kabineta predsednika Komisije Evropskih skupnosti (1981); direktor za proračun in kadrovske zadeve v generalnem sekretariatu Sveta ministrov (1981–1984); vodja stalnega predstavništva pri Evropskih skupnostih (1984–1985); predsednik proračunskega odbora; minister pooblaščenec, direktor za politične in kulturne zadeve (1986–1991); svetovalec ministrskega predsednika na področju diplomacije (1986–1991); veleposlanik v Grčiji (1989–1991, nerezident), predsednik političnega odbora (1991); veleposlanik, stalni predstavnik pri Evropskih skupnostih (1991–1998); predsednik Coreperja (1997); veleposlanik (Bruselj, 1998–2002); stalni predstavnik pri NATU (1998–2002); maréchal de la Cour in šef kabineta Njegove kraljeve visokosti velikega vojvode (2002–2007); sodnik na Sodišču od 15. januarja 2008 do 7. oktobra 2013.

Marek Safjan

Rojen leta 1949; doktor pravnih znanosti (univerza v Varšavi, 1980); habilitiran doktor pravnih znanosti (univerza v Varšavi, 1990); redni profesor prava (1998); direktor inštituta za civilno pravo univerze v Varšavi (1992–1996); prorektor univerze v Varšavi (1994–1997); generalni sekretar poljskega oddelka združenja Henri Capitant des amis de la culture juridique française (1994–1998); predstavnik Poljske v odboru za bioetiko Sveta Evrope (1991–1997); sodnik na ustavnem sodišču (1997–1998), nato predsednik tega sodišča (1998–2006); član mednarodne akademije za primerjalno pravo (od leta 1994) in njen podpredsednik (od leta 2010), član mednarodnega združenja za pravo, etiko in znanost (od leta 1995), član poljskega Helsinškega odbora; član poljske akademije umetnosti; medalja pro merito, ki mu jo je podelil generalni sekretar Sveta Evrope (2007); avtor številnih publikacij s področja civilnega, medicinskega in evropskega prava; častni doktor Evropskega univerzitetnega inštituta v Firencah (2012); sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Daniel Šváby

Rojen leta 1951; doktor pravnih znanosti (univerza v Bratislavi); sodnik na sodišču prve stopnje v Bratislavi; sodnik na pritožbenem sodišču, zadolžen za civilnopravne zadeve, in podpredsednik pritožbenega sodišča v Bratislavi; član oddelka za civilno in družinsko pravo inštituta za pravo ministrstva za pravosodje; začasni sodnik na vrhovnem sodišču, zadolžen za gospodarskopravne zadeve; član Evropske komisije za človekove pravice (Strasbourg); sodnik na ustavnem sodišču (2000–2004); sodnik na Sodišču prve stopnje od 12. maja 2004 do 6. oktobra 2009; sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Maria Berger

Rojena leta 1956; študij prava in ekonomije (1975–1979), doktorica pravnih znanosti; asistentka in predavateljica na inštitutu za javno pravo in politične vede univerze v Innsbrucku (1979–1984); uradnica na zveznem ministrstvu za znanost in raziskave, nazadnje namestnica vodje oddelka (1984–1988); odgovorna za vprašanja v zvezi z Evropsko unijo v uradu kanclerja (1988–1989); vodja službe „Evropska integracija“ v uradu kanclerja (priprave na pristop Republike Avstrije k Evropski uniji) (1989–1992); direktorica Nadzornega organa EFTE v Ženevi in Bruslju (1993–1994); podpredsednica Donau-Universität v Kremsu (1995–1996); poslanka v Evropskem parlamentu (november 1996–januar 2007 in december 2008–julij 2009) in članica pravnega odbora; nadomestna članica evropske Konvencije o prihodnosti Evrope (februar 2002–julij 2003); članica mestnega sveta mesta Perg (september 1997–september 2009); zvezna ministrica za pravosodje (januar 2007–december 2008); sodnica na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Niilo Jääskinen

Rojen leta 1958; diploma iz prava (1980), magisterij iz prava (1982), doktorat univerze v Helsinkih (2008); predavatelj na univerzi v Helsinkih (1980–1986); strokovni sodelavec in začasni sodnik na sodišču prve stopnje v Rovaniemiju (1983–1984); pravni svetovalec (1987–1989), nato vodja oddelka za evropsko pravo (1990–1995) na ministrstvu za pravosodje; pravni svetovalec na ministrstvu za zunanje zadeve (1989–1990); svetovalec in sekretar za evropske zadeve v velikem odboru finskega parlamenta (1995–2000); začasni sodnik (julij 2000–december 2002), nato sodnik (januar 2003–september 2009) na vrhovnem upravnem sodišču; odgovorni za pravna in institucionalna vprašanja med pogajanjimi za pristop Republike Finske k Evropski uniji; generalni pravobranilec na Sodišču od 7. oktobra 2009.

Pedro Cruz Villalón

Rojen leta 1946; študij prava (1963–1968) in doktorat iz pravnih znanosti (1975) z univerze v Sevilli; podiplomski študij na univerzi v Freiburgu im Breisgau (1969–1971); redni profesor političnega prava na univerzi v Sevilli (1978–1986); predstojnik katedre za ustavno pravo na univerzi v Sevilli (1986–1992); strokovni sodelavec na ustavnem sodišču (1986–1987); sodnik na ustavnem sodišču (1992–1998); predsednik ustavnega sodišča (1998–2001); fellow na Wissenschaftskolleg v Berlinu (2001–2002); predstojnik katedre za ustavno pravo na neodvisni univerzi v Madridu (2002–2009); izvoljeni član državnega sveta (2004–2009); avtor številnih publikacij; generalni pravobranilec na Sodišču od 14. decembra 2009.

Alexandra (Sacha) Prechal

Rojena leta 1959; študij prava (univerza v Groningenu, 1977–1983); doktorica pravnih znanosti (univerza v Amsterdamu, 1995); predavateljica prava na pravni fakulteti v Maastrichtu (1983–1987); strokovna sodelavka na Sodišču Evropskih skupnosti (1987–1991); predavateljica na Institut Europa na pravni fakulteti univerze v Amsterdamu (1991–1995); profesorica evropskega prava na pravni fakulteti univerze v Tilburgu (1995–2003); profesorica evropskega prava na pravni fakulteti univerze v Utrechtu in članica upravnega sveta na Institut Europa na univerzi v Utrechtu (od leta 2003); članica uredniških odborov več nacionalnih in mednarodnih pravnih revij; avtorica številnih publikacij; članica nizozemske kraljeve akademije znanosti; sodnica na Sodišču od 10. junija 2010.

Egidijus Jarašiūnas

Rojen leta 1952; diploma iz prava z univerze v Vilni (1974–1979); doktorat iz pravnih znanosti z litovske pravne akademije (1999); član litovske odvetniške zbornice (1979–1990); poslanec vrhovnega sveta (parlamenta) Republike Litve (1990–1992), nato član Seimasa (parlament) Republike Litve in član litovskega državnega in pravnega odbora (1992–1996); sodnik na ustavnem sodišču Republike Litve (1996–2005), nato svetovalec predsednika tega sodišča (od leta 2006); asistent na katedri za ustavno pravo pravne fakultete univerze Mykolas Romeris (1997–2000), izredni profesor (2000–2004), nato redni profesor (od leta 2004) na tej katedri in nazadnje njen predstojnik (2005–2007); dekan pravne fakultete univerze Mykolas Romeris (2007–2010); član Beneške komisije (2006–2010); podpisnik akta z dne 11. marca 1990 o ponovni neodvisnosti Litve; avtor številnih pravnih publikacij; sodnik na Sodišču od 6. oktobra 2010.

Carl Gustav Fernlund

Rojen leta 1950; diploma iz prava z univerze v Lundu (1975); sodni tajnik na prvostopenjskem sodišču v Landskroni (1976–1978); sodnik prisednik na pritožbenem upravnem sodišču (1978–1982); nadomestni sodnik na pritožbenem upravnem sodišču (1982); pravni svetovalec v stalnem odboru za ustavna vprašanja švedskega parlamenta (1983–1985); pravni svetovalec na ministrstvu za finance (1985–1990); direktor oddelka za dohodnino na ministrstvu za finance (1990–1996); direktor oddelka za trošarine na ministrstvu za finance (1996–1998); davčni svetovalec na stalnem predstavništvu Kraljevine Švedske pri Evropski uniji (1998–2000); generalni direktor za pravne zadeve na uradu za davke in carine pri ministrstvu za finance (2000–2005); sodnik na vrhovnem upravnem sodišču (2005–2009); predsednik pritožbenega upravnega sodišča v Göteborgu (2009–2011); sodnik na Sodišču od 6. oktobra 2011.

José Luís da Cruz Vilaça

Rojen leta 1944; diploma iz prava in magisterij iz politične ekonomije z univerze v Coimbri; doktor mednarodne ekonomije (univerza Paris I – Panthéon Sorbonne); obvezno služenje vojaškega roka, opravljeno na ministrstvu za mornarico (sodna služba, 1969–1972); profesor na katoliški univerzi in univerzi Nova v Lizboni; nekdanji profesor na univerzi v Coimbri in na univerzi Lusíada v Lizboni (direktor inštituta za evropske študije); član portugalske vlade (1980–1983); državni sekretar na notranjem ministrstvu in na predsedstvu ministrskega sveta, državni sekretar za evropske zadeve; poslanec v portugalskem parlamentu, podpredsednik skupine krščanskih demokratov; generalni pravobranilec na Sodišču (1986–1988); predsednik Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (1989–1995); odvetnik, vpisan v imenik odvetniške zbornice v Lizboni, specialist za evropsko in konkurenčno pravo (1996–2012); član delovne skupine za prihodnost sodnega sistema Evropskih skupnosti „Groupe Due“ (2000); predsednik disciplinske komisije na Evropski komisiji (2003–2007); predsednik portugalskega združenja za evropsko pravo (od leta 1999); sodnik na Sodišču od 8. oktobra 2012.

Melchior Wathelet

Rojen leta 1949; diplomirani iz prava in ekonomskih znanosti (univerza v Liègeu); Master of Laws (Harvard University, Združene države); častni doktorat (univerza Paris-Dauphine); profesor evropskega prava na univerzi v Leuvnu in univerzi v Liègeu; poslanec (1977–1995); državni sekretar, minister in ministrski predsednik Valonske regije (1980–1988); namestnik ministrskega predsednika, minister za pravosodje ter mala in srednje velika podjetja (1988–1992); namestnik ministrskega predsednika, minister za pravosodje in gospodarske zadeve (1992–1995); namestnik ministrskega predsednika, minister za nacionalno obrambo (1995); župan Verviersa (1995); sodnik na Sodišču Evropskih skupnosti (1995–2003); pravni svetovalec, nato odvetnik (2004–2012); častni minister (ministre d'État) (2009–2012); generalni pravobranilec na Sodišču od 8. oktobra 2012.

Christopher Vajda

Rojen leta 1955; diploma iz prava z univerze v Cambridgeu; licence spéciale iz evropskega prava s svobodne univerze v Bruslju (grande distinction); postal član odvetniške zbornice Anglije in Walesa (Gray's Inn, 1979); barrister (1979–2012); postal član odvetniške zbornice Severne Irske (1996); Queen's Counsel (1997); bencher pri Gray's Inn (2003); recorder pri Crown Court (2003–2012); treasurer pri United Kingdom Association for European Law (2001–2012); prispeval k European Community Law of Competition (Bellamy & Child, 3.–6. izdaja); sodnik Sodišča od 8. oktobra 2012.

Nils Wahl

Rojen leta 1961; doktor pravnih znanosti, univerza v Stockholmu (1995); izredni profesor (docent) in nosilec katedre Jean Monnet za evropsko pravo (1995); profesor za evropsko pravo na univerzi v Stockholmu (2001); generalni direktor izobraževalne ustanove (1993–2004); predsednik Nätverket för europarättslig forskning (švedsko združenje za študije evropskega prava) (2001–2006); član Rådet för konkurrensfrågor (svet za konkurenčno pravo) (2001–2006); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2006 do 28. novembra 2012; generalni pravobranilec na Sodišču od 28. novembra 2012.

Siniša Rodin

Rojen leta 1963; doktor prava (univerza v Zagrebu, 1995); LL.M. (University of Michigan Law School, 1992); Fulbright Fellow in Visiting Scholar na Harvard Law School (2001–2002); asistent, nato profesor na pravni fakulteti univerze v Zagrebu (od leta 1987); predstojnik katedre Jean Monnet in nosilec katedre Jean Monnet ad personam (od leta 2011); gostujoči profesor na Cornell Law School (2012); član hrvaške komisije za ustavno reformo, predsednik delovne skupine za pristop k Uniji (2009–2010); član hrvaške pogajalske skupine za pristop Hrvaške k Uniji (2006–2011); avtor številnih publikacij; sodnik na Sodišču od 4. julija 2013.

François Biltgen

Rojen leta 1958; maîtrise en droit (1981) in diplôme d'études approfondies (DEA) iz prava Skupnosti z université de droit d'économie et de sciences sociales Paris II (1982); diploma z Institut d'études politiques de Paris (1982); član luksemburške odvetniške zbornice (1987–1999); član poslanske zbornice (1994–1999); član občinskega sveta mesta Esch sur Alzette (1987–1999); pomočnik župana mesta Esch sur Alzette (1997–1999); nadomestni član luksemburške delegacije pri Odboru regij Evropske unije (1994–1999); minister za delo in zaposlovanje, minister za verske skupnosti, minister za odnose s parlamentom, delegirani minister za komunikacije (1999–2004); minister za delo in zaposlovanje, minister za verske skupnosti, minister za kulturo, visoko šolstvo in raziskovanje (2004–2009); minister za pravosodje, minister za javno upravo in reformo javne uprave, minister za visoko šolstvo in raziskovanje, minister za komunikacije in medije, minister za verske skupnosti (2009–2013); sopredsednik ministrske konference v okviru bolonjskega procesa leta 2005 in 2009; sopredsednik ministrske konference Evropske vesoljske agencije (2012–2013); sodnik na Sodišču od 7. oktobra 2013.

Küllike Jürimäe

Rojena leta 1962; diploma iz prava z univerze v Tartuju (1981–1986); namestnica državnega tožilca v Talinu (1986–1991); diploma estonske diplomatske šole (1991–1992); pravna svetovalka (1991–1993) in generalna svetovalka pri trgovinski in industrijski zbornici (1992–1993); sodnica na višjem sodišču v Talinu (1993–2004); European Master na področju človekovih pravic in demokratizacije na univerzi v Padovi in univerzi v Nottinghamu (2002–2003); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004 do 23. oktobra 2013; sodnica na Sodišču od 23. oktobra 2013.

Maciej Szpunar

Rojen leta 1971; diploma iz prava z univerze v Šleziji in Collège d'Europe v Bruggeju; doktor prava (2000); habilitiran doktor pravnih znanosti (2009); profesor prava (2013); Visiting Scholar na Jesus College, Cambridge (1998), univerzi v Liègeu (1999) in Evropskem univerzitetnem inštitutu v Firencah (2003); odvetnik (2001–2008), član odbora za mednarodno zasebno pravo komisije za kodifikacijo civilnega prava pri pravosodnem ministrstvu (2001–2008); član znanstvenega sveta akademije za pravo Unije v Trierju (od leta 2008); član raziskovalne skupine veljavnega zasebnega prava Skupnosti „Acquis Group“ (od leta 2006); državni podsekretar na uradu odbora za evropsko integracijo (2008–2009), nato na ministrstvu za zunanje zadeve (2010–2013); podpredsednik znanstvenega sveta pravnega inštituta; agent poljske vlade v številnih zadevah pred sodiščema Evropske unije; vodja poljske pogajalske delegacije za Pogodbo o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji; član uredniškega odbora več pravnih revij; avtor številnih publikacij s področja evropskega prava in mednarodnega zasebnega prava; generalni pravobranilec na Sodišču od 23. oktobra 2013.

Alfredo Calot Escobar

Rojen leta 1961; diploma iz prava z univerze v Valenciji (1979–1984); tržni analitik pri svetu gospodarskih zbornic avtonomne skupnosti Valencija (1986); pravnik lingvist na Sodišču (1986–1990); pravnik revizor na Sodišču (1990–1993); administrator v službi za medije in informacije Sodišča (1993–1995); administrator v tajništvu institucionalnega odbora Evropskega parlamenta (1995–1996); pomočnik sodnega tajnika Sodišča (1996–1999); strokovni sodelavec na Sodišču (1999–2000); vodja španskega prevajalskega oddelka na Sodišču (2000–2001); direktor, nato generalni direktor generalnega direktorata za prevajanje na Sodišču (2001–2010); sodni tajnik Sodišča od 7. oktobra 2010.

2. Spremembe v sestavi Sodišča leta 2013

Slavnostna seja 4. julija 2013

Po pristopu Republike Hrvaške k Evropski uniji 1. julija 2013 so predstavniki vlad držav članic Evropske unije s sklepom z dne 1. julija 2013 imenovali Sinišo Rodina za sodnika Sodišča za obdobje od 1. julija 2013 do 6. oktobra 2015.

Slavnostna seja 7. oktobra 2013

Po odstopu Jean-Jacquesa Kasla so predstavniki vlad držav članic Evropske unije s sklepom z dne 26. junija 2013 za sodnika Sodišča za preostanek trajanja mandata Jean-Jacquesa Kasla, in sicer do 6. oktobra 2015, imenovali François Biltgena.

Slavnostna seja 23. oktobra 2013

Predstavniki vlad držav članic so s sklepom z dne 16. oktobra 2013 imenovali Macieja Szpunarja za generalnega pravobranilca za obdobje od 16. oktobra 2013 do 6. oktobra 2018.

Poleg tega so predstavniki vlad držav članic s sklepom z dne 26. junija 2013 zaradi odstopa Una Lõhmusa imenovali Küllike Jürimäe, sodnico Splošnega sodišča, za sodnico Sodišča za obdobje od 6. oktobra 2013 do 6. oktobra 2015.

3. Protokolarni vrstni red

od 1. januarja 2013 do 3. julija 2013

V. SKOURIS, predsednik Sodišča
K. LENAERTS, podpredsednik Sodišča
A. TIZZANO, predsednik prvega senata
R. SILVA de LAPUERTA, predsednica drugega senata
M. ILEŠIČ, predsednik tretjega senata
L. BAY LARSEN, predsednik četrtega senata
T. von DANWITZ, predsednik petega senata
N. JÄÄSKINEN, prvi generalni pravobranilec
A. ROSAS, predsednik desetega senata
G. ARESTIS, predsednik sedmega senata
J. MALENOVSKÝ, predsednik devetega senata
M. BERGER, predsednica šestega senata
E. JARAŠIŪNAS, predsednik osmega senata
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
E. JUHÁSZ, sodnik
A. BORG BARTHET, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
E. LEVITS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
P. MENGGOZZI, generalni pravobranilec
Y. BOT, generalni pravobranilec
J.-C. BONICHOT, sodnik
A. ARABADŽIEV, sodnik
C. TOADER, sodnica
J.-J. KASEL, sodnik
M. SAFJAN, sodnik
D. ŠVÁBY, sodnik
P. CRUZ VILLALÓN, generalni pravobranilec
A. PRECHAL, sodnica
C.G. FERNLUND, sodnik
J. L. DA CRUZ VILAÇA, sodnik
M. WATHELET, generalni pravobranilec
C. VAJDA, sodnik
N. WAHL, generalni pravobranilec

A. CALOT ESCOBAR, sodni tajnik

od 4. julija 2013 do 7. oktobra 2013

V. SKOURIS, predsednik
K. LENAERTS, podpredsednik
A. TIZZANO, predsednik prvega senata
R. SILVA de LAPUERTA, predsednica drugega senata
M. ILEŠIČ, predsednik tretjega senata
L. BAY LARSEN, predsednik četrtega senata
T. von DANWITZ, predsednik petega senata
N. JÄÄSKINEN, prvi generalni pravobranilec
A. ROSAS, predsednik desetega senata
G. ARESTIS, predsednik sedmega senata
J. MALENOVSKÝ, predsednik devetega senata
M. BERGER, predsednica šestega senata
E. JARAŠIŪNAS, predsednik osmega senata
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
E. JUHÁSZ, sodnik
A. BORG BARTHET, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
E. LEVITS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
P. MENGGOZZI, generalni pravobranilec
Y. BOT, generalni pravobranilec
J.-C. BONICHOT, sodnik
A. ARABADŽIEV, sodnik
C. TOADER, sodnica
J.-J. KASEL, sodnik
M. SAFJAN, sodnik
D. ŠVÁBY, sodnik
P. CRUZ VILLALÓN, generalni pravobranilec
A. PRECHAL, sodnica
C.G. FERNLUND, sodnik
J. L. da CRUZ VILAÇA, sodnik
M. WATHELET, generalni pravobranilec
C. VAJDA, sodnik
N. WAHL, generalni pravobranilec
S. RODIN, sodnik

A. CALOT ESCOBAR, sodni tajnik

od 8. oktobra 2013 do 22. oktobra 2013

V. SKOURIS, predsednik
K. LENAERTS, podpredsednik
M. A. TIZZANO, predsednik prvega senata
R. SILVA de LAPUERTA, predsednica drugega senata
M. ILEŠIČ, predsednik tretjega senata
L. BAY LARSEN, predsednik četrtega senata
T. von DANWITZ, predsednik petega senata
P. CRUZ VILLALÓN, prvi generalni pravobranilec
E. JUHÁSZ, predsednik desetega senata
A. BORG BARTHET, predsednik šestega senata
M. SAFJAN, predsednik devetega senata
C.G. FERNLUND, predsednik osmega senata
J. L. da CRUZ VILAÇA, predsednik sedmega senata
A. ROSAS, sodnik
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
G. ARESTIS, sodnik
J. MALENOVSKÝ, sodnik
U. LÖHMUS, sodnik
E. LEVITS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
P. MENGOZZI, generalni pravobranilec
Y. BOT, generalni pravobranilec
J.-C. BONICHOT, sodnik
A. ARABADŽIEV, sodnik
C. TOADER, sodnica
D. ŠVÁBY, sodnik
M. BERGER, sodnica
N. JÄÄSKINEN, generalni pravobranilec
A. PRECHAL, sodnica
E. JARAŠIŪNAS, sodnik
M. WATHELET, generalni pravobranilec
C. VAJDA, sodnik
N. WAHL, generalni pravobranilec
S. RODIN, sodnik
F. BILTGEN, sodnik

M. A. CALOT ESCOBAR, sodni tajnik

od 23. oktobra 2013 do 31. decembra 2013

V. SKOURIS, predsednik
K. LENAERTS, podpredsednik
A. TIZZANO, predsednik prvega senata
R. SILVA de LAPUERTA, predsednica drugega senata
M. ILEŠIČ, predsednik tretjega senata
L. BAY LARSEN, predsednik četrtega senata
T. von DANWITZ, predsednik petega senata
P. CRUZ VILLALÓN, prvi generalni pravobranilec
E. JUHÁSZ, predsednik desetega senata
A. BORG BARTHET, predsednik šestega senata
M. SAFJAN, predsednik devetega senata
C.G. FERNLUND, predsednik osmega senata
J. L. da CRUZ VILAÇA, predsednik sedmega senata
A. ROSAS, sodnik
J. KOKOTT, generalna pravobranilka
G. ARESTIS, sodnik
J. MALENOVSKÝ, sodnik
E. LEVITS, sodnik
A. Ó CAOIMH, sodnik
E. SHARPSTON, generalna pravobranilka
P. MENGOZZI, generalni pravobranilec
Y. BOT, generalni pravobranilec
J.-C. BONICHOT, sodnik
A. ARABADŽIEV, sodnik
C. TOADER, sodnica
D. ŠVÁBY, sodnik
M. BERGER, sodnica
N. JÄÄSKINEN, generalni pravobranilec
A. PRECHAL, sodnica
E. JARAŠIŪNAS, sodnik
M. WATHELET, generalni pravobranilec
C. VAJDA, sodnik
N. WAHL, generalni pravobranilec
S. RODIN, sodnik
F. BILTGEN, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
M. SZPUNAR, generalni pravobranilec

A. CALOT ESCOBAR, sodni tajnik

4. Nekdanji člani Sodišča

Massimo Pilotti, sodnik (1952–1958), predsednik (1952–1958)
Petrus Serrarens, sodnik (1952–1958)
Adrianus Van Kleffens, sodnik (1952–1958)
Jacques Rueff, sodnik (1952–1959 in 1960–1962)
Otto Riese, sodnik (1952–1963)
Maurice Lagrange, generalni pravobranilec (1952–1964)
Louis Delvaux, sodnik (1952–1967)
Charles Léon Hammes, sodnik (1952–1967), predsednik (1964–1967)
Karl Roemer, generalni pravobranilec (1953–1973)
Nicola Catalano, sodnik (1958–1962)
Rino Rossi, sodnik (1958–1964)
Andreas Matthias Donner, sodnik (1958–1979), predsednik (1958–1964)
Alberto Trabucchi, sodnik (1962–1972), nato generalni pravobranilec (1973–1976)
Robert Lecourt, sodnik (1962–1976), predsednik (1967–1976)
Walter Strauss, sodnik (1963–1970)
Joseph Gand, generalni pravobranilec (1964–1970)
Riccardo Monaco, sodnik (1964–1976)
Josse J. Mertens de Wilmars, sodnik (1967–1984), predsednik (1980–1984)
Pierre Pescatore, sodnik (1967–1985)
Alain Louis Dutheil de Lamothe, generalni pravobranilec (1970–1972)
Hans Kutscher, sodnik (1970–1980), predsednik (1976–1980)
Henri Mayras, generalni pravobranilec (1972–1981)
Cearbhall O'Dalaigh, sodnik (1973–1974)
Max Sørensen, sodnik (1973–1979)
Gerhard Reischl, generalni pravobranilec (1973–1981)
Jean-Pierre Warner, generalni pravobranilec (1973–1981)
Alexander J. Mackenzie Stuart, sodnik (1973–1988), predsednik (1984–1988)
Aindrias O'Keeffe, sodnik (1974–1985)
Adolphe Touffait, sodnik (1976–1982)
Francesco Capotorti, sodnik (1976), nato generalni pravobranilec (1976–1982)
Giacinto Bosco, sodnik (1976–1988)
Thymen Koopmans, sodnik (1979–1990)
Ole Due, sodnik (1979–1994), predsednik (1988–1994)
Ulrich Everling, sodnik (1980–1988)
Alexandros Chloros, sodnik (1981–1982)
Simone Rozès, generalna pravobranilka (1981–1984)
Pieter VerLoren van Themaat, generalni pravobranilec (1981–1986)
Sir Gordon Slynn, generalni pravobranilec (1981–1988), nato sodnik (1988–1992)
Fernand Grévisse, sodnik (1981–1982 in 1988–1994)
Kai Bahlmann, sodnik (1982–1988)
Yves Galmot, sodnik (1982–1988)
G. Federico Mancini, generalni pravobranilec (1982–1988), nato sodnik (1988–1999)
Constantinos Kakouris, sodnik (1983–1997)

Marco Darmon, generalni pravobranilec (1984–1994)
René Joliet, sodnik (1984–1995)
Carl Otto Lenz, generalni pravobranilec (1984–1997)
Thomas Francis O'Higgins, sodnik (1985–1991)
Fernand Schockweiler, sodnik (1985–1996)
José Luís Da Cruz Vilaça, generalni pravobranilec (1986–1988)
José Carlos De Carvalho Moitinho de Almeida, sodnik (1986–2000)
Jean Mischo, generalni pravobranilec (1986–1991 in 1997–2003)
Gil Carlos Rodríguez Iglesias, sodnik (1986–2003), predsednik (1994–2003)
Manuel Díez de Velasco, sodnik (1988–1994)
Manfred Zuleeg, sodnik (1988–1994)
Walter Van Gerven, generalni pravobranilec (1988–1994)
Giuseppe Tesaro, generalni pravobranilec (1988–1998)
Francis Geoffrey Jacobs, generalni pravobranilec (1988–2006)
Paul Joan George Kapteyn, sodnik (1990–2000)
John L. Murray, sodnik (1991–1999)
Claus Christian Gulmann, generalni pravobranilec (1991–1994), nato sodnik (1994–2006)
David Alexander Ogilvy Edward, sodnik (1992–2004)
Michael Bendik Elmer, generalni pravobranilec (1994–1997)
Günter Hirsch, sodnik (1994–2000)
Georges Cosmas, generalni pravobranilec (1994–2000)
Antonio Mario La Pergola, sodnik (1994 in 1999–2006), generalni pravobranilec (1995–1999)
Jean-Pierre Puissochet, sodnik (1994–2006)
Philippe Léger, generalni pravobranilec (1994–2006)
Hans Ragnemalm, sodnik (1995–2000)
Nial Fennelly, generalni pravobranilec (1995–2000)
Leif Sevón, sodnik (1995–2002)
Melchior Wathelet, sodnik (1995–2003)
Peter Jann, sodnik (1995–2009)
Dámaso Colomer Ruiz-Jarabo, generalni pravobranilec (1995–2009)
Romain Schintgen, sodnik (1996–2008)
Krateros Ioannou, sodnik (1997–1999)
Siegbert Alber, generalni pravobranilec (1997–2003)
Antonio Saggio, generalni pravobranilec (1998–2000)
Fidelma O'Kelly Macken, sodnica (1999–2004)
Stig Von Bahr, sodnik (2000–2006)
Ninon Colneric, sodnica (2000–2006)
Leendert A. Geelhoed, generalni pravobranilec (2000–2006)
Christine Stix-Hackl, generalna pravobranilka (2000–2006)
Christiaan Willem Anton Timmermans, sodnik (2000–2010)
José Narciso Da Cunha Rodrigues, sodnik (2000–2012)
Luís Miguel Póiares Pessoa Maduro, generalni pravobranilec (2003–2009)
Jerzy Makarczyk, sodnik (2004–2009)
Ján Klučka, sodnik (2004–2009)
Pranas Kūris, sodnik (2004–2010)
Konrad Hermann Theodor Schiemann, sodnik (2004–2012)

Uno Lõhmus, sodnik (2004–2013)
Pernilla Lindh, sodnica (2006–2011)
Ján Mazák, generalni pravobranilec (2006–2012)
Verica Trstenjak, generalna pravobranilka (2006–2012)
Jean-Jacques Kasel, sodnik (2008–2013)

Predsedniki

Massimo Pilotti (1952–1958)
Andreas Donner Matthias (1958–1964)
Charles Léon Hammes (1964–1967)
Robert Lecourt (1967–1976)
Hans Kutscher (1976–1980)
Josse J. Mertens de Wilmars (1980–1984)
Alexander John Mackenzie Stuart (1984–1988)
Ole Due (1988–1994)
Gil Carlos Rodríguez Iglésias (1994–2003)

Sodni tajniki

Albert Van Houtte (1953–1982)
Paul Heim (1982–1988)
Jean-Guy Giraud (1988–1994)
Roger Grass (1994–2010)

D – Sodna statistika Sodišča

Splošna dejavnost Sodišča

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)

Vložene zadeve

2. Vrste postopkov (2009–2013)
3. Predmet pravnega sredstva (2013)
4. Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države (2009–2013)

Končane zadeve

5. Vrste postopkov (2009–2013)
6. Sodbe, sklepi, mnenja (2013)
7. Sestava (2009–2013)
8. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom (2009–2013)
9. Predmet pravnega sredstva (2009–2013)
10. Predmet pravnega sredstva (2013)
11. Sodbe zaradi neizpolnitve obveznosti države: izid postopka (2009–2013)
12. Trajanje postopkov (sodbe in sklepi) (2009–2013)

Nerešene zadeve na dan 31. decembra

13. Vrste postopkov (2009–2013)
14. Sestava (2009–2013)

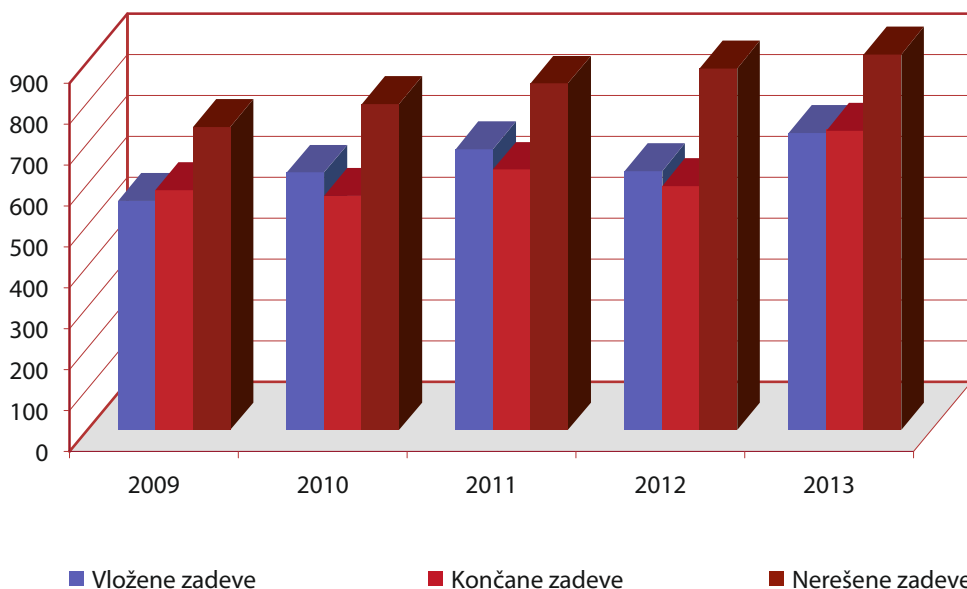
Razno

15. Hitri postopek (2009–2013)
16. Nujni postopek predhodnega odločanja (2009–2013)
17. Začasne odredbe (2013)

Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2013)

18. Vložene zadeve in sodbe
19. Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po letu)
20. Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po sodišču)
21. Vložene tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države

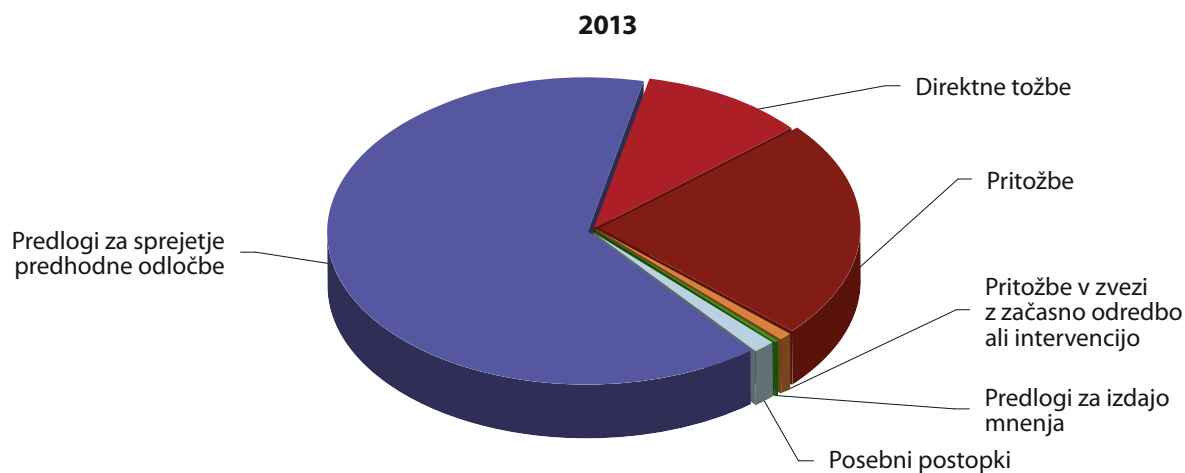
1. *Splošna dejavnost Sodišča* **Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)¹**

	2009	2010	2011	2012	2013
Vložene zadeve	562	631	688	632	699
Končane zadeve	588	574	638	595	701
Nerešene zadeve	742	799	849	886	884

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

2. Vložene zadeve – Vrste postopkov (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	302	385	423	404	450
Direktne tožbe	143	136	81	73	72
Pritožbe	105	97	162	136	161
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	2	6	13	3	5
Predlogi za izdajo mnenja	1			1	2
Posebni postopki ²	9	7	9	15	9
Skupaj	562	631	688	632	699
Predlogi za izdajo začasne odredbe	1	3	3		1

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

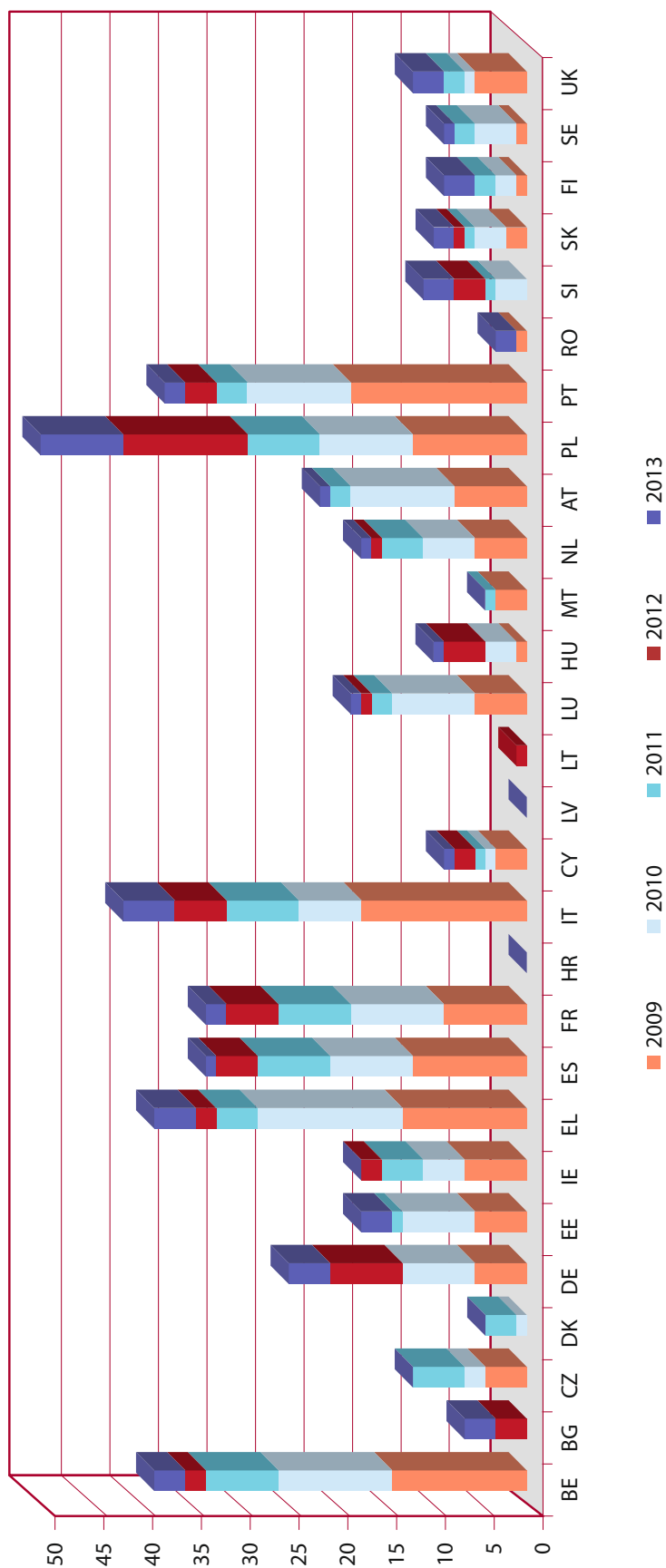
² Za „posebne postopke“ se štejejo: brezplačna pravna pomoč, odmera stroškov, poprava, ugovor zoper zamudno sodbo, ugovor tretjega, razlaga, obnova postopka, preučitev predloga prvega generalnega pravobranilca za preveritev odločbe Splošnega sodišča, postopek rubeža, zadeve v zvezi z imuniteto.

3. Vložene zadeve – Predmet pravnega sredstva (2013)¹

	Direktne tožbe	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Pritožbe	Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	Predlogi za izdajo mnenja	Skupaj	Posebni postopki
Carinska unija in skupna carinska tarifa		17				17	
Dostop do dokumentov			8	2		10	
Državljanstvo Unije		6				6	
Državne pomoči	1	9	29	1		40	
Ekonomska in monetarna politika	1	1				2	
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija		2	8			10	
Energija	9	1	1			11	
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufijam ...)	1	2				3	
Industrijska politika	2	9				11	
Intelktualna in industrijska lastnina	2	22	38			62	
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport		1				1	
Javna naročila	1	13	3			17	
Javno zdravje		3	2	1		6	
Kmetijstvo	2	20	9			31	
Konkurenca		6	32	1		39	1
Načela prava Unije		16				16	
Obdavčitev	8	44				52	
Območje svobode, varnosti in pravice	1	57			1	59	
Okolje	12	16	1			29	
Podjetniško pravo	1	2				3	
Pravo institucij	12	2	8		1	23	1
Približevanje zakonodaje	2	24				26	
Pristop novih držav	1					1	
Promet	3	26				29	
Prosti pretok blaga	1	5				6	
Prosti pretok kapitala	1	4				5	
Prosto gibanje oseb	2	22				24	
Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje			1			1	
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)			5			5	
Skupna ribiška politika	2		2			4	
Skupna zunanja in varnostna politika		1	6			7	
Socialna politika	3	37	3			43	
Socialna varnost delavcev migrantov		18				18	
Svoboda opravljanja storitev		12				12	
Svoboda ustanavljanja	2	7				9	
Trgovinska politika		4	4			8	
Varstvo potrošnikov		34				34	
Zunanje delovanje Evropske unije		5				5	
PDEU	70	448	160	5	2	685	2
Postopek							7
Kadrovski predpisi za uradnike	2	2	1			5	
Razno	2	2	1			5	7
SKUPAJ SPLOŠNO	72	450	161	5	2	690	9

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

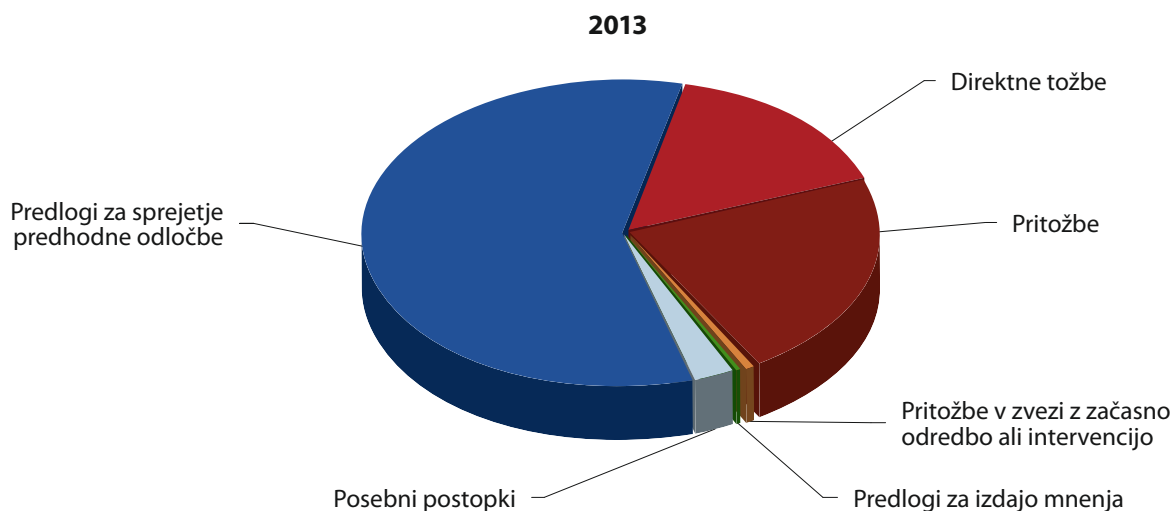
4. Vložene zadeve – Tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države (2009–2013)¹⁾

	2009	2010	2011	2012	2013
Belgija	13	11	7	2	3
Bolgarija				3	3
Češka	4	2	5		
Danska		1	3		
Nemčija	5	7		7	4
Estonija	5	7	1		3
Irska	6	4	4	2	
Grčija	12	14	4	2	4
Španija	11	8	7	4	1
Francija	8	9	7	5	2
Hrvaška					
Italija	16	6	7	5	5
Ciper	3	1	1	2	1
Latvija					
Litva				1	
Luksemburg	5	8	2	1	1
Madžarska	1	3		4	1
Malta	3		1		
Nizozemska	5	5	4	1	1
Avstrija	7	10	2		1
Poljska	11	9	7	12	8
Portugalska	17	10	3	3	2
Romunija	1				2
Slovenija		3	1	3	3
Slovaška	2	3	1	1	2
Finska	1	2	2		3
Švedska	1	4	2		1
Združeno kraljestvo	5	1	2		3
Skupaj	142	128	73	58	54

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

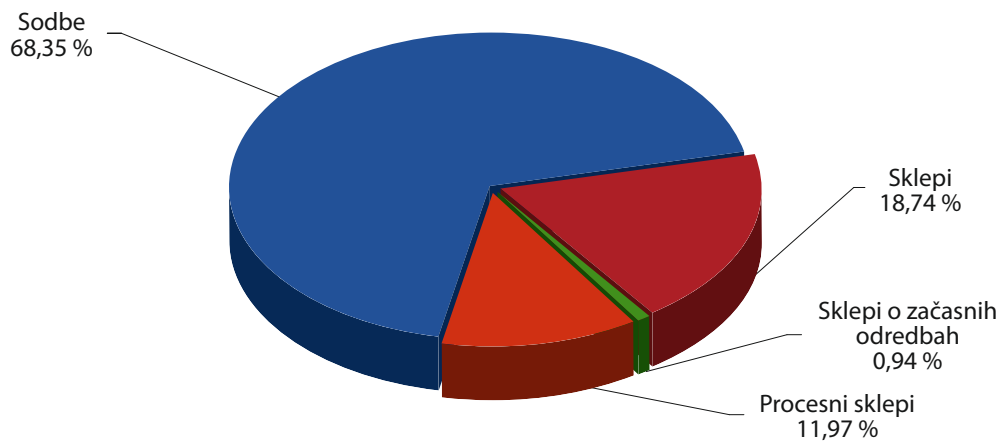
5. Končane zadeve – Vrste postopkov (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	259	339	388	386	413
Direktne tožbe	215	139	117	70	110
Pritožbe	97	84	117	117	155
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	7	4	7	12	5
Predlogi za izdajo mnenja	1		1		1
Posebni postopki	9	8	8	10	17
Skupaj	588	574	638	595	701

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

6. Končane zadeve – Sodbe, sklepi, mnenja (2013)¹

	Sodbe	Sklepi ²	Sklepi o začasnih odredbah ³	Procesni sklepi ⁴	Predlogi za izdajo mnenja	Skupaj
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	276	51		35		362
Direktne tožbe	74	1		34		109
Pritožbe	82	52	1	6		141
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo			5			5
Predlogi za izdajo mnenja				1		1
Posebni postopki	2	15				17
Skupaj	434	119	6	76		635

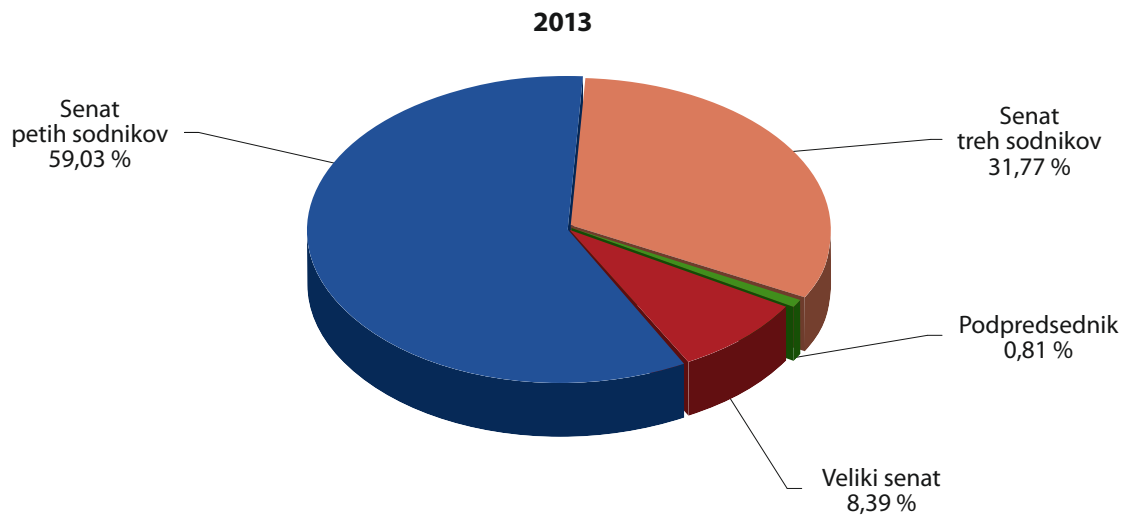
¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (en niz združenih zadev = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča, razen sklepov o izbrisu zadeve, ustavitvi postopka ali vrnitvi v ponovno odločanje Splošnemu sodišču.

³ Sklepi, izdani zaradi predloga na podlagi členov 278 PDEU in 279 PDEU (prejšnja člena 242 ES in 243 ES) ali člena 280 PDEU (prejšnji člen 244 ES) ali ustreznih določb PESAE ali zaradi pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo.

⁴ Sklepi, s katerimi se postopek konča z izbrisom zadeve, z ustavitvijo postopka ali z vrnitvijo zadeve Splošnemu sodišču v ponovno odločanje.

7. Končane zadeve – Sestava (2009–2013)¹

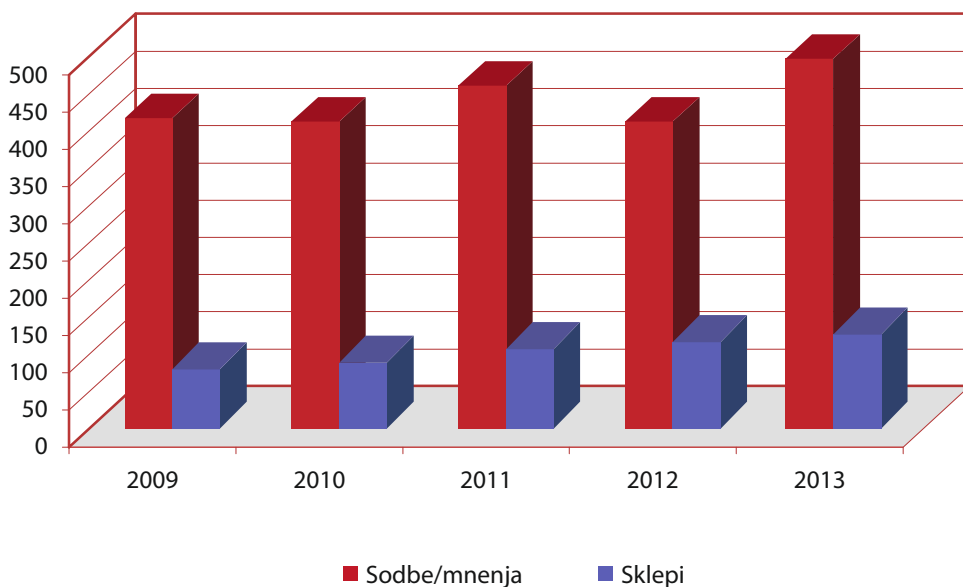

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Total	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj
Občna seja							1		1	1		1			
Veliki senat	41		41	70	1	71	62		62	47		47	52		52
Senat petih sodnikov	275	8	283	280	8	288	290	10	300	275	8	283	348	18	366
Senat treh sodnikov	96	70	166	56	76	132	91	86	177	83	97	180	91	106	197
Predsednik		5	5		5	5		4	4		12	12			
Podpredsednik														5	5
Skupaj	412	83	495	406	90	496	444	100	544	406	117	523	491	129	620

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča, razen sklepov o izbrisu zadeve, ustavitvi postopka ali vrnitvi v ponovno odločanje Splošnemu sodišču.

8. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom (2009–2013)^{1, 2}

	2009	2010	2011	2012	2013
Sodbe/mnenja	412	406	444	406	491
Sklepi	83	90	100	117	129
Skupaj	495	496	544	523	620

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča, razen sklepov o izbrisu zadeve, ustavitvi postopka ali vrnitvi v ponovno odločanje Splošnemu sodišču.

9. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom – Predmet pravnega sredstva (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Bruseljska konvencija	2				
Carinska unija in skupna carinska tarifa ⁴	5	15	19	19	11
Dostop do dokumentov			2	5	6
Državljanstvo Unije	3	6	7	8	12
Državne pomoči	10	16	48	10	34
Ekonomska in monetarna politika	1	1		3	
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija				3	6
Energija	4	2	2		1
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufijam ...) ²		1	4	3	2
Industrijska politika	6	9	9	8	15
Intelktualna in industrijska lastnina	31	38	47	46	43
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport				1	
Javna naročila			7	12	12
Javno zdravje			3	1	2
Kmetijstvo	18	15	23	22	33
Konkurenca	28	13	19	30	43
Lastna sredstva Skupnosti ²	10	5	2		
Načela prava Unije	4	4	15	7	17
Obdavčitev	44	66	49	64	74
Območje svobode, varnosti in pravice	26	24	24	37	46
Okolje ³		9	35	27	35
Okolje in potrošniki ³	60	48	25	1	
Podjetniško pravo	17	17	8	1	4
Pravo institucij	29	26	20	27	31
Približevanje zakonodaje	32	15	15	12	24
Pristop novih držav	1		1	2	
Promet	9	4	7	14	17
Proračun Skupnosti ²		1			
Prosti pretok blaga	13	6	8	7	1
Prosti pretok kapitala	7	6	14	21	8
Prosto gibanje oseb	19	17	9	18	15
Raziskave, informacije, izobraževanje, statistika		1			
Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje				1	1
Regionalna politika	3	2			
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)			1		
Rimska konvencija	1				
Skupna carinska tarifa ⁴	13	7	2		
Skupna ribiška politika	4	2	1		
Skupna zunanja in varnostna politika	2	2	3	9	12
Socialna politika	33	36	36	28	27

>>>

	2009	2010	2011	2012	2013
Socialna varnost delavcev migrantov	3	6	8	8	12
Svoboda opravljanja storitev	17	30	27	29	16
Svoboda ustanavljanja	13	17	21	6	13
Trgovinska politika	5	2	2	8	6
Turizem				1	
Varstvo potrošnikov ³		3	4	9	19
Zunanje delovanje Evropske unije	8	10	8	5	4
Pogodba ES/PDEU	481	482	535	513	602
Pogodba EU	1	4	1		
Pogodba ESPJ			1		
Privilegiji in imuniteta			2	3	
Postopek	5	6	5	7	13
Kadrovski predpisi za uradnike	8	4			5
Razno	13	10	7	10	18
SKUPAJ SPLOŠNO	495	496	544	523	620

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

² Rubriki „Proračun Skupnosti“ in „Lastna sredstva Skupnosti“ sta bili za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, združeni v rubriko „Finančne določbe“.

³ Rubrika „Okolje in potrošniki“ je bila za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, razdeljena na dve ločeni rubriki.

⁴ Rubriki „Skupna carinska tarifa“ in „Carinska unija“ sta bili za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, združeni v eno rubriko.

10. Zadeve, končane s sodbo, mnenjem ali sklepom – Predmet pravnega sredstva (2013)¹

	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj
Carinska unija in skupna carinska tarifa ⁵	9	2	11
Dostop do dokumentov	4	2	6
Državljanstvo Unije	11	1	12
Državne pomoči	30	4	34
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	3	3	6
Energija	1		1
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufijam ...) ³	2		2
Industrijska politika	14	1	15
Intelektualna in industrijska lastnina	24	19	43
Javna naročila	8	4	12
Javno zdravje	1	1	2
Kmetijstvo	30	3	33
Konkurenca	38	5	43
Načela prava Unije	4	13	17
Obdavčitev	67	7	74
Območje svobode, varnosti in pravice	41	5	46
Okolje ⁴	33	2	35
Podjetniško pravo	4		4
Pravo institucij	9	22	31
Približevanje zakonodaje	18	6	24
Promet	16	1	17
Prosti pretok blaga	1		1
Prosti pretok kapitala	8		8
Prosto gibanje oseb	14	1	15
Raziskave, tehnološki razvoj in veselje	1		1
Skupna zunanja in varnostna politika	12		12
Socialna politika	21	6	27
Socialna varnost delavcev migrantov	12		12
Svoboda opravljanja storitev	14	2	16
Svoboda ustanavljanja	13		13
Trgovinska politika	6		6
Varstvo potrošnikov ⁴	15	4	19
Zunanje delovanje Evropske unije	4		4
Pogodba ES/PDEU	488	114	602

>>>

	Sodbe/mnenja	Sklepi ²	Skupaj
Postopek		13	13
Kadrovski predpisi za uradnike	3	2	5
Razno	3	15	18
SKUPAJ SPLOŠNO	491	129	620

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

² Sklepi, s katerimi se postopek konča, razen sklepov o izbrisu zadeve, ustavitvi postopka ali vrnitvi v ponovno odločanje Splošnemu sodišču.

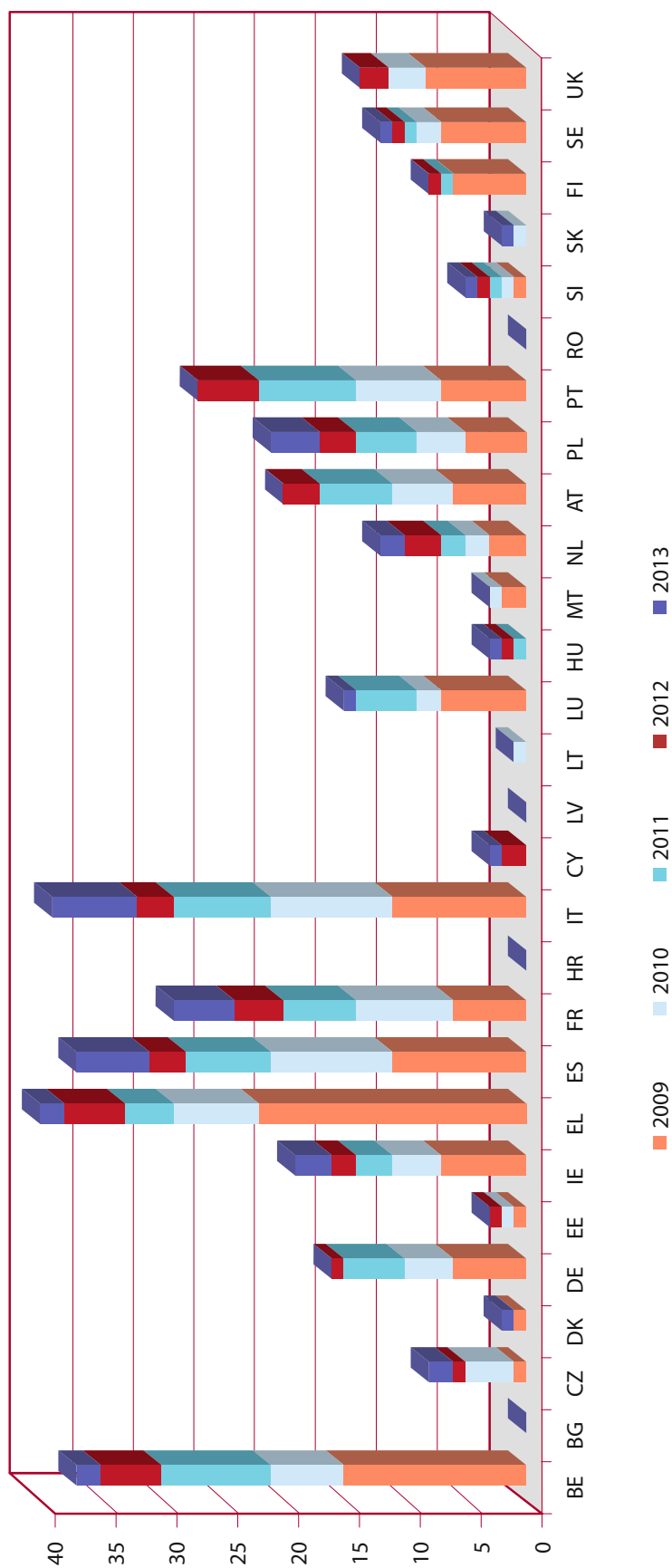
³ Rubriki „Proračun Skupnosti“ in „Lastna sredstva Skupnosti“ sta bili za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, združeni v rubriko „Finančne določbe“.

⁴ Rubrika „Okolje in potrošniki“ je bila za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, razdeljena na dve ločeni rubriki.

⁵ Rubriki „Skupna carinska tarifa“ in „Carinska unija“ sta bili za zadeve, vložene po 1. decembru 2009, združeni v eno rubriko.

11. Končane zadeve – Sodbe zaradi neizpolnitve obveznosti države: izid postopka (2009–2013)¹

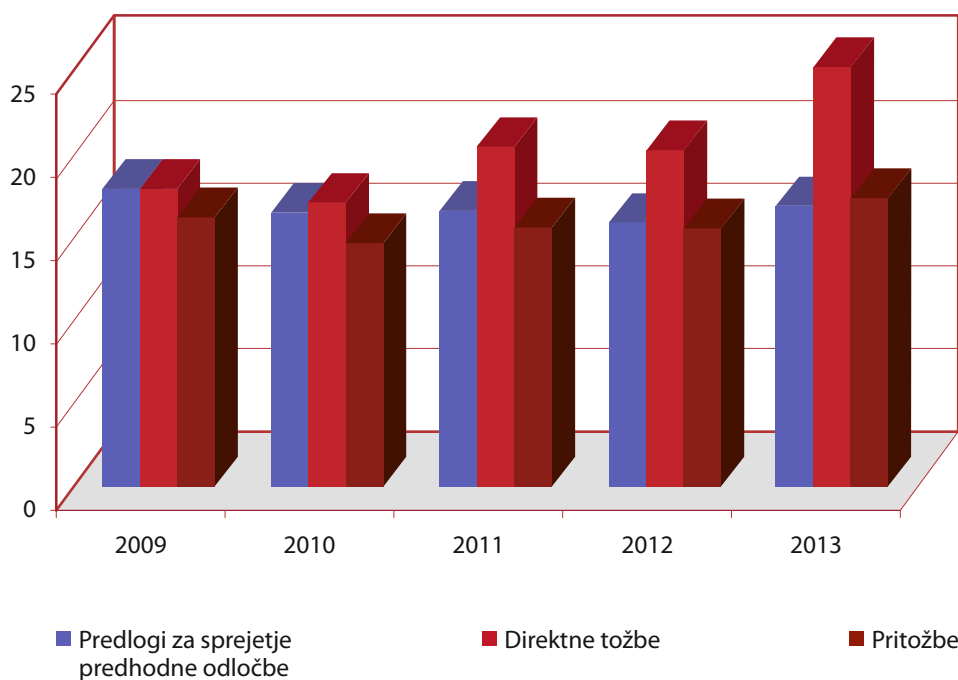
Tožbe, ki jim je bilo ugodeno

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev
Belgija	15	1	6	1	9	1	5	1	2	1
Bolgarija										
Češka	1		4				1		2	2
Danska	1								1	1
Nemčija	6	2	4	2	5		1	2		2
Estonija	1		1				1			
Irska	7		4		3		2		3	1
Grčija	22		7		4		5		2	1
Španija	11		10	2	7	1	3		6	
Francija	6		8	2	6		4		5	3
Hrvaška										
Italija	11	4	10		8	1	3		7	1
Ciper						1	2		1	
Latvija										
Litva			1							
Luksemburg	7		2		5				1	1
Madžarska					1	1	1		1	
Malta	2		1	1		1				
Nizozemska	3		2	1	2		3	1	2	2
Avstrija	6		5		6		3			1
Poljska	5		4	1	5		3		4	2
Portugalska	7	1	7	1	8	1	5			1
Romunija						1				
Slovenija	1		1		1		1		1	
Slovaška			1			1		1		
Finska	6	1			1		1			2
Švedska	7		2		1		1		1	1
Združeno kraljestvo	8	1	3	1			2			1
Skupaj	133	10	83	12	72	9	47	5	40	23

¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (en niz združenih zadev = ena zadeva).

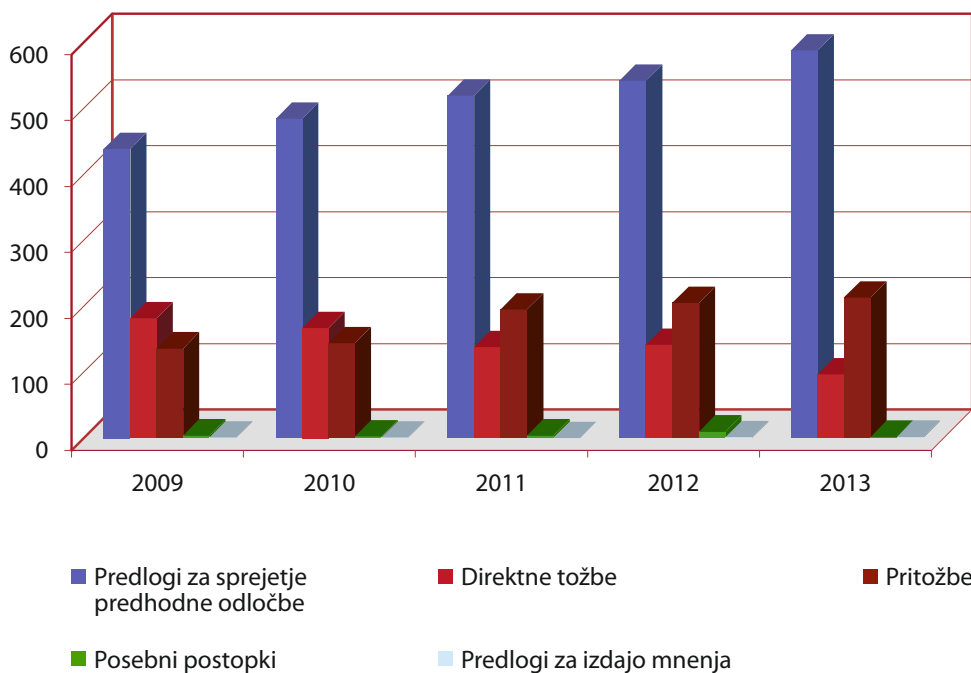
12. Končane zadeve – Trajanje postopkov (2009–2013)¹ (sodbe in sklepi)

	2009	2010	2011	2012	2013
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	17,0	16,1	16,3	15,6	16,3
Nujni postopek predhodnega odločanja	2,6	2,2	2,5	1,9	2,2
Direktne tožbe	17,1	16,7	20,3	19,7	24,3
Pritožbe	15,5	14,0	15,1	15,2	16,6

¹ Pri izračunu trajanja postopkov so izključeni: zadeve, v katerih je bila izdana vmesna sodba ali v katerih so bili izvedeni pripravljalni ukrepi, mnenja, posebni postopki (in sicer: brezplačna pravna pomoč, odmera stroškov, poprava, ugovor zoper zamudno sodbo, ugovor tretjega, razlaga, obnova postopka, preučitev predloga prvega generalnega pravobranilca za preveritev odločbe Splošnega sodišča, postopek rubeža in zadeve v zvezi z imuniteto), postopki, ki se končajo s sklepom o izbrisu zadeve, s sklepom o ustavitvi postopka ali s sklepom o vrnitvi zadeve v ponovno odločanje Splošnemu sodišču, postopki za izdajo začasne odredbe ter pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo.

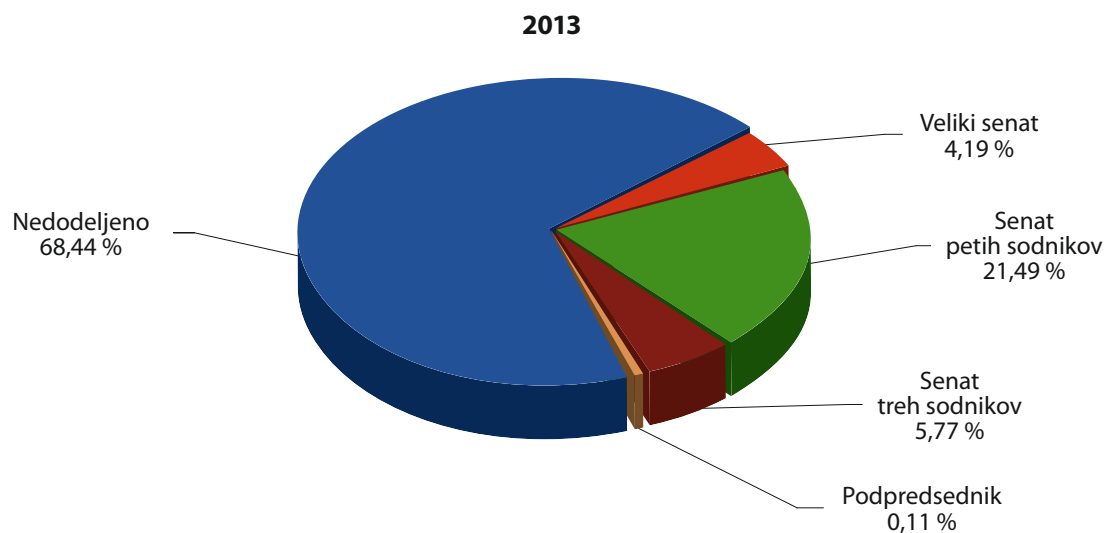
13. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Vrste postopkov (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	438	484	519	537	574
Direktne tožbe	170	167	131	134	96
Pritožbe	129	144	195	205	211
Posebni postopki	4	3	4	9	1
Predlogi za izdajo mnenja	1	1		1	2
Skupaj	742	799	849	886	884

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

14. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Občna seja		1			
Veliki senat	65	49	42	44	37
Senat petih sodnikov	169	193	157	239	190
Senat treh sodnikov	15	33	23	42	51
Predsednik	3	4	10		
Podpredsednik				1	1
Nedodeljeno	490	519	617	560	605
Skupaj	742	799	849	886	884

¹ Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti zadev (ena številka zadeve = ena zadeva).

15. Razno – Hitri postopek (2009–2013)

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev
Direktne tožbe				1			1			
Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	1	3	4	8	2	7	1	4		14
Pritožbe		1				5		1		
Posebni postopki		1								
Skupaj	1	5	4	9	2	12	2	5		14

16. Razno – Nujni postopek predhodnega odločanja (2009–2013)

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev	Ugoditev	Zavrnitev
Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah		1								
Območje svobode, varnosti in pravice	2		5	4	2	5	4	1	2	3
Skupaj	2	1	5	4	2	5	4	1	2	3

17. Razno – Začasne odredbe (2013)¹

	Predlogi za izdajo začasne odredbe	Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	Izid postopka	
			Zavrnitev	Ugoditev
Dostop do dokumentov		2	2	
Državne pomoči		1		
Konkurenca		1	2	
Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje	1		1	
Javno zdravje		1	1	
SKUPAJ SPLOŠNO	1	5	6	

¹ Navedene številke (neto številke) označujejo skupno število zadev ob upoštevanju združitve zaradi povezanosti (en niz združenih zadev = ena zadeva).

18. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2013) – Vložene zadeve in sodbe

Leto	Vložene zadeve ¹							Sodbe/mnenja ²
	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Direktne tožbe	Pritožbe	Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	Predlogi za izdajo mnenja	Skupaj	Predlogi za izdajo začasne odredbe	
1953		4				4		
1954		10				10		2
1955		9				9	2	4
1956		11				11	2	6
1957		19				19	2	4
1958		43				43		10
1959		46			1	47	5	13
1960		22			1	23	2	18
1961	1	24			1	26	1	11
1962	5	30				35	2	20
1963	6	99				105	7	17
1964	6	49				55	4	31
1965	7	55				62	4	52
1966	1	30				31	2	24
1967	23	14				37		24
1968	9	24				33	1	27
1969	17	60				77	2	30
1970	32	47				79		64
1971	37	59				96	1	60
1972	40	42				82	2	61
1973	61	131				192	6	80
1974	39	63				102	8	63
1975	69	61			1	131	5	78
1976	75	51			1	127	6	88
1977	84	74				158	6	100
1978	123	146			1	270	7	97
1979	106	1 218				1324	6	138
1980	99	180				279	14	132
1981	108	214				322	17	128
1982	129	217				346	16	185
1983	98	199				297	11	151
1984	129	183				312	17	165
1985	139	294				433	23	211
1986	91	238				329	23	174
1987	144	251				395	21	208
1988	179	193				372	17	238
1989	139	244				383	19	188

>>>

Leto	Vložene zadeve ¹							Sodbe/mnenja ²
	Predlogi za sprejetje predhodne odločbe	Direktne tožbe	Pritožbe	Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo	Predlogi za izdajo mnenja	Skupaj	Predlogi za izdajo začasne odredbe	
1990	141	221	15	1		378	12	193
1991	186	140	13	1	2	342	9	204
1992	162	251	24	1	2	440	5	210
1993	204	265	17			486	13	203
1994	203	125	12	1	3	344	4	188
1995	251	109	46	2		408	3	172
1996	256	132	25	3		416	4	193
1997	239	169	30	5		443	1	242
1998	264	147	66	4		481	2	254
1999	255	214	68	4		541	4	235
2000	224	197	66	13	2	502	4	273
2001	237	187	72	7		503	6	244
2002	216	204	46	4		470	1	269
2003	210	277	63	5	1	556	7	308
2004	249	219	52	6	1	527	3	375
2005	221	179	66	1		467	2	362
2006	251	201	80	3		535	1	351
2007	265	221	79	8		573	3	379
2008	288	210	77	8	1	584	3	333
2009	302	143	105	2	1	553	1	376
2010	385	136	97	6		624	3	370
2011	423	81	162	13		679	3	370
2012	404	73	136	3	1	617		357
2013	450	72	161	5	2	690	1	434
Skupaj	8282	8827	1578	106	22	18.815	356	9797

¹ Bruto številke; brez posebnih postopkov.

² Neto številke.

19. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2013) – Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po letu)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Drugo¹	Skupaj²
1961																			1										1	
1962																			5										5	
1963																1			5										6	
1964												2							4										6	
1965					4					2									1										7	
1966																			1										1	
1967	5				11					3						1			3										23	
1968	1				4					1		1							2										9	
1969	4				11					1						1													17	
1970	4				21					2		2							3										32	
1971	1				18					6		5				1			6										37	
1972	5				20					1		4							10										40	
1973	8				37					4		5				1			6										61	
1974	5				15					6		5							7								1		39	
1975	7			1	26					15		14				1			4								1		69	
1976	11				28		1			8		12							14								1		75	
1977	16			1	30		2			14		7							9								5		84	
1978	7			3	46		1			12		11							38								5		123	
1979	13			1	33		2			18		19				1			11								8		106	
1980	14			2	24		3			14		19							17								6		99	
1981	12			1	41					17		11				4			17								5		108	
1982	10			1	36					39		18							21								4		129	
1983	9			4	36		2			15		7							19								6		98	
1984	13			2	38		1			34		10							22								9		129	
1985	13				40		2			45		11				6			14								8		139	
1986	13			4	18		4	2	1	19		5				1			16								8		91	
1987	15			5	32		2	17	1	36		5				3			19								9		144	

>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Drugo ¹	Skupaj
1988	30			4	34				1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		1	2	2	28		10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		4	2	6	21		25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		2	3	5	29		36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62			1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66			4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		2	3	5	12		50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59			7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		1	14	17	24		34			1	1	4		20	12	2	3				1	5	2	10	251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43			1	2			19	20	7	3	1			1	5	6	16	265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44	23	6	14	13		9	3	8	16		404
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46	19	11	14	17	1	4	4	12	14		450
Skupaj	739	65	34	155	2050	15	72	166	313	886		1227	5	30	23	83	84	2	879	429	60	116	63	5	24	83	111	561	2	8282

¹ Zadeva Campina Melkunie, C-265/00 (Cour de justice Benelux/Benelux Gerichtshof).
Zadeva Miles in drugi, C-196/09 (Odbor za pritožbe Evropskih šol).

20. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2013) – Vloženi predlogi za sprejetje predhodne odločbe (po državi članici in po sodišču)

			Skupaj
Belgija	Cour constitutionnelle	28	
	Cour de cassation	90	
	Conseil d'État	68	
	Druga sodišča	553	739
Bolgarija	Върховен касационен съд	1	
	Върховен административен съд	10	
	Druga sodišča	54	65
Češka	Ústavní soud		
	Nejvyšší soud	2	
	Nejvyšší správní soud	16	
	Druga sodišča	16	34
Danska	Højesteret	33	
	Druga sodišča	122	155
Nemčija	Bundesverfassungsgericht		
	Bundesgerichtshof	184	
	Bundesverwaltungsgericht	109	
	Bundesfinanzhof	295	
	Bundesarbeitsgericht	26	
	Bundessozialgericht	75	
	Druga sodišča	1361	2050
Estonija	Riigikohus	5	
	Druga sodišča	10	15
Irska	Supreme Court	23	
	High Court	23	
	Druga sodišča	26	72
Grčija	Άρειος Πάγος	10	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	51	
	Druga sodišča	105	166
Španija	Tribunal Constitucional	1	
	Tribunal Supremo	49	
	Druga sodišča	263	313
Francija	Conseil constitutionnel	1	
	Cour de cassation	107	
	Conseil d'État	83	
	Druga sodišča	695	886
Hrvaška	Ustavni sud		
	Vrhovni sud		
	Visoki upravni sud		
	Visoki prekršajni sud		

>>>

			Skupaj
Italija	Corte Costituzionale	2	
	Corte suprema di Cassazione	119	
	Consiglio di Stato	101	
	Druga sodišča	1005	1227
Ciper	Ανώτατο Δικαστήριο	4	
	Druga sodišča	1	5
Latvija	Augstākā tiesa	21	
	Satversmes tiesa		
	Druga sodišča	9	30
Litva	Konstitucinis Teismas	1	
	Aukščiausiasis Teismas	9	
	Vyriausiasis administracinis teismas	7	
	Druga sodišča	6	23
Luksemburg	Cour supérieure de justice	10	
	Cour de cassation	12	
	Cour administrative	10	
	Druga sodišča	51	83
Madžarska	Kúria	15	
	Fővárosi Ítéltábla	4	
	Szegedi Ítéltábla	2	
	Druga sodišča	63	84
Malta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l- Appel		
	Druga sodišča	2	2
Nizozemska	Hoge Raad	239	
	Raad van State	95	
	Centrale Raad van Beroep	58	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	148	
	Tariefcommissie	35	
	Druga sodišča	304	879
Avstrija	Verfassungsgerichtshof	5	
	Oberster Gerichtshof	98	
	Verwaltungsgerichtshof	76	
	Druga sodišča	250	429
Poljska	Trybunał Konstytucyjny		
	Sąd Najwyższy	6	
	Naczelny Sąd Administracyjny	24	
	Druga sodišča	30	60
Portugalska	Supremo Tribunal de Justiça	3	
	Supremo Tribunal Administrativo	51	
	Druga sodišča	62	116

>>>

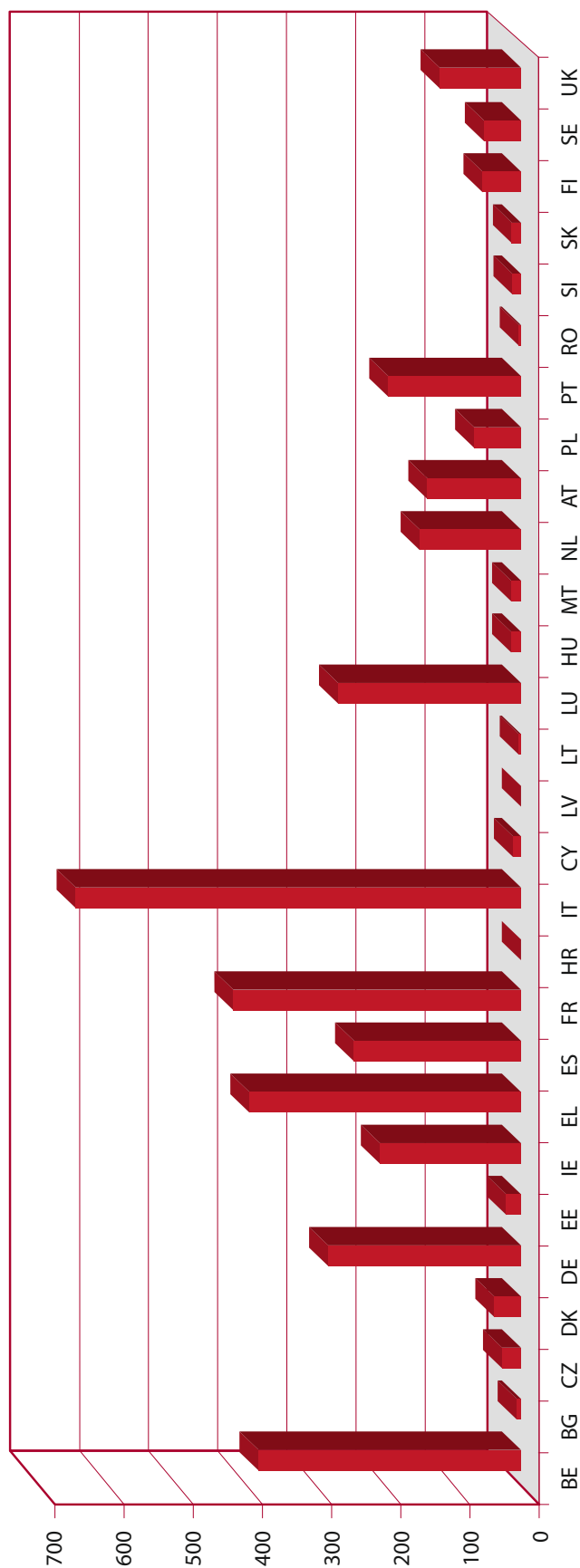
			Skupaj
Romunija	Înalta Curte de Casație și Justiție	6	
	Curtea de Apel	31	
	Druga sodišča	26	63
Slovenija	Ustavno sodišče		
	Vrhovno sodišče	2	
	Druga sodišča	3	5
Slovaška	Ústavný súd		
	Najvyšší súd	9	
	Druga sodišča	15	24
Finska	Korkein oikeus	13	
	Korkein hallinto-oikeus	42	
	Työtuomioistuin	3	
	Druga sodišča	25	83
Švedska	Högsta Domstolen	17	
	Högsta förvaltningsdomstolen	5	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	3	
	Druga sodišča	81	111
Združeno kraljestvo	House of Lords	40	
	Supreme Court	5	
	Court of Appeal	73	
	Druga sodišča	443	561
Drugo	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹	1	
	Odbor za pritožbe Evropskih šol ²	1	2
Skupaj			8282

¹ Zadeva Campina Melkunie, C-265/00.

² Zadeva Miles in drugi, C-196/09.

21. Splošni razvoj sodne dejavnosti (1952–2013) – Vložene tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti države

1952–2013

Poglavje II

Splošno sodišče

A – Dejavnost Splošnega sodišča leta 2013

Marc Jaeger, predsednik

Leto 2013 je bilo zaznamovano s pristopom Republike Hrvaške k Evropski uniji in s sprejemom prve hrvaške članice Splošnega sodišča, V. Tomljenović, 4. julija 2013. Še pred tem imenovanjem je bil za sodnika imenovan C. Wetter, ki je nastopil funkcijo 18. marca 2013 in zamenjal N. Wahla, ki je bil 28. novembra 2012 imenovan za generalnega pravobranilca Sodišča. Poleg tega so 16. septembra 2013 po odhodu J. Azizija (sodnik Splošnega sodišča od leta 1995), V. Vadapalasa (sodnik Splošnega sodišča od leta 2004), S. Soldevile Fragosa, L. Truchota (oba sodnika Splošnega sodišča od leta 2007) in K. O'Higginsa (sodnik Splošnega sodišča od leta 2008) te sodnike v enakem vrstnem redu nasledili V. Kreuzschitz, E. Bieliūnas, I. Ulloa Rubio, S. Gervasoni in A. M. Collins. Nazadnje, po odstopu K. Jürimäe (sodnica Splošnega sodišča od leta 2004) in njenem imenovanju za sodnico Sodišča je 23. oktobra 2013 funkcijo pri Splošnem sodišču nastopil L. Madise.

Te številne zamenjave (kar četrtnina članov Splošnega sodišča) ponovno kažejo na veliko nestabilnost sestave Splošnega sodišča, ki je moralo v sodišče, ki šteje 28 članov, vključiti kar 8 novih članov. Ne glede na pozitivne učinke, ki jih ima lahko taka osvežitev, bodo te okoliščine kljub temu vplivale na dejavnost Splošnega sodišča v letu 2014.

V letu 2013, ki je bilo leto triletne rotacije sodnikov, so bili izvoljeni predsednik, podpredsednik – ta je bil izvoljen prvič – H. Kanninen, predsednica senata M. E. Martins Ribeiro in predsedniki senatov S. Papasavvas, M. Prek, A. Dittrich, S. Frimodt Nielsen, M. van der Woude, D. Gratsias in G. Berardis. Pri tem je bil oblikovan deveti senat, da bi se tako še povečala učinkovitost sodišča.

Statistični podatki za leto 2013 so poučni. Po eni strani je Splošno sodišče že tretje leto zapored dokazalo, da so uvedene notranje reforme in stalna optimizacija delovnih postopkov izboljšale njegovo sposobnost za obravnavanje zadev. V letu 2013 sta bili tako rešeni 702 zadevi (kljub velikim organizacijskim omejitvam, ki so posledica triletne rotacije), tako da se je letno povprečje rešenih zadev za zadnja tri leta povečalo na približno 700 zadev. Za primerjavo, leta 2008 je bilo to povprečje 480 zadev. V petih letih je tako povečanje učinkovitosti omogočilo več kot 45-odstotno povečanje storilnosti sodišča. Po drugi strani je pripad zadev dosegel zgodovinski rekord, in sicer 790 novih zadev, kar je v primerjavi z letom 2012 povišanje za skoraj 30 %. Tako je zelo očitno, da se nadaljuje splošna tendenca naraščanja števila sporov pred Splošnim sodiščem, zlasti na področju intelektualne lastnine. Posledica tega je občutno povečanje števila nerešenih zadev, ki je preseglo 1300 zadev (1325). Nazadnje, v zvezi s trajanjem postopkov, čeprav se je trajanje postopkov na splošno (tj. vključno z zadevami, ki so bile rešene z izdajo sklepa) glede na razmere podaljšalo za 10 % (tako da je zdaj 26,9 meseca), je treba poudariti, da se je trajanje postopkov v zadevah, ki se rešijo s sodbo, v primerjavi z letom 2012 zmanjšalo za en mesec in povprečno znaša 30,6 meseca.

Iz preučitve teh različnih dejavnikov je razvidno, da so bili ukrepi sodišča za povečanje učinkovitosti sicer uspešni, vendar pa Splošno sodišče ne more vplivati niti na stalnost svoje sestave niti na svojo delovno obremenitev. Bolj kot kadarkoli prej se morajo pristojni organi Unije zavedati, da je vsekakor nujno, da se Splošnemu sodišču namenijo sredstva, ki mu bodo omogočila izpolnjevanje njegove temeljne naloge, to je zagotavljanje pravice do učinkovitega sodnega varstva, na podlagi katere ima sodišče Unije dolžnost, da sodni nadzor vrši ne samo kakovostno in temeljito, ampak tudi hitro.

Spremembe Poslovnika Splošnega sodišča, ki bo Svetu Evropske unije predložen v začetku leta 2014, bodo omogočile posodobitev postopka Splošnega sodišča in še bolj povečale njegovo učinkovitost. Kljub temu je očitno, da s tem ne bo mogoče odpraviti obstoječe velike razlike med sposobnostjo sodišča za obravnavanje zadev in njihovim množičnim pripadom.

Na straneh, ki sledijo, je povzetek – ki ne more biti drugačen kot selektiven – razvoja sodne prakse v letu 2013, iz katerega je razviden pomen evropskega sodišča, ki je po splošni ureditvi pristojno za direktne tožbe, in sicer tako na gospodarskem področju kot v sektorjih javnega zdravja, skupne zunanje in varnostne politike ter okolja.

I. Spori o zakonitosti

Dopustnost tožb na podlagi člena 263 PDEU

1. Izpodbojni akt

V zadevi *European Dynamics Luxembourg in drugi proti UUNT* (sklep z dne 12. septembra 2013, T-556/11) je Splošno sodišče obravnavalo vprašanje, ali je odločba predstojnika Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) (UUNT), s katero je bilo zadevno javno naročilo oddano drugim ponudnikom in ki je bila sprejeta v okviru odprtega razpisnega postopka, akt, zoper katerega je mogoče vložiti ničnostno tožbo, čemur je UUNT oporekal.

Splošno sodišče je opozorilo, da je člen 263, prvi odstavek, drugi stavek, PDEU nova določba primarnega prava, na podlagi katere sodišče Evropske unije nadzira tudi zakonitost aktov organov, uradov ali agencij Unije s pravnim učinkom za tretje osebe. Namen te določbe je zapolniti veliko vrzel v besedilu nekdanjega člena 230, prvi odstavek, ES, tako da se izrecno določi, da so lahko predmet tožbe pred sodiščem Unije poleg aktov institucij Unije v smislu člena 13 PEU tudi pravno zavezujoči akti njenih organov, uradov ali agencij. Treba pa je ugotoviti, da je v skladu s členom 115(1) Uredbe (ES) št. 207/2009¹ UUNT urad Unije v smislu člena 263, prvi odstavek, drugi stavek, PDEU. Zato je Splošno sodišče pristojno za odločanje o tožbah, vloženih zoper akte UUNT, vključno z akti njegovega predstojnika na področju javnih naročil, ki imajo pravne učinke za tretje osebe.

Splošno sodišče je nato spomnilo, da člen 122(1) Uredbe št. 207/2009 določa, da „Komisija preverja zakonitost tistih [aktov] predstojnika [u]rada [UUNT], pri katerih zakonodaja Evropske skupnosti ne določa preverjanja zakonitosti s strani drugega organa“. Tako je področje uporabe te določbe pogojeno z neobstojem preverjanja zakonitosti aktov predstojnika UUNT s strani drugega organa. Splošno sodišče pa je menilo, da je treba šteti, da je ono samo tak organ, ker izvaja tak nadzor nad zakonitostjo. Od začetka veljavnosti člena 263 PDEU je cilj, da se doseže odločitve Evropske komisije, tako da bi bilo mogoče zoper akte, ki jih sprejmejo organi, uradi ali agencije Unije, vsaj posredno vložiti tožbo pri sodišču Unije, izgubil smisel in ne more upravičevati domnevno obvezne narave postopka na podlagi člena 122 Uredbe št. 207/2009 kot predhodne faze pred predložitvijo zadeve sodišču Unije.

¹ Uredba Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (UL L 78, str. 1).

2. Predpis, ki ne potrebuje izvedbenih ukrepov

Splošno sodišče je leta 2013 podalo pomembna pojasnila v zvezi s pojmom predpis, ki ne potrebuje izvedbenih ukrepov, iz člena 263, četrty odstavek, PDEU.

V sklepu z dne 5. februarja 2013 v zadevi *BSI proti Svetu* (T-551/11, neobjavljen), ki se je nanašal na predlog za razglasitev ničnosti Izvedbene uredbe (EU) št. 723/11² o razširitvi protidampinške dajatve, ki je bila uvedena z Uredbo (ES) št. 91/2009³, je Splošno sodišče po tem, ko je najprej ugotovilo, da je izpodbijana uredba predpis v smislu člena 263, četrty odstavek, PDEU, poudarilo, da je treba pri analizi pojma predpis, ki ne potrebuje izvedbenih ukrepov, upoštevati cilj, ki se želi doseči s členom 263, četrty odstavek, PDEU. Cilj tega člena je, da se fizični ali pravni osebi omogoči, da vložijo tožbo zoper predpise, ki se nanjo neposredno nanašajo in ki ne potrebujejo izvedbenih ukrepov, da bi se tako izognilo temu, da mora neka oseba prekršiti predpis, da bi imela dostop do sodišča.

Splošno sodišče je v tej zadevi menilo, da izpodbijana uredba potrebuje izvedbene ukrepe v smislu člena 263, četrty odstavek, PDEU, ker so bile odločbe, ki jih je tožeča stranka prejela od pristojnih nacionalnih carinskih organov, vsekakor sprejete na njeni podlagi. Tega sklepa ni bilo mogoče izpodbijati s sklicevanjem na cilj, ki se želi doseči s to določbo, ker bi lahko tožeča stranka načeloma izpodbijala nacionalne ukrepe, s katerimi se izvaja izpodbijana uredba, in bi lahko v okviru tega pred nacionalnimi sodišči podala ugovor nezakonnosti te uredbe, ta sodišča pa bi lahko, preden bi o zadevi odločila, uporabila člen 267 PDEU, ne da bi bilo treba tožeči stranki pred tem prekršiti izpodbijano uredbu. Enako velja za argument tožeče stranke, da naj ji ne bi bilo zagotovljeno varstvo njenih individualnih pravic, ker naj ji predlog za sprejetje predhodne odločbe, urejen v členu 267 PDEU, ne bi zagotavljal celovitega in učinkovitega pravnega varstva. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč sodišča Unije pogojev, pod katerimi lahko posameznik vložijo tožbo zoper neko uredbu, ne morejo – ne da bi prekoračila svoje pristojnosti – razlagati tako, da bi se odstopalo od pogojev, ki so izrecno določeni v Pogodbi, tudi če gre za zagotavljanje pravice do učinkovitega sodnega varstva.

Splošno sodišče je ta pojem razlagalo tudi v sodbi z dne 7. marca 2013 v zadevi *Bilbaína de Alquitranes in drugi proti ECHA* (T-93/10, pod pritožbo), katere predmet je bila tožba za razglasitev ničnosti odločbe Evropske agencije za kemikalije (ECHA) o identifikaciji visokotemperaturne smole premogovega katrana kot snovi, ki vzbuja veliko zaskrbljenost in izpolnjuje merila iz člena 57(a), (d) in (e) Uredbe (ES) št. 1907/2006⁴.

Splošno sodišče je opozorilo, da je treba pojem predpisa v smislu člena 263, četrty odstavek, PDEU razumeti tako, da zajema vse splošne akte razen zakonskih aktov. To velja za odločbo, kakršna je bila ta v obravnavani zadevi. Taka odločba je splošna, ker se nanaša na določene

² Izvedbena uredba Sveta (EU) št. 723/2011 z dne 18. julija 2011 o razširitvi dokončne protidampinške dajatve, uvedene z Uredbo (ES) št. 91/2009 o uvozu nekaterih pritrdilnih elementov iz železa ali jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske, na uvoz nekaterih pritrdilnih elementov iz železa ali jekla, poslanega iz Malezije, ne glede na to, ali je deklariran kot izdelek s poreklom iz Malezije ali ne (UL L 194, str. 6).

³ Uredba Sveta (ES) št. 91/2009 z dne 26. januarja 2009 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih pritrdilnih elementov iz železa ali jekla s poreklom iz Ljudske republike Kitajske (UL L 29, str. 1).

⁴ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, str. 1).

položaje in ima pravni učinek za skupino oseb, določenih na splošno in abstraktno, in sicer zlasti za vse fizične ali pravne osebe, ki spadajo na področje uporabe členov 31(9)(a) in 34(a) Uredbe št. 1907/2006. Poleg tega taka odločba ni zakonodajni akt, ker ni bila sprejeta niti po rednem niti po posebnem zakonodajnem postopku v smislu člena 289, od (1) do (3), PDEU. Nazadnje, izpodbijani akt, ki je bil sprejet na podlagi člena 59 Uredbe št. 1907/2006, ne potrebuje nobenega izvedbenega ukrepa, glede na to, da identifikacija neke snovi kot snovi, ki vzbuja veliko zaskrbljenost, povzroči obveznost sporočitve informacij, ne da bi bili potrebni še drugi ukrepi.

Poleg tega je Splošno sodišče navedlo, da člen 263, prvi odstavek, PDEU izrecno omenja nadzor nad zakonitostjo aktov organov, uradov in agencij Unije s pravnim učinkom za tretje osebe. Namen avtorjev Pogodbe je torej bil, da sodišče Unije načeloma opravlja sodni nadzor tudi nad akti ECHA kot agencije Unije. Poleg tega naloga ECHA iz člena 75(1) Uredbe št. 1907/2006, in sicer upravljanje ter v nekaterih primerih izvajanje tehničnih, znanstvenih in upravnih vidikov te uredbe in zagotavljanje usklajenosti na ravni Unije, ne izključuje pristojnosti za sprejemanje predpisov.

Nazadnje, v zadevi *Altadis proti Komisiji* (sklep z dne 9. septembra 2013, T-400/11) se je obravnaval predlog za razglasitev delne ničnosti sklepa Komisije, s katerim je bila shema pomoči, ki omogoča davčno amortizacijo finančnega dobrega imena za prevzeme tujih deležev, razglašena za nezdržljivo z notranjim trgov. Komisija je trdila, da je moralo biti na podlagi izpodbijanega sklepa sprejetih več nacionalnih ukrepov, in sicer zlasti to, da je španski zakonodajalec odpravil sporno shemo, da so davčni organi od prejemnikov izterjali nezakonite pomoči, dodeljene na podlagi sporne sheme, in da so isti organi priznali ali zavrnili odobritev davčne ugodnosti.

Splošno sodišče je opozorilo, da je na podlagi člena 288, četrti odstavek, PDEU sklep, kot je bil ta v navedeni zadevi, v celoti zavezujoč samo za naslovnike, ki jih določa. Zato je obveznost zavrnitve odobritve ugodnosti sporne sheme, odprave odobrenih davčnih ugodnosti in zagotovitve vračila pomoči, izplačanih na podlagi te sheme, pravna posledica izpodbijanega sklepa, ki je zavezujoča za državo članico, na katero je ta sklep naslovljen. Vendar pa izpodbijani sklep ni imel takih pravnih učinkov za upravičence iz naslova sporne sheme. V členu 1(1) izpodbijanega sklepa niso bile opredeljene posledice nezdržljivosti sporne sheme z notranjim trgov za vsakega od upravičencev do sporne sheme, ker ta razglasitev nezdržljivosti sama po sebi zanje ni povzročila prepovedi ali odredbe. Poleg tega učinek nezdržljivosti ni bil nujno enak za vse upravičence do sporne sheme. Posledice nezdržljivosti je bilo tako treba individualizirati s pravnim aktom pristojnih nacionalnih organov, kot je davčna odločba, ki je ukrep za izvajanje člena 1(1) izpodbijanega sklepa v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU. V zvezi s tem ni bilo pomembno, da zadevna država članica ni imela polja proste presoje pri izvajanju izpodbijanega sklepa, saj – čeprav je neobstoje diskrecijske pravice merilo, katerega izpolnjevanje je treba preučiti za ugotovitev, ali je pogoj neposrednega nanašanja na tožečo stranko izpolnjen – je zahteva, da akt ne potrebuje izvedbenih ukrepov, drugačen pogoj kot tisti glede neposrednega nanašanja.

Pravila o konkurenci, ki veljajo za podjetja

1. Splošno

a) Pritožba – Ponovna preučitev

V združenih zadevah *BVGD proti Komisiji* (sodba z dne 11. julija 2013, T-104/07 in T-339/08, neobjavljena) se je Splošnemu sodišču ponudila priložnost, da se izreče o možnosti, da Komisija

po sprejetju odločbe o zavrnitvi pritožbe začne dopolnilni postopek, da bi ponovno preučila položaj, na katerega se je nanašala ta odločba. Do teh zadev je prišlo po tem, ko je Belgische Vereniging van handelaars in- en uitvoerders geslepen diamant (BVGd), belgijsko združenje veletrgovcev, uvoznikov in izvoznikov brušenih diamantov, na Komisijo naslovilo pritožbo zoper neko družbo, ki je izvajala dejavnost v tem sektorju. Združenje BVGD je razkrilo, da so sporazumi, ki jih je ta družba sklenila s svojimi strankami v zvezi z vzpostavitvijo sistema dobave surovih diamantov, v nasprotju s členoma 101 PDEU in 102 PDEU. Potem ko je to pritožbo zavrnila z razlogom, da njena preučitev ni v interesu Skupnosti, se je Komisija ob upoštevanju sodbe z dne 11. julija 2007 v zadevi *Alrosa proti Komisiji*⁵, ki jo je v vmesnem času izreklo Splošno sodišče, odločila, da pritožbo ponovno preuči in da v ta namen začne dopolnilni postopek.

Splošno sodišče je v zvezi z argumentom tožeče stranke, da je Komisija za ponovno preučitev svojih odločb pristojna le, kadar te nalagajo neko breme ali sankcijo, kar v obravnavanem primeru ni bilo podano, opozorilo, da je Sodišče splošno pravno načelo, ki temelji na pravnih redih držav članic, v skladu s katerim ima uprava možnost ponovne preučitve in, če je to potrebno, umika posamičnega upravnega akta, priznalo že v svojih prvih sodbah. Nezakonit upravni akt, ki daje neke ugodnosti ali ustvarja pravice, je tako mogoče umakniti, pod pogojem da institucija, ki ga je izdala, ravna v skladu z zahtevami, ki se nanašajo na spoštovanje razumnih rokov in na varstvo legitimnih pričakovanj upravičenca iz akta, ki je lahko verjel v njegovo zakonitost.

Poleg tega Komisiji ni mogoče očitati, da pred sprejetjem nove zavrnilne odločbe prvotne zavrnilne odločbe ni umaknila, ker bi bil tak umik v nasprotju s sodno prakso, ki se nanaša na splošno načelo umika upravnih aktov. Tudi če nek akt ne podeljuje pravic, kot je to v primeru zavrnilne odločbe, namreč sodišče Unije možnost umika dopušča le za nezakonite akte, pri čemer to utemeljuje zlasti z načeloma dobrega upravljanja in pravne varnosti. Ker pa je bilo v zgoraj navedeni sodbi *Alrosa proti Komisiji* ugotovljeno, da je nezakonita le ena od podlag zavrnilne odločbe, in je bila ta podlaga razglašena za nično, se je dopolnilni postopek lahko nanašal le nanjo, zavrnilna odločba pa bi lahko bila umaknjena le, če bi Komisija iz neobstoja zavez družb, ki so sklenile sporni sporazum, sklepala, da je treba nadaljevati preiskavo tega sporazuma, ker bi v tem primeru zadevna nezakonitost vplivala na odločitev o zavrnitvi pritožbe. S tem, da je tako postopala, Komisija elementov, ki se nanašajo na postopek umika, ni zamenjala z vsebinsko presojo zadeve, pri kateri je šlo za pomanjkanje zadostnega interesa Skupnosti, temveč je le preverila, ali so pogoji za umik tega akta, to je njegova nezakonitost, v tem primeru izpolnjeni.

b) Pregledi – Zakonitost sistema pregledov (člen 20(4) Uredbe (ES) št. 1/2003)

Splošnemu sodišču je bila pri združenih zadevah *Deutsche Bahn in drugi proti Komisiji* (sodba z dne 6. septembra 2013, T-289/11, T-290/11 in T-521/11, pod pritožbo) ponujena priložnost, da v okviru obravnave tožb, vloženih zoper več sklepov Komisije, ki so se nanašali na sektor železniškega prometa in s katerimi je bilo tožečim strankam odrejeno, naj se podredijo pregledom, presodi o zakonitosti sistema pregledov, ki je bil vzpostavljen s členom 20(4) Uredbe (ES) št. 1/2003⁶. Tožeče stranke so navajale, da sporni sklepi, ker so bili sprejeti brez predhodnega sodnega naloga, ne spoštujejo varovalk, ki izhajajo iz načela nedotakljivosti stanovanja. V okviru

⁵ T-170/06, ZOdl., str. II-2601.

⁶ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [101 PDEU] in [102 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205).

tega so, zlasti v zvezi z zgoraj omenjeno določbo Uredbe št. 1/2003, uveljavljale tudi ugovor nezakonnosti.

Glede tega je Splošno sodišče najprej ugotovilo, da izvajanje preiskovalnih pooblastil, ki jih ima Komisija na podlagi te določbe v razmerju do nekega podjetja, pomeni očitno poseganje v njegovo pravico do spoštovanja zasebnega življenja, stanovanja in komunikacij. Vendar pa sistem, ki je bil vzpostavljen z Uredbo št. 1/2003, zlasti s členom 20(4) te uredbe, vsebuje primerne in zadostne varovalke, ki dovolj omejujejo ta pooblastila, saj ta sistem vsebuje pet kategorij varovalk, s katerimi je mogoče kompenzirati neobstoje predhodnega sodnega naloga. Splošno sodišče je menilo, da je bil sistem, ki je bil vzpostavljen z Uredbo št. 1/2003, v tej zadevi uporabljen tako, da se je spoštovalo vseh pet zgoraj omenjenih kategorij varovalk. Zlasti pa so sklepi o pregledih vsebovali vse elemente iz člena 20(4) Uredbe št. 1/2003.

Prvič, v sklepu o pregledu morajo biti navedeni predmet in namen pregleda, datum začetka pregleda, sankcije, ki so določene v členih 23 in 24 Uredbe št. 1/2003, ter pravica, da se zoper ta sklep vloži tožba na sodišče Unije. Obrazložitev mora vsebovati tudi ravnanja in domneve, ki jih želi Komisija preveriti. Drugič, iz obsega preiskave Komisije so izključeni dokumenti, ki niso poslovni, torej tisti, ki se ne nanašajo na dejavnost podjetja na trgu, podjetja, ki so predmet pregleda, odrejenega s sklepom o pregledu, pa so upravičena tudi do pravne pomoči in do ohranitve tajnosti komunikacij med odvetnikom in stranko. Poleg tega Komisija zadevnemu podjetju ne more naložiti obveznosti, naj ji pošlje odgovore, s katerimi bi morale priznati obstoj kršitve, ki jo mora dokazati Komisija. To načelo se uporablja tudi za vprašanja, ki jih lahko preiskovalci postavijo pri pregledu na podlagi člena 20(4) Uredbe št. 1/2003. Tretjič, Komisija nima pretiranih prisilnih sredstev, ki bi dejansko onemogočila možnost nasprotovanja pregledu, ki je urejena v členu 20(6) Uredbe št. 1/2003. Tako uradniki Komisije do prostorov ali do opreme prostorov ne morejo dostopati z uporabo sile, prav tako pa tudi zaposlenih v podjetju ne morejo prisiliti, da jim tak dostop omogočijo, ali preiskovati brez dovoljenja odgovornih oseb podjetja. Četrto, Komisija ima obveznost, da za pomoč zaprosi nacionalne organe države, na ozemlju katere je treba opraviti pregled. Ta postopek sproži izvajanje nadzornih mehanizmov, po potrebi sodnih, po pravu zadevne države članice. Petič in zadnjič, bistven element pravil, ki urejajo poseg, ki nastane s pregledom, je tudi naknadna presoja zakonitosti sklepa o odreditvi pregleda, ki jo opravlja sodišče Unije, pri čemer je obstoj take naknadne presoje posebnega pomena, ker lahko kompenzira neobstoje predhodnega sodnega naloga.

c) Sodni nadzor – Neomejena sodna pristojnost

V sodbi z dne 16. septembra 2013 v zadevi *Galp Energía España in drugi proti Komisiji* (T-462/07, neobjavljena, pod pritožbo) je Splošno sodišče pojasnilo, da omejitev, da se v okviru nadzora zakonitosti ne sme upoštevati nek element, ki ni bil naveden v izpodbijani odločbi, kakršen je bila v tem primeru izjava direktorja za prodajo bitumna pri družbi Petrogal Española, SA (postala družba Galp Energía España, SA), ki je bila priložena tožbi, ne velja v okviru neomejene sodne pristojnosti.

Ta pristojnost Splošnemu sodišču omogoča, da izpodbijani akt spremeni ob upoštevanju vseh dejstev, na katere se sklicujejo stranke. Iz tega izhaja, da okoliščina, da Komisija v okviru nadzora zakonitosti ne more doseči nadomestitve obrazložitve, ne nasprotuje temu, da Splošno sodišče, ko izvaja svojo neomejeno sodno pristojnost, upošteva sporno izjavo, na podlagi katere je mogoče dokazati, da so tožeče stranke vedele za enega od elementov kršitve, če so bili vsi elementi iz spisa predmet kontradiktorne razprave med strankami.

Navedeno še toliko bolj velja zato, ker sta lahko z namenom presoje primernosti višine glob upravičena predložitev in upoštevanje dodatnih informacij, katerih omemba v odločbi se na podlagi obveznosti obrazložitve iz člena 296 PDEU izrecno ne zahteva. To velja zlasti za elemente, na podlagi katerih se podjetju pripisujejo določena nezakonita ravnanja za določeno časovno obdobje. Poleg tega tudi ni izključena možnost, da se dodatne informacije nanašajo na ugotovitev kršitve. Neomejena sodna pristojnost, ki Splošnemu sodišču omogoča, da takšne elemente upošteva, se lahko namreč uporabi tudi, če se navajani očitki nanašajo na ugotovitev kršitve, saj lahko tak oatek, če je utemeljen, vpliva na višino globe. Sicer Splošnemu sodišču njegova neomejena pristojnost omogoča, da – tudi kadar gre za ugotavljanje kršitve – zniža globo tudi v primerih, ko izpodbijane odločbe niti deloma ne more razglasiti za nične. Tako je, na primer, kadar – čeprav nekatera dejstva, na katera se je Komisija oprla pri ugotovitvi sodelovanja tožeče stranke pri kršitvi, niso dokazana – ta ugotovitev ne zadošča za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, temveč le za znižanje globe, da bi se tako upoštevalo dejstvo, da je bilo sodelovanje tožeče stranke manj aktivno ali bolj poredko.

d) Razumni rok – Sodni postopek

Splošno sodišče je v sodbi z dne 16. septembra 2013 v zadevi *CEPSA proti Komisiji* (T-497/07, neobjavljena, pod pritožbo) presodilo, da je oatek nerazumnega trajanja sodnega postopka nedopusten, kadar se navaja v okviru tožbe, s katero se je začel ta postopek, za katerega se trdi, da krši načelo sojenja v razumnem roku. Če to ne bi bilo tako, bi se morala sestava sodišča, ki odloča o tožbi, pri preizkusu tega oitka izreči o nepravilnosti ali nezakonnosti lastnega ravnanja, kar bi lahko pri tožeči stranki povzročilo upravičene pomisleke o objektivni nepristranskosti te sestave. Splošno sodišče poleg tega opozarja, da v tem primeru nedopustnost zadevnega oitka ni v ničemer vplivala na pravico tožeče stranke do dostopa do sodišča, ker lahko tožeča stranka ta oatek uveljavlja v pritožbi zoper sodbo Splošnega sodišča ali v tožbi na podlagi nepogodbene odgovornosti iz členov 268 PDEU in 340 PDEU in je tak oatek dopusten.

2. Prispevek sodne prakse na področju člena 101 PDEU

a) Dokazovanje obstoja usklajenega ravnanja

Zadeva *Säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto proti Komisiji* (sodba z dne 12. aprila 2013, T-401/08⁷) je Splošnemu sodišču omogočila, da pojasni obseg dokaznega bremena, ki ga nosi Komisija v zvezi z dokazovanjem obstoja usklajenega ravnanja.

V zvezi s tem je Splošno sodišče spomnilo, da takrat, kadar razlogovanje Komisije, na podlagi katerega je Komisija sklepala o obstoju usklajenega ravnanja, temelji na domnevi, da dejstev, ugotovljenih v njeni odločbi, ni mogoče razložiti drugače kot tako, da gre za usklajevanje med podjetji, zadostuje, da podjetja navedejo okoliščine, ki dejstva, ki jih je ugotovila Komisija, prikazujejo drugače in tako omogočajo, da se razlaga dejstev, ki jo je podala Komisija, nadomesti z drugo. Vendar pa tega načela ni mogoče uporabiti, če dokaz o usklajevanju podjetij ne izhaja samo iz ugotovitve o vzporednem ravnanju na trgu, ampak tudi iz dokazil, iz katerih je razvidno, da so bila ravnanja posledica usklajevanja. V teh okoliščinah morajo podjetja ne le podati domnevno drugačno razlago dejstev, ki jih je ugotovila Komisija, temveč tudi izpodbiti obstoj teh dejstev, podprtih z dokazili, ki jih je predložila Komisija.

⁷ Ta zadeva je ena izmed 22 zadev, ki se nanašajo na pogoje upravljanja pravic do javnega izvajanja glasbenih del in na pogoje izdajanja licenc s strani kolektivnih organizacij. Izpodbijana odločba je bila v delu, v katerem se nanaša na tožečo stranko, razglašena za nično v 21 od teh 22 zadev.

Glede na to je Splošno sodišče menilo, da je treba v tem primeru pred presojo, ali poleg usklajevanja obstaja še druga razlaga za vzporedno ravnanje, preučiti vprašanje, ali je Komisija obstoj tožeči stranki očitane kršitve v zvezi z nacionalnimi ozemeljskimi omejitvami iz spornih sporazumov podprla z dokazi, ki presegajo le ugotovitev vzporednega ravnanja. Splošno sodišče poudarja, da ima preučitev tega vprašanja prednost pred vprašanjem utemeljenosti drugih razlag, ki ne vključujejo usklajevanja, saj če bi Splošno sodišče ugotovilo, da so bili taki dokazi v izpodbijani odločbi predstavljeni, navedene razlage – čeprav bi bile verjetne – ne bi omajale ugotovitve te kršitve.

V zvezi z dokazno vrednostjo elementov, ki jih je Komisija predložila, da bi dokazala usklajeno ravnanje, ne da bi se opirala na vzporednost ravnanj kolektivnih organizacij, je Splošno sodišče med drugim ugotovilo, da je treba, kar zadeva razprave, ki so med temi kolektivnimi organizacijami potekale v okviru dejavnosti, ki jih je vodila Mednarodna konfederacija društev avtorjev in skladateljev (CISAC), spomniti, da je Komisija sama poudarila, da izpodbijana odločba ne prepoveduje sistema vzajemnega zastopanja med kolektivnimi organizacijami niti kakršnih koli ozemeljskih omejitev pooblastil, ki si jih kolektivne organizacije podeljujejo. Poleg tega Komisija kolektivnim organizacijam prav tako ni očitala določenega sodelovanja v okviru dejavnosti, ki jih je vodila CISAC. Komisija je grajala usklajenost pristopa, ki so ga glede ozemeljskih omejitev zavzele vse kolektivne organizacije. Zato le dejstvo, da so se kolektivne organizacije srečale v okviru dejavnosti, ki jih je vodila CISAC, in da med njimi obstajajo razne oblike sodelovanja, samo po sebi ni bilo indic o prepovedanem usklajevanju. Če namreč okoliščine, v katerih so potekala srečanja med podjetji, obtoženimi kršenja konkurenčnega prava, kažejo, da so bila ta srečanja potrebna za skupno obravnavanje vprašanj, ki se ne nanašajo na kršenje navedenega prava, Komisija ne sme domnevati, da je bil namen teh srečanj usklajevanje glede protikonkurenčnih ravnanj. V zvezi s tem je Splošno sodišče menilo, da Komisija ni predložila nobenega dokaza o tem, da bi se srečanja, ki jih je organizirala CISAC in pri katerih je tožeča stranka sodelovala, nanašala na omejevanje konkurence v zvezi z nacionalnimi ozemeljskimi omejitvami.

V zvezi z verjetnostjo razlag za vzporedno ravnanje kolektivnih organizacij, ki ne vključujejo usklajevanja, je Splošno sodišče med drugim štelo, da Komisija razlage za vzporedno ravnanje teh organizacij, ki jo je podala tožeča stranka, v zvezi s potrebo po boju proti nezakoniti uporabi glasbenih del ne more zavrniti zgolj z zatrjevanjem, da za oblike izkoriščanja, na katere se nanaša izpodbijana odločba, obstajajo tehnične rešitve, ki omogočajo nadzor na daljavo. V zvezi s tem mora Komisija, če navaja primere, da bi omajala verjetnost teze podjetja, dokazati, zakaj so ti primeri upoštevni. Poleg tega Komisija temu podjetju ne more očitati, da ni predložilo več pojasnil v zvezi z drugo razlago, saj mora Komisija predložiti dokaz o kršitvi. Zato mora Komisija, če v upravni fazi meni, da podjetje ni zadostno podprlo svoje razlage, nadaljevati obravnavanje zadeve ali ugotoviti, da zadevne stranke niso mogle predložiti potrebnih podatkov. Tako je Splošno sodišče presodilo, da iz izpodbijane odločbe ni razvidno, da bi bila pomanjkljiva analiza Komisije posledica tega, da od CISAC in kolektivnih organizacij, ki so članice CISAC, ni mogla pridobiti elementov, ki jih je potrebovala za preučitev, ali obstajajo verjetne razlage za vzporedno ravnanje kolektivnih organizacij.

b) Sodelovanje pri enotni kršitvi

i) Izkrivljanje konkurence

Splošno sodišče je v sodbi z dne 16. septembra 2013 v zadevi *Wabco Europe in drugi proti Komisiji* (T-380/10), ki se je nanašala na omejevalne sporazume na belgijskem, nemškem, francoskem, italijanskem, nizozemskem in avstrijskem trgu kopalniške opreme, zavrnilo trditve, ki jih je

Komisija navedla na obravnavi, da ji ni bilo treba dokazati izkrivljanja konkurence, ki bi ga povzročil vsak sestanek združenja, ker je bila sanitarna keramika ena od podskupin proizvodov, zajetih z enotno kršitvijo. Taka opredelitev Komisije ni odvezala obveznosti dokazati izkrivljanje konkurence v zvezi z vsako od teh treh podskupin proizvodov, ki so zajete z navedeno kršitvijo. Namreč, čeprav obstaja enotna kršitev, če so sporazumi ali usklajena ravnanja, ki so – čeprav se nanašajo na različne proizvode, storitve ali ozemlja – del celovitega načrta, ki ga podjetja hote izvajajo za uresničitev enotnega protikonkurenčnega cilja, ugotovitev obstoja take kršitve ne pomeni, da predpogoj obstoja izkrivljanja konkurence, ki vpliva na vse trge proizvodov, ki so zajeti s to enotno kršitvijo, ni več upošteven.

ii) Pojem ponavljajoče se kršitve

V združenih zadevah *Trelleborg Industrie in Trelleborg proti Komisiji* (sodba z dne 17. maja 2013, T-147/09 in T-148/09) je imelo Splošno sodišče priložnost, da se, potem ko je zavrnilo opredelitev zadevne kršitve kot enotne in trajajoče kršitve, izreče o utemeljenosti opredelitve te kršitve kot enotne in ponavljajoče se kršitve.

V zvezi s tem je Splošno sodišče pojasnilo, da se pojem ponavljajoče se kršitve razlikuje od pojma trajajoče kršitve, saj to razlikovanje potrjuje uporaba veznika „ali“ v členu 25(2) Uredbe št. 1/2003. Če se lahko šteje, da je bila udeležba podjetja pri kršitvi prekinjena in da je bilo podjetje pri kršitvi udeleženo pred to prekinitvijo in po njej, je tako to kršitev mogoče opredeliti kot ponavljajočo se, če tako kot pri trajajoči kršitvi obstaja enoten cilj, ki mu je podjetje sledilo pred prekinitvijo in po njej, kar je mogoče sklepati iz enakosti ciljev zadevnih ravnanj, zadevnih proizvodov, podjetij, ki so sodelovala pri tajnem dogovoru, glavnih načinov njegovega izvajanja, vpletenih fizičnih oseb, ki so delovale v imenu podjetij, in nazadnje, geografskega področja izvajanja navedenih ravnanj. Kršitev je v takem primeru enotna in ponavljajoča se, in čeprav lahko Komisija naloži globo za celotno obdobje kršitve, tega ne more storiti za obdobje, v katerem je bila kršitev prekinjena. Tako se različna obdobja kršitve, pri katerih naj bi bilo udeleženo isto podjetje, vendar pri katerih ni mogoče dokazati skupnega cilja, ne morejo opredeliti kot enotna kršitev – trajajoča ali ponavljajoča se – in pomenijo ločene kršitve. Glede na te ugotovitve je Splošno sodišče presodilo, da to, da je Komisija kršitev napačno opredelila kot trajajočo, ne preprečuje tega, da se kršitev opredeli kot ponavljajoča se glede na elemente dejanskega stanja, ki izhajajo iz upravnega spisa in na katerih temelji izpodbijana odločba.

c) Izračun globe

i) Trajanje kršitve

Splošno sodišče je v sodbi z dne 13. septembra 2013 v zadevi *Total Raffinage Marketing proti Komisiji* (T-566/08, pod pritožbo), ki se nanaša na omejevalne sporazume na trgu parafinskih voskov, ugotovilo, da je Komisija na podlagi odstavka 24 smernic o načinu določanja glob iz leta 2006⁸ pri določitvi trajanja udeležbe tožeče stranke pri kršitvi udeležbo 7 mesecev in 28 dni štela za udeležbo enega celega leta in da je enako ravnala pri dveh drugih družbah, ki sta bili udeleženi pri omejevalnem sporazumu in ki sta bili pri kršitvi udeleženi 11 mesecev in 20 dni oziroma 11 mesecev in 27 dni, kar pomeni, da so se različni položaji obravnavali enako. Ker je bil edini izvor take enake obravnave metoda izračuna, določena v odstavku 24 Smernic o načinu določanja glob iz leta 2006, se taka obravnava ni mogla šteti za objektivno upravičeno. Ker je

⁸ Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2).

namreč namen te določbe zagotoviti sorazmernost zneska globe s trajanjem udeležbe pri kršitvi, ta določba ne more pomeniti objektivne utemeljitve za neenako obravnavanje, ki je posledica tega, da je rezultat dosledne uporabe te določbe v obravnavani zadevi določitev obdobja, ki je očitno nesorazmerno tako z dejanskim trajanjem udeležbe tožeče stranke v kartelu kot tudi glede na obravnavo drugih udeležencev.

ii) Sodelovanje

– Privilegij zoper samoobtožbo

Splošno sodišče je imelo v zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba *Galp Energia España in drugi proti Komisiji*, priložnost poudariti, da čeprav Komisija podjetju ne more naložiti obveznosti, naj ji pošlje odgovore, s katerimi bi moralo priznati obstoj kršitve, ki jo mora dokazati Komisija, tveganja zadevnega podjetja, da ne bo moglo pridobiti vseh ugodnosti iz obvestila o prizanesljivosti iz leta 2002⁹, s katerim se spodbuja iskreno sodelovanje s Komisijo, vključno s predložitvijo dokazov ali izjav, ki so v nasprotju z njegovimi interesi, ni mogoče izenačiti s prisilnim ukrepom, s katerim se temu podjetju nalaga, naj prizna obstoj kršitve. Obvestilo o prizanesljivosti iz leta 2002 se namreč v osnovi uporabi na podlagi pobude podjetja, ki zaprosi za ugodnosti, vsebovane v določbah tega obvestila, in ne na podlagi enostranskega ukrepanja Komisije, s katerim bi se temu podjetju kaj naložilo. Ker tako ni bilo prisilnih ukrepov, s katerimi bi se podjetju naložilo, da se mora samo obtožiti, izjave tega podjetja, v katerih priznava obstoj kršitve, niso brez dokazne vrednosti.

– Ravnanje sodelujočega podjetja

V zadevi *Roca proti Komisiji* (sodba z dne 16. septembra 2013, T-412/10, pod pritožbo) je Komisija navajala, da je tožeča stranka s svojim ravnanjem po vložitvi vloge za zmanjšanje globe negativno vplivala na znatnost dodane vrednosti informacij, ki jih je predložila, zlasti ker v upravnem postopku ni pokazala resnične želje po sodelovanju in je sama zmanjšala koristnost teh informacij s tem, da je vzbudila dvom v njihovo verodostojnost.

Splošno sodišče je v zvezi s tem navedlo, prvič, da iz izpodbijane odločbe ni razvidno, da bi se informacije, ki jih je tožeča stranka navedla v vlogi za zmanjšanje globe za upoštevni trg, v tem primeru francoski trg, kakor koli izpodbijale. Drugič, poudarilo je, da ker so se izjave, na katere je Komisija oprla trditve, da je tožeča stranka izpodbijala znatnost vrednosti informacij, ki jih je predložila, nanašale na kršitve v zvezi z armaturami na tem trgu, s temi izjavami ni bilo mogoče zmanjšati dodane vrednosti teh informacij, ki so se nanašale le na kršitev, katere predmet so bili keramični izdelki v Franciji. Ker iz nobenega elementa, ki ga je Komisija navedla v izpodbijani odločbi ali v sodnem postopku, ni bilo mogoče sklepati, da je tožeča stranka znižala pomen informacij, ki jih je posredovala, je Splošno sodišče ugotovilo, da je Komisija napačno menila, da je tožeča stranka s svojim ravnanjem po vložitvi vloge za zmanjšanje globe zmanjšala vrednost informacij, ki jih je sprva predložila.

d) Pripis kršitve – Naložitev solidarne obveznosti

Pri zadevi *Roca Sanitario proti Komisiji* (sodba z dne 16. septembra 2013, T-408/10, pod pritožbo) je bila Splošnemu sodišču ponujena priložnost, da poudari, da ima odgovornost matične družbe,

⁹ Obvestilo Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 155).

kadar izhaja le iz udeležbe njene hčerinske družbe pri omejevalnem sporazumu, popolnoma izvedeno, pomožno in odvisno naravo, zaradi česar ne more presegati odgovornosti te hčerinske družbe. V teh okoliščinah lahko Splošno sodišče matični družbi v okviru tožbe, ki jo je slednja vložila, in če je to predlagala, prizna vsako morebitno zmanjšanje globe, ki ga je priznalo hčerinski družbi na podlagi tožbe, ki jo je vložila ta hčerinska družba. Če to stori, Splošno sodišče ne prekorači tožbenega zahtevka, tudi če matična družba ne navaja, da bi Komisija pri izračunu globe storila kakršno koli napako.

Državne pomoči

1. Dopustnost

Splošno sodišče je v letu 2013 za področje državnih pomoči podalo pojasnila glede pojmov izpodbojni akt, procesno upravičenje in posamično nanašanje.

Splošno sodišče je priložnost, da obravnava prva dva pojma, dobilo med drugim z zadevo *Aiscat proti Komisiji* (sodba z dne 15. januarja 2013, T-182/10).

Splošno sodišče je presodilo, da je odločitev Komisije, da ustavi postopek s pritožbo, sprejeta v obliki dopisa generalnega direktorata, izpodbojni akt v smislu člena 263 PDEU. Preučitev pritožbe s področja državnih pomoči namreč nujno povzroči začetek predhodne faze preučitve, ki jo je Komisija dolžna zaključiti s sprejetjem odločbe na podlagi člena 4 Uredbe (ES) št. 659/1999¹⁰, ker implicitne zavrnitve začetka formalnega postopka preiskave ni mogoče opredeliti kot zgolj začasni ukrep. Poleg tega je treba za ugotovitev, ali je akt Komisije taka odločba, upoštevati le vsebino tega akta, in ne to, ali izpolnjuje nekatere formalne zahteve. Za obveznost Komisije, da po koncu predhodne faze preučitve sprejme odločbo, tudi ne velja pogoj glede kakovosti informacij, ki jih predloži vlagatelj pritožbe. Šibka raven kakovosti takih informacij torej Komisije ne odvezuje obveznosti, da začne predhodno fazo preučitve in da to preučitev konča z odločbo. Ta obveznost Komisiji ne nalaga čezmerne preučitve v primerih, v katerih so predložene informacije nedoločne ali se nanašajo na zelo široko področje. Ker je Komisija v tej zadevi jasno navedla, da po njenem mnenju ukrepi, glede katerih je bila vložena pritožba, niso pomenili državne pomoči, je Splošno sodišče ugotovilo, da je treba izpodbijano odločbo opredeliti kot odločbo, sprejeto na podlagi člena 4(2) Uredbe št. 659/1999.

V zvezi s procesnim upravičenjem tožeče stranke, ki je bila poklicno združenje, katerega naloga je varstvo kolektivnih interesov njegovih članov, je Splošno sodišče spomnilo, da je vložitev ničnostne tožbe zoper končno odločbo Komisije na področju državnih pomoči dopustna, med drugim, če imajo podjetja, ki jih poklicno združenje zastopa, ali nekatera med njimi posamično procesno upravičenje. Pojasnilo je, da v teh okoliščinah ni nujno, da združenje, katerega statutarne naloge zajemajo obrambo interesov njegovih članov, dodatno razpolaga s posebnim mandatom ali pooblastilom, ki bi ga dali člani, katerih interese brani, da bi se temu združenju pred sodiščem Unije priznalo procesno upravičenje. Prav tako, ker vložitev tožbe pred tem sodiščem spada med statutarne naloge tožeče stranke, to, da se nekateri od članov tožeče stranke lahko pozneje distancirajo od vložitve specifične tožbe, ne more odpraviti njenega interesa za vložitev tožbe.

¹⁰ Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339).

V sklepu z dne 9. septembra 2013 v zadevi *Altadis proti Komisiji* (T-400/11) je Splošno sodišče obravnavalo pojem posamičnega nanašanja¹¹. V tej zadevi se je postavljalo vprašanje, ali se na tožečo stranko posamično nanaša sklep, s katerim je Komisija shemo pomoči, na podlagi katere je bila tožeča stranka upravičena do pomoči, razglasila za nezdružljivo z notranjim trgov. Ko je bila pri Splošnem sodišču vložena tožba za razglasitev ničnosti tega sklepa, je to navedlo, da čeprav je tožeča stranka dokazala, da je bila dejansko upravičena do pomoči iz sporne sheme, to ne zadostuje za to, da bi se štel, da se odločba Komisije nanjo posamično nanaša. Za posamično nanašanje na dejanskega upravičenca do posamičnih pomoči, ki so bile dodeljene na podlagi sheme, ki uvaja pomoči, za katere je Komisija zahtevala, da se izterjajo, se zahteva, da je bil ta upravičen do pomoči, za katero velja področje uporabe določene obveznosti izterjave. Tako se mora izterjava nanašati na konkretno pomoč, do katere je bila upravičena zadevna tožeča stranka, in ne na splošno na pomoči, ki so bile dodeljene na podlagi zadevne sheme pomoči. Zato status dejanskega upravičenca iz sheme pomoči ne zadostuje za individualizacijo tega upravičenca, če se, kot v tej zadevi, obveznost izterjave pomoči, ki so bile izplačane na podlagi te sheme, določena v izpodbijanem sklepu, nanj ne nanaša.

2. Vsebinska vprašanja

a) Pojem državne pomoči

Splošno sodišče je imelo v zadevi *MOL proti Komisiji* (sodba z dne 12. novembra 2013, T-499/10) priložnost, da ponovno odloča o pogoju selektivnosti, ki je sestavni del pojma državne pomoči. Ta zadeva se je nanašala na pogodbo, ki sta jo leta 2005 sklenili madžarska država in naftna družba ter s katero je bila določena rudarska pristojbina, ki jo mora plačevati ta družba, in na spremembo – v letu 2007 – madžarskega zakona o rudarstvu v delu, v katerem je bila s temi spremembami povečana pristojbina, ki se uporablja za konkurentke te družbe.

Na podlagi tožbe, ki jo je ta družba vložila zoper sklep Komisije, s katerim je ta omenjena ukrepa v celoti razglasila za državni pomoči, nezdružljivi s skupnim trgov, je Splošno sodišče najprej ugotovilo, da uporaba člena 107(1) PDEU zahteva, da se ugotovi, ali je v okviru dane pravne ureditve državni ukrep tak, da daje prednost določenim podjetjem v primerjavi z drugimi, ki so glede na zastavljeni cilj te ureditve v primerljivem dejanskem in pravnem položaju. Če država sklene z gospodarskim subjektom pogodbo, ki ne vključuje nobenega elementa državne pomoči, dejstvo, da se potem pogoji zunaj te pogodbe spremenijo tako, da je zadevni subjekt v ugodnejšem položaju v primerjavi z drugimi subjekti, ki niso sklenili podobne pogodbe, ne zadošča za to, da bi se lahko pogodba in poznejše spremembe zunanjih okoliščin, vzete kot celota, obravnavale kot državna pomoč. Nasprotno pa je mogoče kombinacijo elementov, kakršna je ta v tej zadevi, opredeliti kot državno pomoč, kadar država deluje tako, da zaščiti enega ali več gospodarskih subjektov, že prisotnih na trgu, s tem, da z njimi sklene pogodbo, ki jim podeljuje stopnjo pristojbine, zajamčene za čas veljavnosti pogodbe, medtem ko ima namen pozneje izvrševati svoje zakonodajne pristojnosti v smislu zvišanja pristojbine, tako da bodo drugi gospodarski subjekti na trgu v slabšem položaju.

Glede na te preudarke je Splošno sodišče ugotovilo, da je sporna zakonodaja dovoljevala vsakemu rudarskemu podjetju, da prosi za podaljšanje svojih rudarskih pravic na enem ali več nahajališčih, ki jih ni začelo izkoriščati v roku petih let od izdaje dovoljenja za izkoriščanje. Okoliščina, da je bila tožeča stranka edino podjetje, ki je dejansko sklenilo pogodbo

¹¹ V zvezi z razlago tega pojma glej tudi sklepa, ki sta bila istega dne izdana v zadevah *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria proti Komisiji* (T-429/11) in *Telefónica proti Komisiji* (T-430/11) (neobjavljena, pod pritožbo).

o podaljšanju v sektorju ogljikovodikov, te ugotovitve ni mogla spremeniti, ker se to dejstvo lahko pojasni z neobstojem interesa drugih gospodarskih subjektov, torej z neobstojem prošnje za podaljšanje ali soglasja med strankama o stopnji pristojbine za podaljšanje. Iz tega izhaja, da je treba šteti, da so merila za sklenitev pogodbe o podaljšanju, določena v sporni zakonodaji, objektivna in veljajo za vsak potencialno zainteresirani gospodarski subjekt.

Splošno sodišče je tako, upoštevajoč neobstoje selektivnosti pravnega okvira, ki ureja pogodbe o podaljšanju, in neobstoje vsakršnega indika, da so madžarski organi ugodnejše obravnavanje, glede na vsa druga podjetja v primerljivem položaju, ponudili le tožeči stranki, menilo, da selektivnost pogodbe iz leta 2005 ni bila dokazana. Glede na to, da se Komisija tudi ni sklicevala na to, da je bila pogodba iz leta 2005 sklenjena v pričakovanju zvišanja rudarskih pristojbin, kombinacije te pogodbe z omenjenim zakonom ni mogoče veljavno opredeliti za državno pomoč v smislu člena 107 PDEU.

V sodbi z dne 12. septembra 2013 v zadevi *Nemčija proti Komisiji* (T-347/09, neobjavljena) je Splošno sodišče potrdilo odločbo, s katero je Komisija to, da je Zvezna republika Nemčija opravila brezplačen prenos svojih zemljišč, ki so opredeljena kot naravna dediščina, na organizacije za varstvo okolja, opredelila kot državno pomoč. Zadeva, v kateri je bila izrečena ta sodba, se je začela s tožbo Zvezne republike Nemčije zoper to odločbo, v kateri je Nemčija navajala, da je Komisija te organizacije nepravilno štela za podjetja, ki jim je bila dodeljena prednost.

O naravi zadevnih dejavnosti je treba presoditi zlasti glede na načelo, v skladu s katerim javni subjekt, če opravlja gospodarsko dejavnost, ki jo je mogoče ločiti od izvajanja prerogativ javne oblasti, ravna glede te dejavnosti kot podjetje, če pa navedene gospodarske dejavnosti ni mogoče ločiti od izvajanja njegovih prerogativ javne oblasti, so vse dejavnosti, ki jih opravlja navedeni subjekt, dejavnosti, ki so povezane z izvajanjem teh prerogativ. Čeprav je dejavnost, katere cilj je varovanje okolja, izključno družbene narave, je Splošno sodišče presodilo, da je Komisija pravilno menila, da se zadevne organizacije ukvarjajo tudi z drugimi dejavnostmi, ki so gospodarske dejavnosti in v zvezi s katerimi je treba te organizacije šteti za podjetja. V okviru dejavnosti, ki so bile dovoljene v okviru zadevnih ukrepov, kot so prodaja lesa, izdajanje dovoljenj za lov in ribolov ter turizem, so namreč te organizacije proizvode in storitve neposredno ponujale na konkurenčnih trgih in so tako delovale v interesu, ki ga je bilo mogoče ločiti od izključno družbenega cilja varstva okolja. Ker so te organizacije, ko so opravljale te dejavnosti, konkurirale gospodarskim subjektom, ki so delovali s pridobitnim namenom, dejstvo, da so svoje dobrine in storitve ponujale brez takega namena, ni bilo upoštevno.

Splošno sodišče je nato preučilo vprašanje, ali imajo te organizacije korist od spornih ukrepov. Tudi na to vprašanje je odgovorilo pritrdilno, ker je menilo, da jih brezplačni prenos zemljišč, ki jim omogoča opravljanje gospodarske dejavnosti, postavlja v boljši položaj v primerjavi z drugimi podjetji, ki so dejavna v zadevnih sektorjih in bi morala, da bi lahko opravljala iste dejavnosti, zemljišča kupiti. Komisija je torej pravilno ugotovila, da je bila organizacijam za varstvo okolja dodeljena prednost.

b) Storitve splošnega gospodarskega pomena

Zadeve *Orange proti Komisiji* (sodba z dne 16. septembra 2013, T-258/10, neobjavljena, pod pritožbo), *Iliad in drugi proti Komisiji* (sodba z dne 16. septembra 2013, T-325/10, neobjavljena, pod pritožbo) in *Colt Télécommunications France proti Komisiji* (sodba z dne 16. septembra 2013, T-79/10, neobjavljena) so Splošnemu sodišču omogočile, da se izreče o primernosti merila nedelovanja trga v okviru izpodbijanja obstoja storitve splošnega gospodarskega pomena

(v nadaljevanju: SSGP) na področju vzpostavitve in upravljanja visokopretočnega elektronskega komunikacijskega omrežja.

V zvezi s tem je Splošno sodišče poudarilo, da je merilo nedelovanja trga, čeprav je upoštevno pri presoji združljivosti pomoči z notranjim trgov, pomembno tudi pri samem ugotavljanju obstoja pomoči, zlasti pri ugotavljanju obstoja SSGP. Tako lahko javni organi v skladu z veljavnimi pravili, če menijo, da so neke storitve storitve splošnega gospodarskega pomena in da teh storitev ne bi bilo mogoče zadovoljivo priskrbeti s tržnimi mehanizmi, zagotovijo neko količino storitev, ki so namenjene zadovoljevanju teh potreb, v obliki obveznosti zagotovitve storitev splošnega pomena. Nasprotno pa na področjih, kjer so zasebni investitorji že investirali v neko infrastrukturo in že zagotavljajo konkurenčne storitve, vzpostavljanje konkurenčne paralelne infrastrukture, ki se financira iz javnih sredstev, ne sme biti opredeljeno za SSGP.

Ker je menilo, da iz teh pravil, gledano v celoti, izhaja, da je presoja obstoja nedelovanja trga pogoj za opredelitev neke dejavnosti za SSGP in tako za ugotovitev neobstoja državne pomoči, je Splošno sodišče pojasnilo, da je treba to presojo opraviti glede na čas, ko se storitev, ki je namenjena ublažitvi ugotovljenega nedelovanja, vzpostavi. Presoja mora obsegati tudi prospektivno analizo položaja na trgu za celotno obdobje uporabe SSGP, za katero je treba preveriti tudi nedelovanje trga.

Pri zgoraj omenjeni zadevi *Iliad in drugi proti Komisiji* je Splošno sodišče prav tako dobilo priložnost, da pojasni pojem nedelovanja trga in da ga opredeli kot objektivni pojem, katerega presoja temelji na analizi konkretnega položaja na trgu¹².

Posebej v zvezi z vzpostavitvijo komunikacijskega omrežja visoke in zelo visoke hitrosti gre za nedelovanje trga, zaradi katerega se lahko vzpostavi SSGP, če se dokaže, da zasebni investitorji v bližnji prihodnosti, to je po koncu obdobja treh let, ne bi bili sposobni zagotoviti primerne pokritosti za vse državljane ali uporabnike, zaradi česar bi lahko velik del populacije ostal brez priključka. Iz objektivne narave presoje obstoja nedelovanja trga izhaja, da razlog za neobstoje zasebne iniciative ni upošteven za namene te presoje. Splošno sodišče je ugotovilo, da iz posamičnega vzroka za ugotovljeno nedelovanje ni mogoče sklepati, da je vzpostavitev SSGP izključena.

V zgoraj navedeni sodbi *Iliad in drugi proti Komisiji* je Splošno sodišče med drugim ponovno obravnavalo zahtevo, izhajajočo iz sodne prakse, ki je nastala na podlagi sodbe *Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg*¹³, v skladu s katero mora biti podjetju, ki prejema nadomestilo – da nadomestilo, ki ga dodeli država, ne bi bilo opredeljeno kot državna pomoč – SSGP naložena z aktom, ki ga izda javni organ in v katerem morajo biti jasno navedene obveznosti SSGP. Splošno sodišče je poudarilo, da čeprav je Komisija štela, da so bile zadevne obveznosti izvajanja javnih storitev jasno opredeljene, tako v pogodbi o pooblastilu za opravljanje javne službe, ki se nanaša na sporni projekt, kot v programu za posvetovanje, ki je bil kandidatom vročen v okviru postopka, v katerem se je izbiralo podjetje, ki mu bo naloženo izvajanje tega projekta, pa je treba ta program kljub temu šteti le za pripravljalni akt v okviru postopka, ki se je zaključil s sklenitvijo te pogodbe. Ker je bila tako ta pogodba, in ne program za posvetovanje, tista, na kateri je temeljilo pooblastilo za izvajanje SSGP, bi morala ta vsebovati jasno opredelitev obveznosti, ki jih ima pooblaščenec v zvezi z javno službo. Ker program za posvetovanje ni bil upošteven dokument, je Splošno sodišče kot brezpredmeten zavrnilo argument tožečih strank,

¹² Glej v tem smislu tudi zgoraj navedeno sodbo v zadevi *Colt Télécommunications France proti Komisiji*.

¹³ Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003, C-280/00, Recueil, str. I-7747.

da se opredelitev teh obveznosti, vsebovana v pogodbi o pooblastilu za opravljanje javne službe, in opredelitev, vsebovana v programu za posvetovanje, razlikujeta.

Nazadnje, Splošno sodišče je v zgoraj navedenih zadevah *Orange proti Komisiji*, *Iliad proti Komisiji* in *Colt Télécommunications France proti Komisiji* preučilo problematiko nadomestila stroškov, ki jih povzroča obveznost izvajanja javne službe. Splošno sodišče je spomnilo, da tako nadomestilo ne sme preseči tega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela teh stroškov, ob upoštevanju s tem povezanih prihodkov in razumnega dobička iz naslova izvajanja zadevnih obveznosti, in ugotovilo, da čeprav lahko nadomestilo krije le stroške vzpostavitve infrastrukture na nedobičkonosnih območjih, pa se lahko prihodki iz gospodarskega izkoriščanja infrastrukture v dobičkonosnih območjih namenijo za financiranje SSGP na nedobičkonosnih območjih. Zato kritje dobičkonosnih območij ne pomeni nujno, da je dodeljena subvencija pretirana, ker lahko pomeni vir dohodkov, iz katerih se lahko financira pokritost nedobičkonosnih območij in tako omogoči zmanjšanje višine dodeljene subvencije.

c) Pojem resnih težav

V zgoraj omenjeni sodbi *Orange proti Komisiji* je lahko Splošno sodišče med drugim razvilo preudarke v zvezi s pojmom resnih težav, ob nastanku katerih je treba na podlagi pravil o državnih pomočeh začeti formalni postopek preiskave.

Splošno sodišče opozarja, da je pojem resnih težav objektivni pojem. O tem, ali take težave obstajajo, je treba presojati tako glede na okoliščine sprejetja izpodbijanega akta kot glede na njegovo vsebino, in sicer objektivno, ob primerjanju razlogov iz odločbe s podatki, ki so bili na voljo Komisiji, ko je odločala o opredelitvi spornega ukrepa za pomoč. Iz tega izhaja, da za namen ugotovitve obstoja resnih težav ne moreta biti upoštevna število in obširnost ugovorov, ki so jih proti nekemu projektu navedli konkurenčni gospodarski subjekti. Ta ugotovitev velja še toliko bolj, kadar je, kot v tej zadevi, vsaj eden izmed subjektov, ki so podali te ugovore, sodeloval v postopku izbire subjekta, ki bo zadalžen za izvedbo spornega projekta, in ni bil izbran. Upoštevanje števila in obsežnosti ugovorov, ki so bili podani proti takemu projektu, bi pomenilo, da bi bil začetek formalnega postopka preiskave odvisen od nasprotovanja, ki je usmerjeno zoper nek nacionalni projekt, in ne od resnih težav, s katerimi se je Komisija dejansko srečala pri preiskovanju tega projekta. Poleg tega bi to povzročilo, da bi lahko nasprotniki projekta z lahkoto zavlačevali postopek preiskave tega projekta, ki ga vodi Komisija, tako da bi jo s svojimi pobudami prisilili, da začne formalni postopek preiskave¹⁴.

Nazadnje, v zvezi z isto problematiko je Splošno sodišče v zgoraj navedenih sodbah *Orange proti Komisiji* in *Iliad in drugi proti Komisiji* pojasnilo, da mora v okviru tožbe zoper odločbo Komisije, v kateri je ta ugotovila, da ne gre za pomoč, tožeča stranka dokazati, da je imela Komisija resne težave, zaradi katerih bi bilo upravičeno začeti formalni postopek preiskave. Splošno sodišče priznava, da se lahko tožeča stranka, ki se sklicuje na kršitev svojih procesnih pravic, ki naj bi bila posledica tega, da Komisija ni začela formalnega postopka preiskave, opre na vsak tožbeni razlog, s katerim je mogoče dokazati, da bi iz presoje elementov, s katerimi je Komisija razpolagala v fazi predhodne preučitve, lahko izhajal dvom glede opredelitve priglašenega ukrepa za državno pomoč in glede združljivosti s Pogodbo. Splošno sodišče je kljub temu opozorilo, da čeprav je naloga sodišča Unije, da presodi o tožbenih razlogih, s katerimi se zaradi obstoja resnih težav izpodbija skladnost ukrepa s Pogodbo, pa mora tožeča stranka navesti indice, na podlagi katerih je mogoče dokazati obstoj takih težav. Kadar se sklicuje na argumente,

¹⁴ Glej tudi zgoraj navedeni sodbi *Colt Télécommunications France proti Komisiji* in *Iliad in drugi proti Komisiji*.

ki so bili navedeni v nekem drugem tožbenem razlogu, ki se nanaša na vsebino, mora tožeča stranka natančno opredeliti tiste izmed teh argumentov v prej navedenem okviru, s katerimi bi se lahko dokazal obstoj resnih težav. Ker je v tem primeru tožeča stranka navedla le, da je iz podatkov, ki jih je navedla v enem od tožbenih razlogov, ki se nanašajo na vsebino, razvidno, da so v analizi Komisije številna neskladja in netočnosti, je Splošno sodišče štelo, da mu to nejasno in z ničemer podprto napotilo ne omogoča, da bi razbralo tiste elemente, ki naj bi dokazovali obstoj resnih težav.

d) Merilo zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu

V zadevi *Poste Italiane proti Komisiji* (sodba z dne 13. septembra 2013, T-525/08, neobjavljena) je bila Splošnemu sodišču predložena tožba za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, s katero je ta obrestovanje sredstev iz poštних tekočih računov, ki so bila prenesena na italijansko državno zakladnico, razglasila za državno pomoč, ki je nezdržljiva s skupnim trgov. Pri ugotavljanju obstoja prednosti za prejemnika pomoči je Komisija uporabila merilo zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu ter se oprla na primerjavo med obrestno mero, ki jo je državna zakladnica izplačevala tožeči stranki na podlagi pogodbe med tema strankama, in obrestno mero, ki bi bila po mnenju Komisije odobrena zasebnemu posojilojemalcu v normalnih tržnih pogojih.

Splošno sodišče je menilo, da državnega posega, s katerim se je po mnenju Komisije tožeči stranki dala prednost, to je določitev obrestne mere na podlagi pogodbe, ni mogoče obravnavati ločeno od obveznosti, ki jo je tožeči stranki naložila država, da zbrana sredstva položi na tekoči račun, kjer se obrestujejo. Dejansko gre le za en sam državni poseg, ki vključuje obrestovanje sredstev iz poštних tekočih računov, ki so bila prenesena na državno zakladnico, in obveznost, da mora tožeča stranka ta sredstva tja prenesti. Z ekonomskega vidika je imel ta državni poseg za tožečo stranko različni posledici. Po eni strani ni imela možnosti, ki jo ima vsaka druga banka, da bi sredstva na poštних tekočih računih, s katerimi je upravljala, naložila tako, kot bi se ji zdelo primerno. Po drugi strani ji je bil zagotovljen donos. Splošno sodišče je iz tega sklepalo, da je lahko tožeča stranka prejela prednost le, če je na podlagi obrestne mere, ki je bila določena v pogodbi, za depozit teh sredstev prejela obresti, ki so višje od donosa, ki bi ga lahko razumno pričakovala, če bi s temi sredstvi prosto in preudarno upravljala. Komisija je torej s tem, da je obstoj državne pomoči oprla le na ugotovitev, da obstaja pozitiven razkorak med obrestno mero, ki je določena v pogodbi, in obrestno mero za zasebnega posojilojemalca, napravila očitno napako pri presoji.

V zadevi *Rousse Industry proti Komisiji* (sodba z dne 20. marca 2013, T-489/11, neobjavljena, pod pritožbo) je Splošno sodišče na področju državnih pomoči potrdilo načelo, da je treba, kadar upnik, ki je oseba javnega prava, omogoči ugodne pogoje poplačila, njegovo ravnanje primerjati z ravnanjem zasebnega upnika, ki želi dolg izterjati od dolžnika, ki ima finančne težave. Ta zadeva se v bistvu nanaša na posojilne pogodbe, ki so bile sklenjene med tožečo stranko in nekim bolgarskim javnim skladom, katerega terjatve je nazadnje prevzela bolgarska vlada, ki je tožeči stranki odobrila prestrukturiranje dolga. Ker tožeča stranka v predvidenem roku ni mogla plačati vseh obrokov, ki bi jih morala plačati na podlagi tega prestrukturiranja, je bolgarske organe zaprosila za ponovno prestrukturiranje, ki so ga ti organi Komisiji priglasili kot pomoč za prestrukturiranje. Po tej priglasitvi je Komisija odločila, da je to, da bolgarska država več let ni učinkovito zahtevala plačila dolgovanih zneskov, nezakonita državna pomoč, ki je nezdržljiva z notranjim trgov. Tožeča stranka je ta sklep izpodbijala z razlogom, da so bolgarski organi delovali enako, kot bi deloval zasebni upnik, zaradi česar njihovega ravnanja ni mogoče opredeliti za državno pomoč.

Potem ko je bila pri njem vložena zadevna tožba, je Splošno sodišče ugotovilo, da je tožeča stranka v upoštevnem obdobju ves čas zamujala s plačilom znatnih zneskov, da se je njen promet vseskozi manjšal, njene izgube pa višale, in da ni bilo mogoče predvidevati, da bo poslovanje v prihodnje rentabilno, ter nazadnje sklenilo, da je Komisija pravilno ugotovila, da bi zasebni upnik proti tožeči stranki sprejel ukrepe za izvršbo, da bi dosegel vračilo vsaj dela svoje terjatve. Samih opominov za plačilo, ki jim kljub stalnemu neplačevanju ne sledijo bolj prisilni ukrepi, ni mogoče opredeliti za učinkovito izterjavo terjatve. V delu, v katerem je tožeča stranka trdila, da bi taki ukrepi dokončno izničili vsako možnost poplčila terjatve, je Splošno sodišče ugotovilo, da mu ni bil predložen noben element, na podlagi katerega bi bilo mogoče dokazati, da so v upoštevnem obdobju obstajali konkretni in verodostojni indici za to, da bo tožeča stranka v kratkem ponovno poslovala rentabilno, ki bi lahko zasebnega upnika prepričali, da ne sprejme ukrepov za doseg prisilne izvršbe.

e) Državna pomoč, ki je združljiva z notranjim trgov

Zadeva *Andersen proti Komisiji* (sodba z dne 20. marca 2013, T-92/11, neobjavljena, pod pritožbo) se nanaša na odločbo Komisije, s katero so bile pogodbe o izvajanju javnih storitev na področju železniškega prometa, ki so bile sklenjene med danskim ministrstvom za promet in nekim javnim podjetjem, razglašene za združljive z notranjim trgov. Na Splošno sodišče je tožbo zoper to odločbo vložil konkurent tega podjetja, ki je Komisiji očital, da je te pogodbe preizkusila glede na Uredbo (ES) št. 1370/2007¹⁵, ki je veljala ob sprejetju izpodbijane odločbe. Ker se ta uredba nanaša na nepriglašene pomoči, je tožeča stranka trdila, da bi morala Komisija uporabiti materialnopravna pravila, ki so veljala, ko so bile te pomoči izplačane, to je Uredbo (EGS) št. 1191/69¹⁶.

Splošno sodišče je menilo, da je treba, da bi se določila materialnopravna pravila, ki jih je treba uporabiti pri presoji skladnosti pomoči z notranjim trgov, v bistvu razlikovati med, prvič, priglašeni in neizplačani pomoči ter, drugič, pomoči, ki so bile izplačane brez priglasitve. Pri prvih čas, ko se šteje, da nastanejo učinki načrtovane pomoči, sovpada s časom, ko Komisija sprejme odločbo, v kateri se izreče o združljivosti navedene pomoči s skupnim trgov. Taka pomoč namreč povzroči dejanske prednosti in slabosti na skupnem trgu najprej takrat, ko se Komisija odloči, ali jo bo odobrila. Pri drugih pa se uporabljajo pravila materialnega prava, ki so veljala, ko je bila pomoč izplačana, ker so prednosti in slabosti, ki jih je povzročila taka pomoč, nastale v obdobju, v katerem je bila izplačana. Ker ukrepi v tej zadevi pred svojo izvedbo niso bili priglašeni Komisiji, je Splošno sodišče menilo, da bi morala biti združljivost teh ukrepov z notranjim trgov presojana na podlagi materialnopravnih pravil, ki so veljala v času izplačila pomoči, razen če so izjemoma izpolnjeni pogoji za retroaktivno uporabo. Splošno sodišče pa je v tej zadevi ugotovilo, da novih pravil, ki so bila uveljavljena z Uredbo št. 1370/2007, ni mogoče uporabiti retroaktivno, ker iz njihovega besedila, cilja ali sistematike ne izhaja jasno, da bi se jim moral tak učinek priznati. Zato je Splošno sodišče odločbo Komisije razglasilo za nično.

V zadevi *TF1 proti Komisiji* (sodba z dne 16. oktobra 2013, T-275/11, neobjavljena) je Splošno sodišče preučilo vprašanje, ali je dolgoročni mehanizem financiranja šestih programov francoske

¹⁵ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 315, str. 1).

¹⁶ Uredba Sveta (EGS) št. 1191/69 z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 1, str. 19).

javne televizije, ki so v lasti družbe France Télévisions, ki jo s poslovnega in finančnega vidika obvladuje francoska država, združljiv z notranjim trgov. Komisija je to financiranje v obliki letne proračunske subvencije v korist družbe France Télévisions odobrila, pri čemer je preučila tudi vpliv dajatev na oglasna sporočila in elektronske komunikacije, ki so bili nedavno uvedeni z nacionalno zakonodajo, na to subvencijo.

V zvezi s tem je Splošno sodišče spomnilo, da mora, da bi se lahko štel, da je dajatev sestavni del ukrepa pomoči, med zadevno dajatvijo in pomočjo obstajati zavezujoča povezava, kar zadeva namembnost, tako da so prihodki iz dajatve nujno namenjeni financiranju pomoči in neposredno vplivajo na njeno višino. Iz tega izhaja, da mora v nacionalnem pravu obstajati kogentna določba, ki določa, da se dajatev nameni za financiranje pomoči. Pri tem sam obstoj take določbe ni zadosten pogoj za ugotovitev, da je neka dajatev sestavni del ukrepa pomoči. Poleg tega je namreč treba preizkusiti, ali dohodek iz naslova dajatve neposredno vpliva na višino pomoči. Splošno sodišče je ob upoštevanju teh načel ugotovilo, da je Komisija pravilno menila, da na podlagi francoske zakonodaje nove dajatve – ker ni določbe, ki bi to določala – niso nujno namenjene financiranju sporne pomoči. Na ta sklep ni vplivalo to, da med novimi dajatvami in financiranjem tega ukrepa pomoči obstaja neka povezava. Dejstvo, da so dajatve, ki so bile uvedene, da bi se na splošno zagotovilo financiranje javnih avdiovizualnih vsebin, med drugim namenjene financiranju pomoči, namreč ne pomeni, da je dohodek iz dajatev nujno namenjen za to pomoč, saj se lahko po prosti presoji pristojnih organov razdeli za različne namene, in se lahko uporabi za financiranje različnih izdatkov, ki niso ta ukrep pomoči.

Pri zgoraj navedeni sodbi *TF1 proti Komisiji* je Splošno sodišče imelo tudi priložnost, da pojasni, da se ni mogoče sklicevati na gospodarsko učinkovitost podjetja pri opravljanju njegove naloge nudenja javne storitve, da bi se tako izpodbijala presoja Komisije v zvezi z združljivostjo državne pomoči, ki je bila dodeljena temu podjetju, z notranjim trgov. Testa, ki se opravi na podlagi zgoraj navedene sodbe *Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg*, da bi se ugotovilo, ali je treba nadomestilo za opravljanje javne storitve opredeliti kot državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, se ne sme zamenjevati s testom, ki se opravi na podlagi člena 106(2) PDEU in s katerim je mogoče ugotoviti, ali se lahko šteje, da je ukrep nadomestila stroškov SSGP, ki je državna pomoč, združljiv z notranjim trgov. Pri tem gospodarska učinkovitost podjetja, ki je zadolženo za opravljanje javne storitve, ni upoštevana za presojo združljivosti takega nadomestila z notranjim trgov z vidika člena 106(2) PDEU. Namen te določbe, ki dopušča odstopanja od splošnih pravil Pogodbe, je namreč uskladiti interes držav članic, da nekatera podjetja, zlasti iz javnega sektorja, uporabijo kot instrument gospodarske ali socialne politike, z interesom Unije, da se spoštujejo pravila konkurence in ohrani enotnost notranjega trga. Da bi bili pogoji za uporabo člena 106(2) PDEU izpolnjeni, ni potrebno, da je finančno ravnotežje podjetja, ki je zadolženo za opravljanje javne storitve, ogroženo. Zadostuje že to, da brez spornih pravic ne bi moglo opravljati svoje naloge zagotavljanja javne storitve ali da je ohranitev teh pravic nujna, da bi lahko te naloge opravljalo v ekonomsko sprejemljivih pogojih. Poleg tega Komisija, kadar zakonodaja ni usklajena, kot v tej zadevi, nima pooblastila, da bi se izrekla o obsegu nalog, ki jih lahko opravlja izvajalec javne storitve, to je o ravni stroškov, povezanih s to storitvijo, o primernosti političnih odločitev, ki so jih v zvezi s tem sprejeli nacionalni organi, ali o gospodarski učinkovitosti subjekta, ki opravlja javno storitev. Iz tega izhaja, da vprašanje, ali bi podjetje, ki mu je naloženo opravljanje javnih storitev radiodifuzije, svoje obveznosti iz naslova javne službe lahko opravljalo z manjšimi stroški, ni upošteveno pri presoji združljivosti državnega financiranja te storitve z vidika pravil Pogodbe na področju državnih pomoči.

*Intelektualna lastnina***1. Znamka Skupnosti****a) Absolutni razlogi za zavrnitev**

Splošno sodišče je imelo v letu 2013 priložnost, da se izreče o več absolutnih razlogih za zavrnitev iz člena 7(1) Uredbe (ES) št. 207/2009¹⁷.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 15. januarja 2013 v zadevi *BSH proti UUNT (ecoDoor)* (T-625/11, pod pritožbo) ugotovilo, da je odbor za pritožbe pravilno odločil, da bo upoštevana javnost besedo „ecodoor“ takoj razumela v smislu pomena „ekovrata“ ali „vrata, katerih izdelava in način delovanja sta ekološka“, ker bo na eni strani element „eco“ zaznavan v smislu pomena „ekološki“, na drugi strani pa bo element „door“ razlagan tako, da se nanaša na „vrata“. Splošno sodišče je pojasnilo tudi, da lahko znak, ki opisuje značilnost dela, ki je vgrajen v proizvod, opisuje tudi sam proizvod. To velja v primeru, kadar lahko z vidika zaznavanja upoštevene javnosti značilnost navedenega dela, ki ga opisuje znak, pomembno vpliva na bistvene značilnosti samega proizvoda.

V zadevi *ultra air proti UUNT – Donaldson Filtration Deutschland (ultrafilter international)* (sodba z dne 30. maja 2013, T-396/11, pod pritožbo) je bilo Splošno sodišče pozvano, naj preizkusi zakonitost odločbe četrtega odbora za pritožbe UUNT, s katero je ta odbor, potem ko je razveljavil odločbo oddelka za izbris UUNT, ki je ugodil zahtevi za ugotovitev ničnosti sporne znamke, to zahtevo zavrgel kot nedopustno, ker pomeni zlorabo pravice.

Splošno sodišče je spomnilo, da je cilj upravnega postopka, ki je določen v členu 56(1)(a) Uredbe št. 207/2009 v povezavi s členom 52(1)(a) te uredbe zlasti to, da se UUNT omogoči, da preveri veljavnost registracije znamke in da sprejme odločitve, ki bi jo moral – če bi bili izpolnjeni pogoji – na podlagi člena 37(1) te uredbe sprejeti po uradni dolžnosti. V okviru tega mora UUNT preučiti, ali je znamka, ki je predmet preizkusa, opisna in/ali nima razlikovalnega učinka, ne da bi nameni ali preteklo ravnanje tistega, ki zahteva ugotovitev ničnosti, lahko vplivali na obseg nalog, ki jih mora UUNT izvesti glede splošnih interesov, na katerih temeljita člena 7(1)(b) in (c) ter 56(1)(a) te uredbe. Namreč, ker se UUNT, ko v okviru postopka za ugotovitev ničnosti uporabi zadevne določbe, ne izreče glede vprašanja, ali ima pravica imetnika znamke prednost pred katero koli pravico tistega, ki zahteva ugotovitev ničnosti, temveč preveri le, ali je bila pravica imetnika znamke podeljena v skladu s pravili, ki urejajo pogoje za registracijo znamke, ne pride do vprašanja, ali je tisti, ki zahteva ugotovitev ničnosti znamke, „zlorabil pravico“. Tako to, da stranka, ki zahteva ugotovitev ničnosti, vložijo zahtevo, morebiti zato, da bi pozneje svoje proizvode opremila z zadevnim znakom, ustreza ravno splošnemu interesu dostopnosti in proste uporabe, ki je varovan s členom 7(1)(c) Uredbe št. 207/2009. Zato je Splošno sodišče presodilo, da taka okoliščina nikakor ne more pomeniti zlorabe pravice, pri čemer to presojo potrjuje člen 52(1) Uredbe št. 207/2009, v skladu s katerim se znamka Skupnosti lahko razglasi za nično tudi na podlagi nasprotne tožbe v postopku zaradi kršitve pravic, kar pomeni, da lahko tožena stranka v tem postopku doseže ugotovitev ničnosti, čeprav je uporabljala zadevno znamko in jo namerava uporabljati še naprej.

Splošno sodišče se je v zadevi *Kreyenberg proti UUNT – Komisija (MEMBER OF €e euro experts)* (sodba z dne 10. julija 2013, T-3/12) izreklo o utemeljenosti tožbe zoper odločbo drugega odbora

¹⁷ Uredba Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (UL L 78, str. 1).

za pritožbe UUNT v zvezi s postopkom za ugotovitev ničnosti, ki se je nanašal na figurativno znamko MEMBER OF € euro experts, v kateri se je ta odbor za pritožbe izrekel o razmerju med členom 7(1)(i) in členom 7(1)(h) Uredbe št. 207/2009. Presodilo je, da je treba šteti, da člen 7(1)(i) te uredbe pod določenimi pogoji prepoveduje, da se kot znamka ali kot del znamke registrirajo emblemi, na katere se člen 7(1)(h) iste uredbe ne nanaša, ne glede na to, ali gre za identično reproduciranje teh emblemov ali samo za njihovo posnemanje. Splošno sodišče je to ugotovitev oprlo na besedilo člena 7(1)(i) Uredbe št. 207/2009 in dve dodatni ugotovitvi. Prvič, ugotovilo je, da ta določba ne omejuje izrecno področja prepovedi, ki jo določa za znamke, s katerimi je identično reproduciran emblem. Besedilo te določbe omogoča, da se določba razlaga tako, da ne prepoveduje le identičnega reproduciranja, ampak tudi posnemanje emblema z znamko. Splošno sodišče je dodalo, da bi bil polni učinek te določbe, če se takšna razlaga ne bi sprejela, bistveno zmanjšan; da bi se emblem lahko registriral kot znamka ali njen del, bi zadostovalo, da se le malo spremeni, celo neopazno za osebo, ki ni strokovnjak za heraldiko. Drugič, poudarilo je, da zakonodajalec Unije nikakor ni določil, da se lahko na podlagi člena 7(1)(i) Uredbe št. 207/2009 prepove le registracija znamke, ki jo sestavlja samo emblem. Z uporabo glagola „vsebovati“ v členu 7(1)(i) Uredbe št. 207/2009 je izrazil, da je pod pogoji, določenimi z navedeno določbo, embleme, ki jih člen 7(1)(h) Uredbe št. 207/2009 ne zajema, prepovedano uporabljati ne le kot znamko, ampak tudi kot del znamke. To pa je v tudi skladu s polnim učinkom člena 7(1)(i) Uredbe št. 207/2009, s katerim se želi zagotoviti najcelovitejše varstvo emblemov, na katere se ta člen nanaša. Po analogiji s sodno prakso, ki se nanaša na člen 7(1)(h) Uredbe št. 207/2009 v povezavi z emblemi mednarodnih meddržavnih organizacij, ki se državam podpisnicam Pariške konvencije¹⁸ redno sporočajo, je Splošno sodišče ugotovilo, da se varstvo, ki se zagotavlja za embleme, na katere se nanaša člen 7(1)(i) te uredbe, lahko uporabi le, če znamka, ki vsebuje tak emblem, gledano v celoti, lahko javnost zavede v zmotu glede obstoja zveze med njenim imetnikom ali uporabnikom na eni strani in organom, na katerega napotuje zadevni emblem, na drugi.

b) Relativni razlogi za zavrnitev

Splošno sodišče je v zadevi *Sanco proti UUNT – Marsalman (Upodobitev piščanca)* (sodba z dne 14. maja 2013, T-249/11, pod pritožbo) preučilo vprašanje presoje dopolnilnosti proizvodov in storitev, na katere se nanaša zahteva za registracijo.

Na prvem mestu Splošno sodišče spominja, da je, samo če je dokazano, da ni nobene podobnosti med proizvodi in storitvami, zajetimi z dvema znamkama, mogoče ugotoviti, da ni verjetnosti zmede med navedenima znamkama, ne da bi bilo treba ob upoštevanju vseh upoštevni dejavnikov opraviti celovito presojo tega, kako upoštevna javnost zaznava znake in zadevne proizvode ali storitve. Pri presoji podobnosti med zadevnimi proizvodi ali storitvami je treba načeloma upoštevati vse upoštevne dejavnike, ki opredeljujejo razmerje med njimi. Tako je treba pri presoji dopolnilnosti proizvodov in storitev upoštevati, da upoštevna javnost zaznava pomembnost ene storitve ali proizvoda za uporabo druge storitve ali proizvoda.

Zato se dopolnilnost proizvodov in storitev v okviru verjetnosti zmede ne presoja na podlagi tega, ali za upoštevno javnost obstaja povezava med zadevnimi proizvodi in storitvami z vidika njihove narave, uporabe in distribucijskih kanalov, ampak na podlagi obstoja tesne povezave med navedenimi proizvodi in storitvami, torej tega, da je eden neizogibno potreben ali pomemben za uporabo drugega, tako da lahko ta javnost sklepa, da je za izdelavo teh

¹⁸ Konvencija za varstvo industrijske lastnine, podpisana 20. marca 1883 v Parizu, kakor je bila revidirana in spremenjena.

proizvodov ali opravljanje teh storitev odgovorno isto podjetje. To, da uporaba enega proizvoda ali storitve ni povezana z uporabo drugega proizvoda ali storitve, ne pomeni vedno, da uporaba enega proizvoda ali storitve ni pomembna ali neizogibno potrebna za uporabo drugega. Na podlagi teh preudarkov je Splošno sodišče presodilo, da je odbor za pritožbe v tem primeru storil napako pri presoji dopolnilnosti proizvodov, zajetih s prejšnjo znamko, in storitev oglaševanja, komercialnega zastopanja, franšizinga, izvoza in uvoza, zajetih s prijavljeno znamko, in da ta napaka pomeni, da odbor za pritožbe ni upošteval vseh elementov, ki so upoštevni za presojo podobnosti zadevnih proizvodov in storitev.

V sodbi z dne 11. julija 2013 v zadevi *SA. PAR. proti UUNT – Salini Costruttori (GRUPPO SALINI)* (T-321/10) je Splošno sodišče pojasnilo razlago pojma nedobrovernosti iz člena 52(1)(b) Uredbe št. 207/2009. Navedlo je, da se v skladu s to določbo ničnost znamke Skupnosti ugotovi na podlagi zahteve, vložene pri UUNT, ali na podlagi nasprotne tožbe v postopku zaradi kršitve pravic, če prijavitelj znamke ni ravnal v dobri veri, pri čemer mora to dokazati stranka, ki zahteva ugotovitev ničnosti. V zvezi s tem je Splošno sodišče poudarilo, da pojem nedobrovernosti iz te določbe v zakonodaji Unije ni opredeljen, zamejen ali kakor koli opisan. Tako je treba šteti, da je pri celoviti analizi, opravljeni na podlagi te določbe, mogoče upoštevati tudi poslovno logiko, del katere je vložitev zahteve za registracijo znaka kot znamke Skupnosti, in časovno zaporedje dogodkov v zvezi z navedeno vložitvijo. Tako je treba, na primer, upoštevati, prvič, dejstvo, da prijavitelj ve ali mora vedeti, da tretja oseba vsaj v eni državi članici uporablja enak ali podoben znak za enak ali podoben proizvod ali storitev, ki bi ga bilo mogoče zamenjati s prijavljenim znakom, drugič, to, da ima prijavitelj namen preprečiti tej tretji osebi, da bi še naprej uporabljala tak znak, in tretjič, stopnjo pravne zaščite, ki jo imata znak tretje osebe in prijavljeni znak. Zato dejstvo, da prijavitelj znamke pozna poslovni položaj in položaj v družbi imetnika prejšnjega znaka, vključno z dejstvom, da je ta v fazi širitve, samo ne zadostuje za ugotovitev obstoja nedobrovernosti prijavitelja znamke. Upoštevati je treba tudi njegov namen ob vložitvi zahteve za registracijo. Ta namen, ki je subjektiven dejavnik, je treba ugotoviti glede na objektivne okoliščine obravnavane zadeve. Zato je treba za presojo morebitne nedobrovernosti prijavitelja znamke preučiti njegov namen, kakor ga je mogoče razbrati iz objektivnih okoliščin in njegovih konkretnih ravnanj, njegove vloge ali položaja, poznavanja, s katerim je razpolagal glede rabe prejšnjega znaka, njegovih pogodbenih, predpogodbenih in popogodbenih vezi z vložnikom zahteve za ugotovitev ničnosti, obstoja vzajemnih dolžnosti ali zavez in na splošno iz vseh objektivnih položajev navzkrižja interesov, v katerih je prijavitelj znamke. Tako so med vsemi objektivnimi okoliščinami, s katerimi se lahko pojasni namen prijavitelja znamke, zlasti časovno zaporedje dogodkov v zvezi z registracijo izpodbijane znamke, morebitno navzkrižje interesov, v katerem se je tožeča stranka znašla glede na imetnika prejšnjega znaka, narava znamke, katere registracija se zahteva, in stopnja prepoznavnosti znaka ob vložitvi zahteve za njegovo registracijo. Glede na navedeno je Splošno sodišče menilo, da je je odbor za pritožbe pravilno ugotovil ničnost izpodbijane znamke na podlagi člena 52(1)(b) Uredbe št. 207/2009.

c) Dokazno breme – Preizkus UUNT po uradni dolžnosti

Splošno sodišče je v sodbi z dne 20. marca 2013 v zadevi *El Corte Inglés proti UUNT – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* (T-571/11, pod pritožbo) pojasnilo, da v okviru uporabe Uredbe št. 207/2009 ugotavljanje in razlaga pravil nacionalnega prava, kadar sta ta nujno potrebna pri dejavnosti institucij Unije, pomenita ugotavljanje dejanskega stanja, ne pa uporabe prava.

Splošno sodišče je presodilo, da čeprav je člen 65(2) Uredbe št. 207/2009 treba razumeti tako, da pravna pravila, v primeru kršitve katerih je mogoče vložiti tožbo pri Splošnem sodišču, lahko spadajo tako v nacionalno pravo kot v pravo Skupnosti, pa vendar samo zadnjenavedeno pomeni področje prava, za katero velja načelo *iura novit curia*, medtem ko se prvo v okviru

trditvenega in dokaznega bremena umešča med navajana dejstva, njegovo vsebino pa je treba, če je to potrebno, dokazati s predložitvijo dokazov. Iz tega sledi, da mora v postopku pred institucijami Unije načeloma stranka, ki se sklicuje na nacionalno pravo, dokazati, da so z njim podprti njeni predlogi. Čeprav se mora UUNT, če so take informacije potrebne za presojo pogojev uporabe razloga za zavrnitev zadevne registracije in predvsem resničnosti predloženih dejstev ali dokazne moči predloženih listin, po uradni dolžnosti in s sredstvi, ki se mu zdijo za to primerna, informirati o nacionalnem pravu zadevne države članice, pa to velja samo v primeru, ko UUNT že ima informacije o nacionalnem pravu, bodisi v obliki navedb o njegovi vsebini bodisi v obliki predloženih dokazov, katerih dokazna moč je bila zatrjevana.

Splošno sodišče je v sodbi z dne 7. maja 2013 v zadevi *macros consult proti UUNT – MIP Metro (makro)* (T-579/10) poudarilo, da v primeru zahteve v skladu s členom 53(2) Uredbe št. 207/2009 na podlagi prejšnje pravice, ki se varuje po nacionalnem pravu, iz pravila 37 Uredbe (ES) št. 2868/95¹⁹ izhaja, da mora vlagatelj zahteve predložiti podatke, ki dokazujejo, da je po veljavni nacionalni zakonodaji upravičen uveljavljati to pravico.

V skladu s tem pravilom mora vlagatelj zahteve UUNT predložiti ne samo podatke, ki dokazujejo, da po nacionalni zakonodaji, katere uporabo predlaga, izpolnjuje zahtevane pogoje za doseg prepovedi uporabe znamke Skupnosti na podlagi prejšnje pravice, ampak tudi podatke, iz katerih je razvidna vsebina te zakonodaje. Poleg tega, ker člen 53(1)(c) Uredbe št. 207/2009 izrecno napotuje na člen 8(4) te uredbe in ker se zadnja določba nanaša na prejšnje pravice, varovane z zakonodajo Unije ali pravom države članice, ki se uporablja za zadevni znak, se ta načela uporabljajo tudi, kadar se uveljavlja nacionalno pravo na podlagi člena 53(1)(c) Uredbe št. 207/2009. Pravilo 37(b)(ii) Uredbe št. 2868/95 namreč vsebuje podobne določbe na področju dokaza glede prejšnje pravice v primeru zahteve, vložene na podlagi člena 53(1) Uredbe št. 207/2009. Tako je vprašanje obstoja nacionalne pravice dejansko vprašanje, stranka, ki se sklicuje na obstoj pravice, ki izpolnjuje pogoje, določene v členu 8(4) Uredbe št. 207/2009, pa mora pred UUNT dokazati ne le, da ta pravica izvira iz nacionalne zakonodaje, ampak tudi obseg te zakonodaje.

Nazadnje, v zadevi *Fürstlich Castell'sches Domänenamt proti UUNT – Castel Frères (CASTEL)* (sodba z dne 13. septembra 2013, T-320/10, pod pritožbo) se je Splošno sodišče izreklo o vprašanju, ali mora odbor za pritožbe po uradni dolžnosti preizkusiti obstoj absolutnega razloga za zavrnitev iz člena 7(1)(d) Uredbe št. 207/2009, če pritožnica tega razloga v postopku pred odborom ni navajala.

Najprej je Splošno sodišče spomnilo, da morajo v skladu s členom 76(1) Uredbe št. 207/2009 preizkuševalci in v primeru pritožbe odbori za pritožbe UUNT pri preizkusu obstoja absolutnih razlogov za zavrnitev po uradni dolžnosti preveriti dejstva, da bi ugotovili, ali je znamka, za katero se zahteva registracija, zajeta s katerim od razlogov za zavrnitev registracije iz člena 7 iste uredbe. Iz tega izhaja, da lahko pride do tega, da morajo pristojni organi UUNT svoje odločbe utemeljiti na podlagi dejstev, ki jih prijavitelj ni navedel. Kljub temu je Splošno sodišče pojasnilo, da UUNT v postopku za ugotavljanje ničnosti ni mogoče naložiti, naj ponovno po uradni dolžnosti preveri upoštevna dejstva, ki bi ga lahko privedla do uporabe absolutnih razlogov za zavrnitev, ki jih je preveril že preizkuševalec. Iz določb členov 52 in 55 Uredbe št. 207/2009 je namreč razvidno, da se znamka Skupnosti šteje za veljavno, dokler jo UUNT na podlagi postopka

¹⁹ Uredba Komisije (ES) št. 2868/95 z dne 13. decembra 1995 za izvedbo Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 o znamki Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 189).

za ugotavljanje ničnosti ne razglasi za nično. Velja torej domneva njene veljavnosti, ki je logična posledica nadzora, ki ga UUNT izvaja v okviru preizkusa prijave za registracijo.

Splošno sodišče je presodilo, da ta domneva veljavnosti obveznost UUNT iz člena 76(1) Uredbe št. 207/2009, da po uradni dolžnosti preveri upoštevana dejstva, ki bi ga lahko privedla do uporabe absolutnih razlogov za zavrnitev, omejuje na preizkus prijave znamke Skupnosti, ki ga opravijo preizkuševalci UUNT in odbori za pritožbe v postopku registracije navedene znamke. Ker pa v okviru postopka za ugotavljanje ničnosti velja domneva veljavnosti registrirane znamke Skupnosti, mora oseba, ki je vložila zahtevo za ugotovitev ničnosti, pred UUNT navesti konkretne okoliščine, ki bi omajale njeno veljavnost. Tako odbor za pritožbe v postopku za ugotavljanje ničnosti ni dolžan po uradni dolžnosti preveriti upoštevnih dejstev, ki bi ga lahko privedla do uporabe absolutnega razloga za zavrnitev iz člena 7(1)(d) Uredbe št. 207/2009.

d) Reformatorično pooblastilo

Splošno sodišče je v sodbi z dne 4. junija 2013 v zadevi *i-content proti UUNT – Decathlon (BETWIN)* (T-514/11) preučilo pogoje, v skladu s katerimi Splošno sodišče izvaja reformatorično pooblastilo iz člena 65(3) Uredbe št. 207/2009.

Splošno sodišče je poudarilo, da mu možnost, ki mu je priznana na podlagi člena 65(3) Uredbe št. 207/2009, ne daje pooblastila, da opravi presojo glede predmeta, do katerega se odbor za pritožbe UUNT še ni opredelil. Izvajanje reformatoričnega pooblastila mora biti zato načeloma omejeno na položaje, v katerih Splošno sodišče po izvedbi nadzora nad presojo odbora za pritožbe na podlagi že ugotovljenih dejanskih in pravnih okoliščin lahko sprejme odločitev, ki bi jo moral sprejeti odbor za pritožbe. V tej zadevi je Splošno sodišče menilo, da so pogoji za izvajanje tega pooblastila izpolnjeni. Po njegovem mnenju bi moral odbor za pritožbe – v nasprotju s tem, kar je menil oddelek za ugovore – ugotoviti, da ne obstaja nikakršna verjetnost zmede glede proizvodov, na katere se nanaša zahteva za registracijo. Zato je Splošno sodišče izpodbijano odločbo spremenilo.

V sodbi z dne 3. julija 2013 v zadevi *Airbus proti UUNT (NEO)* (T-236/12) se je Splošno sodišče izreklo o obsegu preizkusa, ki ga mora opraviti odbor za pritožbe.

V zvezi s tem je Splošno sodišče ugotovilo, da odbor za pritožbe v skladu s členom 64(1) Uredbe št. 207/2009 po preizkusu utemeljenosti pritožbe odloči o pritožbi in lahko tako izvaja pristojnosti organa, ki je sprejel izpodbijano odločbo. Ta pristojnost opraviti nov celovit preizkus utemeljenosti zahteve za registracijo tako z vidika prava kot z vidika dejstev pa je pogojena z dopustnostjo pritožbe pred odborom za pritožbe. Če preizkuševalec, tako kot v tej zadevi, zavrne zahtevo za registracijo znamke Skupnosti le za proizvode, na katere se zahteva nanaša, pri čemer odobri registracijo za storitve, na katere se ta zahteva nanaša, se lahko pritožba prijavitelja znamke pred odborom za pritožbe veljavno nanaša le na zavrnitev odobritve registracije s strani preizkuševalca za proizvode, na katere se nanaša zahteva. Nasprotno pa odobritev preizkuševalca take zahteve za registracijo glede storitev ne more biti veljavno predmet pritožbe tega prijavitelja pred odborom za pritožbe. Zato je Splošno sodišče pojasnilo, da čeprav je v tej zadevi tožeča stranka pri odboru za pritožbe vložila pritožbo, ki se nanaša na razveljavitev odločbe preizkuševalca v celoti, ostaja dejstvo, da je pritožba pri odboru za pritožbe v skladu s členom 59, prvi stavek, Uredbe št. 207/2009, veljavno vložena le v delu, v katerem je nižja stopnja zavrnila zahtevke tožeče stranke. Zato je Splošno sodišče presodilo, da je odbor za pritožbe prekoračil meje svoje pristojnosti, ker je zahtevo za registracijo znamke Skupnosti glede storitev, na katere se nanaša navedena zahteva, po uradni dolžnosti ponovno preučil glede na absolutne razloge za zavrnitev iz člena 7 Uredbe št. 207/2009 in ker je ugotovil,

da prijavljena znamka ni imela nikakršnega razlikovalnega učinka, ki bi omogočil razlikovati te storitve v smislu člena 7(1)(b) in (c) ter (2) navedene uredbe.

e) Dokaz resne in dejanske uporabe znamke

V sodbi z dne 28. novembra 2013 v zadevi *Herbacin cosmetic proti UUNT – Laboratoire Garnier (HERBA SHINE)* (T-34/12) je Splošno sodišče pojasnilo obseg obveznosti obrazložitve, ki jo imajo odbori za pritožbe v zvezi z uporabo člena 15(1), drugi pododstavek, točka (b), Uredbe št. 207/2009. Ta člen določa, da se tudi namestitev znamke Skupnosti na blago ali njegovo embalažo v Skupnosti izključno za potrebe izvoza šteje za uporabo v smislu člena 15(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 207/2009. Splošno sodišče je v tej zadevi ugotovilo, da ne more opraviti nadzora zakonitosti izpodbijane odločbe, ker razlogi, zaradi katerih odbor za pritožbe ni upošteval računov, ki so bili poslani naslovnikom s sedežem zunaj Unije, niti posredno niso bili razvidni iz izpodbijane odločbe. Poleg tega je ugotovilo, da je treba pri preizkusu vprašanja, ali so dokazi, ki jih je predložila tožeča stranka, zadostni za ugotovitev, da so pogoji iz člena 15(1), drugi pododstavek, točka (b), Uredbe št. 207/2009 izpolnjeni, opraviti celovito presojo vseh dokazov, ki jih je tožeča stranka predložila, ki je odbor za pritožbe ni opravil, in da te presoje Splošno sodišče ni pristojno opraviti prvič. Zato je Splošno sodišče izpodbijano odločbo razveljavilo zaradi pomanjkljive obrazložitve.

2. Modeli

Ena od sodb, ki je bila izrečena na področju modelov Skupnosti, si zasluži še posebno pozornost, iz sicer sodba z dne 6. junija 2013 v zadevi *Kastenholz proti UUNT – Qwatchme (urne številčnice)* (T-68/11, pod pritožbo), ki se med drugim nanaša na zahtevo, da je model novost in da ima individualno naravo, od katerih je odvisno varstvo modelov Skupnosti. Splošno sodišče je poudarilo, da je iz člena 5(2) Uredbe (ES) št. 6/2002²⁰ razvidno, da se modela štejeta za enaka, če se njune značilnosti razlikujejo le v nepomembnih podrobnostih, to je v podrobnostih, ki niso takoj opazne in torej ne pomenijo niti majhnih razlik med navedenimi modeli. Nasprotno pa je za presojo novosti modela treba ugotoviti obstoj razlik, ki med modeli, ki so v koliziji, niso nepomembne, čeprav so majhne. V zvezi s tem je Splošno sodišče presodilo, da besedilo člena 6 presega besedilo člena 5 Uredbe št. 6/2002. Tako je mogoče, da razlike, ki se v okviru člena 5 ugotovijo med modeli, ki so v koliziji – še zlasti, če so majhne – ne zadostujejo za to, da bi na seznanjenega uporabnika naredile drugačen celotni vtis v smislu člena 6 Uredbe št. 6/2002. V tem primeru se izpodbijani model lahko šteje za novega v smislu člena 5 Uredbe št. 6/2002, ne more pa se šteti, da ima individualno naravo v smislu člena 6 navedene uredbe. Ker pa pogoj iz člena 6 Uredbe št. 6/2002 presega pogoj iz člena 5 iste uredbe, lahko drugačen celotni vtis na seznanjenega uporabnika v smislu člena 6 iste uredbe temelji le na obstoju objektivnih razlik med modeli, ki so v koliziji. Te morajo torej zadostovati za izpolnitev pogoja novosti iz člena 5 Uredbe št. 6/2002.

Skupna zunanja in varnostna politika – Omejevalni ukrepi

Splošno sodišče je v letu 2013 rešilo 40 zadev, ki so se nanašale na zamrznitev sredstev, med katerimi se je večina nanašala na ukrepe Sveta glede oseb in subjektov, ki so bili vpleteni v jedrski program Islamske republike Iran. Sodbi, ki ju je Splošno sodišče izreklo na podlagi tožb, ki sta ju vložila dva od teh subjektov, si zaslužita posebno omembo.

²⁰ Uredba Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 142).

Prvič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 5. februarja 2013 v zadevi *Bank Saderat Iran proti Svetu* (T-494/10, pod pritožbo) poudarilo, da se pravne osebe, ki so pojavne oblike tretjih držav, lahko sklicujejo na jamstva, ki so povezana z varstvom temeljnih pravic. V tej zadevi se je izpodbijala zakonitost omejevalnih ukrepov, ki jih je Svet naložil neki iranski poslovni banki, ker je bila v delni lasti iranske vlade. Svet, ki ga je podpirala Komisija, je navajal, da se ta banka kot pojavna oblika iranske države ne more sklicevati na varstva in jamstva, povezana s temeljnimi pravicami.

Splošno sodišče je ta argument zavrnilo, pri čemer je poudarilo, da niti v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah niti v Pogodbah ni nobenih določb, ki bi pravnim osebam, ki so pojavne oblike držav, odrekale varstvo temeljnih pravic. Nasprotno pa določbe Listine o temeljnih pravicah, zlasti njeni členi 17, 41 in 47, zagotavljajo pravice „vsem osebam“, kar vključuje pravne osebe, kakršna je tožeča stranka. Take izključitve temeljnih pravic tudi ni mogoče opreti na člen 34 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950, v skladu s katerim tožbe, ki jih pri Evropskem sodišču za človekove pravice vložijo vladne organizacije, niso dopustne, saj se ta člen v postopkih pred sodiščem Unije ne uporablja. Osebe, ki so pojavne oblike držav, se torej pred sodiščem Unije lahko sklicujejo na temeljne pravice, če so te pravice združljive z njihovim statusom pravne osebe.

Drugič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 6. septembra 2013 v zadevi *Persia International Bank proti Svetu* (T-493/10) pojasnilo obseg načela spoštovanja pravice do obrambe v okviru sprejemanja omejevalnih ukrepov. Tožeča stranka, družba v lasti dveh iranskih bank, je bila vpisana na seznam, ki določa zamrznitev sredstev oseb ali subjektov, za katere se šteje, da sodelujejo pri iranskem programu širjenja jedrskega orožja, ker je Svet presodil, da je treba za to družbo šteti, da pripada eni od zgoraj omenjenih bank, ki se imenuje Bank Mellat. Tožeča stranka navaja, da sta bili kršeni njena pravica do obrambe in njena pravica do učinkovitega sodnega varstva, ker ji niso bile posredovane zadostne informacije v zvezi z domnevno vpletenostjo Bank Mellat v širjenje jedrskega orožja.

V zvezi s tem je Splošno sodišče navedlo, da mora Svet, kadar se namerava opreti na elemente, ki jih je država članica predložila za sprejetje omejevalnih ukrepov proti nekemu subjektu, pred sprejetjem teh ukrepov zagotoviti, da je zadevne elemente mogoče pravočasno posredovati zadevnemu subjektu, da lahko ta ustrezno oblikuje svoje stališče, vendar pa prepozno posredovanje dokumenta, na podlagi katerega je Svet sprejel ali ohranil v veljavi omejevalne ukrepe zoper neki subjekt, ni nujno kršitev pravice do obrambe, ki upravičuje razglasitev ničnosti prej sprejetih aktov. Razglasitev ničnosti je potrebna le, če se dokaže, da zadevnih omejevalnih ukrepov ne bi bilo mogoče zakonito sprejeti ali ohraniti v veljavi, če bi bilo treba dokument, ki je bil posredovan prepozno, izločiti kot obremenilni dokaz. Splošno sodišče je menilo, da to v tem primeru ni bilo tako, ker informacije, ki jih je Svet posredoval prepozno, niso vsebovale dodatnih elementov v primerjavi s prejšnjimi ukrepi ter ker zato njihovo neupoštevanje kot obremenilnih dokazov ni moglo vplivati na utemeljenost sprejetja teh ukrepov in njihove ohranitve v veljavi. Kar zadeva posebej neposredovanje dokazov, je Splošno sodišče opozorilo, da Svet na podlagi načela spoštovanja pravice do obrambe ni dolžan posredovati drugih elementov, kot so tisti, ki so v njegovem spisu. V tej zadevi pa ni bilo sporno, da v spisu Sveta ni bilo dodatnih dokazov v zvezi z udeležbo Bank Mellat pri širjenju jedrskega orožja ali dodatnih dokazov, ki bi se nanašali na tožečo stranko, tako da Svetu ni bilo mogoče očitati, da je s tem, da tožeči stranki ni posredoval takih dokazov, kršil njeno pravico do obrambe in do učinkovitega sodnega varstva.

Privilegiji in imunitete

V združenih zadevah *Gollnisch proti Parlamentu* (sodba z dne 17. januarja 2013, T-346/11 in T-347/11) je bila Splošnemu sodišču predložena tožba za razglasitev ničnosti sklepa Evropskega

parlamenta o odvzemu imunitete svojemu članu in sklepa Parlamenta o zavrnitvi zaščite. Ta sklepa sta bila sprejeta po prejetju zahteve za odvzem poslanske imunitete tožeči stranki, ki jo je vložil minister za pravosodje in svoboščine Francoske republike na podlagi zahteve, ki jo je vložilo javno tožilstvo te države zaradi nadaljevanja preiskave zoper tožečo stranko zaradi spodbujanja rasnega sovraštva, in zato da bi omogočil, da se ta po potrebi privede pred pristojno sodišče.

Splošno sodišče je razlikovalo med, prvič, odvzemom imunitete evropskemu poslancu in, drugič, zaščito imunitete tega evropskega poslanca. Medtem ko je prvi instrument izrecno določen v členu 9 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije²¹, pa to ne velja za drugega, ki izhaja le iz člena 6(3) Poslovnika Parlamenta²², v katerem ta pojem ni opredeljen in ki pomeni mnenje, ki pa nima zavezujočih učinkov za nacionalne sodne organe. Čeprav je nedotakljivost, določena v členu 9 Protokola št. 7, *ex lege* in jo lahko evropskemu poslancu odvzame edino Parlament, pa je zaščita imunitete v okviru določb tega člena 9 mogoča le, če ni zahteve za odvzem imunitete evropskemu poslancu in če je nedotakljivost, kot izhaja iz določb nacionalnega prava države članice izvora evropskega poslanca, ogrožena zlasti zaradi ukrepov policijskih ali sodnih organov države članice izvora zadevnega evropskega poslanca. V takih okoliščinah lahko evropski poslanec od Parlamenta zahteva zaščito imunitete, kot je to določeno v členu 6(3) Poslovnika Parlamenta. Zaščita imunitete je torej način posredovanja Parlamenta na zahtevo evropskega poslanca, kadar nacionalni organi kršijo ali nameravajo kršiti imuniteto enega od njegovih članov. Nasprotno pa mora Parlament, če nacionalni organi zahtevajo odvzem imunitete, odločiti, ali bo imuniteto odvil ali ne. V takem primeru zaščita imunitete nima več smisla, ker Parlament ali odvzame imuniteto in njena zaščita ni več mogoča ali pa zavrne odvzem te imunitete in zaščita ni potrebna, ker so nacionalni organi obveščeni, da je Parlament njihovo zahtevo za odvzem imunitete zavrnil in da torej imuniteta preprečuje ukrepe, ki bi jih lahko ti sprejeli ali hoteli sprejeti. Zato je zaščita imunitete brezpredmetna, kadar nacionalni organi zahtevajo odvzem imunitete. Parlament ni več dolžan ukrepati na lastno pobudo, iz razloga da ni uradne zahteve pristojnih organov države članice, ampak mora, nasprotno, sprejeti odločitev in se tako odzvati na tako zahtevo.

Poleg tega mora biti mnenje evropskega poslanca, da bi zanj veljala imuniteta, izraženo pri opravljanju njegovih dolžnosti, s čimer se zahteva povezava med izraženim mnenjem in parlamentarnimi dolžnostmi, to pa ni tako v primeru mnenj – kot je bilo v tej zadevi – ki jih je evropski poslanec izrazil zunaj prostorov Parlamenta v okviru nalog, ki jih je ta evropski poslanec opravljal kot član regionalnega organa države članice in kot predsednik politične skupine v istem organu. Zato ni bilo povezave med spornimi izjavami in dolžnostmi evropskega poslanca, še manj pa neposredne in očitne povezave med temi izjavami in to funkcijo, s katero bi bilo mogoče upravičiti uporabo člena 8 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah. Splošno sodišče je tako presodilo, da Parlamentu ni mogoče očitati, da se je glede na okoliščine te zadeve in zahtevo francoskih organov odločil za odvzem imunitete tožeči stranki, da bi tem organom omogočil nadaljevanje preiskave.

Javno zdravje

Splošno sodišče se je v zadevi *Laboratoires CTRS proti Komisiji* (sodba z dne 4. julija 2013, T-301/12) izreklo o primerih, v katerih se odstopa od načelnih pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za pridobitev dovoljenja za promet z zdravili za uporabo v humani medicini. Predmet tožbe je

²¹ UL 2010, C 83, str. 266.

²² UL 2011, L 116, str. 1.

bil predlog za razglasitev ničnosti izvedbenega sklepa Komisije o zavrnitvi izdaje dovoljenja za promet v skladu z Uredbo (ES) št. 726/2004²³ za zdravilo sirota za humano uporabo, pri katerem je bila aktivna učinkovina holna kislina in ki je bilo namenjeno zdravljenju dveh redkih, toda zelo resnih jetrnih obolenj, ki lahko brez ustreznega zdravljenja v prvih tednih ali mesecih življenja povzročita smrt. Tožeča stranka je ta sklep pred Splošnim sodiščem izpodbijala z navedbo, med drugim, da je Komisija napačno štela, da dobro uveljavljena medicinska uporaba holne kisline v smislu člena 10a Direktive 2001/83/ES²⁴ ni bila dokazana in da v vlogi za pridobitev dovoljenja niso bili navedeni vsi podatki.

Splošno sodišče je najprej ugotovilo, da se je holna kislina med letom 1993 in oktobrom 2007 uporabljala za zdravljenje bolnikov v Franciji, in sicer kot pripravek za bolnišnično uporabo, ki se izda na zdravniški recept, pripravljen za vsak primer posebej po recepturi iz farmakopeje in v skladu z dobro prakso, določeno v nacionalni zakonodaji. Ti pripravki holne kisline za bolnišnično uporabo so bili, prvič, namenjeni zadovoljevanju posebnih potreb (zlasti so bili potrebni za zadovoljitev potreb pacientov, saj v prometu ni bilo nobenega zdravila, ki bi lahko ozdravilo zadevni jetrni obolenji) in, drugič, predpisal jih je zdravnik po tem, ko je dejansko pregledal svoje paciente, in izključno iz terapevtskih razlogov. Splošno sodišče je na podlagi tega ugotovilo, da je bilo stališče Komisije, da uporaba holne kisline kot pripravek za bolnišnično uporabo v Franciji med letom 1993 in oktobrom 2007 ne izkazuje dobro uveljavljene medicinske uporabe v smislu člena 10a Direktive 2001/83, napačno.

Poleg tega je Splošno sodišče štelo, da je tožeča stranka dokazala, da zaradi izjemnih okoliščin ni mogla predložiti vseh podatkov o učinkovitosti in varnosti spornega zdravila v običajnih pogojih uporabe. Ugotovilo je, da je tožeča stranka v povzetkih navedla razloge, iz katerih ni mogla predložiti vseh podatkov o učinkovitosti in varnosti zdravila (ob upoštevanju redkosti zadevnih bolezni in etičnih pomislekov) in da je utemeljila stanje razmerja med koristjo in tveganjem pri zadevnem zdravilu. Zato je ugotovilo, da je Komisija v svojem sklepu neupravičeno navedla, da bi morala tožeča stranka predložiti vse podatke in da se ne more sklicevati na obstoj izjemnih okoliščin v okviru svoje vloge, ki jo je oprla na dobro uveljavljeno medicinsko uporabo.

Ker je Splošno sodišče poleg tega menilo, da je Komisija v izpodbijanem sklepu tudi neupravičeno štela, da bi bila izdaja dovoljenja za promet v tej zadevi v nasprotju s cilji Uredbe (ES) št. 1901/2006²⁵ in z zaščito inovacij, je ugotovilo, da zavrnitev izdaje tega dovoljenja ni bila utemeljena, in je ta sklep razglasilo za ničen.

Okolje

V sodbi z dne 7. marca 2013 v zadevi *Poljska proti Komisiji* (T-370/11) je Splošno sodišče odločalo o sistemu za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov, ki je bil vzpostavljen

²³ Uredba (ES) št. 726/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o postopkih Skupnosti za pridobitev dovoljenja za promet in nadzor zdravil za humano in veterinarsko uporabo ter o ustanovitvi Evropske agencije za zdravila (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 34, str. 229).

²⁴ Direktiva 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 69).

²⁵ Uredba (ES) št. 1901/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zdravilih za pediatrično uporabo in spremembah Uredbe (EGS) št. 1768/92, Direktive 2001/20/ES, Direktive 2001/83/ES in Uredbe (ES) št. 726/2004 (UL L 378, str. 1).

z Direktivo 2003/87/ES²⁶. Tožba Republike Poljske je bila usmerjena proti sklepu Komisije o določitvi prehodnih pravil za brezplačno dodelitev teh pravic na ravni Unije²⁷. Republika Poljska je izpodbijala referenčne vrednosti, ki jih je Komisija uporabila pri izračunu dodelitve teh pravic.

Splošno sodišče je najprej navedlo, da je izpodbijani sklep ukrep za izvajanje Direktive 2003/87, ki je bila sprejeta na podlagi določb Pogodbe DEU, ki se nanašajo na okoljsko politiko. Nato je zavrnilo argument tožeče stranke, da je sklep Komisije kršil člen 194(2) PDEU, ki določa pristojnost držav članic na področju energetske politike.

Nato je Splošno sodišče ocenilo, da je mogoče šteti, da je enako obravnavanje industrijskih naprav, ki so zaradi uporabe različnih goriv v različnih položajih, pri določitvi referenčne vrednosti za proizvod z namenom dodelitve pravic v izpodbijanem sklepu objektivno utemeljeno. Po mnenju tega sodišča razlikovanje referenčnih vrednosti za proizvod na podlagi uporabljenega goriva industrijskih naprav, ki uporabljajo gorivo, ki povzroča velike emisije CO₂, ne bi spodbujalo k iskanju rešitev, ki bi jim omogočile zmanjšanje emisij, temveč bi jih, nasprotno, spodbudilo k ohranitvi obstoječega položaja, kar bi bilo v nasprotju s členom 10a(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/87. Poleg tega bi se s takim razlikovanjem tvegalo povečanje emisij, ker bi bile industrijske naprave, ki uporabljajo gorivo, ki povzroča nizke emisije CO₂, lahko napeljene k temu, da to gorivo zamenjajo z gorivom, ki povzroča večje emisije CO₂, da bi lahko pridobile več brezplačnih pravic do emisije. Poleg tega je Splošno sodišče presodilo, da je bil zemeljski plin kot gorivo, ki povzroča majhne emisije CO₂, za določitev referenčnih vrednosti za toploto in za gorivo izbran za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Splošno sodišče je poleg tega ugotovilo, da so se v izpodbijanem sklepu primerno upoštevale gospodarske in socialne posledice ukrepov za zmanjšanje emisij CO₂. Po eni strani bodo pravila za delovanje od leta 2013 uveljavljena postopno. V tem kontekstu bodo naprave, ki povzročajo velike izpuste CO₂, kot so naprave na Poljskem, ki uporabljajo premog in zato za svojo proizvodnjo potrebujejo večje število pravic do emisije, na začetku brezplačno dobile še večjo količino pravic do emisije, da bi se zadostilo njihovim potrebam. Po drugi strani je zakonodajalec Unije uvedel mehanizme za podporo prizadevanjem držav članic, ki imajo relativno nižje prihodke na prebivalca in večje možnosti za rast, da do leta 2020 zmanjšajo uporabo premoga v svojih gospodarstvih.

Nazadnje je Splošno sodišče pojasnilo, da bo od leta 2013 osnovno načelo sistema za dodeljevanje pravic do emisije CO₂ prodajanje pravic na dražbi. Tako bodo lahko države članice na dražbi prodale vse pravice do emisije, ki niso dodeljene brezplačno, tako da se bodo lahko za naprave kupile manjkajoče pravice do emisije. Ta sistem je po oceni Splošnega sodišča tudi skladen z načelom, da mora povzročitelj plačati obremenitve, saj se bodo morale za naprave z največjimi izpusti CO₂ plačati pravice ali zmanjšati njihove emisije.

²⁶ Direktiva 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 631).

²⁷ Sklep Komisije z dne 27. aprila 2011 o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev pravic do emisije na ravni Unije v skladu s členom 10a Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (2011/278/EU) (UL L 130, str. 1).

Dostop do dokumentov institucij

V letu 2013 se je sodna praksa na področju dostopa do dokumentov nanašala zlasti na obseg izjeme v zvezi z varstvom mednarodnih odnosov iz Uredbe (ES) št. 1049/2001²⁸ in na razlago Uredbe (ES) št. 1367/2006²⁹ v bolj posebnem okviru dostopa do informacij na področju okolja.

1. Varstvo mednarodnih odnosov

Splošno sodišče se je v sodbi z dne 19. marca 2013 v zadevi *In't Veld proti Komisiji* (T-301/10) izreklo o utemeljenosti odločbe, s katero je bila med drugim na podlagi izjeme v zvezi z varstvom mednarodnih odnosov iz člena 4(1)(a), tretja alineja, Uredbe št. 1049/2001 zavrnjena prošnja tožeče stranke, naj ji Komisija omogoči dostop do določenega števila dokumentov, ki se nanašajo na predlog mednarodnega trgovinskega sporazuma za boj proti ponarejanju.

V zvezi s tem je Splošno sodišče v bistvu navedlo, da lahko institucija Unije svojo zavrnitev dostopa javnosti do dokumentov zakonito opre na člen 4(1)(a), tretja alineja, Uredbe št. 1049/2001 zaradi ohranitve zaupnosti pogajalskih stališč glede mednarodnih sporazumov, ker je pri takih pogajanjih, da bi se zagotovila učinkovitost pogajanj, mogoče upravičiti neko raven tajnosti, ki lahko zagotavlja medsebojno zaupanje pogajalcev in razvoj svobodne in učinkovite razprave. Pobuda za pogajanja in vodenje teh pogajanj za sprejetje mednarodnega sporazuma sta načeloma v domeni izvršilne oblasti, sodelovanje javnosti v postopku v zvezi s pogajanjem in sklenitvijo mednarodnega sporazuma pa je, glede na legitimni interes nerazkritja strateških elementov pogajanj, nujno omejeno.

V okviru tega razkritja stališč Unije ali drugih strank v pogajanjih o mednarodnem trgovinskem sporazumu za boj proti ponarejanju lahko škodi interesu, ki je varovan s členom 4(1)(a), tretja alineja, Uredbe št. 1049/2001. Ni namreč izključeno, prvič, da se s tem razkritjem stališč Unije v pogajanjih posredno spoznajo stališča drugih strank v pogajanjih. Drugič, v okviru mednarodnih pogajanj se stališča Unije po naravi stvari lahko spreminjajo glede na potek pogajanj, popuščanja in kompromise, ki jih v tem okviru dosežejo različne sodelujoče stranke. Pri oblikovanju pogajalskih stališč so lahko prisotni taktični preudarki pogajalcev, tudi same Unije. Poleg tega ni mogoče izključiti, da bi razkritje s strani Unije njenih lastnih pogajalskih stališč javnosti, kljub temu da bi pogajalska stališča drugih strank ostala tajna, lahko imelo dejanske negativne učinke na pogajalsko moč Unije.

Prav tako lahko v okviru mednarodnih pogajanj to, da bi ena stranka v pogajanjih enostransko razkrila pogajalska stališča ene ali več drugih strank, pa čeprav na prvi pogled anonimno, pri stranki v pogajanjih, katere stališče je bilo objavljeno, pa tudi pri drugih strankah v pogajanjih, ki so priča takemu razkritju, močno poslabša vzdušje medsebojnega zaupanja, ki je nepogrešljivo za učinkovitost teh pogajanj. Tako razkritje bi poleg tega lahko ogrozilo kredibilnost Komisije kot pogajalske partnerice v odnosu do drugih strank v pogajanjih in odnose vseh strank v pogajanjih – in torej Unije – z morebitnimi tretjimi državami, ki bi se želele vključiti v pogajanja.

²⁸ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 3, str. 331).

²⁹ Uredba (ES) št. 1367/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. septembra 2006 o uporabi določb Aarhuške konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah v institucijah in organih Skupnosti (UL L 264, str. 13).

2. Dostop do informacij na področju okolja

Splošno sodišče je v sodbi z dne 8. oktobra 2013 v zadevi *Stichting Greenpeace Nederland in PAN Europe proti Komisiji* (T-545/11, pod pritožbo) preučilo pogoje za dostop javnosti do okoljskih informacij in povezavo med Uredbo št. 1367/2006, ki ureja dostop do teh informacij, in sistemom, ki izhaja iz Uredbe št. 1049/2001.

Splošno sodišče je v zvezi s prošnjo za dostop, ki se nanaša na informacije o okolju ali na informacije, ki se nanašajo na emisije v okolje, presodilo, da je iz uvodnih izjav 8 in 15 Uredbe št. 1367/2006 v povezavi s členoma 3 in 6 te uredbe razvidno, da določbe te uredbe nadomeščajo, spreminjajo ali pojasnjujejo nekatere določbe Uredbe št. 1049/2001. V tem primeru je obveznost restriktivne razlage izjem iz zadnje uredbe okrepljena po eni strani s tem, da mora zadevna institucija upoštevati javni interes za razkritje takih informacij, pa tudi z navedbo, da je treba preveriti, ali se te informacije nanašajo na emisije v okolje, in po drugi strani zaradi dejstva, da ta uredba ne vsebuje podobnih pojasnil glede uporabe teh izjem na tem področju.

Člen 6(1), prvi stavek, Uredbe št. 1367/2006 določa pravno domnevo, da prevlada javni interes za razkritje, če se zahtevane informacije nanašajo na emisije v okolje, razen če se te informacije nanašajo na preiskave, zlasti v zvezi z morebitnimi kršitvami prava Unije. Tako mora zadevna institucija razkriti dokument, kadar se zaprosene informacije nanašajo na emisije v okolje, čeprav bi to razkritje lahko oslabilo varstvo poslovnih interesov fizičnih in pravnih oseb, tudi glede pravic intelektualne lastnine teh oseb. V zvezi s konkretno prošnjo za razkritje dokumentov glede prvega dovoljenja za dajanje v promet za aktivno snov iz Priloge I k Direktivi 91/414/EGS³⁰, kakršna je ta v tej zadevi, je Splošno sodišče navedlo, da čeprav ta direktiva vsebuje določbe za varstvo zaupnosti informacij, ki so industrijske ali poslovne skrivnosti, pa taka pravila ne omogočajo izključitve neizpodbitne domneve iz Uredbe št. 1367/2006. Poleg tega, čeprav člena 16 in 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah določata svobodno gospodarsko pobudo oziroma lastninsko pravico, pa ni mogoče sprejeti, da bi bila zaradi zagotovitve usklajene razlage zakonodaje Unije vprašljiva veljavnost določbe sekundarnega prava, ki je jasna in nepogojna. Prav tako ne more biti izključena uporaba določb člena 6(1), prvi stavek, Uredbe št. 1367/2006, da bi se dosegla skladnost z določbami člena 39(2) in (3) Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPs) z dne 15. aprila 1994³¹, ki varujejo informacije s poslovno vrednostjo pred javnim razkritjem. Tak pristop bi dejansko privedel do tega, da bi se podvomilo o zakonitosti člena 6(1), prvi stavek, Uredbe št. 1367/2006 z vidika teh določb Sporazuma TRIPs.

Poleg tega se je v zadevi *ClientEarth proti Komisiji* (sodba z dne 13. septembra 2013, T-111/11, pod pritožbo) postavilo vprašanje, ali je Komisija izjemo iz člena 4(2), tretja alineja, Uredbe št. 1049/2001 v zvezi z varstvom namena preiskav uporabila skladno s Konvencijo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija). Tožeča stranka je namreč trdila, da ta konvencija ne določa nobene izjeme od pravice do dostopa do dokumentov, s katero bi se želel varovati namen preiskav, razen kazenskih in disciplinskih preiskav. Dokumenti, za katere je Komisija zavrnila dostop, pa so se nanašali na skladnost zakonodaje držav članic z okoljskim pravom Unije in jih je Komisija

³⁰ Direktiva Sveta z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet (91/414/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 11, str. 332).

³¹ Uradni list RS-MP, št. 10/1995.

izdelala zlasti zato, da bi ji omogočili nadzor nad prenosom več direktiv s strani držav članic in da po potrebi proti njim sproži postopek zaradi neizpolnitve obveznosti.

V zvezi s tem je Splošno sodišče navedlo, da je Aarhuška konvencija za Evropsko unijo zavezujoča. Kar zadeva razloge za zavrnitev prošnje za dostop do informacij o okolju, pa za to konvencijo ni mogoče šteti, da je vsebinsko nepogojna in dovolj natančna, ker določa, da mora vsaka pogodbenica navedene konvencije sprejeti potrebne ukrepe, da vzpostavi in ohrani jasen, pregleden in dosleden okvir za izvajanje teh določb, pri čemer ima vsaka pogodbenica te konvencije široko polje proste presoje za določitev podrobnih pravil za dajanje informacij o okolju, ki se zahtevajo od javnih organov, na razpolago javnosti.

Konkretno člen 4(4)(c) Aarhuške konvencije ni dovolj natančen, da bi se neposredno uporabil, vsaj kar zadeva organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje iz člena 2(d) navedene konvencije. Ta konvencija, natančneje njen člen 4(4)(c), je bila namreč očitno namenjena temu, da jo uporabljajo predvsem organi držav pogodbenic, v njej pa so uporabljeni pojmi, ki so lastni tem organom, kot je razvidno iz sklicevanja na okvir notranje zakonodaje v členu 4(1) te konvencije. Nasprotno pa se v njej ne upoštevajo posebnosti, značilne za organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje, ki lahko kljub temu pristopijo h konvenciji. Natančneje, nič v členu 4(4)(c) ali drugih določbah Aarhuške konvencije ne dopušča razlage pojmov iz te določbe oziroma ugotovitve, ali bi lahko preiskava v zvezi s postopkom zaradi neizpolnitve obveznosti bila z njim zajeta.

Ob neobstoju vsakršne pojasnitve v zvezi s tem ni mogoče šteti, da Aarhuška konvencija zakonodajalcu Unije preprečuje določiti izjemo od načela dostopa do dokumentov institucij o okolju, kadar se nanašajo na postopek zaradi neizpolnitve obveznosti, ki spada med ustavne mehanizme prava Unije, določene s Pogodbami.

Odobritev za dajanje gensko spremenjenih organizmov na trg

V zadevi *Madžarska proti Komisiji* (sodba z dne 13. decembra 2013, T-240/10) so bila podana pojasnila glede postopka, ki se uporabi za odobritev za dajanje gensko spremenjenih organizmov na trg. Spor v tej zadevi se je sprožil zaradi dveh sklepov Komisije; s prvim je bilo odobreno dajanje na trg nekega gensko spremenjenega krompirja, v drugem pa sta bila odobrena dajanje na trg krme, proizvedene iz tega krompirja, ter naključna ali tehnično neizogibna prisotnost tega krompirja v živilih in drugih krmnih proizvodih. Madžarska je zoper ta sklepa vložila tožbo za razglasitev ničnosti, ker je menila, da ta krompir pomeni tveganje za zdravje ljudi in živali ter za okolje.

Splošno sodišče je najprej poudarilo, da morajo biti ukrepi, ki jih v zvezi z dajanjem gensko spremenjenih organizmov na trg predlaga Komisija, sprejeti v skladu z regulativnim postopkom, kakor je določen v členu 5 Sklepa 1999/468/ES³². Ta postopek določa, da mora Komisija osnutek ukrepov predložiti pristojnemu regulativnemu odboru. V tej zadevi Komisija s tem, da je od Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) zahtevala konsolidirano mnenje in da je svoja sklepa oprla zlasti na to mnenje, pri čemer pristojnima odboroma ni omogočila, da zavzameta stališče niti o mnenju niti o spremenjenih osnutkih sklepov, ni ravnala v skladu s to obveznostjo.

³² Sklep Sveta z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil (1999/468/ES) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 3, str. 124).

Glede na to je Splošno sodišče štelo, da bi izid postopka ali vsebina izpodbijanih sklepov lahko bila bistveno drugačna, če bi Komisija ravnala v skladu z upoštevnimi predpisi. Ker je bilo glasovanje glede predhodnih osnutkov znotraj odborov zelo neenotno, ker je bilo v ugotovitvah iz omenjenega mnenja EFSE izraženih več negotovosti kot v prejšnjih mnenjih EFSE in ker sta mu bili priloženi manjšinski mnenji, ni bilo izključeno, da bi člani pristojnih odborov lahko spremenili svoje stališče. Poleg tega bi morala Komisija v primeru negativnega mnenja odborov ali v primeru, da mnenje ne bi bilo podano, predlagani odobritvi predložiti Svetu, ki bi lahko podprl ali zavrnil ti odobritvi. Komisija bi lahko v primeru, da Svet ne bi odločil, svoje sklepe sprejela šele ob koncu tega postopka.

Splošno sodišče je tako ugodilo tožbi in izpodbijana sklepa razglasilo za nična.

II. Pritožbe

Med sodbami, ki jih je v letu 2013 izrekel pritožbeni senat Splošnega sodišča, je treba posebej omeniti tri.

Prvič, v sodbi z dne 11. septembra 2013 v zadevi *L proti Parlamentu* (T-317/10 P) je Splošno sodišče v zvezi z odpovednim razlogom izgube ali prekinitve medsebojnega zaupanja med začasnim uslužbenecem in politično skupino Evropskega parlamenta, v katero je bil razporejen, pojasnilo, da čeprav ima začasni uslužbenec, ki je razporejen k neodvisnim poslancem, interes, da se potrdi, da je do izgube zaupanja prišlo med njim in njegovim neposredno nadrejenim, to ne velja za primere, ko je uslužbenec razporejen h klasični politični skupini, ki ni skupina samostojnih poslancev in za katero se šteje, da ima skupna politična prepričanja. Če je zaupanje izgubljeno v tem zadnjem primeru, je izgubljeno v razmerju do celotne skupine in vprašanje, katere osebe so izgubile zaupanje, ni več upoštevno. Potem ko je Splošno sodišče spomnilo, da obstoj zaupnega odnosa ni utemeljen z objektivnimi elementi in nad njim že po naravi ni mogoče vršiti sodnega nadzora, tako da sodišče Unije presoje organa, pristojnega za sklepanje pogodb o zaposlitvi, ne more nadomestiti s svojo presojo, kar *a fortiori* velja za politiko, kjer je pojem izgube zaupanja širok, je ugotovilo, da mora sodišče, če se institucija, ki je sprejela odpoved pogodbe začasnega uslužbenca, posebej sklicuje na točno določena materialna dejstva, na katerih temelji odločitev o odpovedi pogodbe zaradi izgube zaupanja, preveriti resničnost teh dejstev. Pri tem sodišče presoje pristojnega organa, ki meni, da je izguba zaupanja izkazana, ne nadomesti s svojo presojo, temveč preizkusi le, ali so dejstva, na katerih temelji odločba, ki jih je navedla institucija, vsebinsko resnična.

Drugič, Splošno sodišče je v sodbi z dne 23. oktobra 2013 v zadevi *Komisija proti Moschonaki* (T-476/11 P) pojasnilo obseg pravila o skladnosti med pritožbo v smislu člena 91(2), prva alineja, Kadrovske predpise za uradnike Evropske unije in kasnejšo tožbo. Navedlo je, da okoliščina, da se z razlogi, ki so navedeni v tožbi in pritožbi, izpodbija materialna zakonitost ali, obratno, formalna zakonitost akta, še ne pomeni, da se za te razloge lahko šteje, da so tesno povezani. To bi tožeči stranki omogočilo, da pred Sodiščem za uslužbenke prvič navede tožbeni razlog, ki nima nobene povezave z razlogi, navajanimi v pritožbi, če se ta razlog, gledano na splošno, nanaša bodisi na materialno zakonitost bodisi na formalno zakonitost zadevnega akta. V teh okoliščinah bi bil organ, pristojen za imenovanja, v okviru pritožbe seznanjen le z delom očitkov zoper upravo. Ker ta organ ne bi bil dovolj podrobno seznanjen z očitki ali željami zainteresirane stranke, ne bi mogel poskusiti doseči mirne rešitve spora. Pojma materialne zakonitosti in formalne zakonitosti sta namreč glede na natančen predmet zadevnih razlogov za izpodbijanje preširoka in preveč abstraktna, da bi bilo mogoče vse tožbene razloge, ki spadajo v okvir enega ali drugega od teh pojmov, obravnavati kot enake.

Čeprav se predmet in kavza spora med pritožbo in tožbo ne smeta spremeniti, zato da se omogoča mirno reševanje sporov, tako da se organ za imenovanja že v fazi pritožbe seznani z očitki zainteresirane osebe, pa se z razlago teh pojmov ne sme omejevati možnost zainteresirane osebe, da uspešno izpodbija odločbo, ki posega v njen položaj. V primeru, da se pritožnik z obrazložitvijo akta, ki posega v njegov položaj, seznani iz odgovora na svojo pritožbo, ali v primeru, da obrazložitev, vsebovana v tem odgovoru, bistveno spreminja ali dopolnjuje obrazložitev tega akta, je treba tako za dopusten šteti vsak razlog, ki je prvič naveden v tožbi in s katerim se izpodbija utemeljenost obrazložitve, navedene v odgovoru na pritožbo.

Tretjič, v sodbi z dne 4. decembra 2013 v zadevi *ETF proti Schuerings* (T-107/11 P) je Splošno sodišče pojasnilo naravo obveznosti, ki jo ima institucija v primeru odpovedi pogodbe začasnega uslužbenca za nedoločen čas. V tej zadevi je presodilo, da zaradi obstoja zakonitega odpovednega razloga, v tem primeru zmanjšanja obsega dejavnosti agencije, Evropska ustanova za usposabljanje (ETF) ni bila dolžna preizkusiti, ali je začasnega uslužbenca mogoče prerazporediti na drugo delovno mesto, ki že obstaja ali ki bi se moralo kmalu odpreti zaradi dodelitve novih pristojnosti ETF. Čeprav se pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas z vidika varnosti delovnega mesta razlikujejo od pogodb o zaposlitvi za določen čas, namreč javni uslužbenci Unije, ki so bili zaposleni na podlagi pogodbe za nedoločen čas, ne morejo spregledati začasnih narave svoje zaposlitve in dejstva, da ta ne zagotavlja zaposlitve, glede na to, da pojem „stalno delovno mesto v eni od institucij“ iz člena 1a(1) Kadrovskih predpisov zajema le zaposlitve, za katere je v proračunu izrecno določeno, da so „stalne“, ali je zanje uporabljen podoben izraz.

III. Predlogi za izdajo začasnih odredb

Na Splošno sodišče je bilo leta 2013 vloženih 31 predlogov za izdajo začasnih odredb, kar je precejšnje povečanje glede na število predlogov, ki so bili vloženi v letu 2012 (21). Predsednik Splošnega sodišča je v letu 2013 rešil 27 zadev, v letu 2012 pa 23. Deloma ali v celoti je ugodil štirim predlogom, in sicer tistim, v katerih so bili izdani sklepi z dne 11. marca 2013 v zadevi *Pilkington Group proti Komisiji* (T-462/12 R, pod pritožbo), z dne 25. aprila 2013 v zadevah *AbbVie proti EMA* (T-44/13 R, neobjavljen, pod pritožbo) in *InterMune UK in drugi proti EMA* (T-73/13 R, pod pritožbo) ter z dne 15. maja 2013 v zadevi *Nemčija proti Komisiji* (T-198/12 R, pod pritožbo). V prvih treh sklepih, ki se nanašajo na problematiko, povezano s tem, da naj bi Komisija in Evropska agencija za zdravila (EMA) razkrili domnevno zaupne informacije, je bil uporabljen enak pristop kot v treh sklepih, sprejetih v letu 2012³³.

V zgoraj navedeni zadevi *Nemčija proti Komisiji* je nemška vlada, ker je menila, da mejne vrednosti, ki se v Nemčiji uporabljajo za vsebnost nekaterih težkih kovin v igračah, zagotavljajo boljšo zaščito kot vrednosti, ki so bile uvedene z Direktivo 2009/48/ES³⁴, Komisiji predlagala,

³³ Bistvena vsebina teh sklepov z dne 16. novembra 2012 v zadevah *Evonik Degussa proti Komisiji* (T-341/12 R, neobjavljen) in *Akzo Nobel in drugi proti Komisiji* (T-345/12 R, neobjavljen) ter sklepa z dne 29. novembra 2012 v zadevi *Alstom proti Komisiji* (T-164/12 R), zoper katere ni bila vložena pritožba, je bila podrobno opisana v letnem poročilu za leto 2012 (str. 161 in 162). Pritožba, ki je bila vložena zoper sklep v zgoraj navedeni zadevi *Pilkington Group proti Komisiji*, je bila zavrnjena s sklepom podpredsednika Sodišča z dne 10. septembra 2013 v zadevi *Komisija proti Pilkington Group* (C-278/13 P(R)). Na podlagi pritožb EMA je podpredsednik Sodišča s sklepoma z dne 28. novembra 2013 v zadevah *EMA proti AbbVie* (C-389/13 P(R)) in *EMA proti InterMune UK in drugimi* (C-390/13 P(R)) razveljavil zgoraj navedena sklepa *AbbVie proti EMA* in *InterMune UK in drugi proti EMA* ter ti zadevi vrnil v razsojanje Splošnemu sodišču.

³⁴ Direktiva 2009/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o varnosti igrač (UL L 170, str. 1).

naj ji odobri ohranitev nacionalnih vrednosti. Komisija je v bistvu to prošnjo zavrnila. Nemška vlada je po tem, ko je zoper to zavrnitev vložila ničnostno tožbo, predlagala, naj se ji z začasno odredbo odobri nadaljnja uporaba lastnih mejnih vrednosti do izdaje sodbe, s katero bo vsebinsko odločeno o zadevi. Predsednik Splošnega sodišča je s sklepom z dne 15. maja 2013 ugotovil, da je predlog, naj se Komisiji odredi taodobritev, dopusten. Predlog za izdajo začasne odredbe, katerega namen je doseči samo odlog izvršitve v celoti negativnega sklepa, je sicer načeloma nedopusten, ker tak odlog sam po sebi ne spremeni pravnega položaja predlagatelja. Vendar pa nemška vlada ni predlagala, naj se odloži izvajanje zavrnilnega sklepa, temveč naj se sprejme začasna odredba v smislu člena 279 PDEU. Ta možnost obstaja tudi v okviru tožbe za razglasitev ničnosti zavrnilnega sklepa, ker niti člen 279 PDEU niti člen 104 Poslovnika Splošnega sodišča, še manj pa člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ne omogočajo razglasitve takega predloga za nedopustnega. Predsednik Splošnega sodišča je dodal, da ima na področju začasnih odredb sodnik za začasne odredbe pristojnosti, katerih učinek za zadevne institucije Unije presega učinke razveljavitvene sodbe, pod pogojem, da se te začasne odredbe uporabljajo le, dokler traja postopek v glavni stvari, da so dovolj tesno povezane z glavno tožbo, ne prejudicirajo meritorne odločbe in ne ovirajo njenega polnega učinka. Predsednik Splošnega sodišča je presodil, da so v tej zadevi ti pogoji izpolnjeni.

Predsednik Splošnega sodišča je pri vsebinski presoji ugotovil, da je nemška vlada dokazala tako potrebo, z dejanskega in pravnega vidika, po izdaji začasnih odredb za varstvo zdravja otrok kot nujnost teh odredb. Poudaril je zlasti, da iz nesoglasij med nemško vlado in Komisijo glede „pravilnih“ mejnih vrednosti za svinec, barij, antimon, arzen in živo srebro v igračah izhajajo zapletena in zelo tehnična vprašanja, ki jih na prvi pogled ni mogoče zavrniti kot nepomembna, ampak zahtevajo podrobno preučitev, ki je pridržana sodišču, pristojnemu za odločitev v postopku v glavni stvari. Zato je predsednik Splošnega sodišča Komisiji odredil, naj odobri ohranitev nemških mejnih vrednosti³⁵.

Vsi drugi predlogi za sprejetje predhodnih odločb so bili – razen nekaterih primerov, v katerih je bil postopek ustavljen – zavrnjeni, največkrat zato, ker niso bili nujni.

Zadeva *Francija proti Komisiji* (sklep z dne 29. avgusta 2013, T-366/13 R, neobjavljen, pod pritožbo) se je nanašala na Sklep Komisije o odreditvi pridobitve vračila državne pomoči v višini več kot 220 milijonov EUR, ki jo je izvajala Francoska republika, od družbe Société nationale Corse Méditerranée (SNCM). Po mnenju Francoske republike bi, če bi morala SNCM tak znesek vrniti, to nujno povzročilo insolventnost in stečaj te družbe, kar bi Francoski republiki povzročilo resno in nepopravljivo škodo, kot je prekinitev teritorialne kontinuitete, težave z javnim redom in negativne gospodarske posledice na Korziki. Predsednik Splošnega sodišča je spomnil, da je izpodbijani sklep obvezen le za francoske organe, in ugotovil, da tak sklep sam po sebi SNCM ne more prisiliti k vračilu državne pomoči. Ker pa francoski organi niso sprejeli nobenega pravno zavezujočega ukrepa za izvršitev izpodbijanega sklepa, se tveganje stečaja družbe SNCM ne more šteti za dovolj neposredno, da bi lahko upravičilo predlagano odložitev izvršitve. Vsekakor Francoska republika ni dokazala, da notranja pravna sredstva, ki jih lahko družba SNCM uporabi za obrambo pred nacionalnim ukrepom izvršbe, tej družbi ne omogočajo, da bi se izognila stečaju, tako da bi se pred nacionalnim sodiščem sklicevala na svojo individualno finančno situacijo in obveznost zagotavljanja pomorske povezave med krajem Marseille in Korziko. Predsednik Splošnega sodišča je tako lahko ugotovil le, da ni bilo dokazano, da so francoska pravna sredstva na tem področju pomanjkljiva. Poleg tega, ker je treba v tem primeru šteti, da

³⁵ Pritožba zoper ta sklep je bila zavrnjena s sklepom podpredsednika Sodišča z dne 19. decembra 2013 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-426/13 P(R)).

je to, da družba SNCM zadevo predloži francoskim sodiščem, nujen predhodni korak, Francoska republika pred Splošnim sodiščem ne more upravičiti nujnosti, dokler nacionalni organi ne sprejmejo prisilnih ukrepov za izvršbo in dokler na nacionalno sodišče ni bila naslovljena vloga za odložitev izvršitve.

Zadeva *Tilly-Sabco proti Komisiji* (sklep z dne 26. septembra 2013, T-397/13 R, neobjavljen) se je nanašala na podjetje, ki je bilo specializirano za izvoz zamrznjenih piščancev, katerih teža na enoto je bila manjša od teže piščancev, ki se prodajajo na evropskem trgu, v države Bližnjega vzhoda. Donosnost tega podjetja je bila v glavnem odvisna od dodelitve javne subvencije v obliki izvoznih nadomestil, katere cilj je bil, da se v okviru izvrševanja ciljev skupne kmetijske politike po potrebi olajša izvoz. Potem ko je bilo z uredbo Komisije izvozno nadomestilo za izvoz zamrznjenih piščancev določeno na nič, je tožeča stranka navajala, da se je njen svetovni promet zmanjšal za 80 % in da je bila ogrožena finančna vzdržnost njenega poslovanja. Predsednik Splošnega sodišča je s sklepom z dne 26. septembra 2013 zavrnil predlog za izdajo začasne odredbe, ker se je tožeča stranka kot skrben in poučen gospodarski subjekt morala zavedati, da je področje skupne organizacije kmetijskih trgov zelo regulirano in da Komisija nanj poseže vsake tri mesece, tako da glede na spremembe položaja v gospodarstvu določi znesek izvoznih nadomestil. Zato se tožeča stranka ni mogla sklicevati na pridobljeno pravico do ohranitve nadomestila na neki določeni ravni, do katere je bila upravičena v določenem obdobju, in to še toliko bolj, ker so izvozna nadomestila v skladu z veljavno zakonodajo fakultativna, tako da ne obstaja nobena pravna dolžnost trajnega ohranjanja sistema teh nadomestil, posledica tega pa je, da se lahko glede na tržna nihanja ta nadomestila zmanjšajo ali popolnoma ukinejo. V teh okoliščinah bi morala tožeča stranka dokazati, da je ravnala z razumno ravno skrbnosti, tako da bi iz previdnosti sprejela ukrepe za diverzifikacijo svoje proizvodnje in trgov. Ker ni dokazala, da je ravnala s tako skrbnostjo, je morala kot del poslovnih tveganj sama trpeti škodo, ki je posledica določitve izvoznih nadomestil na nič.

B – Sestava Splošnega sodišča

(Protokolarni vrstni red 23. oktobra 2013)

Prva vrsta, od leve proti desni:

predsedniki senatov G. Berardis, M. van der Woude, A. Dittrich in S. Papasavvas, podpredsednik Splošnega sodišča H. Kanninen; predsednik Splošnega sodišča M. Jaeger; predsednica senata M. E. Martins Ribeiro; predsedniki senatov M. Prek, S. Frimodt Nielsen in D. Gratsias.

Druga vrsta, od leve proti desni:

sodnika E. Buttigieg in A. Popescu; sodnici I. Labucka in I. Wyszewska-Białecka; sodniki F. Dehousse, N. J. Forwood in O. Czúcz; sodnica I. Pelikánová; sodnik J. Schwarcz; sodnica M. Kančeva.

Tretja vrsta, od leve proti desni:

sodniki L. Madise, I. Ulloa Rubio in V. Kreuschitz; sodnica V. Tomljenović, sodniki C. Wetter, E. Bieliūnas, A. M. Collins in S. Gervasoni; sodni tajnik E. Coulon.

1. Člani Splošnega sodišča

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Marc Jaeger

Rojen leta 1954; diploma iz prava z univerze Robert Schuman v Strasbourgu; študij na Collège d'Europe; sprejem v luksemburško odvetniško zbornico (1981); svetovalec pri generalnem tožilcu, Luxembourg (1983); sodnik na okrožnem sodišču v Luxembourg (1984); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1986–1996); predsednik Institut universitaire international de Luxembourg (IUIL); sodnik na Splošnem sodišču od 11. julija 1996; predsednik Splošnega sodišča od 17. septembra 2007.

Heikki Kanninen

Rojen leta 1952; diploma šole za visoke poslovne študije v Helsinkih in pravne fakultete univerze v Helsinkih; strokovni sodelavec na vrhovnem upravnem sodišču Finske; generalni sekretar odbora za reformo pravnega varstva v javni upravi; glavni administrator na vrhovnem upravnem sodišču; generalni sekretar pri odboru za reformo upravnega spora, svetovalec direktorata za zakonodajo ministrstva za pravosodje; namestnik sodnega tajnika Sodišča EFTE; strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti; sodnik na vrhovnem upravnem sodišču (1998–2005); član odbora za pritožbe beguncev; podpredsednik odbora za razvoj finskih sodnih institucij; sodnik na Sodišču za javne uslužbenke (6. oktober 2005–6. oktober 2009); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2009; podpredsednik Splošnega sodišča od 17. septembra 2013.

Josef Azizi

Rojen leta 1948; doktorat iz pravnih znanosti ter magisterij iz sociologije in ekonomije z univerze na Dunaju; predavatelj na ekonomski univerzi na Dunaju, na pravni fakulteti univerze na Dunaju in na več drugih univerzah; častni profesor na pravni fakulteti univerze na Dunaju; ministrski svetnik in predstojnik oddelka v uradu zveznega kanclerja; član usmerjevalnega odbora za pravno sodelovanje Sveta Evrope (CDCJ); zastopnik pred Verfassungsgesichtshof (ustavno sodišče) v postopkih presoje ustavnosti zveznih zakonov; koordinator, pristojen za prilagoditev avstrijskega zveznega prava pravu Skupnosti; sodnik na Splošnem sodišču od 18. januarja 1995 do 16. septembra 2013.

Nicholas James Forwood

Rojen leta 1948; diploma z univerze v Cambridgeu (BA 1969, MA 1973) (strojne znanosti in pravo); od leta 1970 vpisan v angleško odvetniško zbornico, odvetnik v Londonu (1971–1999) in v Bruslju (1979–1999); od leta 1981 vpisan v irsko odvetniško zbornico; leta 1987 pridobil naziv Queen's Counsel; leta 1998 imenovan za člana uprave (bencher) Middle Temple; zastopnik angleške in valižanske odvetniške zbornice pri svetu odvetniških združenj Evropske unije (CCBE) in predsednik stalne delegacije CCBE pri Sodišču (1995–1999); član vodstvenega organa World Trade Law Association in European Maritime Law Organisation (1993–2002); sodnik na Splošnem sodišču od 15. decembra 1999.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

Rojena leta 1956; študij v Lizboni, Bruslju in Strasbourgu; odvetnica na Portugalskem in v Bruslju; svobodna raziskovalka na Institut d'études européennes de l'université libre de Bruxelles; strokovna sodelavka pri J. C. Moitinho de Almeida, portugalskem sodniku na Sodišču (1986–2000), nato pri predsedniku Splošnega sodišča B. Vesterdorfu (2000–2003); sodnica na Splošnem sodišču od 31. marca 2003.

Franklin Dehousse

Rojen leta 1959; diploma iz prava (univerza v Liègu, 1981); sodelavec (Fonds national de la recherche scientifique, 1985–1989); pravni svetovalec v poslanski zbornici (1981–1990); doktor pravnih znanosti (univerza v Strasbourgu, 1990); profesor (univerzi v Liègu in Strasbourgu, Collège d'Europe, Institut royal supérieur de Défense, univerza Montesquieu v Bordeauxu; Collège Michel Servet univerz v Parizu; fakultete Notre-Dame de la Paix v Namurju); posebni predstavnik ministrstva za zunanje zadeve (1995–1999); direktor evropskih študij na Institut royal des relations internationales (1998–2003); sodnik prisednik na Conseil d'État (2001–2003); svetovalec Evropske komisije (1990–2003); član Observatoire Internet (2001–2003); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2003.

Ottó Czúcz

Rojen leta 1946; doktorat iz pravnih znanosti z univerze v Szegedu (1971); referent na ministrstvu za delo (1971–1974); predavatelj in profesor (1974–1989), dekan pravne fakultete (1989–1990), prorektor (1992–1997) univerze v Szegedu; odvetnik; član uprave nacionalne pokojninske zavarovalnice; podpredsednik evropskega inštituta za socialno varnost (1998–2002); član znanstvenega sveta mednarodnega združenja za socialno varnost; sodnik na ustavnem sodišču (1998–2004); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Irena Wiszniewska-Białecka

Rojena leta 1947; diploma iz prava z univerze v Varšavi (1965–1969); raziskovalka (asistentka, docentka, profesorica) na inštitutu pravnih znanosti poljske akademije znanosti (1969–2004); raziskovalka na Inštitutu Max Planck za tuje in mednarodno patentno, avtorsko in konkurenčno pravo v Münchnu (štipendija Foundation AvH; 1985–1986); odvetnica (1992–2000); sodnica na vrhovnem upravnem sodišču (2001–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Irena Pelikánová

Rojena leta 1949; doktorica pravnih znanosti, asistentka za gospodarsko pravo (pred 1989), nato doktorica znanosti, profesorica gospodarskega prava (od leta 1993) na pravni fakulteti Karlove univerze v Pragi; članica vodstvenega organa komisije za vrednostne papirje (1999–2002); odvetnica; članica zakonodajnega sveta češke vlade (1998–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Vilenas Vadapalas

Rojen leta 1954; doktor pravnih znanosti (univerza v Moskvi); habilitacija iz pravnih znanosti (univerza v Varšavi); profesor na univerzi v Vilni: mednarodno pravo (od leta 1981), človekove pravice (od leta 1991) in pravo Skupnosti (od leta 2000); svetovalec vlade za zunanje zadeve (1991–1993); član koordinacijske skupine delegacije za pogajanja za pristop k Evropski uniji; generalni direktor oddelka vlade za evropsko pravo (1997–2004); profesor evropskega prava na univerzi v Vilni, nosilec katedre Jean Monnet; predsednik litovskega društva za študije o Evropski uniji; poročevalec parlamentarne delovne skupine za ustavno reformo, povezano s pristopom Litve; član mednarodne komisije pravnikov (april 2003); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004 do 16. septembra 2013.

Küllike Jürimäe

Rojena leta 1962; diploma iz prava z univerze v Tartuju (1981–1986); namestnica državnega tožilca v Talinu (1986–1991); diploma estonske diplomatske šole (1991–1992); pravna svetovalka (1991–1993) in generalna svetovalka pri trgovinski in industrijski zbornici (1992–1993); sodnica na višjem sodišču v Talinu (1993–2004); European Master na področju človekovih pravic in demokratizacije z univerze v Padovi in univerze v Nottinghamu (2002–2003); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004 do 23. oktobra 2013; sodnica na Sodišču od 23. oktobra 2013.

Ingrida Labucka

Rojena leta 1963; diploma iz prava z univerze v Latviji (1986); inšpektorica na ministrstvu za notranje zadeve za regijo Kirov in mesto Riga (1986–1989); sodnica na sodišču prve stopnje v Rigi (1990–1994); odvetnica (1994–1998 in julij 1999–maj 2000); ministrica za pravosodje (november 1998–julij 1999 in maj 2000–oktober 2002); članica Stalnega arbitražnega sodišča v Haagu (2001–2004); poslanka (2002–2004); sodnica na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Savvas S. Papasavvas

Rojen leta 1969; študij na univerzi v Atenah (Ptychion leta 1991); podiplomski študij na univerzi Paris II (magisterij iz javnega prava leta 1992) in na univerzi Aix-Marseille III (doktorat iz pravnih znanosti leta 1995); vpisan v imenik ciprske odvetniške zbornice, član odvetniške zbornice v Nikoziji od leta 1993; predavatelj na univerzi na Cipru (1997–2002), docent za ustavno pravo od septembra 2002; raziskovalec na evropskem centru za javno pravo (2001–2002); sodnik na Splošnem sodišču od 12. maja 2004.

Miro Prek

Rojen leta 1965; diploma iz prava (1989); pravniški državni izpit (1994); različne naloge in položaji v javni upravi, zlasti v Službi Vlade RS za zakonodajo (državni podsekretar in namestnik direktorja ter vodja oddelka za evropsko in primerjalno pravo) in v Službi Vlade RS za evropske zadeve (državni podsekretar); član pogajalske skupine za pridružitveni sporazum (1994–1996) in za pristop k Evropski uniji (1998–2003), odgovoren za pravne zadeve; odvetnik; vodja projektov za prilagoditev evropski zakonodaji in za evropsko integracijo, zlasti na zahodnem Balkanu; vodja oddelka na Sodišču Evropskih skupnosti (2004–2006); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2006.

Alfred Dittrich

Rojen leta 1950; študij prava na univerzi Erlangen-Nürnberg (1970–1975); sodniški pripravnik na območju višjega regionalnega sodišča v Nürnbergu (1975–1978); referent na zveznem ministrstvu za gospodarstvo (1978–1982); referent na stalnem predstavništvu Zvezne republike Nemčije pri Evropskih skupnostih (1982); referent na zveznem ministrstvu za gospodarstvo, pristojen za vprašanja prava Skupnosti in konkurence (1983–1992); vodja oddelka „Pravo Evropske unije“ (1992–2007) na ministrstvu za pravosodje; vodja nemške delegacije v okviru delovne skupine „Sodišče“ pri Svetu; agent nemške vlade v številnih zadevah pred Sodiščem Evropskih skupnosti; sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Santiago Soldevila Frago

Rojen leta 1960; diploma iz prava z Universidad Autónoma de Barcelona (1983); sodnik (1985); od leta 1992 sodnik, specializiran za upravne spore, na višjem sodišču na Kanarskih otokih, Santa Cruz de Tenerife (1992 in 1993) in na Audiencia Nacional (Madrid, maj 1998–avgust 2007), kjer je odločal o pravnih sredstvih v davčnih sporih (DDV), o pravnih sredstvih, vloženih zoper določbe predpisov ministrstva za gospodarstvo in njegove odločbe o državnih pomočeh ali premoženjski odgovornosti državne uprave, ter o pravnih sredstvih, vloženih zoper vse odločitve osrednjih gospodarskih regulatorjev na področju bančništva, borznih poslov, energetike, zavarovalništva in varstva konkurence; strokovni sodelavec na ustavnem sodišču (1993–1998); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007 do 16. septembra 2013.

Laurent Truchot

Rojen leta 1962; diploma z Institut d'études politiques de Paris (1984); študent École nationale de la magistrature (1986–1988); sodnik na tribunal de grande instance v Marseillu (januar 1988–januar 1990); sodni uradnik oddelka za civilne zadeve in pravne poklice na ministrstvu za pravosodje (januar 1990–junij 1992); namestnik vodje in nato vodja generalnega direktorata za konkurenco, potrošnike in preprečevanje goljufij na ministrstvu za gospodarstvo, finance in industrijo (junij 1992–september 1994); tehnični svetovalec ministra za pravosodje (september 1994–maj 1995); sodnik na tribunal de grande instance v Nîmesu (maj 1995–maj 1996); strokovni sodelavec pri generalnem pravobranilcu P. Légerju na Sodišču (maj 1996–december 2001); strokovni svetovalec na Cour de cassation (december 2001–avgust 2007); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007 do 16. septembra 2013.

Sten Frimodt Nielsen

Rojen leta 1963; diploma iz prava z univerze v Københavnu (1988); uradnik na ministrstvu za zunanje zadeve (1988–1991); predavatelj mednarodnega in evropskega prava na univerzi v Københavnu (1988–1991); sekretar veleposlaništva pri stalnem predstavništvu Danske pri Združenih narodih v New Yorku (1991–1994); uradnik v pravni službi ministrstva za zunanje zadeve (1994–1995); izredni profesor na univerzi v Københavnu (1995); svetovalec in nato glavni svetovalec službe predsednika vlade (1995–1998); ministrski svetnik stalnega predstavništva Danske pri Evropski uniji (1998–2001); posebni svetovalec službe predsednika vlade za pravna vprašanja (2001–2002); vodja oddelka in pravni svetovalec službe predsednika vlade (marec 2002–julij 2004); državni podsekretar in pravni svetovalec službe predsednika vlade (avgust 2004–avgust 2007); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2007.

Kevin O'Higgins

Rojen leta 1946; študij na Crescent College v Limericku, Clongowes Wood College, University College Dublin (B. A. degree in diploma iz evropskega prava) in na Kings Inns; vpisan v irsko odvetniško zbornico (1968); barrister (1968–1982); Senior Counsel (Inner Bar of Ireland, 1982–1986); sodnik na Circuit court (1986–1997); sodnik na irskem High Court (1997–2008); bench of Kings Inns; predstavnik Irske pri posvetovalnem svetu evropskih sodnikov (2000–2008); sodnik na Splošnem sodišču od 15. septembra 2008 do 16. septembra 2013.

Juraj Schwarcz

Rojen leta 1952; doktor pravnih znanosti (univerza Comenius v Bratislavi, 1979); pravni svetovalec v podjetju (1975–1990); sodni tajnik za trgovinski register na okrožnem sodišču v Košicah (1991); sodnik na okrožnem sodišču v Košicah (januar–oktober 1992); sodnik in predsednik senata regionalnega sodišča v Košicah (november 1992–2009); sodnik, dodeljen na vrhovno sodišče Slovaške republike, oddelek za gospodarsko pravo (oktober 2004–september 2005); predsednik senata za gospodarsko pravo regionalnega sodišča v Košicah (oktober 2005–september 2009); zunanji član oddelka za trgovinsko in gospodarsko pravo univerze P. J. Šafárik v Košicah (1997–2009); zunanji član predavateljskega zbora pravne akademije (2005–2009); sodnik na Splošnem sodišču od 7. oktobra 2009.

Marc van der Woude

Rojen leta 1960; študij prava (univerza v Groningenu, 1983); študij na Collège d'Europe (1983–1984); asistent na Collège d'Europe (1984–1986); predavatelj na univerzi v Leidnu (1986–1987); poročevalec pri generalnem direktoratu Komisije Evropskih skupnosti za konkurenco (1987–1989); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1989–1992); politični koordinator pri generalnem direktoratu Komisije Evropskih skupnosti za konkurenco (1992–1993); član pravne službe Komisije Evropskih skupnosti (1993–1995); odvetnik, član odvetniške zbornice v Bruslju od leta 1995; profesor na univerzi Érasme de Rotterdam od leta 2000; avtor številnih strokovnih del; sodnik na Splošnem sodišču od 13. septembra 2010.

Dimitrios Gratsias

Rojen leta 1957; diploma iz prava z univerze v Atenah (1980); magisterij iz javnega prava z univerze Paris I, Panthéon-Sorbonne (1981); potrdilo univerzitetnega centra za skupnostne in evropske študije (univerza Paris I) (1982); strokovni sodelavec pri državnem svetu (1985–1992); višji strokovni sodelavec pri državnem svetu (1992–2005); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1994–1996); nadomestni član grškega vrhovnega sodišča posebne pristojnosti (1998 in 1999); član državnega sveta (2005); član posebnega sodišča za obravnavo disciplinskih zadev v zvezi s sodniki (2006); član vrhovnega upravnosodnega sveta (2008); inšpektor za upravná sodišča (2009 in 2010); sodnik na Splošnem sodišču od 25. oktobra 2010.

Andrei Popescu

Rojen leta 1948; diploma iz prava z univerze v Bukarešti (1971); podiplomski študij mednarodnega delovnega prava in evropskega socialnega prava, univerza v Ženevi (1973–1974); doktorat iz pravnih znanosti z univerze v Bukarešti (1980); asistent pripravnik (1971–1973), asistent (1974–1985) in nato predavatelj delovnega prava na univerzi v Bukarešti (1985–1990); glavni raziskovalec na inštitutu za znanstvene raziskave na področju dela in socialne varnosti (1990–1991); namestnik generalnega direktorja (1991–1992), nato direktor (1992–1996) na ministrstvu za delo in socialno varnost; docent (1997), nato profesor na nacionalni šoli za politične in upravne študije v Bukarešti (2000); državni sekretar na ministrstvu za evropsko integracijo (2001–2005); vodja oddelka na zakonodajnem svetu Romunije (1996–2001 in 2005–2009); direktor in ustanovitelj romunske revije za evropsko pravo; predsednik romunskega društva za evropsko pravo (2009–2010); agent romunske vlade pred sodišči Evropske unije (2009–2010); sodnik na Splošnem sodišču od 26. novembra 2010.

Marijana Kančeva

Rojena leta 1958; diploma iz prava z univerze v Sofiji (1979–1984); dodatni magisterij iz evropskega prava z Institut d'études européennes de l'université libre de Bruxelles (2008–2009); specializaciji iz gospodarskega prava in prava intelektualne lastnine; sodnica pripravnica na regionalnem sodišču v Sofiji (1985–1986); pravna svetovalka (1986–1988); odvetnica, vpisana pri odvetniški zbornici v Sofiji (1988–1992); generalna direktorica urada za diplomatski zbor pri ministrstvu za zunanje zadeve (1992–1994); opravljanje odvetniškega poklica v Sofiji (1994–2011) in Bruslju (2007–2011); arbitrica v Sofiji v okviru reševanja gospodarskih sporov; udeležba pri redakciji različnih zakonodajnih besedil kot pravna svetovalka v bolgarskem parlamentu; sodnica na Splošnem sodišču od 19. septembra 2011.

Guido Berardis

Rojen leta 1950; diploma iz prava (univerza La Sapienza v Rimu, 1973), podiplomski študij evropskega prava na Collège d'Europe (Brugge, 1974–1975), uradnik Komisije Evropskih skupnosti (direktorat „Mednarodne zadeve“ pri generalnem direktoratu za kmetijstvo, 1975–1976); član pravne službe Komisije Evropskih skupnosti (1976–1991 in 1994–1995); predstavnik pravne službe Komisije Evropskih skupnosti v Luxembourg (1990–1991); strokovni sodelavec pri sodniku G. F. Manciniju na Sodišču Evropskih skupnosti (1991–1994); pravni svetovalec članov Komisije Evropskih skupnosti M. Montija (1995–1997) in F. Bolkesteina (2000–2002); direktor direktorata „Javna naročila“ (2002–2003), direktorata „Storitve, intelektualna in industrijska lastnina, mediji in varstvo podatkov“ (2003–2005) in direktorata „Storitve“ (2005–2011) pri Generalnem direktoratu Komisije Evropskih skupnosti za notranji trg; glavni pravni svetovalec in vodja skupine „Pravica, svoboda in varnost, civilno in kazensko pravo“ v pravni službi Evropske komisije (2011–2012); sodnik na Splošnem sodišču od 17. septembra 2012.

Eugène Buttigieg

Rojen leta 1961; doktor prava (univerza na Malti); magisterij iz evropskega prava (univerza v Exetru); doktorat iz konkurenčnega prava (univerza v Londonu); pravnik na ministrstvu za pravosodje (1987–1990); vodja pravne službe na ministrstvu za zunanje zadeve (1990–1994); član Copyright Board (odbor za avtorsko pravo) (1994–2005); pravnik revizor na ministrstvu za pravosodje in lokalne skupnosti (2001–2002); referent pri Malta Resources Authority (malteški organ za upravljanje virov) (2001–2009); svetovalec na področju evropskega prava (od leta 1994); pravni svetovalec na področju konkurenčnega in potrošniškega prava na ministrstvu za finance, gospodarstvo in investicije (2000–2010); svetovalec na področju konkurenčnega in potrošniškega prava pri predsedniku vlade (2010–2011), svetovalec pri Malta Competition and Consumer Affairs Authority (malteški organ za konkurenco in potrošništvo) (2012); asistent (1994–2001), docent (2001–2006), nato izredni profesor (od leta 2007) in predstojnik katedre Jean Monnet za evropsko pravo (od leta 2009) na univerzi na Malti; soustanovitelj in podpredsednik Maltese Association for European Law (malteško združenje za evropsko pravo); sodnik na Splošnem sodišču od 8. oktobra 2012.

Carl Wetter

Rojen leta 1949; diploma iz ekonomije (Bachelor of Arts, 1974) in prava (Master of Laws, 1977) z univerze v Uppsali; referent na ministrstvu za zunanje zadeve (1977); član švedske odvetniške zbornice (od leta 1983); član švedske delovne skupine za konkurenčno pravo pri Mednarodni trgovinski zbornici (ICC); predavatelj konkurenčnega prava (univerzi v Lundu in Stockholmu); avtor številnih strokovnih del; sodnik na Splošnem sodišču od 18. marca 2013.

Vesna Tomljenović

Rojena leta 1956; diploma z univerze na Reki (1979); magisterij in doktorat iz pravnih znanosti z univerze v Zagrebu (1984 in 1996); asistentka (1980–1998), izredna profesorica (2003–2009) in profesorica (2009–2013) na pravni fakulteti univerze na Reki; asistentka na ekonomski fakulteti univerze na Reki (1990–2013); predsednica hrvaškega društva za primerjalno pravo (2006–2013); sodnica na Splošnem sodišču od 4. julija 2013.

Egidijus Bieliūnas

Rojen leta 1950; diplomiral iz prava na univerzi v Vilni (1973); doktorat iz prava (1978); asistent, višji predavatelj in nato docent na pravni fakulteti univerze v Vilni (1977–1992); svetovalec na pravnem oddelku državnega zbora Republike Litve (1990–1992); svetovalec na veleposlaništvu Litve v Belgiji (1992–1994); svetovalec na veleposlaništvu Litve v Franciji (1994–1996); član Evropske komisije za človekove pravice (1996–1999); sodnik na vrhovnem sodišču v Litvi (1999–2011); docent na katedri za kazensko pravo na univerzi v Vilni (2003–2013); predstavnik Republike Litve pri Skupnem nadzornem organu Eurojusta (2004–2011); sodnik na ustavnem sodišču Republike Litve (2011–2013); sodnik na Splošnem sodišču od 16. septembra 2013.

Viktor Kreuschitz

Rojen leta 1952; doktorat iz prava z univerze na Dunaju (1981); uradnik v uradu zvezdnega kanclerja – služba za ustavne zadeve (1981–1997); svetovalec pri pravni službi Evropske komisije (1997–2013); sodnik na Splošnem sodišču od 16. septembra 2013.

Anthony Michael Collins

Rojen leta 1960; diplomiral na Trinity College, Dublin (pravne znanosti) (1984) in Honourable Society of the King's Inns, Dublin (Barrister at Law) (1986); Barrister at Law (1986–1990 in 1997–2003) in Senior Counsel (2003–2013) pri odvetniški zbornici Irske; strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1990–1997); direktor Irish Centre for European Law (ICEL, Trinity College, Dublin, 1997–2000) in zdaj član njegovega odbora direktorjev; podpredsednik Council of European National Youth Committees (1979–1981); generalni sekretar organizacijskega odbora European School Student Unions (1977–1984); generalni sekretar Irish Union of School Students (1977–1979); mednarodni podpredsednik Union of Students in Ireland (1982–1983); član upravnega odbora Association amicale des référendaires, Luxembourg (1992–2000); član stalnega predstavništva Sveta odvetniških združenj Evrope (CCBE) pri Sodišču Evropske unije in Sodišču EFTE (2006–2013); sodnik na Splošnem sodišču od 16. septembra 2013.

Ignacio Ulloa Rubio

Rojen leta 1967; diploma iz prava z odliko (1985–1990) in doktorski študij (1990–1993) na univerzi Complutense v Madridu; državni tožilec (2000–2003) v Geroni; svetovalec za pravosodje in človekove pravice pri začasnih koalicijskih oblasteh, Bagdad, Irak (2003–2004); sodnik za civilne zadeve na prvi stopnji in preiskovalni sodnik (2003–2007), nato sodnik svetnik, Gerona (2008); namestnik vodje integrirane misije vladavine prava Eujust LEX za Irak pri Svetu Evropske unije (2005–2006); strokovni sodelavec na ustavnem sodišču Španije (2006–2011 in 2013); državni sekretar za varnost (2012–2013); civilni strokovnjak za področje vladavine prava in reforme sektorja varnosti pri Svetu Evropske unije (2005–2011); zunanji strokovni sodelavec za področje temeljnih pravic in kazenskega prava pri Evropski komisiji (2011–2013); predavatelj in avtor več publikacij; sodnik na Splošnem sodišču od 16. septembra 2013.

Stéphane Gervasoni

Rojen leta 1967; diploma z Institut d'études politiques de Grenoble (1988) in École nationale d'administration (1993); auditeur pri Conseil d'État (sodnik poročevalec pri section du contentieux, 1993–1997, in član section sociale, 1996–1997), maître des requêtes pri Conseil d'État (1996–2008); docent na Institut d'études politiques de Paris (1993–1995); komisar vlade pri posebni pritožbeni komisiji za pokojnine (1994–1996); pravni svetovalec na ministrstvu za javne uslužbenke in za mesto Pariz (1995–1997); generalni sekretar prefektуре departmaja Yonne, podprefekt okrožja Auxerre (1997–1999); generalni sekretar prefektуре departmaja Savoja, podprefekt okrožja Chambéry (1999–2001); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (2001–2005); stalni član komisije za pritožbe Organizacije severnoatlantske pogodbe (NATO) (2001–2005); sodnik na Sodišču za uslužbenke Evropske unije (2005–2011, predsednik senata 2008–2011); conseiller d'État, namestnik predsednika osmega senata section du contentieux (2011–2013); član komisije za pritožbe Evropske vesoljske agencije (2011–2013); sodnik na Splošnem sodišču od 16. septembra 2013.

Lauri Madise

Rojen leta 1974; diploma iz prava (univerzi v Tartuju in Poitiersu); svetovalec ministra za pravosodje (1995–1999); vodja sekretariata ustavne komisije estonskega parlamenta (1999–2000); sodnik na pritožbenem sodišču v Tallinnu (od leta 2002); član sodniške izpitne komisije (od leta 2005); sodelovanje pri ustavnopravnih in upravnopravnih zakonodajnih dejavnostih; sodnik na Splošnem sodišču od 23. oktobra 2013.

Emmanuel Coulon

Rojen leta 1968; študij prava (univerza Panthéon-Assas, Pariz); študij managementa (univerza Paris-Dauphine); Collège d'Europe (1992); sprejemni izpit za regionalni center za izobraževanje za odvetniški poklic v Parizu; potrdilo odvetniške zbornice v Bruslju o sposobnosti za opravljanje odvetniškega poklica; opravljanje odvetniškega poklica v Bruslju; uspešno opravljen splošni natečaj Komisije Evropskih skupnosti; strokovni sodelavec na Splošnem sodišču (kabinet predsednika A. Saggia, 1996–1998; kabinet predsednika B. Vesterdorfa, 1998–2002); vodja kabineta predsednika Sodišča prve stopnje (2003–2005); sodni tajnik na Splošnem sodišču od 6. oktobra 2005.

2. Spremembe v sestavi Splošnega sodišča leta 2013

Slavnostna seja 18. marca 2013

Po odstopu Nilsa Wahla, ki je postal generalni pravobranilec na Sodišču, je bil s sklepom predstavnikov vlad držav članic z dne 6. marca 2013 za sodnika Splošnega sodišča za preostanek mandata Nilsa Wahla, to je do 31. avgusta 2013, imenovan Carl Wetter.

Slavnostna seja 4. julija 2013

Po pristopu Republike Hrvaške k Evropski uniji 1. julija 2013 so predstavniki vlad držav članic Evropske unije s sklepom z dne 1. julija 2013 imenovali Vesno Tomljenović za sodnico Splošnega sodišča za obdobje od 1. julija 2013 do 31. avgusta 2015.

Slavnostna seja 16. septembra 2013

Ob delni prenovitvi sestave Splošnega sodišča in zamenjavi Laurenta Truchota, Vilenasa Vadapalasa, Santiaga Soldevile Fragosa in Kevina O'Higginsa so predstavniki vlad držav članic s sklepoma z dne 26. junija in 24. julija 2013 za sodnike Splošnega sodišča za obdobje od 1. septembra 2013 do 31. avgusta 2019 imenovali Egidijusa Bieliūnasa, Anthonyja Collinsa, Ignacia Ulloo Rubija in Stéphana Gervasonija.

S sklepi z dne 6. marca, 26. junija in 24. julija 2013 so predstavniki vlad držav članic za to obdobje obnovili mandat Nicholasa Jamesa Forwooda, Alfreda Dittricha, Ingrida Labucke, Mira Preka, Marijane Kančeve, Guida Berardisa, Eugèna Buttigiega, Carla Wettra in Vesne Tomljenović.

Nazadnje, po odstopu Josefa Azizija so predstavniki vlad držav članic s sklepom z dne 26. junija 2013 za sodnika Splošnega sodišča za obdobje od 1. septembra 2013 do 31. avgusta 2016 imenovali Viktorja Kreuschitza.

Slavnostna seja 23. oktobra 2013

S sklepom z dne 16. oktobra 2013 je bil Lauri Madise imenovan za sodnika Splošnega sodišča za obdobje od 6. oktobra 2013 do 31. avgusta 2016.

V okviru delne rotacije sodnikov Splošnega sodišča so predstavniki vlad držav članic s sklepom z dne 16. oktobra 2013 obnovili mandat Ireni Pelikánovi za obdobje od 1. septembra 2013 do 31. avgusta 2019.

3. Protokolarni vrstni red

od 1. januarja 2013 do 17. marca 2013

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
J. AZIZI, predsednik senata
N. J. FORWOOD, predsednik senata
O. CZÚCZ, predsednik senata
I. PELIKÁNOVÁ, predsednica senata
S. PAPASAVVAS, predsednik senata
A. DITTRICH, predsednik senata
L. TRUCHOT, predsednik senata
H. KANNINEN, predsednik senata
M. E. MARTINS RIBEIRO, sodnica
F. DEHOUSSE, sodnik
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
V. VADAPALAS, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
M. PREK, sodnik
S. SOLDEVILA FRAGOSO, sodnik
S. FRIMODT NIELSEN, sodnik
K. O'HIGGINS, sodnik
J. SCHWARCZ, sodnik
M. VAN DER WOUDE, sodnik
D. GRATSIAS, sodnik
A. POPESCU, sodnik
M. KANČEVA, sodnica
G. BERARDIS, sodnik
E. BUTTIGIEG, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

od 18. marca 2013 do 3. julija 2013

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
J. AZIZI, predsednik senata
N. J. FORWOOD, predsednik senata
O. CZÚCZ, predsednik senata
I. PELIKÁNOVÁ, predsednica senata
S. PAPASAVVAS, predsednik senata
A. DITTRICH, predsednik senata
L. TRUCHOT, predsednik senata
H. KANNINEN, predsednik senata
M. E. MARTINS RIBEIRO, sodnica
F. DEHOUSSE, sodnik
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
V. VADAPALAS, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
M. PREK, sodnik
S. SOLDEVILA FRAGOSO, sodnik
S. FRIMODT NIELSEN, sodnik
K. O'HIGGINS, sodnik
J. SCHWARCZ, sodnik
M. VAN DER WOUDE, sodnik
D. GRATSIAS, sodnik
A. POPESCU, sodnik
M. KANČEVA, sodnica
G. BERARDIS, sodnik
E. BUTTIGIEG, sodnik
C. WETTER, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

od 4. julija 2013 do 17. septembra 2013

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
J. AZIZI, predsednik senata
N. J. FORWOOD, predsednik senata
O. CZÚCZ, predsednik senata
I. PELIKÁNOVÁ, predsednica senata
S. PAPASAVVAS, predsednik senata
A. DITTRICH, predsednik senata
L. TRUCHOT, predsednik senata
H. KANNINEN, predsednik senata
M. E. MARTINS RIBEIRO, sodnica
F. DEHOUSSE, sodnik
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
V. VADAPALAS, sodnik
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
M. PREK, sodnik
S. SOLDEVILA FRAGOSO, sodnik
S. FRIMODT NIELSEN, sodnik
K. O'HIGGINS, sodnik
J. SCHWARCZ, sodnik
M. VAN DER WOUDE, sodnik
D. GRATSIAS, sodnik
A. POPESCU, sodnik
M. KANČEVA, sodnica
G. BERARDIS, sodnik
E. BUTTIGIEG, sodnik
C. WETTER, sodnik
V. TOMLJENVIĆ, sodnica

E. COULON, sodni tajnik

od 18. septembra 2013 do 22. oktobra 2012

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
H. KANNINEN, podpredsednik
M. E. MARTINS RIBEIRO, predsednica senata
S. PAPASAVVAS, predsednik senata
M. PREK, predsednik senata
A. DITTRICH, predsednik senata
S. FRIMODT NIELSEN, predsednik senata
M. VAN DER WOUDE, predsednik senata
D. GRATSIAS, predsednik senata
G. BERARDIS, predsednik senata
N. J. FORWOOD, sodnik
F. DEHOUSSE, sodnik
O. CZÚCZ, sodnik
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
I. PELIKÁNOVÁ, sodnica
K. JÜRIMÄE, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
J. SCHWARCZ, sodnik
A. POPESCU, sodnik
M. KANČEVA, sodnica
E. BUTTIGIEG, sodnik
C. WETTER, sodnik
V. TOMLJENVIĆ, sodnica
E. BIELIŪNAS, sodnik
V. KREUSCHITZ, sodnik
A. COLLINS, sodnik
I. ULLOA RUBIO, sodnik
S. GERVASONI, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

od 23. oktobra 2013 do 31. decembra 2013

M. JAEGER, predsednik Splošnega sodišča
H. KANNINEN, podpredsednik
M. E. MARTINS RIBEIRO, predsednica senata
S. PAPASAVVAS, predsednik senata
M. PREK, predsednik senata
A. DITTRICH, predsednik senata
S. FRIMODT NIELSEN, predsednik senata
M. VAN DER WOUDE, predsednik senata
D. GRATSIAS, predsednik senata
G. BERARDIS, predsednik senata
N. J. FORWOOD, sodnik
F. DEHOUSSE, sodnik
O. CZÚCZ, sodnik
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, sodnica
I. PELIKÁNOVÁ, sodnica
I. LABUCKA, sodnica
J. SCHWARCZ, sodnik
A. POPESCU, sodnik
M. KANČEVA, sodnica
E. BUTTIGIEG, sodnik
C. WETTER, sodnik
V. TOMLJENOVIC, sodnica
E. BIELIŪNAS, sodnik
V. KREUSCHITZ, sodnik
A. COLLINS, sodnik
I. ULLOA RUBIO, sodnik
S. GERVASONI, sodnik
L. MADISE, sodnik

E. COULON, sodni tajnik

4. Nekdanji člani Splošnega sodišča

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)
Christos Yeraris (1989–1992)
José Luís Da Cruz Vilaça (1989–1995), predsednik (1989–1995)
Jacques Biancarelli (1989–1995)
Donal Patrick Michael Barrington (1989–1996)
Romain Alphonse Schintgen (1989–1996)
Heinrich Kirschner (1989–1997)
Antonio Saggio (1989–1998), predsednik (1995–1998)
Cornelis Paulus Briët (1989–1998)
Koen Lenaerts (1989–2003)
Bo Vesterdorf (1989–2007), predsednik (1998–2007)
Rafael García-Valdecasas y Fernández (1989–2007)
Andreas Kalogeropoulos (1992–1998)
Christopher William Bellamy (1992–1999)
André Potocki (1995–2001)
Rui Manuel Gens de Moura Ramos (1995–2003)
Pernilla Lindh (1995–2006)
Virpi Tiili (1995–2009)
Josef Azizi (1995–2013)
John D. Cooke (1996–2008)
Jörg Pirrung (1997–2007)
Paolo Mengozzi (1998–2006)
Arjen W. H. Meij (1998–2010)
Mihalis Vilaras (1998–2010)
Hubert Legal (2001–2007)
Verica Trstenjak (2004–2006)
Daniel Šváby (2004–2009)
Ena Cremona (2004–2012)
Vilenas Vadapalas (2004–2013)
Küllike Jürimäe (2004–2013)
Enzo Moavero Milanesi (2006–2011)
Nils Wahl (2006–2012)
Teodor Čipev (2007–2010)
Valeriu M. Ciucă (2007–2010)
Santiago Soldevila Fragoso (2007–2013)
Laurent Truchot (2007–2013)
Kevin O'Higgins (2008–2013)

Predsedniki

José Luís Da Cruz Vilaça (1989–1995)

Antonio Saggio (1995–1998)

Bo Vesterdorf (1998–2007)

Sodni tajnik

Hans Jung (1989–2005)

C – Sodna statistika Splošnega sodišča

Splošna dejavnost Splošnega sodišča

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)

Vložene zadeve

2. Vrste postopkov (2009–2013)
3. Vrsta pravnega sredstva (2009–2013)
4. Predmet pravnega sredstva (2009–2013)

Končane zadeve

5. Vrste postopkov (2009–2013)
6. Predmet pravnega sredstva (2013)
7. Predmet pravnega sredstva (2009–2013) (sodbe in sklepi)
8. Sestava (2009–2013)
9. Trajanje postopkov v mesecih (2009–2013) (sodbe in sklepi)

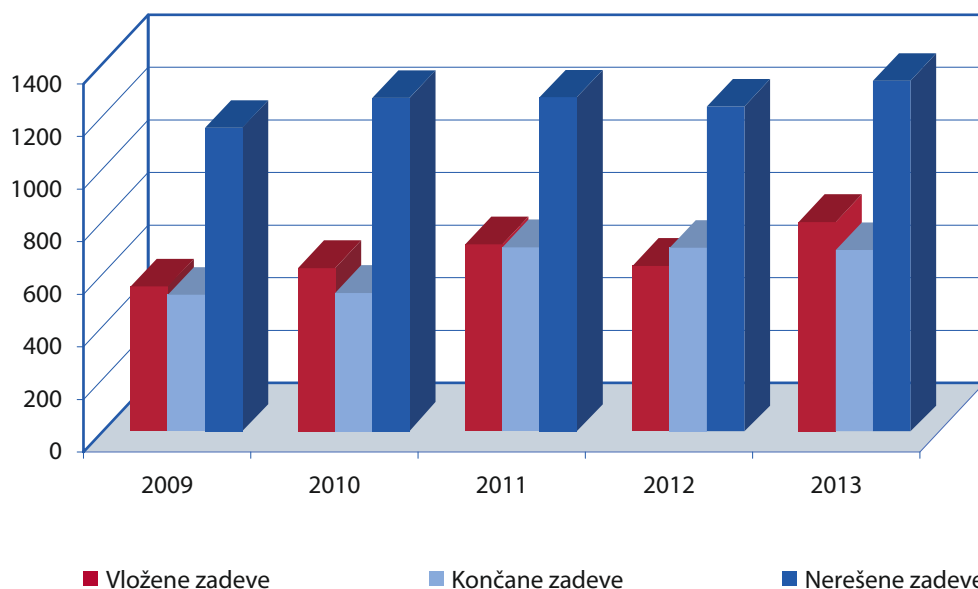
Nerešene zadeve na dan 31. decembra

10. Vrste postopkov (2009–2013)
11. Predmet pravnega sredstva (2009–2013)
12. Sestava (2009–2013)

Razno

13. Začasne odredbe (2009–2013)
14. Hitri postopki (2009–2013)
15. Odločbe Splošnega sodišča, zoper katere je bila pri Sodišču vložena pritožba (1990–2013)
16. Porazdelitev pritožb, predloženih Sodišču, glede na vrsto postopka (2009–2013)
17. Izidi pritožbenih postopkov pred Sodiščem (2013) (sodbe in sklepi)
18. Izidi pritožbenih postopkov pred Sodiščem (2009–2013) (sodbe in sklepi)
19. Splošni razvoj (1989–2013) (vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve)

1. *Splošna dejavnost Splošnega sodišča – Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)*^{1, 2}

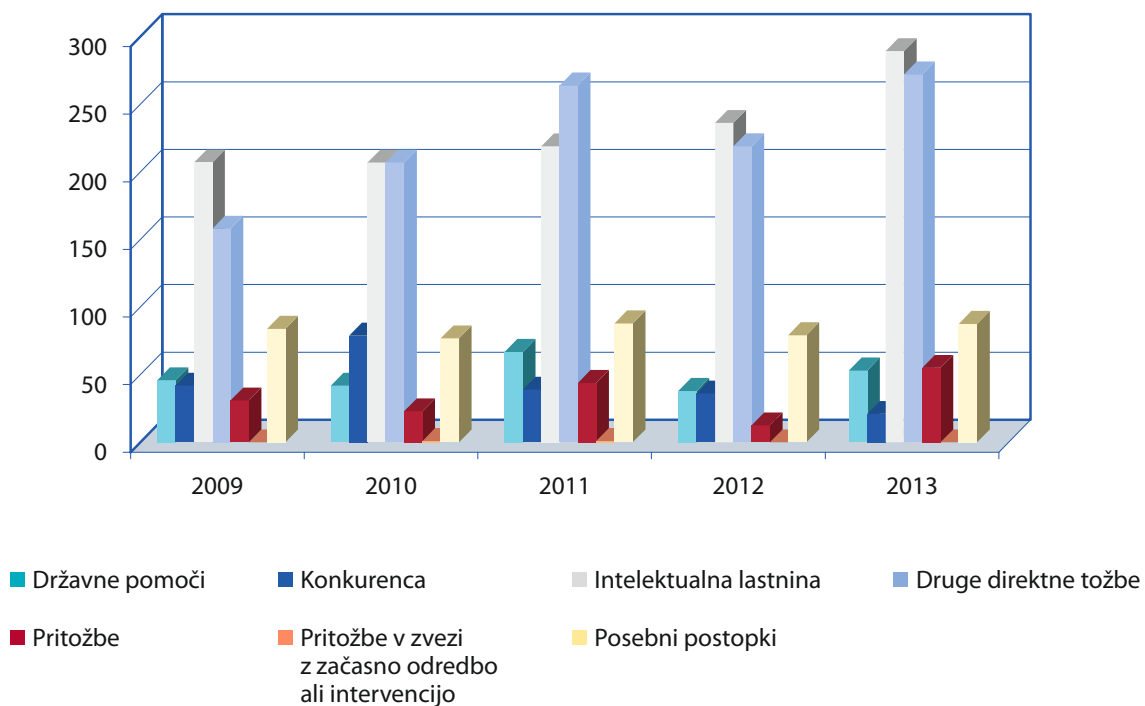
	2009	2010	2011	2012	2013
Vložene zadeve	568	636	722	617	790
Končane zadeve	555	527	714	688	702
Nerešene zadeve	1191	1300	1308	1237	1325

¹ Če ni drugače označeno, so v tej in naslednjih tabelah upoštevani posebni postopki.

Za „posebne postopke“ se štejejo: ugovor zoper sodbo (člen 41 Statuta Sodišča; člen 122 Poslovnika Splošnega sodišča); ugovor tretjega (člen 42 Statuta Sodišča; člen 123 Poslovnika Splošnega sodišča); obnova postopka (člen 44 Statuta Sodišča; člen 125 Poslovnika Splošnega sodišča); razlaga sodbe (člen 43 Statuta Sodišča; člen 129 Poslovnika Splošnega sodišča); odmera stroškov (člen 92 Poslovnika Splošnega sodišča); pravna pomoč (člen 96 Poslovnika Splošnega sodišča) in poprava sodbe (člen 84 Poslovnika Splošnega sodišča).

² Če ni drugače označeno, se v tej in naslednjih tabelah ne upoštevajo postopki za izdajo začasne odredbe.

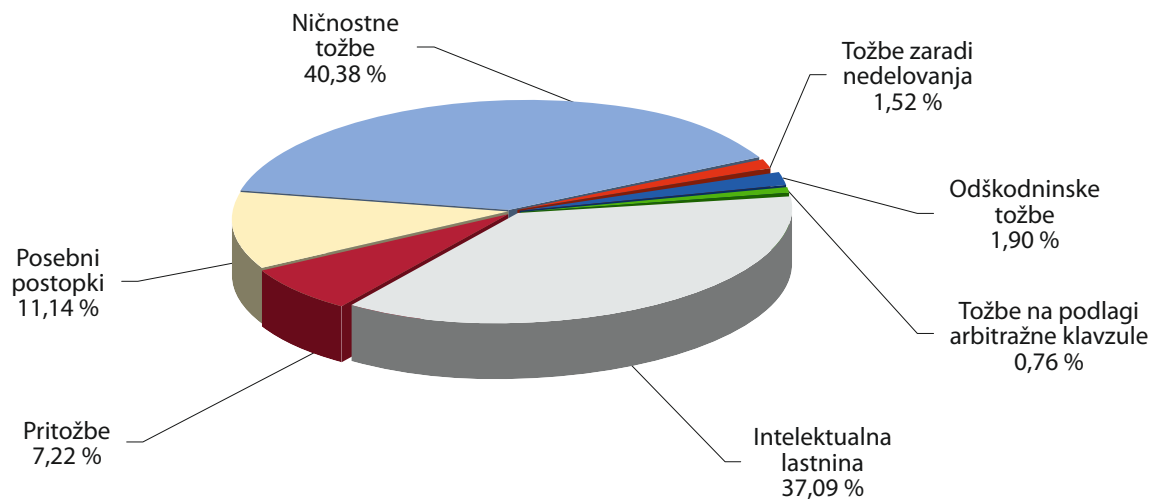
2. Vložene zadeve – Vrste postopkov (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Državne pomoči	46	42	67	36	54
Konkurenca	42	79	39	34	23
Intellectualna lastnina	207	207	219	238	293
Druge direktne tožbe	158	207	264	220	275
Pritožbe	31	23	44	10	57
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo		1	1	1	
Posebni postopki	84	77	88	78	88
Skupaj	568	636	722	617	790

3. Vložene zadeve – Vrsta pravnega sredstva (2009–2013)

Porazdelitev v letu 2013

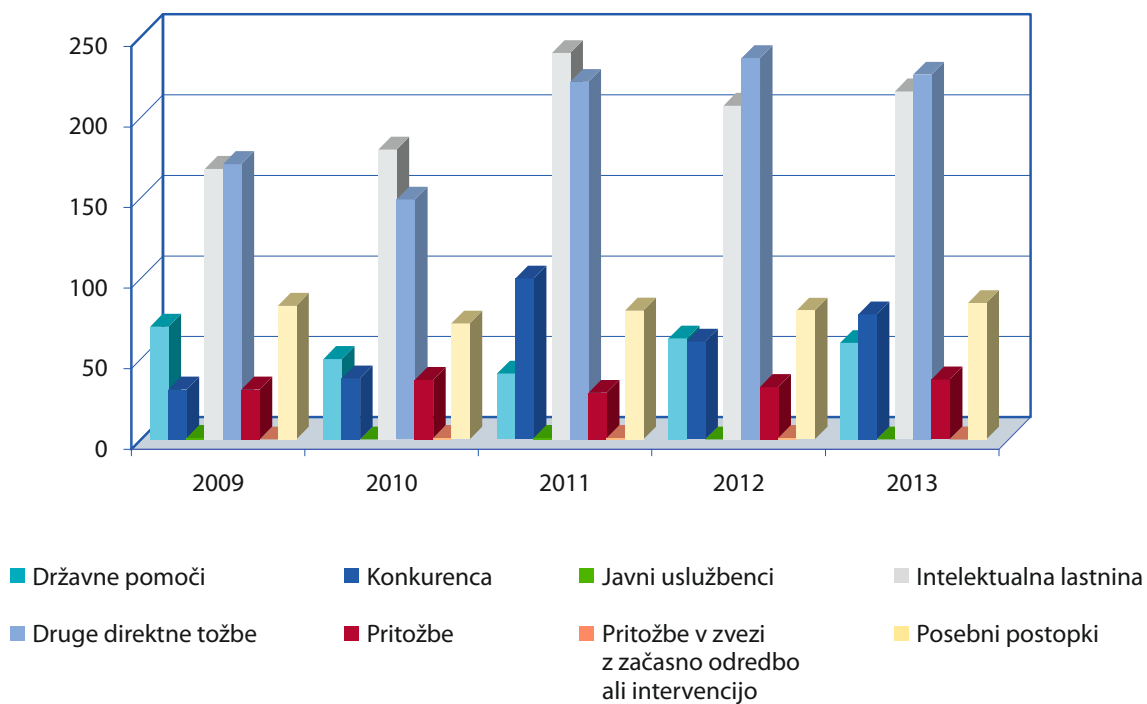
	2009	2010	2011	2012	2013
Ničnostne tožbe	214	304	341	257	319
Tožbe zaradi nedelovanja	7	7	8	8	12
Odškodninske tožbe	13	8	16	17	15
Tožbe na podlagi arbitražne klavzule	12	9	5	8	6
Intelektualna lastnina	207	207	219	238	293
Pritožbe	31	23	44	10	57
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo		1	1	1	
Posebni postopki	84	77	88	78	88
Skupaj	568	636	722	617	790

4. Vložene zadeve – Predmet pravnega sredstva (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Arbitražna klavzula	12	9	5	8	6
Carinska unija in skupna carinska tarifa	5	4	10	6	1
Dostop do dokumentov	15	19	21	18	20
Državne pomoči	46	42	67	36	54
Ekonomska in monetarna politika		4	4	3	15
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	6	24	3	4	3
Energija	2		1		1
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufijam)	1			1	
Intelktualna in industrijska lastnina	207	207	219	238	294
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport			2	1	2
Javna naročila	19	15	18	23	15
Javno zdravje	2	4	2	12	5
Kmetijstvo	19	24	22	11	27
Konkurenca	42	79	39	34	23
Kultura	1				1
Obdavčitev		1	1	1	1
Območje svobode, varnosti in pravice	2		1		6
Okolje	4	15	6	3	10
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	7	21	93	59	41
Podjetniško pravo	1				
Pravo institucij	32	17	44	41	44
Približevanje zakonodaje					13
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj					1
Pristop novih držav	1				1
Promet		1	1		5
Prosti pretok blaga	1				1
Prosto gibanje oseb	1	1			
Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje	6	3	4	3	5
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)		8	3	2	12
Skupna ribiška politika	1	19	3		3
Skupna varnostna in zunanja politika		1			2
Socialna politika	2	4	5	1	
Socialna varnost delavcev migrantov					1
Svoboda opravljanja storitev	4	1		1	
Trgovinska politika	8	9	11	20	23
Turizem					2
Varstvo potrošnikov					2
Vseevropska omrežja					3
Zaposlovanje					2
Zunanje delovanje Evropske unije	5	1	2	1	
Skupaj Pogodba ES/PDEU	452	533	587	527	645
Skupaj Pogodba AE		1			
Kadrovski predpisi za uradnike	32	25	47	12	57
Posebni postopki	84	77	88	78	88
SKUPAJ	568	636	722	617	790

¹ Zaradi začetka veljavnosti Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) 1. decembra 2009 je postala nujna sprememba predstavitve predmeta pravnega sredstva. Podatki za leto 2009 so bili zato obdelani.

5. Končane zadeve – Vrste postopkov (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Državne pomoči	70	50	41	63	60
Konkurenca	31	38	100	61	75
Javni uslužbenci	1		1		
Intelktualna lastnina	168	180	240	210	217
Druge direktne tožbe	171	149	222	240	226
Pritožbe	31	37	29	32	39
Pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo		1	1	1	
Posebni postopki	83	72	80	81	85
Skupaj	555	527	714	688	702

6. Končane zadeve – Predmet pravnega sredstva (2013)

	Sodbe	Sklepi	Skupaj
Arbitražna klavzula	4	4	8
Carinska unija in skupna carinska tarifa	6	3	9
Dostop do dokumentov	10	9	19
Državne pomoči	16	43	59
Ekonomska in monetarna politika		1	1
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	14		14
Energija	1		1
Intelektualna in industrijska lastnina	164	54	218
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport		1	1
Javna naročila	12	9	21
Javno zdravje	2	2	4
Kmetijstvo	12	4	16
Konkurenca	66	9	75
Območje svobode, varnosti in pravice	1	6	7
Okolje	4	2	6
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	33	7	40
Pravo institucij	14	21	35
Prosti pretok blaga		1	1
Raziskave, tehnološki razvoj in veselje	1	3	4
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)	6		6
Skupna ribiška politika	2		2
Socialna politika	4		4
Socialna varnost delavcev migrantov		1	1
Trgovinska politika	11	8	19
Turizem		1	1
Zaposlovanje		2	2
Zunanje delovanje Evropske unije		2	2
Skupaj Pogodba ES/PDEU	383	193	576
Skupaj Pogodba PJ	1		1
Kadrovski predpisi za uradnike	14	26	40
Posebni postopki		85	85
SKUPAJ	398	304	702

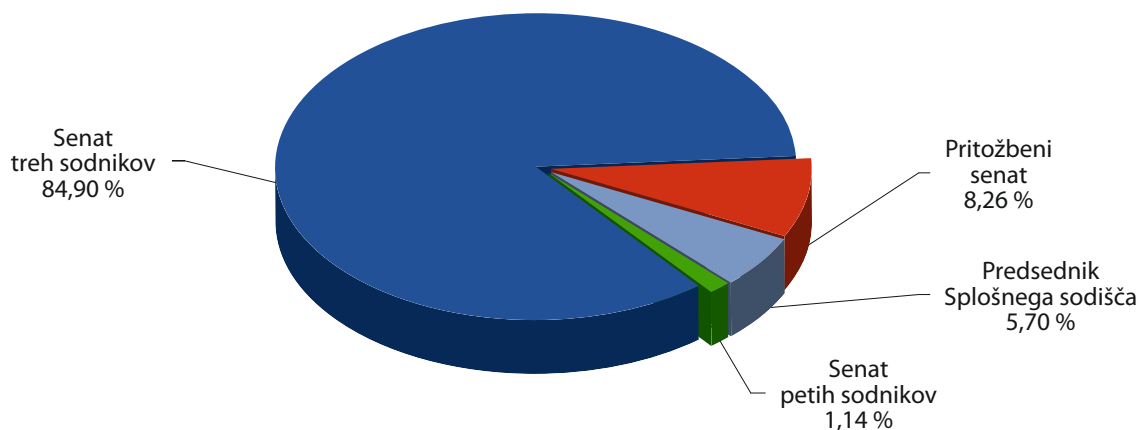
7. Končane zadeve – Predmet pravnega sredstva (2009–2013)¹ (sodbe in sklepi)

	2009	2010	2011	2012	2013
Arbitražna klavzula	10	12	6	11	8
Carinska unija in skupna carinska tarifa	10	4	1	6	9
Dostop do dokumentov	6	21	23	21	19
Državne pomoči	70	50	41	63	59
Ekonomska in monetarna politika		2	3	2	1
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	3	2	9	12	14
Energija		2			1
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufigjam)	2			2	
Intelektualna in industrijska lastnina	169	180	240	210	218
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport		1	1	1	1
Javna naročila	12	16	15	24	21
Javno zdravje	1	2	3	2	4
Kmetijstvo	46	16	26	32	16
Konkurenca	31	38	100	61	75
Kultura	2				
Obdavčitev		1		2	
Območje svobode, varnosti in pravice	3			2	7
Okolje	9	6	22	8	6
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	8	10	32	42	40
Podjetniško pravo		1			
Pravo institucij	20	26	36	41	35
Pristop novih držav	1				
Promet		2	1	1	
Prosti pretok blaga	3				1
Prosto gibanje oseb	1		2	1	
Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje	1	3	5	3	4
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)			4	1	6
Skupna ribiška politika	17		5	9	2
Socialna politika	6	6	5	1	4
Socialna varnost delavcev migrantov					1
Svoboda opravljanja storitev	2	2	3	2	
Trgovinska politika	6	8	10	14	19
Turizem					1
Varstvo potrošnikov		2	1		
Zaposlovanje					2
Zunanje delovanje Evropske unije		4	5		2
Skupaj Pogodba ES/PDEU	439	417	599	574	576
Skupaj Pogodba PJ					1
Skupaj Pogodba AE	1		1		
Kadrovski predpisi za uradnike	32	38	34	33	40
Posebni postopki	83	72	80	81	85
SKUPAJ	555	527	714	688	702

¹ Zaradi začetka veljavnosti Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) 1. decembra 2009 je postala nujna sprememba predstavitve predmeta pravnega sredstva. Podatki za leto 2009 so bili zato obdelani.

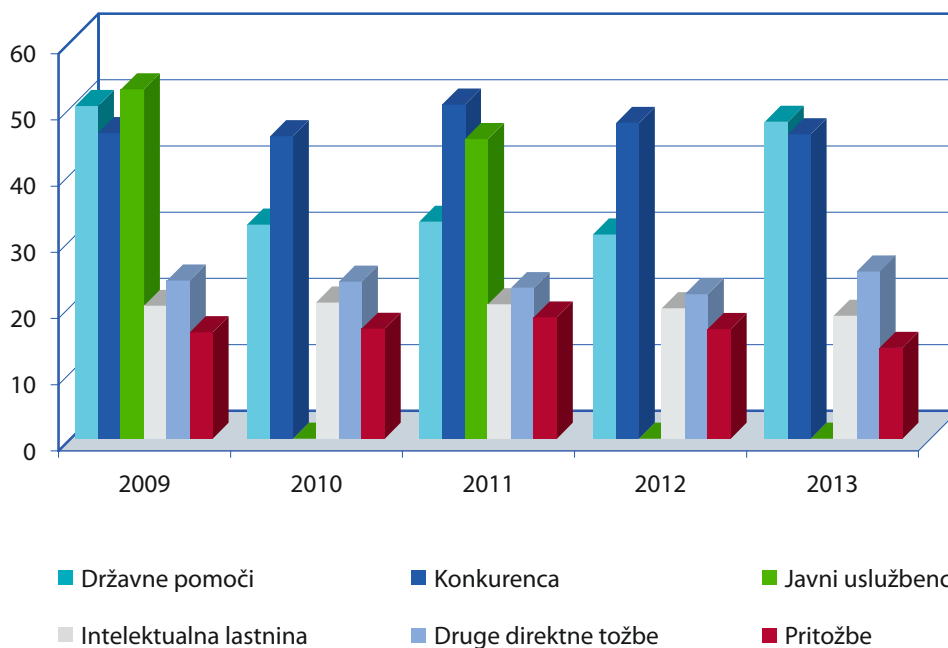
8. Končane zadeve – Sestava (2009–2013)

Porazdelitev v letu 2013

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj	Sodbe	Sklepi	Skupaj
Veliki senat					2	2									
Pritožbeni senat	20	11	31	22	15	37	15	14	29	17	20	37	13	45	58
Predsednik Splošnega sodišča		50	50		54	54		56	56		50	50		40	40
Senat petih sodnikov	27	2	29	8		8	19	6	25	9		9	7	1	8
Senat treh sodnikov	245	200	445	255	168	423	359	245	604	328	264	592	378	218	596
Sodnik posameznik				3		3									
Skupaj	292	263	555	288	239	527	393	321	714	354	334	688	398	304	702

9. *Končane zadeve – Trajanje postopkov v mesecih (2009–2013)*¹ (sodbe in sklepi)

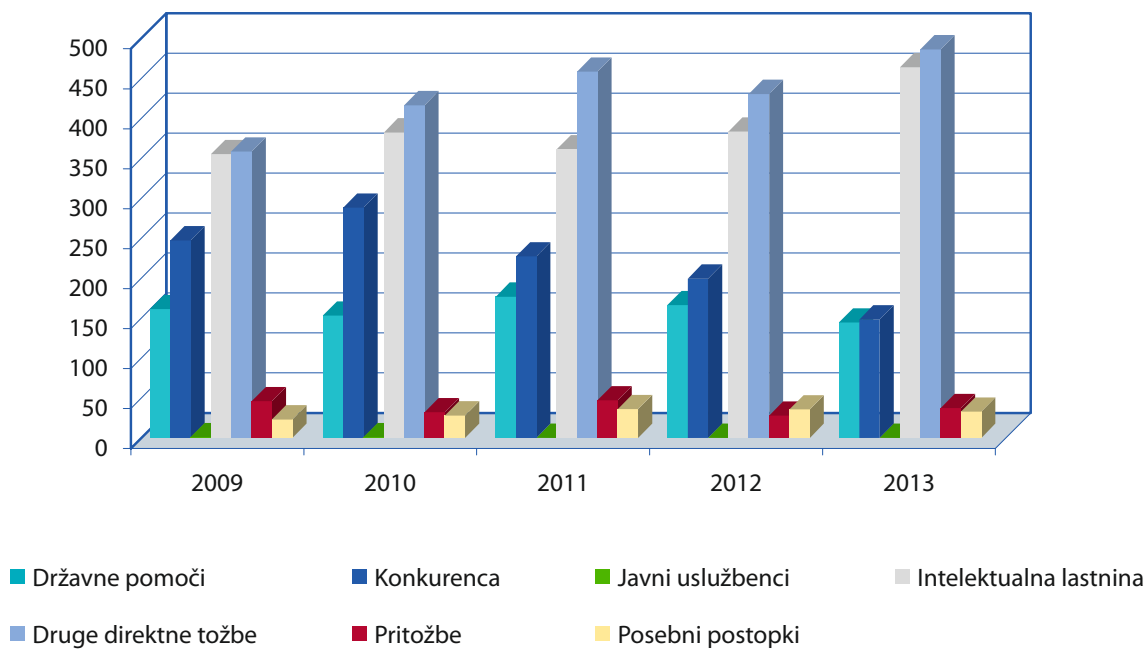

	2009	2010	2011	2012	2013
Državne pomoči	50,3	32,4	32,8	31,5	48,1
Konkurenca	46,2	45,7	50,5	48,4	46,4
Javni uslužbenci	52,8		45,3		
Intelktualna lastnina	20,1	20,6	20,3	20,3	18,7
Druge direktne tožbe	23,9	23,7	22,8	22,2	24,9
Pritožbe	16,1	16,6	18,3	16,8	13,9

¹ Pri izračunu povprečnega trajanja postopkov se ne upoštevajo: zadeve, v katerih je izdana vmesna sodba; posebni postopki; pritožbe v zvezi z začasno odredbo ali intervencijo; zadeve, ki jih je Sodišče odstopilo po spremembi porazdelitve pristojnosti med Sodiščem in Splošnim sodiščem; zadeve, ki jih je Splošno sodišče odstopilo po prevzemu funkcij Sodišča za uslužbenice.

Trajanje je izraženo v mesecih in desetinah mesecev.

10. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Vrste postopkov (2009–2013)

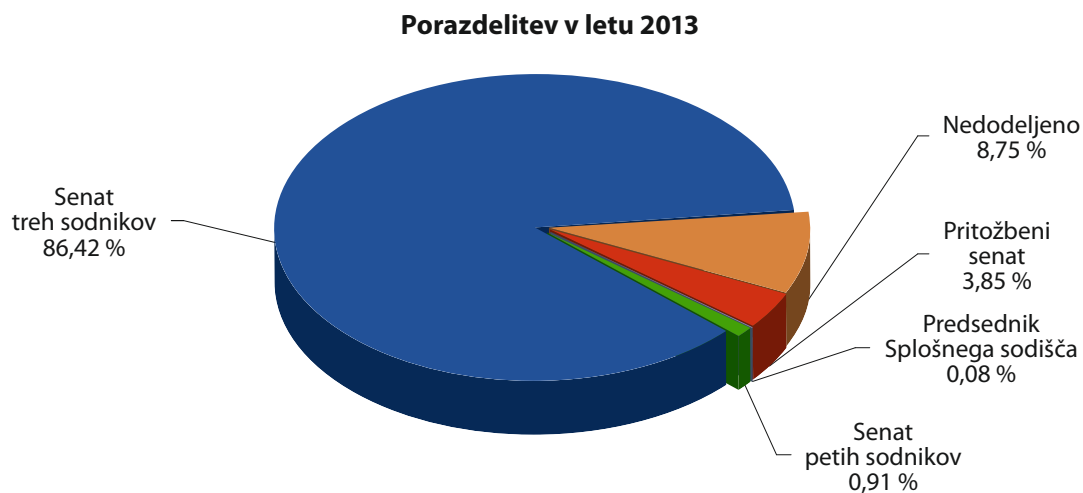
	2009	2010	2011	2012	2013
Državne pomoči	161	153	179	152	146
Konkurenca	247	288	227	200	148
Javni uslužbenci	1	1			
Intelektualna lastnina	355	382	361	389	465
Druge direktne tožbe	358	416	458	438	487
Pritožbe	46	32	47	25	43
Posebni postopki	23	28	36	33	36
Skupaj	1191	1300	1308	1237	1325

11. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Predmet pravnega sredstva (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Arbitražna klavzula	22	19	18	15	13
Carinska unija in skupna carinska tarifa	6	6	15	15	7
Dostop do dokumentov	44	42	40	37	38
Državne pomoči	160	152	178	151	146
Ekonomska in monetarna politika		2	3	4	18
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	16	38	32	24	13
Energija	2		1	1	1
Finančne določbe (proračun, finančni okvir, lastna sredstva, boj proti goljufijam)	2	2	2	1	1
Intelektualna in industrijska lastnina	355	382	361	389	465
Izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport	1		1	1	2
Javna naročila	41	40	43	42	36
Javno zdravje	4	6	5	15	16
Kmetijstvo	57	65	61	40	51
Konkurenca	247	288	227	200	148
Kultura					1
Obdavčitev			1		1
Območje svobode, varnosti in pravice	2	2	3	1	
Okolje	25	34	18	13	17
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	17	28	89	106	107
Podjetniško pravo	1				
Pravo institucij	42	33	41	41	50
Približevanje zakonodaje					13
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj					1
Pristop novih držav					1
Promet	2	1	1		5
Prosto gibanje oseb	2	3	1		
Raziskave, tehnološki razvoj in veselje	8	8	7	7	8
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)		8	7	8	14
Skupna ribiška politika	8	27	25	16	17
Skupna varnostna in zunanja politika		1	1	1	3
Socialna politika	6	4	4	4	
Svoboda opravljanja storitev	5	4	1		
Trgovinska politika	33	34	35	41	45
Turizem					1
Varstvo potrošnikov	3	1			2
Vseevropska omrežja					3
Zunanje delovanje Evropske unije	8	5	2	3	1
Skupaj Pogodba ES/PDEU	1119	1235	1223	1176	1245
Skupaj Pogodba PJ	1	1	1	1	
Skupaj Pogodba AE		1			
Kadrovski predpisi za uradnike	48	35	48	27	44
Posebni postopki	23	28	36	33	36
SKUPAJ	1191	1300	1308	1237	1325

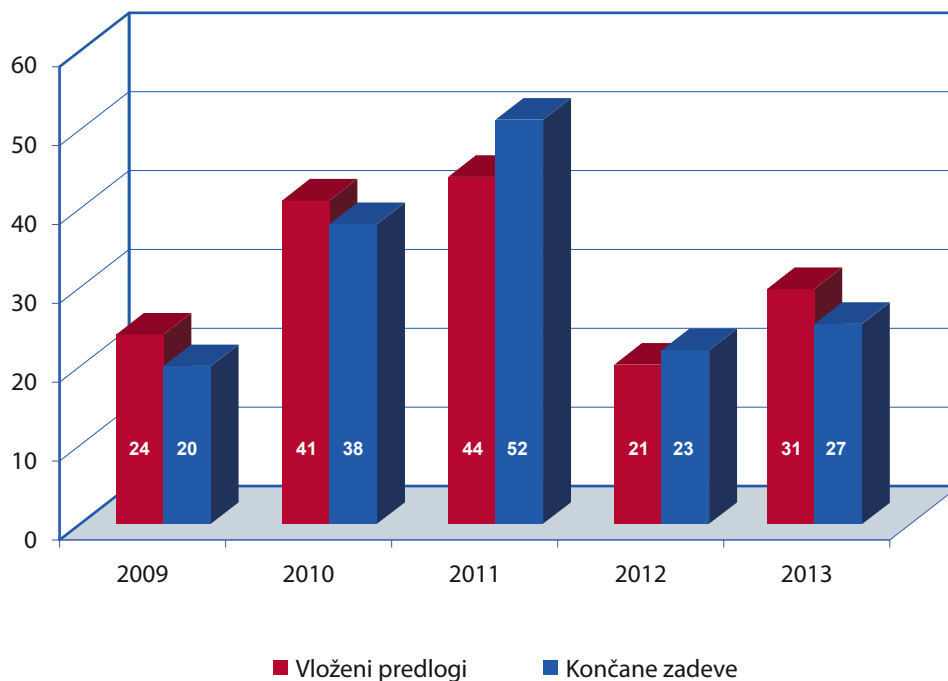
¹ Zaradi začetka veljavnosti Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) 1. decembra 2009 je postala nujna sprememba predstavitve predmeta pravnega sredstva. Podatki za leto 2009 so bili zato obdelani.

12. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Pritožbeni senat	46	32	51	38	51
Predsednik Splošnega sodišča		3	3	3	1
Senat petih sodnikov	49	58	16	10	12
Senat treh sodnikov	1019	1132	1134	1123	1145
Sodnik posameznik	2				
Nedodeljeno	75	75	104	63	116
Skupaj	1191	1300	1308	1237	1325

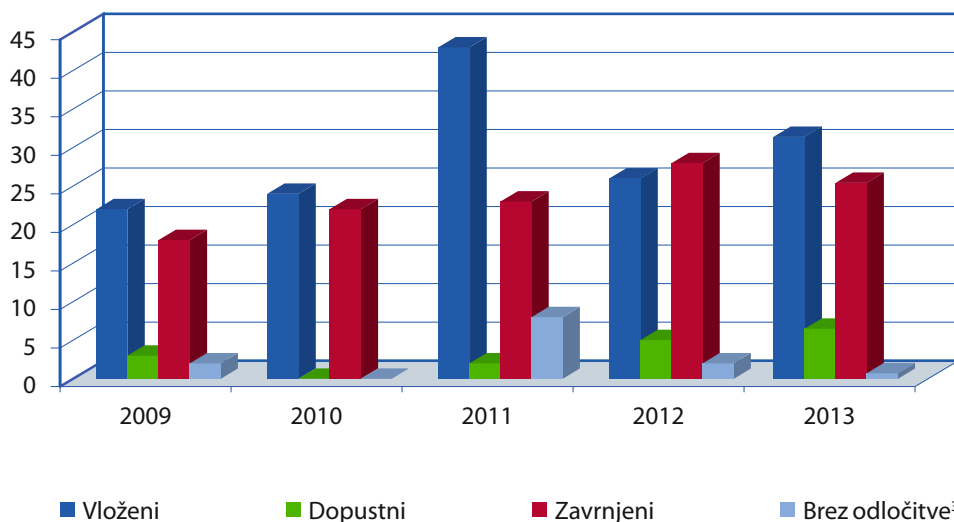
13. Razno – Začasne odredbe (2009–2013)

Porazdelitev v letu 2013

	Vloženi predlogi za izdajo začasne odredbe	Končani postopki za izdajo začasne odredbe	Vrsta odločitve		
			Ugodeno	Izbris zadeve/ ustavitev postopka	Zavrnjeno
Arbitražna klavzula	1	1			1
Dostop do dokumentov	4	2	2		
Državne pomoči	8	9		3	6
Javna naročila	3	2			2
Javno zdravje	2	2	1		1
Kmetijstvo	2	1			1
Konkurenca		1	1		
Okolje	1				
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	3	3			3
Pravo institucij	4	3		1	2
Pridruževanje čezmorskih držav in ozemelj	1				
Registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij (Uredba REACH)	1	2		1	1
Varstvo potrošnikov	1	1			1
Skupaj	31	27	4	5	18

14. Razno – Hitri postopki (2009–2013)^{1, 2}

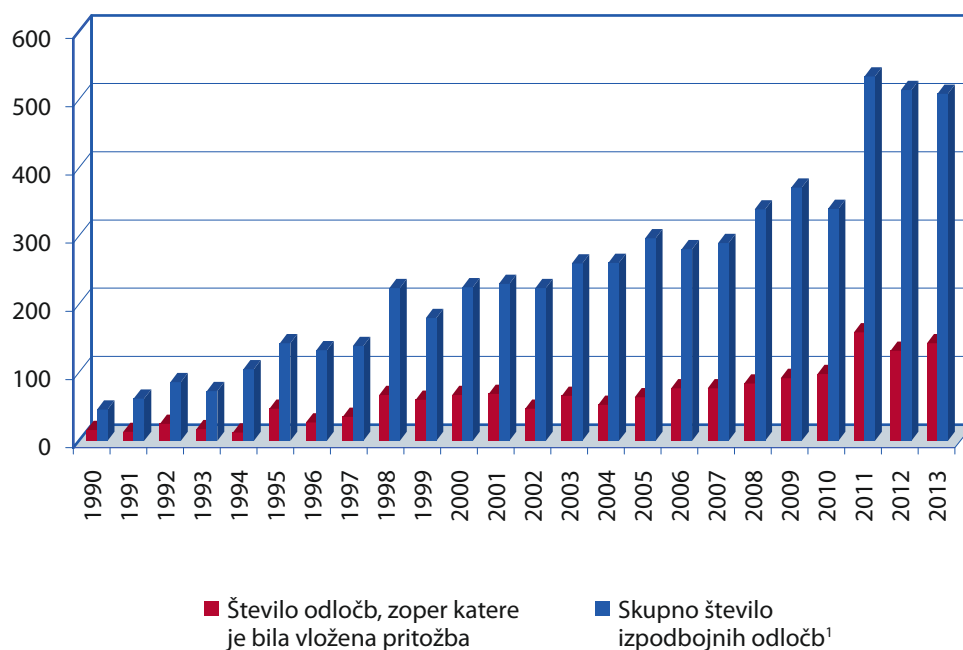
	2009				2010				2011				2012				2013			
	Vloženi	Vrsta odločitve			Vloženi	Vrsta odločitve			Vloženi	Vrsta odločitve			Vloženi	Vrsta odločitve			Vloženi	Vrsta odločitve		
		Dopustni	Zavrnjeni	Brez odločitve³		Dopustni	Zavrnjeni	Brez odločitve³		Dopustni	Zavrnjeni	Brez odločitve³		Dopustni	Zavrnjeni	Brez odločitve³		Dopustni	Zavrnjeni	Brez odločitve³
Carinska unija in skupna carinska tarifa													1	1						
Dostop do dokumentov	4		4						2	1			1	2			1	1		
Državne pomoči					7	5			2				2		2					
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija					1	1							1	1						
Energija																	1	1		
Javna naročila	2	2			2	2											2	1		
Javno zdravje	1	1											5	1	3		1	2		
Kadrovski predpisi za uradnike		1																		
Kmetijstvo	2	3															1	1		
Konkurenca	2	2	3		3	3			4	4			2	2			2	2		
Okolje	1		1						2	2							5	5		
Omejevalni ukrepi (zunanje delovanje)	5	1	2	1	10	10			30	2	12	7	10	4	16		4	4		
Postopek	1	1																		
Pravo institucij	1	1							1		1	1	1							
Socialna politika									1		1									
Svoboda opravljanja storitev	1	1																		
Trgovinska politika	2	2							3	2			3	2			15	2	14	1
Zunanje delovanje Evropske unije					1	1														
Skupaj	22	3	18	2	24	22	43	2	23	9	26	5	28	2	32	7	26	1		

¹ Hitro obravnavanje zadeve pred Splošnim sodiščem je mogoče na podlagi člena 76a Poslovnika. Ta določba velja od 1. februarja 2001.

² Zaradi začetka veljavnosti Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) 1. decembra 2009 je postala nujna sprememba predstavitve predmeta pravnega sredstva. Podatki za leto 2009 so bili zato obdelani.

³ V kategorijo „brez odločitve“ spadajo ti primeri: umik predloga, odstop in primeri, v katerih je postopek končan s sklepom, preden je odločeno o zahtevi za hitri postopek.

15. Razno – Odločbe Splošnega sodišča, zoper katere je bila pri Sodišču vložena pritožba (1990–2013)

	Število odločb, zoper katere je bila vložena pritožba	Skupno število izpodbojnih odločb ¹	Odstotek odločb, zoper katere je bila vložena pritožba
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	225	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	78	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	338	29 %
2011	158	533	30 %
2012	132	514	26 %
2013	144	510	28 %

¹ Skupno število izpodbojnih odločb – sodbe,časne odredbe in sklepi o zavrnitvi intervencije ter vsi sklepi, s katerimi se postopek konča, razen sklepov o izbrisu zadeve in prenosu – za katere se je rok za vložitev pritožbe iztekel ali zoper katere je bila vložena pritožba.

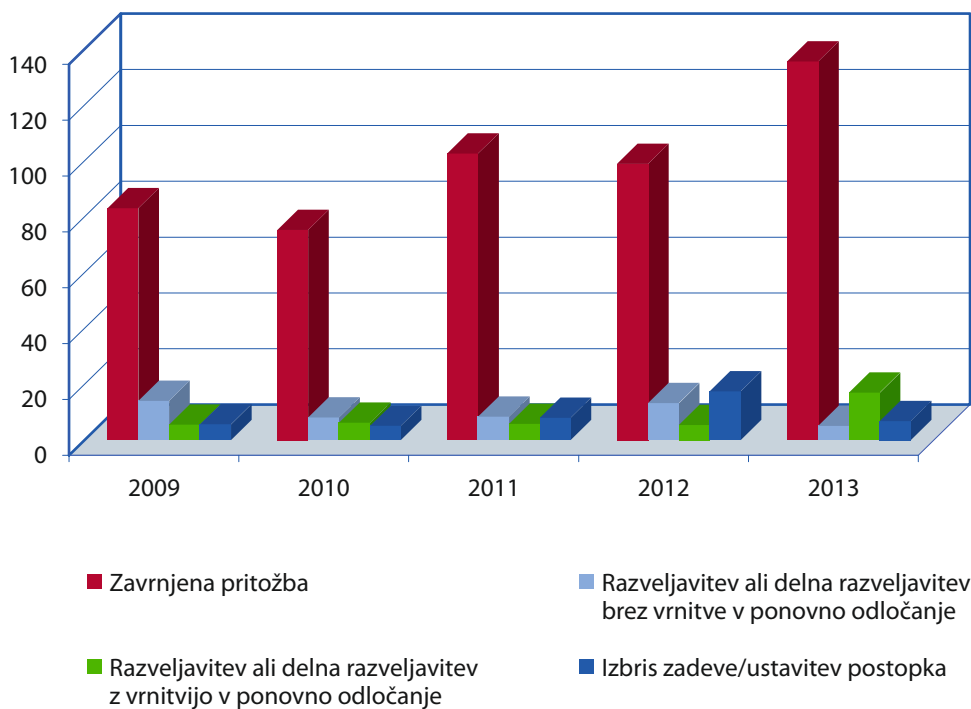
16. Razno – Porazdelitev pritožb, predloženih Sodišču, glede na vrsto postopka (2009–2013)

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Odločbe, zoper katere je bila vložena pritožba	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Odločbe, zoper katere je bila vložena pritožba	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Odločbe, zoper katere je bila vložena pritožba	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Odločbe, zoper katere je bila vložena pritožba	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %	Odločbe, zoper katere je bila vložena pritožba	Izpodbrojne odločbe	Pritožbe v %
Državne pomoči	23	51	45 %	17	34	50 %	10	37	27 %	18	52	35 %	16	52	31 %
Konkurenca	11	45	24 %	15	33	45 %	49	90	54 %	24	60	40 %	28	73	38 %
Javni uslužbenci	1	3	33 %				1	1	100 %						
Intelektualna lastnina	25	153	16 %	32	140	23 %	39	201	19 %	41	190	22 %	38	183	21 %
Druge direktne tožbe	32	119	27 %	34	131	26 %	59	204	29 %	47	208	23 %	62	202	31 %
Pritožbe											2	0 %			
Posebni postopki										2	2	100 %			
Skupaj	92	371	25 %	98	338	29 %	158	533	30 %	132	514	26 %	144	510	28 %

17. Razno – Izidi pritožbenih postopkov pred Sodiščem (2013) (sodbe in sklepi)

	Zavržena pritožba	Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje	Izbris zadeve/ustavitve postopka	Skupaj
Carinska unija in skupna carinska tarifa	2				2
Dostop do dokumentov	4		2		6
Državne pomoči	18		5		23
Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	3	1			4
Intelektualna in industrijska lastnina	25	1	2	5	33
Javna naročila	2				2
Javno zdravje	1				1
Kadrovski predpisi za uradnike	2				2
Kmetijstvo	5				5
Konkurenca	33	1	1	1	36
Obdavčitev	1				1
Okolje	1				1
Pravo institucij	19	1	2		22
Promet	1				1
Prosto gibanje oseb	2				2
Skupna varnostna in zunanja politika	9	1	2		12
Socialna politika	1				1
Svoboda opravljanja storitev	1				1
Trgovinska politika	3		1		4
Varstvo potrošnikov	1				1
Skupaj	134	5	15	6	160

18. Razno – Izidi pritožbenih postopkov pred Sodiščem (2009–2013) (sodbe in sklepi)

	2009	2010	2011	2012	2013
Zavrnjena pritožba	83	73	101	98	134
Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	12	6	9	12	5
Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje	4	5	6	4	15
Izbris zadeve/ustavitve postopka	5	4	8	15	6
Skupaj	104	88	124	129	160

19. Razno – Splošni razvoj (1989–2013)

Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve

	Vložene zadeve ¹	Končane zadeve ²	Nerešene zadeve na dan 31. decembra
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
2010	636	527	1300
2011	722	714	1308
2012	617	688	1237
2013	790	702	1325
Skupaj	10.740	9415	

¹ 1989: Sodišče je 153 zadev odstopilo v odločanje novoustanovljenemu Splošnemu sodišču.

1993: Sodišče je 451 zadev odstopilo zaradi prve širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

1994: Sodišče je 14 zadev odstopilo zaradi druge širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

2004–2005: Sodišče je 25 zadev odstopilo zaradi tretje širitve pristojnosti Splošnega sodišča.

² 2005–2006: Splošno sodišče je 118 zadev odstopilo v odločanje novoustanovljenemu Sodišču za uslužbenke.

Poglavje III

Sodišče za uslužbence

A – Dejavnost Sodišča za uslužbence leta 2013

Sean Van Raepenbusch, predsednik

1. Sodne statistike Sodišča za uslužbence za leto 2013 je zaznamovalo zmanjšanje števila vloženih zadev (160) v primerjavi s prejšnjim letom (178). Vendar je Sodišče za uslužbence v letu 2012 zabeležilo največ novih zadev od svoje ustanovitve. Število zadev, vloženih leta 2013, pa je primerljivo s tem številom leta 2011 (159). Vseeno ostaja precej višje od števila vloženih zadev v prejšnjih letih (139 leta 2010, 113 leta 2009 in 111 leta 2008).

Poudariti je treba predvsem, da se je število končanih zadev (184) očitno povečalo v primerjavi s tem številom v zadnjem letu (121), kar je zagotovo mogoče pojasniti z zamenjavo treh od sedmih sodnikov v sestavi Sodišča za uslužbence, do katere je prišlo konec leta 2011. Ne glede na to pa Sodišče za uslužbence beleži količinsko najboljši izid od svoje ustanovitve.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je število nerešenih zadev upadlo glede na preteklo leto (211 v primerjavi z 235 31. decembra 2012). To število vseeno ostaja višje kot 31. decembra 2011 (178). Povprečno trajanje postopka¹ se ni veliko spremenilo (14,7 meseca leta 2013 v primerjavi s 14,8 meseca leta 2012).

Predsednik sodišča za uslužbence je v zadevnem obdobju sprejel 3časne odredbe v primerjavi z 11 leta 2012 in 7 leta 2011.

Iz sodnih statistik za leto 2013 je razvidno tudi, da je bilo pri Splošnem sodišču Evropske unije vloženih 56 pritožb zoper odločbe Sodišča za uslužbence, kar pomeni povečanje glede na leti 2011 (44) in 2012 (11). Vendar je treba glede tega poudariti, da je 22 pritožb, ki so bile vložene leta 2013, vložil isti pritožnik. Poleg tega je bilo 30 od 39 pritožb, ki so se obravnavale leta 2013, zavrženih, devetim pa je bilo v celoti ali delno ugodeno; 4 od zadev, v katerih je bila odločba razveljavljena, so bile poleg tega vrnjene v razsojanje temu sodišču.

Poleg tega se je 9 zadev končalo z mirno rešitvijo spora na podlagi člena 69 Poslovnika, v primerjavi s 4 v prejšnjem letu. Sodišče za uslužbence se je glede tega vrnilo na raven iz leta 2011 (8).

2. Poudariti je treba tudi, da se je leta 2013 ponovno spremenila sestava Sodišča za uslužbence, ker je zaradi pričakovanega odhoda sodnika nastopil funkcijo nov član.

3. V nadaljevanju bodo opisane najpomembnejše odločbe Sodišča za uslužbence.

¹ Trajanje morebitne prekinitve ni vključeno.

I. Postopkovna vprašanja

Pogoji dopustnosti

1. Akt, ki posega v položaj

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 11. decembra 2013 v zadevi *Verile in Gjergji proti Komisiji* (F-130/11) menilo, da je na področju prenosa pokojninskih pravic predlog za priznanje pokojninske dobe, ki ga pristojne službe institucije predložijo uradniku za podajo soglasja, enostranski akt, ki ga je mogoče ločiti od postopkovnega okvira, v katerem je sprejet, in ki izvira neposredno iz individualne pravice, ki jo člen 11(2) Priloge VIII h Kadrovskim predpisom za uradnike Evropske unije (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi) priznava uradnikom in uslužbencem ob nastopu njihove funkcije v službi Unije. Sodišče za uslužbence je zato razsodilo, da je tak predlog akt, ki posega v položaj uradnika, ki je vložil zahtevek za prenos svojih pokojninskih pravic.

2. Rok za vložitev tožbe

Uradniki ali uslužbenci pogosto vložijo zaporedne pritožbe zoper isti akt. Te pritožbe so dopustne, če so vložene v roku, določenem v členu 90(2) Kadrovskih predpisov. Postavlja pa se vprašanje, kdaj začne teči rok za vložitev tožbe. Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 23. oktobra 2013 v zadevi *D'Agostino proti Komisiji* (F-93/12) uporabilo datum prejema odločbe, s katero je uprava sprejela stališče glede vseh trditev, ki jih je tožeča stranka podala v roku za vložitev pritožbe. Natančneje, če ima druga pritožba enak obseg kot prva – ker ne vsebuje nove zahteve, novega očitka ali dokaza – je treba odločbo, s katero je bila zavrnjena ta druga pritožba, šteti za akt, ki le potrjuje zavrnitev prve pritožbe, tako da rok za vložitev tožbe teče od navedene zavrnitve. Če pa druga pritožba vsebuje nove elemente v primerjavi s prvo, je treba odločbo o zavrnitvi druge pritožbe šteti za novo odločbo, ki je bila po ponovni presoji odločbe o zavrnitvi prve pritožbe sprejeta ob upoštevanju druge pritožbe, roki za vložitev tožbe pa začnejo teči s to drugo odločbo o zavrnitvi.

3. Pristojnost

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 16. septembra 2013 v združenih zadevah *Wurster proti EIGE* (F-20/12 in F-43/12) razsodilo, da učinkovito izvajanje sodne oblasti zahteva, da po uradni dolžnosti preuči razlog v zvezi z javnim redom, ki se nanaša na neupoštevanje področja uporabe zakona, ker je bila v obravnavanem primeru izpodbijana odločba sprejeta na podlagi določb, ki se niso uporabljale za tožečo stranko. Sodišče za uslužbence je ob sklicevanju na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. julija 1994 v združenih zadevah *Browet in drugi proti Komisiji* (od T-576/93 do T-582/93) menilo, da bi kršilo svojo dolžnost presoje zakonitosti, če ne bi ugotovilo, da je bila izpodbijana odločba sprejeta na podlagi predpisa, ki ga v obravnavanem primeru ni bilo mogoče uporabiti, tudi kadar stranke glede tega ne bi podale očitka.

4. Postopek

Pri obravnavanju tožbe v zvezi s strukturnim problemom je Sodišče za uslužbence v sodbi z dne 30. septembra 2013 v zadevi *BP proti FRA* (F-38/12) ugotovilo, da ne more po uradni dolžnosti razvrščati trditev, očitkov in razlogov v tožbi, ki so predstavljeni v okviru različnih tožbenih predlogov. Razsodilo je tudi, da očitka, podanega v okviru tožbenega predloga, ki se nanaša na razglasitev ničnosti prve odločbe, ni mogoče upoštevati kot utemeljitev drugega tožbenega predloga, ki se nanaša na razglasitev ničnosti druge odločbe, tudi če bi ta očitek v večji meri izpodbijal njeno veljavnost.

II. Vsebinska vprašanja

Splošni pogoji za veljavnost aktov

1. Obveznost izdati odločbo po osebem in podrobnem preizkusu

Sodišče za uslužbence je večkrat opozorilo na obveznost institucij, da podrobno preučijo vsako zadevo, preden sprejmejo odločitev. V sodbi z dne 19. marca 2013 v zadevi *BR proti Komisiji* (F-13/12) je, natančneje, poudarilo, da obveznost skrbnega, popolnega in nepristranskega preizkusa vsakega spisa izvira iz pravice do dobrega upravljanja ter iz dolžnosti skrbnega ravnanja in načela enakega obravnavanja. S tega vidika je Sodišče za uslužbence s sodbo z dne 17. oktobra 2013 v zadevi *BF proti Računskemu sodišču* (F-69/11) razsodilo, da mora komisija, zadolžena za predizbor kandidatov za neko funkcijo, organu, pristojnemu za imenovanja (v nadaljevanju: OPI), predstaviti uspešnost kandidatov, izbranih v tej fazi, saj mora biti OPI omogočeno, da se sam seznani in presoja elemente za ocenjevanje teh kandidatov, tako da lahko opravi končno izbiro, za katero je pristojen. Nasprotno to, da taka komisija ne opravi primerjave, ki bi vključevala uspešnost neizbranih kandidatov, samo po sebi ne posega v položaj.

2. Obveznost obrazložitve

Notranja ureditev predizbirni komisiji pogosto nalaga, naj OPI predloži obrazloženo poročilo o kandidatih za neko funkcijo. Sodišče za uslužbence je glede tega v zgoraj navedeni sodbi *BF proti Računskemu sodišču* menilo, da mora obrazložitev vsebovati vse potrebne elemente za ocenjevanje, da lahko OPI pravilno izvaja široke prerogative na področju imenovanja, sicer je taki ureditvi odvzet smisel. Tako obrazloženo poročilo mora OPI nazadnje omogočati, da razume ocenjevanje izbranih kandidatov, ki ga je opravila predizbirna komisija, in nato sam na podlagi primerjalnega preizkusa izbere najprimernejšega kandidata za opravljanje funkcij, navedenih v razpisu za prosto delovno mesto.

Poleg tega je Sodišče za uslužbence v sodbi z dne 6. marca 2013 v zadevi *Scheefer proti Parlamentu* (F-41/12) poudarilo, da ni mogoče šteti, da je obrazložitev pomanjkljiva, če ni podrobna. Obrazložitev je namreč zadostna, če so v njej navedena dejstva in pravne ugotovitve, ki so v strukturi odločbe bistvene, tako da uprava ni zavezana navesti obrazložitve svojih razlogov za odločitev.

Včasih pa upravo v skladu s sodno prakso zavezuje strožja obveznost obrazložitve.

V skladu s sodbo z dne 11. julija 2013 v zadevi *Tzirani proti Komisiji* (F-46/11) je tako pri odločbah o končanju preiskave, ki temelji na prošnji za pomoč zaradi psihičnega nadlegovanja, brez odločitve. Sodišče za uslužbence je v tej sodbi razsodilo, da so take odločbe drugače kot večina upravnih aktov, ki lahko posegajo v položaj uradnika, sprejete v posebnih dejanskih okoliščinah. Za položaj nadlegovanja, če je to dokazano, je pogosto značilno njegovo trajanje in izredno škodljivi učinki na zdravje oškodovanca. Poleg tega tak položaj v glavnem ne vpliva na finančne interese ali kariero uradnika, temveč škoduje njegovi osebnosti, dostojanstvu in psihični ali fizični celovitosti.

V tej sodbi je Sodišče za uslužbence tudi ugotovilo, da je treba, ker je pritožnik prepričan, da je bil žrtev nadlegovanja, zaradi dolžnosti skrbnega ravnanja ozko razlagati obveznost obrazložitve iz člena 25, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov. Institucija mora zato svojo zavrnitev prošnje za pomoč obrazložiti čimbolj popolno, ne da bi moral pritožnik čakati na odgovor na pritožbo, da bi se seznanil z razlogi.

3. Izvršitev ničnostne sodbe

Sodišče za uslužbence je v treh sodbah z dne 5. novembra 2013 v zadevah *Doyle proti Europolu* (F-103/12), *Hanschmann proti Europolu* (F-104/12) in *Knöll proti Europolu* (F-105/12) poudarilo, da če je s sodbo sodišča Unije odločba uprave razglašena za nično zaradi kršitve pravice do obrambe, mora zadevna uprava dokazati, da je sprejela vse mogoče ukrepe za odpravo učinkov te nezakovitosti. Uprava zato ne more zgolj trditi, da žrtve te kršitve ni več mogoče vrniti v položaj, v katerem bi lahko uveljavljala pravico do obrambe. S sprejetjem takega ravnanja bi bil odvzet smisel obveznosti zagotovitve spoštovanja te pravice in izvršitve sodbe o ugotovitvi njenega nespoštovanja. Le če je iz razlogov, ki jih ni mogoče pripisati zadevni upravi, objektivno težko ali celo nemogoče odpraviti učinke kršitve pravice do obrambe, je na podlagi ničnostne sodbe mogoče izplačati nadomestilo.

Kariera uradnikov in uslužbencev

Sodišče Unije meni, da ima natečajna komisija na voljo široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku pri preverjanju primernosti diplome kandidata za področje natečaja ali vrste in trajanja zahtevanih poklicnih izkušenj. Sodišče za uslužbence mora zato zgolj preveriti, ali pri izvajanju tega pooblastila ni bila storjena očitna napaka pri presoji. Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 7. oktobra 2013 v zadevi *Thomé proti Komisiji* (F-97/12) to sodno prakso dopolnilo s tem, da je razsodilo, da če se postavlja vprašanje, ali je diploma kandidata priznana z zakonodajo države, v kateri je bila izdana, oziroma ali glede na to zakonodajo dosega raven, ki se zahteva v obvestilu o natečaju, razlaga nacionalne zakonodaje, ki jo na podlagi pritožbe poda komisija ali OPI, ni zajeta z njenim širokim poljem proste presoje, tako da mora biti predmet celovitega nadzora s strani sodišča Unije.

Poleg tega je s sodno prakso priznано, da če OPI po objavi obvestila o natečaju odkrije, da so zahtevani pogoji strožji, kot to zahtevajo potrebe službe, lahko bodisi nadaljuje postopek, tako da, odvisno od primera, zaposli manj uspešnih kandidatov, kot je bilo prvotno predvideno, bodisi ponovno začne postopek natečaja, tako da umakne prvotno obvestilo o natečaju in ga nadomesti s popravljenim. Sodišče za uslužbence je v sodbah z dne 13. marca 2013 v zadevi *Mendes proti Komisiji* (F-125/11) in z dne 21. marca 2013 v zadevi *Taghani proti Komisiji* (F-93/11) pojasnilo, da OPI med postopkom ne more spreminjati pravil o številčnem ocenjevanju nekaterih preizkusov, zato da bi se povečalo število kandidatov, ki so dosegli minimalno oceno na zadevnih preizkusih. Tako ravnanje namreč zmanjšuje možnosti tistih, ki so uspešno opravili navedene preizkuse po prvotnih pravilih, da bi se uvrstili med najboljše kandidate. Sodišče za uslužbence je glede tega poudarilo, da je uporaba zadevne spremembe v zvezi s kandidati v nasprotju z načeloma varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti, saj so ti utemeljeno pričakovali, da bodo kandidati, ki so bili pripuščeni k ocenjevalnim preizkusom, izbrani zgolj izmed tistih, ki so v skladu s pravili za ocenjevanje iz obvestila o natečaju pridobili zahtevano minimalno oceno pri preizkusih.

Pravice in obveznosti uradnikov in uslužbencev

1. Prepoved diskriminacije na podlagi starosti

Postavlja se vprašanje, ali gre pri imenovanju uspešnega kandidata na natečaju, ki je zunaj institucij pridobil znatne poklicne izkušnje, v začetni karierni naziv za diskriminacijo na podlagi starosti, ker zadevna oseba ne bo imela enakovrednih poklicnih obetov kot mlajši uspešni kandidati. Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 12. decembra 2013 v zadevi *BV proti Komisiji* (F-133/11) glede tega razsodilo, da če se v obvestilu o natečaju, objavljenem za zaposlitev uradnikov v določen naziv, od kandidatov zahteva izpolnjevanje minimalnega pogoja poklicnih izkušenj, je treba šteti, da so uspešni kandidati na tem natečaju ne glede na njihovo starost in predhodne poklicne izkušnje

v enakem položaju glede njihove uvrstitve v naziv. Sodišče za uslužbence je sicer priznalo, da uspešni kandidati takega natečaja, ki so evropski javni uslužbenci postali po tem, ko so zunaj institucij pridobili znatne poklicne izkušnje, ne morejo imeti enakovrednih poklicnih obetov kot uspešni kandidati, ki so evropski javni uslužbenci postali mlajši, saj bo načeloma kariera prvih krajša od kariere drugih. Kot pa je Sodišče za uslužbence poudarilo, to dejstvo ne pomeni, da gre za diskriminacijo na podlagi starosti, temveč spada med osebne okoliščine vsakega od teh uspešnih kandidatov.

2. Diskriminacija na podlagi spola

Porodniški dopust odgovarja potrebi po zaščiti, prvič, biološkega stanja ženske med nosečnostjo in po njej ter, drugič, posebnih odnosov med žensko in njenim otrokom v obdobju po nosečnosti in porodu. Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 11. julija 2013 v zadevi *Haupt-Lizer proti Komisiji* (F-86/12) vseeno ugotovilo, da zakonodajalec Unije s tem, da je obdobje, v katerem za žensko velja obveznost, da ne dela, omejil na dva tedna, ni želel domnevati, da zadevna oseba ne more opravljati nikakršnih poklicnih dejavnosti v drugih tednih porodniškega dopusta. Sodišče za uslužbence zato glede na to, da je bila tožeča stranka po tem dvotedenskem obdobju obveščena o tem, da je vpisana na rezervni seznam natečaja, ki se ga je udeležila, in da ni navedla nobene posebne zdravstvene okoliščine, v obravnavanem primeru porodniškega dopusta ni štelo za oviro pri opravljanju formalnosti za zaposlitev. Čeprav se je namreč tožeča stranka med porodniškim dopustom upravičeno posvečala izključno svojemu otroku, pa to ne pomeni, da te osebne izbire ni mogla izrabiti za trditev, da je bila žrtev diskriminacije na podlagi spola.

V tej sodbi je Sodišče za uslužbence menilo tudi, da to, da je tožeča stranka uveljavljala pravico do starševskega dopusta, ni moglo ovirati njene udeležbe v postopku zaposlovanja in da neupoštevanje tega dopusta ne pomeni diskriminacije na podlagi spola. Sodišče za uslužbence je glede tega ugotovilo, da lahko starševski dopust koristijo tako moški kot ženske in da varstvo tega dopusta ni tako široko kot varstvo porodniškega dopusta.

3. Psihično nadlegovanje

Sodišče za uslužbence je po izreku sodbe z dne 9. decembra 2008 v zadevi *Q proti Komisiji* (F-52/05, razveljavljena iz drugega razloga s sodbo Splošnega sodišča Evropske unije z dne 12. julija 2011 v zadevi *Komisija proti Q*, T-80/09 P) z zgoraj navedeno sodbo *Tzirani proti Komisiji* razsodilo, da je odločba o končanju postopka brez odločitve v zvezi s prošnjo za pomoč, ki temelji na trditvi o nadlegovanju, v nasprotju s členom 12a(3) Kadrovskih predpisov, kadar je med drugim obrazložena s tem, da domnevni nadlegovalec ni ravnal zlonamerno. Sodišče za uslužbence je v tej sodbi menilo, da člen 25, drugi odstavek, Kadrovskih predpisov ne določa, da je treba osebi, ki je vložila prošnjo za pomoč, posredovati končno poročilo o upravni preiskavi ali zapisnike zaslišanj, ki so bila pri tem opravljena. Vsekakor pa ob upoštevanju varstva interesov oseb, ki so bile preiskovane, in oseb, ki so v preiskavi pričale, nobena določba Kadrovskih predpisov ne prepoveduje tega posredovanja.

Poleg tega člen 12a Kadrovskih predpisov, ki se uporablja za pogodbene uslužbence, določa, da ti ne utrpijo nobenih škodljivih posledic s strani institucije, ki jih zaposluje, če so žrtev nadlegovanja. Vendar je Sodišče za uslužbence v zgoraj navedeni sodbi *D'Agostino proti Komisiji* ugotovilo, da je ta določba namenjena zgolj zaščiti uradnikov in uslužbencev pred vsakršnim nadlegovanjem, tako da instituciji ne more preprečiti, da bi pogodbeno razmerje prekinila iz utemeljenega razloga, ki je povezan z interesom službe in ni povezan z nobenim dejanjem nadlegovanja.

4. Dostop do tajnih podatkov

Sodišče za uslužbence se je v sodbi z dne 21. novembra 2013 v zadevi *Arguelles Arias proti Svetu* (F-122/12) prvič izreklo o razlagi Sklepa Sveta 2011/292². Razsodilo je, da je OPI ali organ, pristojen za sklepanje pogodb o zaposlitvi (v nadaljevanju: OPSP), edini pristojen za to, da na podlagi varnostne preiskave, ki jo opravijo pristojni nacionalni organi, zaposlenim na Svetu dodeli ali zavrne dovoljenje za dostop do tajnih podatkov. Ker OPI ali OPSP na Svetu ne zavezujejo ugotovitve varnostne preiskave nacionalnih organov, tudi če je izid te preiskave ugoden, ga ne zavezuje obveznost dodelitve dovoljenja za dostop do tajnih podatkov zadevni osebi, če je ta ranljiva, in to lahko zavrne na podlagi dolžnosti previdnosti, ki zavezuje institucije.

5. Dolžnost sodelovanja in lojalnosti

V isti zgoraj navedeni sodbi *Arguelles Arias proti Svetu* je Sodišče za uslužbence menilo, da je tožeča stranka kršila dolžnost lojalnosti in sodelovanja z institucijo, ki jo zaposluje, ker ji ni hotela sporočiti elementov, ki jih je predložila nacionalnemu organu in s katerimi bi bilo mogoče dokazati utemeljenost njegove odločbe, čeprav je bila edina oseba, ki bi ji jih lahko zagotovila.

6. Dostop do zdravstvene kartoteke

Sodišče za uslužbence je s sodbo z dne 16. septembra 2013 v zadevi *CN proti Svetu* (F-84/12) razsodilo, da ni mogoče šteti, da je člen 26a Kadrovskih predpisov v nasprotju s členom 41(2)(b) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ker navedeni člen 26a vsakemu uradniku priznava pravico do seznanitve s svojo zdravstveno kartoteko in pojasnjuje, da tak dostop poteka v skladu z ureditvijo, ki jo določi vsaka institucija. Člen 41(2)(b) Listine namreč ne zahteva, da imajo uradniki v vsakem primeru neposreden dostop do svoje zdravstvene kartoteke, temveč omogoča neposreden dostop, če to upravičujejo legitimni interesi zaupnosti in poslovne skrivnosti.

Prejemki in socialne ugodnosti uradnikov

1. Hranarina

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 19. marca 2013 v zadevi *Infante García-Consuegra proti Komisiji* (F-10/12) razsodilo, da se hranarina iz člena 10(1) Priloge VII h Kadrovskim predpisom dodeli pod dvema pogojem: prvič, pod pogojem spremembe kraja prebivanja zaradi izpolnitve določb člena 20 Kadrovskih predpisov, in drugič, pod pogojem plačila stroškov ali posebnih okoliščin zaradi nujnosti selitve ali začasne nastanitve v kraju opravljanja dela. Hranarina pa se ne dodeli pod pogojem, da zadevni uradnik utemelji, da je moral v svojem kraju izvora ali prejšnjega opravljanja dela vzdrževati nepremičnino, ki je bila vir stroškov. Poleg tega, razen če se v nasprotju s Kadrovskimi predpisi uradniki izključijo iz upravičenosti do hranarine, ni mogoče ugotoviti, da je treba šteti, da so v kraju opravljanja dela do selitve začasno nastanjene zgolj osebe, ki so z institucijami povezane z negotovim delovnim razmerjem. V tej sodbi je Sodišče za uslužbence pojasnilo tudi, da mora zadevni uradnik, ker so zgoraj navedeni pogoji kumulativni, dokazati, da je nosil stroške in bil v posebnih okoliščinah zaradi nujnosti selitve ali začasne nastanitve v kraju opravljanja dela. Uprava pa mora spoštovati izbiro zadevne osebe glede nastanitve v času, potrebnem za iskanje trajne nastanitve v novem kraju opravljanja dela. Zato uprava –

² Sklep Sveta z dne 31. marca 2011 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (2011/292/EU) (UL L 141, str. 17).

razen v primeru resnih sumov in očitnih indicov o dejanski neustreznosti navedenih stroškov in dejanskega položaja zadevne osebe – ne sme dvomiti o izbiri uradnika.

2. Zdravstveno zavarovanje

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 16. maja 2013 v zadevi *de Pretis Cagnodo in Trampuz de Pretis Cagnodo proti Komisiji* (F-104/10) ugotovilo, da niti v skupnem sistemu zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: SSZZ) za uradnike iz člena 72 Kadrovskih predpisov niti v splošnih določbah za izvajanje, ki jih je sprejela Komisija, ni določbe, v skladu s katero bi si morali zavarovanci iz SSZZ priskrbeti predračun v ustrezni obliki in ga poslati na urad za obračun z zahtevo za prevzem stroškov za bolnišnično zdravstveno oskrbo v prihodnosti. Ugotovilo je tudi, da ni določen noben najvišji znesek vračila za stroške nastanitve v primeru bolnišnične zdravstvene oskrbe, saj ureditev, ki se uporabi, določa le, da se ne povrne del stroškov, za katere se šteje, da so pretirani glede na običajne stroške v državi, v kateri so ti stroški nastali.

Sodišče za uslužbence je v tej sodbi razsodilo, da mora Komisija SSZZ upravljati v skladu z načelom dobrega upravljanja. Dolžnost skrbnega ravnanja Komisijo in posledično urade za obračun v primeru pretiranih stroškov za nastanitev zavezuje, da pred plačilom računa in celo ob prevzemu pridobijo pisne informacije bolnišnične ustanove in zavarovanca obvestijo o težavi. Če ne ravnaajo tako, uradi za obračun ne smejo prepustiti plačila stroškov, ki se štejejo za pretirane, zavarovancem.

Sodišče za uslužbence je pojasnilo tudi nalogo zdravniške komisije iz člena 23 SSZZ in obseg nadzora, ki ga opravlja nad njo. V sodbi z dne 2. oktobra 2013 v zadevi *Nardone proti Komisiji* (F-111/12) je opozorilo, da mora zdravniška komisija popolnoma objektivno in neodvisno presoјati zdravniška vprašanja in da ta naloga po eni strani zahteva, da razpolaga z vsemi elementi, ki ji lahko koristijo, po drugi strani pa, da mora imeti popolno svobodo presoје. Sodišče Unije je pristojno le, da preveri, prvič, ali je bila navedena komisija pravilno sestavljena in pravilno deluje, in drugič, ali je njeno mnenje pravilno, zlasti ali vsebuje ustrezno obrazložitev. V tej sodbi je Sodišče za uslužbence pojasnilo, da če zdravniška komisija odloča o zahtevnih zdravniških vprašanjih, ki se nanašajo med drugim na težavno diagnostiko, mora v svojem mnenju navesti elemente iz spisa, na katere se opira, in v primeru znatnega odstopanja navesti razloge, iz katerih odstopa od nekaterih preteklih upoštevanih zdravniških poročil, ki so za zadevno osebo ugodnejša. V isti sodbi je Sodišče za uslužbence nazadnje pojasnilo, da zdravniška komisija izpolnjuje zahteve po obrazložitvi, skladnosti in natančnosti, kadar se najprej opredeli glede zdravniško dokazanega obstoja vsakega od obolenj in vsake od motenj, ki jih zatrjuje zadevna oseba, in to z dovolj jasnim in izrecnim besedilom, da se lahko presoјajo preudarki, na katere so se oprli avtorji poročila, kadar se nato s prav tako dovolj jasnim in izrecnim besedilom opredeli glede morebitnega nezgodnega ali poklicnega izvora obolenj in motenj, ki jih šteje za dokazane, in nazadnje, kadar je mogoče z besedilom mnenja zdravniške komisije vzpostaviti razumljivo zvezo med zdravstvenimi ugotovitvami, ki jih vsebuje, in vsakim od njenih sklepov.

3. Pokojnine

Sodišče za uslužbence je podalo različna pojasnila glede prenosov pokojninskih pravic v zgoraj navedeni sodbi *Verile in Gjergji proti Komisiji*. V primeru prenosa pridobljenih pravic v Uniji v nacionalni pokojninski sistem (v nadaljevanju: prenos „out“) člen 11(1) Priloge VIII h Kadrovskim predpisom določa, da ima zadevni uradnik pravico, da se prenese „aktuarski ekvivalent [...] pravic do starostne pokojnine, ažuriranih na dejanski datum prenosa, pridobljenih v Uniji“. V primeru prenosa pokojninskih pravic, pridobljenih v državi članici, v pokojninski sistem Unije (v nadaljevanju: prenos „in“) pa ima v skladu z odstavkom 2 te določbe zadevni uradnik možnost „plačati na dejanski datum prenosa ažurirano kapitalizirano vrednost pokojninskih pravic,

pridobljenih [v nacionalnem ali mednarodnem sistemu, v katerega je bil do tedaj vključen]". V primeru prenosa „out“ je preneseni denarni znesek „aktuarski ekvivalent“ pravic, pridobljenih v Uniji. V primeru prenosa „in“ je preneseni denarni znesek „ažurirana kapitalizirana vrednost“, torej denarni znesek, ki dejansko predstavlja pokojninske pravice, pridobljene v nacionalnem ali mednarodnem pokojninskem sistemu, kot je bil ažuriran na dan dejanskega prenosa.

V teh okoliščinah je Sodišče za uslužbence pojasnilo, da sta „aktuarski ekvivalent“ iz člena 11(1) Priloge VIII h Kadrovskim predpisom in „ažurirana kapitalizirana vrednost“ iz odstavka 2 tega člena ločena pravna pojma, ki izvirata iz medsebojno neodvisnih sistemov. „Aktuarski ekvivalent“ se namreč v Kadrovskih predpisih pojavi kot samostojen pojem iz pokojninskega sistema Unije. V členu 8 Priloge VIII h Kadrovskim predpisom je opredeljen tako, da „pomeni kapitalizirano vrednost prejemkov [iz naslova starostne pokojnine], ki se natečejo uradniku, izračunano glede na najnovejše tabele umrljivosti iz člena 9 Priloge XII [h Kadrovskim predpisom] in ob upoštevanju 3,1-odstotne letne obrestne mere, ki se lahko popravi v skladu s pravili, določenimi v členu 10 Priloge XII [h Kadrovskim predpisom]“. „Ažurirana kapitalizirana vrednost“ pa ni opredeljena s Kadrovskimi predpisi, v katerih ni navedena niti metoda izračuna, saj spada njen izračun in pravila za njegov nadzor izključno v pristojnost zadevnih nacionalnih ali mednarodnih organov. Glede izračuna „ažurirane kapitalizirane vrednosti“ za prenos „in“, ki ga opravijo pristojni nacionalni in mednarodni organi, se ta kapitalizirana vrednost določi na podlagi nacionalnega prava, ki se uporabi, in po pravilih, ki jih to pravo opredeljuje, v primeru mednarodne organizacije pa po njenih pravilih in ne na podlagi člena 8 Priloge VIII h Kadrovskim predpisom in po obrestni meri iz te določbe. Glede na zgoraj navedeno je Sodišče za uslužbence razsodilo, da se člen 2 Uredbe št. 1324/2008³, s katero je bila spremenjena obrestna mera iz člena 8 Priloge VIII h Kadrovskim predpisom za prenose „out“, ne upošteva za izračun kapitalizirane vrednosti, ki ustreza pokojninskim pravicam, ki so jih uradniki ali uslužbenci pridobili pred nastopom svoje funkcije v službi Unije, in je zadevnim nacionalnim ali mednarodnim organom ni treba obvezno upoštevati pri ažuriranju navedene kapitalizirane vrednosti, ki jo morajo prenesti.

Sodišče za uslužbence je v sodbi z dne 11. decembra 2013 v zadevi *Andres in drugi proti ECB* (F-15/10) poleg tega uporabilo sodno prakso, v skladu s katero se uradnik lahko sklicuje na pridobljeno pravico le, če je do podlage za nastanek njegove pravice prišlo v času ureditve pred spremembo tega sistema. Kadar uslužbencu to, da je dosegel starost 60 let, omogoča, da zahteva takojšnjo unovčitev pokojninskih pravic in izplačilo teh prejemkov, je zato podlaga za nastanek pokojninske pravice to, da je dosegel to starost, in uslužbenec se ne more sklicevati na pravico, pridobljeno v prejšnjem pokojninskem sistemu, če te starosti ni dočakal ob spremembi pokojninskega sistema.

Nazadnje, obstaja jasna razlika med določitvijo pokojninske pravice in plačilom prejemkov, ki iz nje izvirajo. Glede na to razliko ni sporno, da pridobljena pravica ni kršena, če spremembe zneskov, ki so bili dejansko izplačani, izvirajo iz uporabe korekcijskih količnikov, ki vplivajo na pokojnine glede na državo stalnega prebivališča pokojninskega upravičenca, saj te spremembe ne posegajo v pokojninsko pravico v ožjem pomenu. Sodišče za uslužbence je v sodbi *Andres in drugi proti ECB* presodilo, da ta sodna praksa velja tudi za faktorje pretvorbe za pokojnine, ki se uporabijo za izračun prejemkov, ki morajo biti dejansko izplačani, saj ti faktorji niso sestavni elementi pokojninskih pravic kot takih.

³ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1324/2008 z dne 18. decembra 2008 o prilagoditvi stopnje prispevka uradnikov in drugih uslužbencev Evropskih skupnosti za pokojninsko zavarovanje od 1. julija 2008 (UL L 345, str. 17).

Spori v zvezi s pogodbami

Sodišče za uslužbence je v zgoraj navedeni sodbi *BR proti Komisiji* opozorilo, da ima institucija pogosto široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, in to ne samo v posameznih primerih, temveč tudi v okviru splošne politike, določene, odvisno od primera, z notranjo splošno odločbo, s katero se sama omeji pri izvajanju svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku. Sodišče za uslužbence pa je tudi opozorilo, da posledica take notranje odločbe ne more biti, da bi se institucija popolnoma odrekla pooblastilu iz člena 8, prvi odstavek, Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije (v nadaljevanju: PZDU) za sklepanje ali podaljšanje, odvisno od okoliščin, pogodbe začasnega uslužbenca v smislu člena 2, (b) ali (d), PZDU do najdaljšega obdobja 6 let. Sodišče za uslužbence je v zgoraj navedeni sodbi tudi navedlo, da se OPSP ne more odreči pooblastilu za odločanje po prostem preudarku, ki mu ga priznava člen 8, drugi odstavek, PZDU, z mehanično uporabo t. i. pravila „šest let“ iz člena 3(1) odločbe Komisije z dne 28. aprila 2004, v skladu s katerim je skupno trajanje opravljanja storitev nestalnega uslužbenca na podlagi vseh vrst pogodb ali zaposlitev omejeno na šest let, obračunanih v obdobju dvanajstih let. Z mehanično uporabo tega pravila zlasti ni mogoče upravičiti omejitve zaposlitve uslužbenca za krajše obdobje od tistega, ki ga dovoljuje člen 8, drugi odstavek, PZDU. OPSP je tako s tem, da se je odrekel temu pooblastilu za odločanje po prostem preudarku, kršil načelo dobrega upravljanja, dolžnost skrbnega ravnanja in načelo enakega obravnavanja.

Poleg tega se je Komisija v zgoraj navedeni zadevi *D'Agostino proti Komisiji* sklicevala na to, da bi moral OPSP dokazati posebej pomemben interes za podaljšanje pogodbe tožeče stranke, ker naj bi ureditev, ki se uporabi, od njega zahtevala, naj navedeno pogodbo podaljša za nedoločen čas. Sodišče za uslužbence je v sodbi razsodilo, da institucija ne more, ne da bi napačno uporabila pravo, interesa službe za podaljšanje ali nepodaljšanje pogodbe uslužbenca pogojiti s potrebami navedene službe, temveč z dolžnostmi v skladu s Kadrovskimi predpisi, ki jih mora ta izpolnjevati v primeru podaljšanja navedene pogodbe.

Ob upoštevanju tega je Sodišče za uslužbence v zgoraj navedeni sodbi *Scheefer proti Parlamentu* razsodilo, da zaradi preoblikovanja pogodbe za določen čas v pogodbo za nedoločen čas, do katerega v skladu s členom 8, prvi odstavek, PZDU pride, če institucija s tožečo stranko sklene zaporedne pogodbe za določen čas, ta institucija vseeno ne izgubi možnosti odpovedi te pogodbe pod pogoji iz člena 47(c)(i) PZDU. Zaradi uporabe pogodb za nedoločen čas namreč upravičenci ne pridobijo stabilnosti imenovanja za uradnika.

B – Sestava Sodišča za uslužbence

(Protokolarni vrstni red 8. oktobra 2013)

Od leve proti desni:

sodnika K. Bradley in E. Perillo; predsednik senata H. Kreppel; predsednik S. Van Raepenbusch; predsednica senata M. I. Rofes i Pujol; sodnika R. Barents in J. Svenningsen; sodna tajnica W. Hakenberg.

1. Člani Sodišča za uslužbence

(po vrstnem redu nastopa funkcije)

Sean Van Raepenbusch

Rojen leta 1956; diploma iz prava (Université libre de Bruxelles, 1979); specializacija iz mednarodnega prava (Bruselj, 1980); doktor pravnih znanosti (1989); vodja pravne službe Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles (1979–1984); uradnik na Komisiji Evropskih skupnosti (Generalni direktorat za socialne zadeve, 1984–1988); član pravne službe Komisije Evropskih skupnosti (1988–1994); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1994–2005); predavatelj na Centre universitaire de Charleroi (mednarodno in evropsko socialno pravo, 1989–1991), na univerzi v Mons-Hainautu (evropsko pravo, 1991–1997), na univerzi v Liègeu (pravo evropskih uslužbencev, 1989–1991; pravo institucij Evropske unije, 1995–2005; evropsko socialno pravo, 2004–2005) in od leta 2006 na Université libre de Bruxelles (pravo institucij Evropske unije); avtor številnih strokovnih del o evropskem socialnem pravu in pravu institucij Evropske unije; sodnik na Sodišču za uslužbence od 6. oktobra 2005; predsednik Sodišča za uslužbence od 7. oktobra 2011.

Horstpeter Kreppel

Rojen leta 1945; univerzitetni študij v Berlinu, Münchnu, Frankfurtu na Majni (1966–1972); prvi državni izpit (1972); sodnik pripravnik v Frankfurtu na Majni (1972–1973 in 1974–1975); Collège d'Europe v Bruggeju (1973–1974); drugi državni izpit (Frankfurt na Majni, 1976); uslužbenec zveznega urada za delo in odvetnik (1976); sodnik na delovnem sodišču (zvezna dežela Hessen, 1977–1993); predavatelj na Fachhochschule für Sozialarbeit v Frankfurtu na Majni in na Verwaltungsfachhochschule v Wiesbadnu (1979–1990); nacionalni strokovnjak v pravni službi Komisije Evropskih skupnosti (1993–1996 in 2001–2005); ataše za socialne zadeve na veleposlaništvu Zvezne republike Nemčije v Madridu (1996–2001); sodnik na delovnem sodišču v Frankfurtu na Majni (februar–september 2005); sodnik na Sodišču za uslužbence od 6. oktobra 2005.

Irena Boruta

Rojena leta 1950; diploma iz prava z univerze v Wrocławu (1972), doktorica pravnih znanosti (Łódź, 1982); odvetnica v odvetniški zbornici Republike Poljske (od leta 1977); gostujoča raziskovalka (univerza Paris X, 1987–1988; univerza v Nantesu, 1993–1994); strokovnjakinja „Solidarnosc“ (1995–2000); profesorica delovnega in evropskega socialnega prava na univerzi v Łodzi (1997–1998 in 2001–2005), redna profesorica na visoki ekonomski šoli v Varšavi (2002), profesorica delovnega in socialnega prava na univerzi Cardinal Stefan Wyszyński v Varšavi (2002–2005); namestnica ministra za delo in socialne zadeve (1998–2001); članica pogajalskega odbora za pristop Republike Poljske k Evropski uniji (1998–2001); predstavnica poljske vlade pri Mednarodni organizaciji dela (1998–2001); avtorica več del o delovnem pravu in evropskem socialnem pravu; sodnica na Sodišču za uslužbenke od 6. oktobra 2005 do 7. oktobra 2013.

Maria Isabel Rofes i Pujol

Rojena leta 1956; študij prava (licenciatura en derecho, Universidad de Barcelona, 1981); specializacija s področja mednarodne trgovine (Mehika, 1983); študije evropskih integracij (gospodarska zbornica v Barceloni, 1985) in prava Skupnosti (Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1986); javna uslužbenka na Generalitat de Catalunya (članica pravne službe ministrstva za industrijo in energijo, april 1984–avgust 1986); članica odvetniške zbornice v Barceloni (1985–1987); administratorica, nato glavna administratorica v oddelku za raziskave in dokumentacijo Sodišča Evropskih skupnosti (1986–1994); strokovna sodelavka na Sodišču (kabinet generalnega pravobranilca D. Ruiz-Jaraboja Colomerja, januar 1995–april 2004; kabinet sodnika U. Löhmuša, maj 2004–avgust 2009); predavateljica sodnega postopka v pravu Skupnosti na pravni fakulteti (Universitat Autònoma de Barcelona, 1993–2000); številne publikacije in predavanja o evropskem pravu socialne varnosti; članica odbora za pritožbe Urada Skupnosti za rastlinske sorte (2006–2009); sodnica na Sodišču za javne uslužbenke od 7. oktobra 2009.

Ezio Perillo

Rojen leta 1950; doktor prava in odvetnik, član odvetniške zbornice v Padovi; asistent in nato potrjeni raziskovalec na področju civilnega in primerjalnega prava na pravni fakulteti univerze v Padovi (1977–1982); predavatelj prava Skupnosti na Collegio Europeo di Parma (1990–1998) in na pravnih fakultetah univerze v Padovi (1985–1987), univerze v Macerati (1991–1994), univerze v Neaplju (1995) in študijske univerze v Milanu (2000–2001); član znanstvenega odbora „Master in European integration“ univerze v Padovi; uradnik na Sodišču, direktorat za knjižnico, raziskave in dokumentacijo (1982–1984); strokovni sodelavec pri generalnem pravobranilcu G. F. Manciniju (1984–1988); pravni svetovalec generalnega sekretarja Evropskega parlamenta Enrica Vincija (1988–1993); v tej instituciji tudi: vodja oddelka pravne službe (1995–1999); direktor za zakonodajne zadeve in poravnave, medinstitucionalne odnose ter za odnose z nacionalnimi parlamenti (1999–2004); direktor za zunanje odnose (2004–2006); direktor za zakonodajne zadeve v pravni službi (2006–2011); avtor več objav s področja italijanskega civilnega prava in prava Evropske unije; sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2011.

René Barents

Rojen leta 1951; diploma iz prava, specializacija iz ekonomije (univerza Erasmus, Rotterdam, 1973); doktor prava (univerza v Utrechtu, 1981); raziskovalec na področju evropskega prava in mednarodnega gospodarskega prava (1973–1974) ter docent evropskega prava in gospodarskega prava na inštitutu Europa univerze v Utrechtu (1974–1979) in na univerzi v Leidnu (1979–1981); strokovni sodelavec na Sodišču Evropskih skupnosti (1981–1986), nato vodja oddelka za pravice na podlagi Kadrovskih predpisov Sodišča (1986–1987); član pravne službe Komisije Evropskih skupnosti (1987–1991); strokovni sodelavec na Sodišču (1991–2000); vodja oddelka (2000–2009), nato direktor direktorata za raziskave in dokumentacijo Sodišča Evropske unije (2009–2011); redni profesor (1988–2003) in zaslužni profesor (od leta 2003) evropskega prava na univerzi v Maastrichtu; svetovalec pritožbenega sodišča v 's-Hertogenboschu (1993–2011); član kraljeve akademije znanosti Nizozemske (od leta 1993); številne objave na področju evropskega prava; sodnik Sodišča za uslužbence od 6. oktobra 2011.

Kieran Bradley

Rojen leta 1957; diploma iz prava (Trinity College, Dublin, 1975–1979); pomočnik raziskovalec senatorke Mary Robinson (1978–79 in 1980); štipendija „Pádraig Pearse“ za študij na Collège d’Europe (1979); podiplomski študij evropskega prava na Collège d’Europe (1979–1980); magisterij iz prava z univerze v Cambridgeu (1980–1981); pripravnik v Evropskem parlamentu (Luxembourg, 1981); strokovni sodelavec v tajništvu pravne komisije Evropskega parlamenta (Luxembourg, 1981–1988); član pravne službe Evropskega parlamenta (Bruselj, 1988–1995); strokovni sodelavec na Sodišču (1995–2000); docent za evropsko pravo na Harvard Law School (2000); član pravne službe Evropskega parlamenta (2000–2003), nato vodja oddelka (2003–2011) in direktor (2011); avtor številnih objav; sodnik na Sodišču za uslužbence od 6. oktobra 2011.

Jesper Svenningsen

Rojen leta 1966; študij prava (Candidatus juris), univerza v Aarhusu (1989); odvetniški kandidat pri pravnem svetovalcu danske vlade (1989–1991); strokovni sodelavec na Sodišču (1991–1993); sprejem v odvetniško zbornico Danske (1993); odvetnik pri pravnem svetovalcu danske vlade (1993–1995); predavatelj evropskega prava na univerzi v Københavnu; docent na Evropskem inštitutu za javno upravo v Luxembourg, nato v. d. direktorja (1995–1999); uradnik v pravni službi nadzornega organa EFTE (1999–2000); uradnik na Sodišču (2000–2013); strokovni sodelavec (2003–2013); sodnik na Sodišču za uslužbence od 7. oktobra 2013.

Waltraud Hakenberg

Rojena leta 1955; študij prava v Regensburgu in Ženevi (1974–1979); prvi državni izpit (1979); podiplomski študij prava Skupnosti na Collège d’Europe v Bruggeju (1979–1980); sodnica pripravnica v Regensburgu (1980–1983); doktorica pravnih znanosti (1982); drugi državni izpit (1983); odvetnica v Münchnu in Parizu (1983–1989); uradnica na Sodišču Evropskih skupnosti (1990–2005); strokovna sodelavka na Sodišču Evropskih skupnosti (kabinet sodnika Janna, 1995–2005); poučevanje na več univerzah v Nemčiji, Avstriji, Švici in Rusiji; častna profesorica na univerzi Saarland (od 1999); članica različnih odborov, združenj in pravnih komisij; številne objave o pravu in sodni praksi Skupnosti; sodna tajnica Sodišča za uslužbence od 30. novembra 2005.

2. Spremembe v sestavi Sodišča za uslužbence leta 2013

Po odstopu Irene Boruta je Svet Evropske unije s sklepom z dne 16. septembra 2013 imenoval Jesperja Svenningsena za sodnika Sodišča za uslužbence Evropske unije za obdobje od 1. oktobra 2013 do 30. septembra 2019.

3. Protokolarni vrstni red

od 1. januarja 2013 do 7. oktobra 2013

S. VAN RAEPENBUSCH, predsednik Sodišča
za uslužbence

H. KREPPEL, predsednik senata

M. I. ROFES i PUJOL, predsednica senata

I. BORUTA, sodnica

E. PERILLO, sodnik

R. BARENTS, sodnik

K. BRADLEY, sodnik

W. HAKENBERG, sodna tajnica

od 8. oktobra 2013 do 31. decembra 2013

S. VAN RAEPENBUSCH, predsednik Sodišča
za uslužbence

H. KREPPEL, predsednik senata

M. I. ROFES i PUJOL, predsednica senata

E. PERILLO, sodnik

R. BARENTS, sodnik

K. BRADLEY, sodnik

J. SVENNINGSEN, sodnik

W. HAKENBERG, sodna tajnica

4. Nekdanji člani Sodišča za uslužbence

Heikki Kanninen (2005–2009)

Haris Tagaras (2005–2011)

Stéphane Gervasoni (2005–2011)

Irena Boruta (2005–2013)

Predsednik

J. Paul Mahoney (2005–2011)

C – Sodna statistika Sodišča za uslužbence

Splošna dejavnost Sodišča za uslužbence

1. Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)

Vložene zadeve

2. Odstotna porazdelitev zadev glede na toženo institucijo (2009–2013)
3. Jezik postopka (2009–2013)

Končane zadeve

4. Sodbe in sklepi – sestava (2013)
5. Izid postopka (2013)
6. Začasne odredbe (2009–2013)
7. Trajanje postopkov v mesecih (2013)

Nerešene zadeve na dan 31. decembra

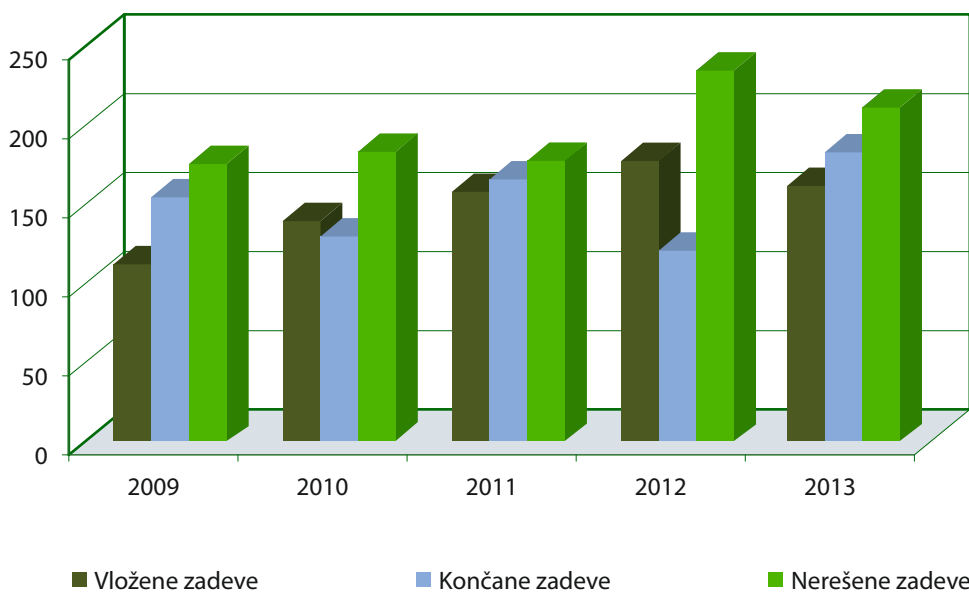
8. Sestava (2009–2013)
9. Število tožečih strank

Razno

10. Odločbe Sodišča za uslužbence, zoper katere je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču (2009–2013)
11. Izidi pritožbenih postopkov pred Splošnim sodiščem (2009–2013)

1. *Splošna dejavnost Sodišča za uslužbence*

Vložene zadeve, končane zadeve, nerešene zadeve (2009–2013)

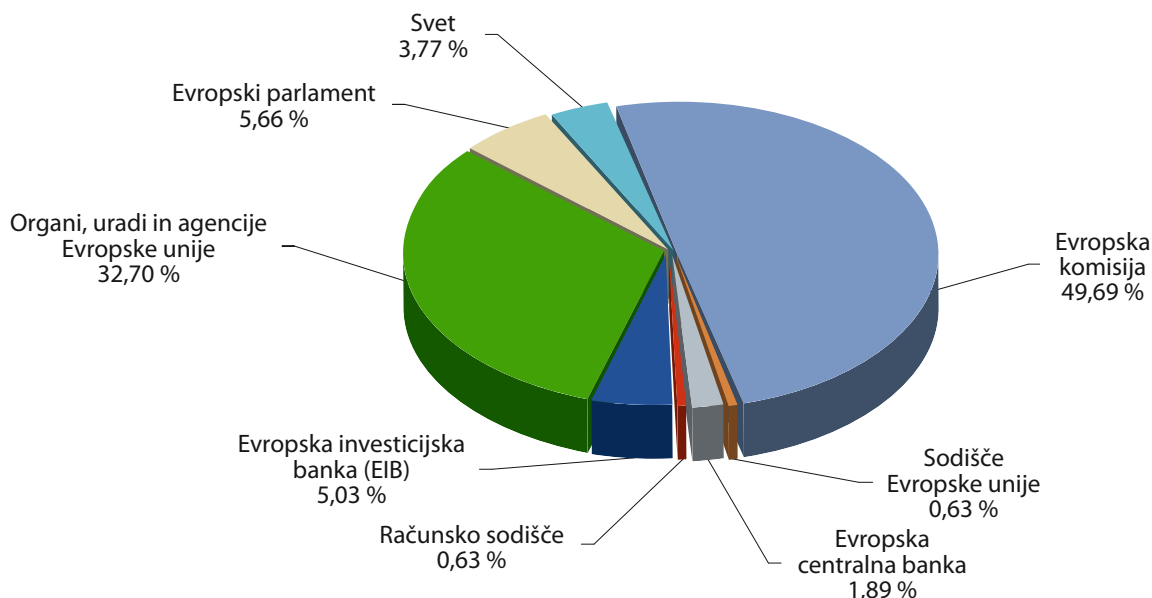
	2009	2010	2011	2012	2013
Vložene zadeve	113	139	159	178	160
Končane zadeve	155	129	166	121	184
Nerešene zadeve	175	185	178	235	211 ¹

Navedene številke (bruto številke) označujejo skupno število zadev, ne glede na združitve zaradi povezanosti (številka zadeve = ena zadeva)

¹ Od katerih je bil postopek prekinjen v 26 zadevah.

2. Vložene zadeve – Odstotna porazdelitev zadev glede na toženo institucijo (2009–2013)

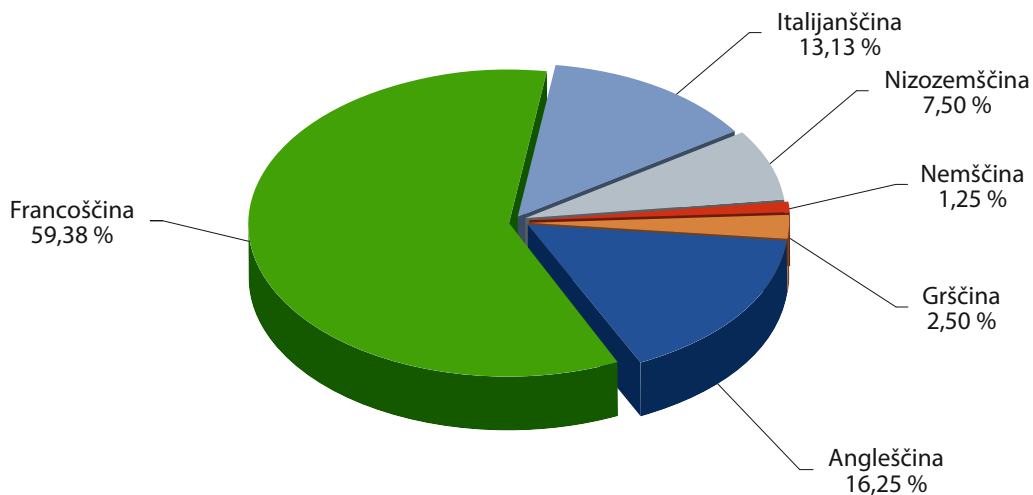
Odstotek števila zadev, vloženih leta 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Evropski parlament	8,85 %	9,35 %	6,29 %	6,11 %	5,66 %
Svet	11,50 %	6,47 %	6,92 %	3,89 %	3,77 %
Evropska komisija	47,79 %	58,99 %	66,67 %	58,33 %	49,69 %
Sodišče Evropske unije	2,65 %	5,04 %	1,26 %		0,63 %
Evropska centralna banka	4,42 %	2,88 %	2,52 %	1,11 %	1,89 %
Računsko sodišče	0,88 %		0,63 %	2,22 %	0,63 %
Evropska investicijska banka (EIB)	0,88 %	5,76 %	4,32 %	4,44 %	5,03 %
Organi, uradi in agencije Evropske unije	23,01 %	11,51 %	11,40 %	23,89 %	32,70 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. Vložene zadeve – Jezik postopka (2009–2013)

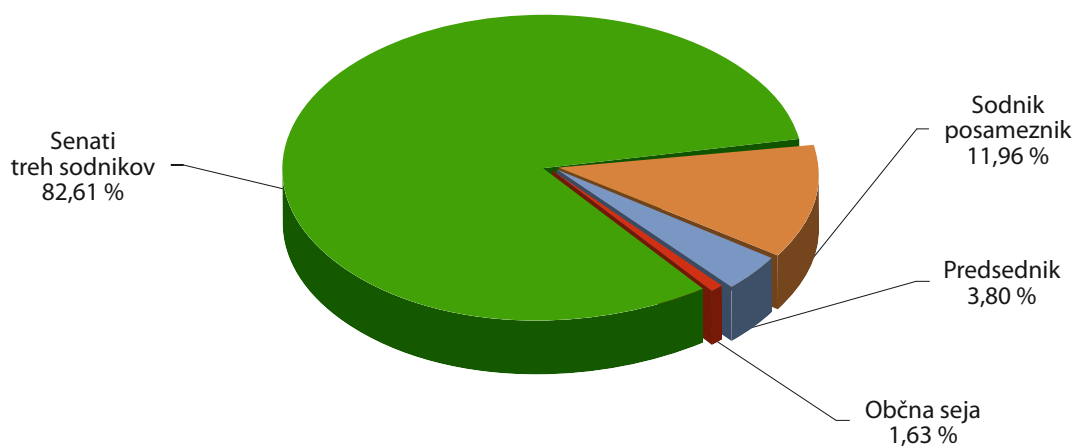
Porazdelitev leta 2013

Jezik postopka	2009	2010	2011	2012	2013
Bolgarščina				2	
Španščina	1	2	2	3	
Češčina	1				
Nemščina	9	6	10	5	2
Grščina	3	2	4	1	4
Angleščina	8	9	23	14	26
Francoščina	63	105	87	108	95
Italijanščina	13	13	29	35	21
Madžarščina			1		
Nizozemščina	15	2	1	6	12
Poljščina			1	2	
Romunščina				2	
Slovaščina			1		
Skupaj	113	139	159	178	160

Jezik postopka je jezik, v katerem je bila zadeva vložena, in ne materni jezik ali jezik državljanstva tožeče stranke.

4. Končane zadeve – Sodbe in sklepi – sestava (2013)

	Sodbe	Sklepi o izbrisu na podlagi mirne rešitve spora ¹	Drugi sklepi, s katerimi se postopek konča	Skupaj
Občna seja	2	1		3
Senati treh sodnikov	89	8	55	152
Sodnik posameznik	1		21	22
Predsednik			7	7
Skupaj	92	9	83	184

¹ Leta 2013 je bilo 18 drugih poskusov mirne rešitve spora na pobudo Sodišča za uslužbence, ki pa niso bili uspešni.

5. Končane zadeve – Izid postopka (2013)

	Sodbe		Sklepi				Skupaj
	Tožbe, ki jim je bilo v celoti ugodeno	V celoti zavrnjene tožbe, ustavitvev postopka	[Očitno] nedopustne ali neutemeljene tožbe/predlogi	Mirne rešitve sporov po posredovanju sodišča	Izbris iz drugega razloga, ustavitvev postopka ali vrnitev v ponovno odločanje	V celoti ali delno sprejeti predlogi (posebni postopki)	
Delovni pogoji/dopusti			1				1
Disciplinski postopki		4	1				5
Natečaji	6	11	2	1	2		22
Ocenjevanje/napredovanje	2	7	5	5	2		21
Odpoved ali nepodaljšanje pogodbe uslužbenca	9	8	1				18
Plača in dodatki	3	6	10		2		21
Pokojnine in invalidnine	2	4	6	1			13
Razporeditev/prerazporeditev	1				1		2
Socialna varnost/poklicna bolezen/nesreče	4			1	1		6
Zaposlovanje/imenovanje/razvrstitev v naziv	6	5	4		1		16
Drugo	8	6	25	1	2	17	59
Skupaj	41	51	55	9	11	17	184

6. Končane zadeve – Začasne odredbe (2009–2013)

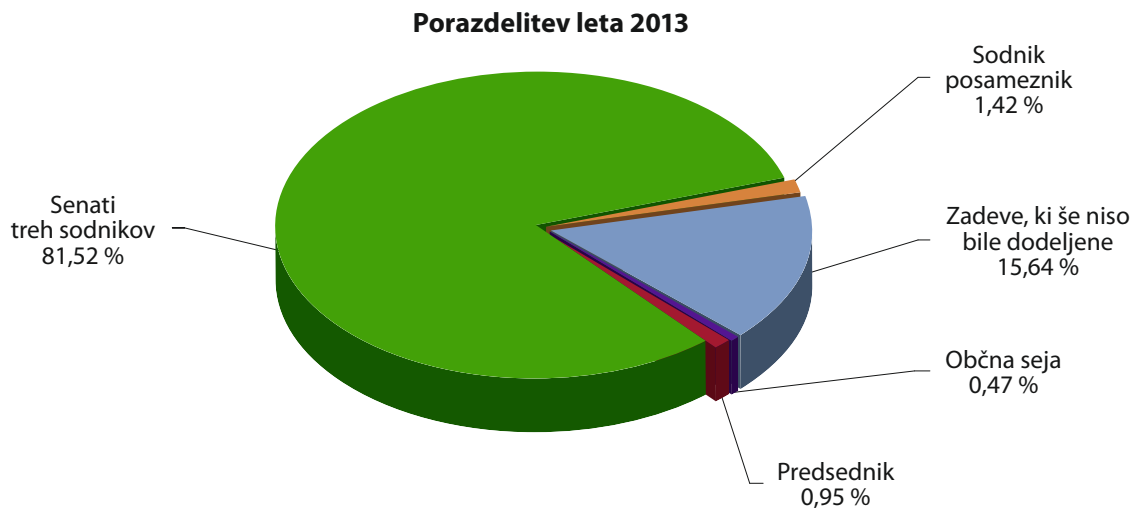
Končani postopki za izdajo začasne odredbe		Izid postopka		
		Popolno ali delno sprejetje	Zavrnitev	Izbris
2009	1	1		
2010	6		4	2
2011	7		4	3
2012	11		10	1
2013	3		3	
Skupaj		1	21	6

7. Končane zadeve – Trajanje postopkov v mesecih (2013)

Končane zadeve		Povprečno trajanje	
		Trajanje celotnega postopka	Trajanje postopka brez morebitnega trajanja prekinitve postopka
Sodbe	92	18,6	18,1
Sklepi	92	13,3	11,3
Skupaj	184	16,0	14,7

Trajanje je izraženo v mesecih in v desetinah meseca.

8. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Sestava (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Občna seja	6	1		1	1
Predsednik	1	1	1		2
Senati treh sodnikov	160	179	156	205	172
Sodnik posameznik			2	8	3
Zadeve, ki še niso bile dodeljene	8	4	19	21	33
Skupaj	175	185	178	235	211

9. Nerešene zadeve na dan 31. decembra – Število tožečih strank

Nerešene zadeve z največjim številom tožečih strank leta 2013

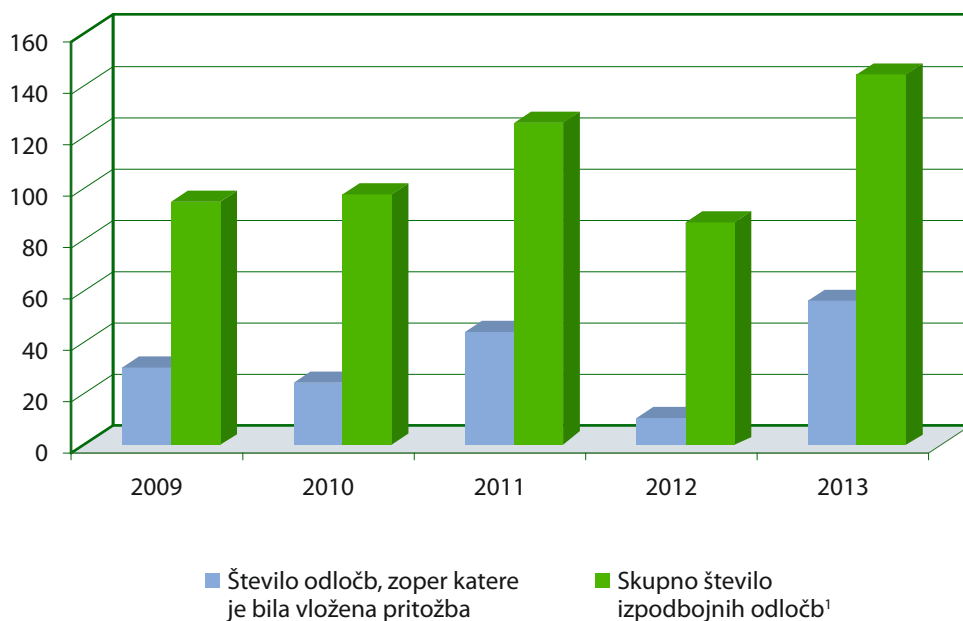
Število tožečih strank	Področja
492 (2 zadevi)	Kadrovski predpisi – Osebni prejemki – Reforma plačnega sistema in sistema prilagoditve plač pri EIB
486	Kadrovski predpisi – EIB – Osebni prejemki – Letno usklajevanje plač
451	Kadrovski predpisi – EIB – Osebni prejemki – Nov sistem nagrajevanja uspešnosti – Dodeljevanje nagrad
35	Kadrovski predpisi – Vrnitev v ponovno odločanje po preveritvi sodbe Splošnega sodišča – EIB – Pokojnine – Reforma iz leta 2008
33	Kadrovski predpisi – EIB – Pokojnine – Reforma pokojninskega sistema
30	Kadrovski predpisi – Evropski investicijski sklad (EIS) – Osebni prejemki – Letno usklajevanje plač
29	Kadrovski predpisi – Evropski investicijski sklad (EIS) – Osebni prejemki – Reforma plačnega sistema in sistema prilagoditve plač pri EIS
26 (2 zadevi)	Kadrovski predpisi – Osebni prejemki – Uradniki, napoteni v tretjo državo – Dodatek za življenjske razmere – Revizija in usklajevanje dodatka za življenjske razmere – Življenjske razmere, enakovredne življenjskim razmeram v Evropski uniji – Nedodelitev dodatka za življenjske razmere
25	Kadrovski predpisi – Napredovanje – Napredovalni obdobji 2010 in 2011 – Določitev pragov za napredovanje
18 (18 zadevi)	Kadrovski predpisi – Postopek – Odmera stroškov

V nadaljevanju izraz „kadrovski predpisi“ pomeni Kadrovske predpise za uradnike Evropske unije in pogoje za zaposlitev drugih uslužbencev Unije.

Skupno število tožečih strank v vseh nerešenih zadevah (2009–2013)

	Skupno število tožečih strank	Skupno število nerešenih zadev
2009	461	175
2010	812	185
2011	1006	178
2012	1086	235
2013	1867	211

10. Razno – Odločbe Sodišča za uslužbence, zoper katere je bila vložena pritožba pri Splošnem sodišču (2009–2013)

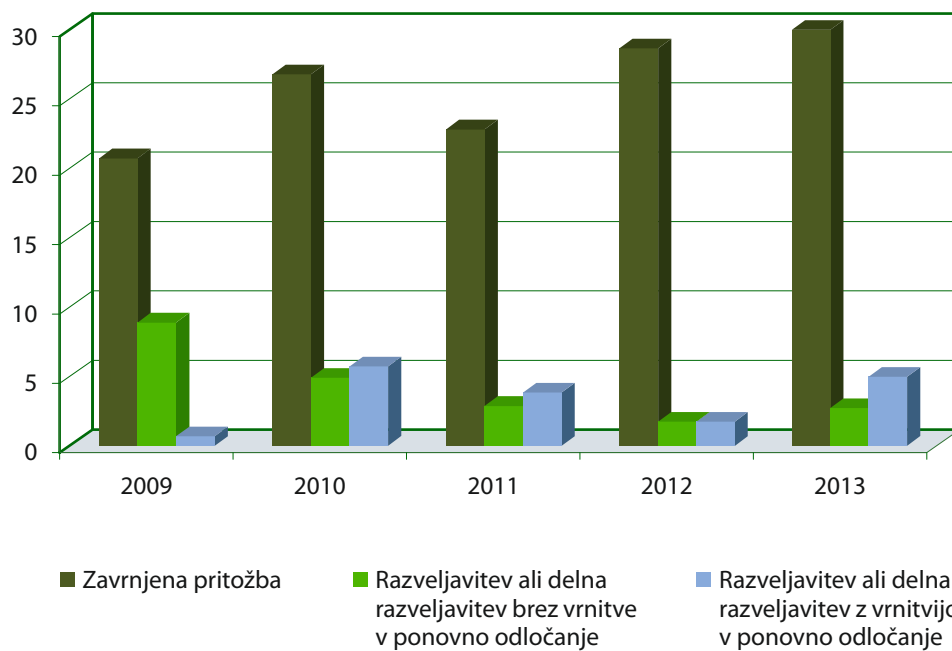

	Število odločb, zoper katere je bila vložena pritožba	Skupno število izpodbojnih odločb ¹	Odstotek odločb, zoper katere je bila vložena pritožba ²
2009	30	95	31,58 %
2010	24	99	24,24 %
2011	44	126	34,92 %
2012	11	87	12,64 %
2013	56	144	38,89 %

¹ Sodbe, sklepi, s katerimi je bila tožba razglašena za nedopustno, očitno nedopustno ali očitno neutemeljeno, sklepi o izdaji začasne odredbe, o ustavitvi postopka in o zavrnitvi intervencije, razglašeni ali sprejeti med referenčnim letom.

² Mogoče je, da ta odstotek za dano leto ne ustreza odločbam, zoper katere je mogoča pritožba in ki so bile izdane v referenčnem letu, ker lahko rok za pritožbo sega v drugo koledarsko leto.

11. Razno – Izidi pritožbenih postopkov pred Splošnim sodiščem (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Zavrnjena pritožba	21	27	23	29	30
Razveljavitev ali delna razveljavitev brez vrnitve v ponovno odločanje	9	4	3	2	3
Razveljavitev ali delna razveljavitev z vrnitvijo v ponovno odločanje	1	6	4	2	5
Skupaj	31	37	30	33	38

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm),
pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm),
pri službi Europe Direct (http://europa.eu/eurodirect/index_sl.htm) ali
s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Plačljive naročnine:

- pri prodajnih zastopnikih Urada za publikacije Evropske unije
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

■ Urad za publikacije

ISBN 978-92-829-1708-4

9 789282 917084
doi:10.2862/58049

